

*Nullū Calendarium
alio ratiōe constitui
posse, quam quo
Gregorianum ē
constitutum, quod
sit perfectū, ppe-
tuumq; aeternū.*

*Quid requiratur
ut Calendarium
aliquod absolu-
rim, & diuturnū
dici possit.*

*Maestlinum, si no-
luit, ex compē-
dio restitutionis
Calendarij potius
se eius perfectio
nō intelligere.*

Cum omnia, quæ Astronomi de anni Solaris magnitudine, & inæqualitate subtiliter, & acute tradiderunt, incerta sint, ac dubia: ut de nulla eius æquatione, siue ea ad motum medium, siue ad uerum institueretur, cōstan- tē, aut perpetuam, diuturnamve nobis ueritatem possimus polliceri.

QVOD si æquatio aliqua Solaris anni, cum Cyclo Lunari per dies Calendarij disposito, eo artificio institueretur, ut nihil unquam in Calendario sit innouandum, etsi error aliquis in Æquinoctio in sede constitu- ta conseruando deprehendatur, ita ut æquationem anni Solaris oporteat mutari ea ratione, quam supra tradidimus: tum demum Calendarium ipsum perfectum, absolutumque recte, ac merito cēferi possit. Cuiusmodi est Calendarium nouum a GREGORIO XIII. P. M. anno 1582. diuulgatum, ut partim ex ijs, quæ dicta sunt, liquet, partim uerō, & multo quidem euidentius ex ijs, quæ dicentur, apparebit. Hæc si sincero, tranquilloque animo Maestlinus perpendisset, profecto non tot uerba, & maledicta in nouum Calendarium tam temere euo- nuisset. Et uerō nullo negotio, si summa in Pontificem Romanum ma- leuolentia, & liuore non fuisset impeditus, poterat omnia hæc ex Compendio restitutionis Calendarij ad Christianos Principes misso intelli- gere, ubi apertissime declaratur, Cyclum Epactarum ad quamcunque anni magnitudinem accommodari posse, adeo ut in eo Calendario de- scripto, intercalationisque ratione quadringentesimo quoque anno, ut diximus, & eius etiam cycli æquatione, de qua infra disseremus, adhi- bita, ita in posterum anni atque menses consensuri sint cum Solis, ac Lunæ ratione, ut nulla deinceps uarietas, aut dissensio, quæ alicuius mo- menti sit, possit existere. Quod si quando acciderit, ut discrepantia ali- qua oriatur, posse omnia facillima ratione in suum statum restitui, idem Compendium luculenter testatur. Eam namq; ob causam in eo duplex tabella æquationis Epactarum constructa est, una anno Alphonsino, qui medius est, & æqualis, congruens, altera respondens anno Copernici inæquali, atque irregulari: ut nemo iure nobis possit obicere, nos non præuidisse, quæ contra Calendarium opponi possent, aut non intellexis- se, quatenus id possit dici perpetuum, & nulli unquam mutationi ob- noxium.

SED de Calendarij defensione, quod ad æquinoctium spectat, satis, superest, ut Epactas quoque, literas Dominicales, & festa mobilia eiusdem Calendarij, aduersus eundem Tubingensem Mathematicum defendamus.

PRIMI LIBRI FINIS.

APO-

APOLOGIAE CALENDARIII NOVI

ADVERSUS MICHAELEM MAESTLINVM
Mathematicum Tubingensem

LIBER SECVNDVS.

QVO PACTO CYCLVS DECENNOVEN-
nalis annos 19. Solares exæquet.

CAPVT I.

EXPEDITIS superiore libro ijs, quæ ad Æquinoctium spectant, restat ut hoc altero libro de Nouilunijs, plenilunijsque, ex usu consue- tudineque Ecclesiæ agamus, omniaque aduer- sarij argumenta, quibus & Nouilunia, Quar- tasdecimas Paschales, & Cyclum literarum Do- minicalium oppugnat, diluamus. Primum igitur, ut, qua ratione Cyclus decennouennalis aurei numeri annis 19. Solaribus congruat, aperiamus; Annus Lunaris, quemadmodum de Solari Cap. v. proximi libri diximus, duplex est, Ciuilis unus vel Po- liticus, Astronomicus alter. Ciuilis ex diebus integris constat, & est
I, 2 duplex:

Annus Lunaris
civilis quid, quorū
plex, & quantitas.

duplex: Communis, atque Embolismicus. Communis continet dies modò 354. modo (quod rarò evenit) 353. quorum ille plenus, hic cauius, seu deficiens appellari solet, atque vterque 12. Lunationes comprehendit. Embolismicus autem continet plerumque dies 384. interdū vero (sed rarius) 383. Et prior quidē plenus, posterior verò cauius eodem modo dicitur, atque vterque 13. Lunationibus continetur. Neque aliter Lunaris annus Civilis, quàm per integros dies, in Calendario disponi potest, aut supputari, quemadmodum neque Solaris, cuius rei rationem abunde Cap. v. superioris libri reddidimus. Eadem enim ratio anni Solaris in Lunarem convenit.

Annus Lunaris
Astronomicus quid,
& quantitas.

ANNVS Lunaris Astronomicus medius, æqualisve (de vero namque, quod admodum inæqualis sit, ac varius, & ad Astronomos pertineat, nihil hoc loco dicendum est) præter dies integros complectitur horas aliquot, horarumque fragmenta. Vt annus communis 12. Lunationum continet Dies 354. Hor. 8. Min. 48. Sec. 38. Ter. 12. ferè: Embolismicus verò 13. Lunationum Dies circiter 383. Hor. 21. Min. 32. Sec. 41. Ter. 23. Vna enim Lunatio, siue mensis Lunaris, secundum medium cursum, hoc est, intervallum temporis ab vno Nouilunio medio ad aliud, complectitur Dies 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. ferè, ex tabulis Prutenicis, quæ hodie certiores habentur. Quæ Lunaris mensis magnitudo parum ab ea distat, quam Ptolemæus, & Nicolaus Copernicus nobis tradiderunt, & quæ in Alphonsinis tabulis describitur: vt vehementer mirer, vbi Computistæ inuenerint vnus mensis Lunaris magnitudinem Dierum 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 3. cum eam omnes Astronomi statuunt maiorem. Ex magnitudine mensis Lunaris a nobis constituta sequitur, dimidiatum mensem Lunarem comprehendere Dies 14. Hor. 18. Min. 22. Sec. 1. Ter. 36. Quartam verò eiusdem mensis Lunaris partem, Dies 7. Hor. 9. Min. 11. Sec. 0. Ter. 48. Etsi autem numeratio ista mensis Lunaris per dies, horas, horarumque fragmenta, in Calendario, quod dies solum integros continet, describi non potest, eius tamen cognitio pernecessaria est, vt menses Lunares civiles, siue Politici ita instituantur, vt cum anno Solari possint congruere. Quod qua ratione per Cyclum decennouennalem fiat, hoc loco explicandum est.

Lunaris mensis
civilis magnitudo.

ITAQVE in Cyclo decennouennali constituitur mensis Lunaris Civilis, Dierum 29. Hor. 12. duntaxat, omiffis horarum fragmentis. Et quoniam in Calendario horæ describi non possunt; disponuntur numeri Cycli decennouennalis ad Nouilunia inquirenda eo artificio, vt Lunationes alternis contineant dies 30. & 29. Ita enim fit, vt 12. horas, quæ antecedenti Lunationi plus æquo tribuuntur, insequens Lunatio auferat, duæque Lunationes complectantur dies 59. duodecim verò Lunationes dies 354. qui annum Lunarem civilem constituunt; atque idcirco annus Lunaris civilis communis differat 11. diebus ab anno Solari communi dierum 365. Ex quo efficitur, vt Nouilunia insequenti anni contingant plerumque 11. diebus prius, quàm Nouilunia.

Lunationes i
Calendario cur sint
alternis dierum
30. & 29.

nia anni superioris; ita vt si v. g. Nouilunium aliquod sit die 29. alicuius mensis hoc anno, idem anno insequenti futurum sit die 18. eiusdem mensis; anno tertio, die 7. atque ita deinceps, donec 19. anni compleantur, post quos Nouilunium illud iterum in diem 29. incidit: propterea quod omnes menses Lunares in 19. annis Solaribus comprehensi tot dies, atque horas ferè complectuntur, ex quot anni 19. Solares constituuntur. Nam anni 19. Solares (si tribuas cuilibet, ex Iulij Cæsaris institutione, dies 365. hor. 6.) continent dies 6939. hor. 18. in quibus conficiuntur Lunationes 235. & aliquid amplius, secundum cursum Lunæ medium; totidemque Lunationes civiles in ipsdem annis 19. Solaribus includuntur. Lunationes namque 235. mediæ exigunt Dies 6939. & Horas insuper 16. duntaxat, Min. 32. Sec. 28. Ter. 5. ita vt anni 19. Solares superent 235 Lunationes medias Hora 1. Min. 27. Sec. 31. Ter. 55. Quo fit, vt Nouilunia media, transactis 19. annis Solaribus, contingant quidem eisdem diebus mensem, quibus ante annos 19. fiebant, non autem eisdem prorsus horis, sed aliquanto prius, ea nimirum, quam diximus, seruata excessus ratione. Tantulum est temporis spatium, quo Luna sedes sibi in Calendario constitutas, in 19. annis anteuertit. Ex quo fit, vt in 76. annis, hoc est, in 4. Cyclis decennouennalibus easdem sedes Luna anticipet Hor. 5. Min. 50. Sec. 7. Ter. 40. ac tandem in annis 312½. die ferè toto. Hinc factum est, vt Nouilunia a Concilio Nicæno ad nostram usque ætatem quadriduo, & eo amplius, ad mensium initia sint progressa.

CONTINERĒ autem in 19. annis Solaribus Lunationes civiles 235. ita planum faciemus. Quoniam in anno quolibet existunt 12. Lunationes dierū 30. & 29. alternæ, quæ constituunt dies 354. habebuntur in 19. annis Lunationes 228. & insuper dies 209. conflati ex 11. diebus, quibus Solaris annus Lunarē, ut supra diximus, superat. Ex his 209. diebus constituuntur 7. Lunationes extraordinariæ, quæ Embolismicæ dicuntur, sex quidem dierum 30. singulæ, & vna dierum 29. ut infra dicemus. Atque hæ septem Lunationes extraordinariæ illis 228. adiectæ efficiunt numerum 235. Lunationum. Rectè ergo Cyclus Lunæ comprehendere dicitur annos Solares 19. cum in hoc spatio temporis compleantur 235. Lunationes, quot nimirum in eodem intervallum secundum medium Lunæ cursum fieri possunt, nisi quod manet illa differentia, quam diximus, Horæ 1. Min. 27. Sec. 31. Ter. 55. Sed doceamus paulo accuratius, quo pacto Lunationes 235. Civiles annis 19. Solaribus comprehensæ expleant tempus totidem Lunationum Astronomicarum secundum motum medium. Nam cum in Civilibus omittantur horarum fragmenta, nimirum Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. vnus horæ in qualibet Lunatione, non videntur Astronomicis Lunationibus Civiles æquari posse. Veruntamen fragmenta illa relicta bellissime compensari per dies bissextiles, & septem Lunationes extraordinarias, hinc cognoscet.

LVNATIONES civiles 235. si cuilibet tribuantur dies 29½ hoc

Nouilunia cur
quolibet anno 26
tingant per 19. annos
11. diebus prius,
q. proxime ante-
cedente anno.

Acti 19. Solares
quot dies contineant.

In 19. annis sola
ribus sunt Lunat
iones mediæ 235.

Quanta sit differ
entia inter dies
annorum 19. Solar
is, & dies Lunat
ionum 235. medi
arum.

Quanta sit autem
pactio mediæ
Lunationum in
19. annis, & quā
ta in 76.
Lunationes me
diæ anticipat
num diem in an
nis 312. & dimi
dio.

In 19. annis Sola
ribus continentur
235. Lunationes
civiles.

Quo pacto 335.
Lunationes ciu-
iles in 19. annis
Solaribus con-
tineantur tem-
pus totius Luna-
tionis mediæ,
et in qualibet
mutetur Min.
44. Sec. 3. Ter. 11.

hoc est, si eas alternis constituamus dierum 30. & 29. (quod Cyclum postulare diximus,) efficiunt Dies 693 2. & Horas 12. Totidem verò Lunationes Astronomicæ mediæ complectuntur Dies 693 9. Horas 16. Min. 3 2. Sec. 28. Ter. 5. Ad explendum ergo hoc tempus, defunt Lunationibus 23 5. Ciuilibus dies 7. & horæ 4 $\frac{1}{2}$. & paulo amplius: qui defectus ita suppletur. In toto Cyclo decennouennali, præter dies integros annorum Solarium, supersunt horæ 114. collectæ ex 6. horis quolibet anno omiſſis, quæ constituunt dies 4. intercalares, & horas 18. Dies ergo 4. in 4. annis bissextilibus tribuuntur quatuor Lunationibus Februarij 29. dierum, vt contineant dies 30. Auctæ igitur iam sunt Lunationes ciuiles quatuor diebus, sic, vt defint solummodo dies 3. & horæ 4 $\frac{1}{2}$. & paulo amplius; quem defectum ita quoque supplemus. Quoniam ex 7. Lunationibus Embolismicis, siue extraordinarijs, prioribus sex tribuimus tres dies, cum singulas constituerimus dierum 30. ita vt omnes sex superet sex Lunationes ordinarias dierum 29 $\frac{1}{2}$. sexies duodecim horis, hoc est, tribus diebus; deerunt nobis iam horæ duntaxat 4 $\frac{1}{2}$. & paulo amplius: Immo quia Lunationi septimæ, & vltimæ extraordinariæ, quæ in Cyclo continet dies tantum 29. dedimus horas 12. quas non habet. (Eam enim, sicut & alias, constituimus dierum 29 $\frac{1}{2}$. quando omnes Lunationes 23 5. ciuiles comprehendere diximus dies 693 2. & horas 12.) deerunt horæ 16 $\frac{1}{2}$. & paulo amplius; quæ restituuntur per horas illas 18. quas in 19. annis, præter 4. dies intercalares, superesse diximus, remanebitque eadem illa differentia Horæ 1. Min. 27. Sec. 31. Ter. 55. qua anni 19. Solares superant Lunationes medias 23 5. Aptè igitur, & concinne Cyclus decennouennalis Lunæ annis 19. Solaribus congruit, cum Lunationes 23 5. ciuiles in ijs comprehensæ expleant ferme tempus totidem Lunationum Astronomicarum mediocrium, vt exposuimus.

QVOD liquidius fortasse ita percipietur. Lunationes 228. ciuiles in 19. annis Solaribus comprehensæ, si cuilibet anno tribuamus 12. Lunationes alternis dierum 30. & 29. constituunt dies 6726. quibus si addantur dies 209. ex 11. diebus, qui præter 12. Lunationes in quolibet anno Solari supersunt, collecti, fiet summa dierum 6935. quibus rursus si adijciantur 4. dies intercalares, & 18. horæ in 19. annis Solaribus contentæ, efficiuntur dies 6939. hor. 18. quot in 19. annis Solaribus continentur. Itaque etiam si 23 5. Lunationes, vnamquamque statuendo dierum 29 $\frac{1}{2}$. vltima excepta, quæ solum 29. dies habet, constituent dies tantummodo 6932. inseruntur tamen, atque adduntur extra ordinem in vniuerso ambitu Cycli decennouennalis reliqui dies 7 $\frac{1}{2}$. qui colliguntur partim ex 4. diebus intercalaribus, & horis 18. partim ex 3. diebus, quos plus æquo sex Lunationibus extraordinarijs tribuimus, vt efficiatur numerus dierum 6939 hor. 18. quot ferè ad 23 5. Lunationes medias Astronomicas complendas requiruntur. Differt enim hoc tempus 23 5. Lunationum ab illo annorum 19. Solarium, Hora duntaxat 1. Min. 27. Sec. 31. Ter. 55. ut supra dictum est. Atque

que hi 7 $\frac{1}{2}$. dies extra ordinem insiti suppleant propemodum Minuta illa 44. Sec. 3. Ter. 11. quæ in quaque Lunatione Ciuili omittuntur, & 12. alias horas, quas postremæ Lunationi extraordinariæ detraximus; quippe quam dierum solum 29. constituimus, cum tamen aliæ omnes contineant dies 29 $\frac{1}{2}$. sex prioribus extraordinarijs exceptis, quarum singulæ 30. diebus constant. Nam Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. in 23 5. Lunationes multiplicata, efficiunt dies 7. Hor. 4. Min. 32. Sec. 28. Ter. 5. quibus si adiungantur 12. illæ horæ in vltima Lunatione extraordinaria omiſsæ, fit numerus Dierum 7. Hor. 16. Min. 32. Sec. 28. Ter. 5. qui a numero dierum 7. hor. 18. differt tantum Hora 1. Min. 27. Sec. 31. Ter. 55. quantam differentiam supra diximus esse inter 23 5. Lunationes Astronomicas, secundum cursum Lunæ mediæ, & 19. annos Solares. Hic igitur est calculus Cycli Lunaris 19. annorum, siue Aurei numeri, quem mirabili sanè artificio Meton Atheniensis circa Olympiadem 86. excogitasse perhibetur, vt merito apud omnes ferè Nationes ad Nouilunia indaganda receptus sit.

Vnde in 19. annis
suppleant Min.
44. Sec. 3. Ter. 11.
quæ in quaque Lu-
natione Ciuili om-
ittuntur, una
ad 12. horas vlti-
mæ Lunationi ex-
traordinariæ add-
antur.

Meton Atheniensis
inuenit aurei num-
eri: circa olym-
piadem 86.

QVO PACTO AVREI NVMERI IN CA-
lendario disponantur, & cur, ijs amotis, in eo-
rum locum Epactæ substitutæ sint.

CAP. II.

VM veteres cognouissent Nouilunia, transactis 19. an-
nis, ad eosdem dies reuerti, descripserunt in Calenda-
rio totidem numeros ab 1. vsque ad 19. quos aureos di-
xerunt, iuxta eos dies, in quibus quolibet annorum 19.
spatio Nouilunia contingebant, ita vt 1. ei diei præfixe-
rint, in quo currente aureo numero 1. Nouilunium fiebat:
Et 2. illi diei, in quem Nouilunium incidebat, currente aureo numero
2. & sic de cæteris. Qua tamen in re diligenter obseruauerunt, vt Lunatio-
nes essent alternis 30. & 29. dierum; Et ut Nouilunia vnus anni præ-
uenirent antecedentis anni Nouilunia plerumque 11. diebus, propter
illos 11. dies, quibus annus Solaris communis dierum 365. annum
communem Lunarem dierum 354. superat. Ex hac descriptione au-
reorum numerorum emerſit inter illos ordo, & series eiusmodi, vt in
Calendario non seruent ordinem naturalem numerorum, sed maior
ferè numerus anteeat proxime minorem, 11. diebus, propter illos 11.
dies, quibus annus Solaris Lunarem excedit: ita vt collocato v. g. au-
reo numero 1. prope diem aliquem cuiuslibet mensis, proxime maior
aureus numerus 2. eum præcurrat versus principium mensis, vnde cum
diebus, decem diebus interpositis: propterea quod anno inſequenti
Nouilunium eiusdem mensis vndecim diebus antecedit superioris an-
ni Noui-

Quo ordine au-
rei numeri a ve-
teribus in Calen-
dario collocati
sunt.

ni Nouilunium. Ita quoque aureum numerum 19. in Calendario antecedit versus initiū mensis vndecim diebus aureus numerus 1. qui proxime sequitur aureum numerum 19. in serie numerorum naturali. Eademque ratio est in cæteris aureis numeris. Raro admodum antecedit maior proxime minorem decem tantum diebus, & multo rarius duodecim: quod tamen interdum contingit, natura Cycli decennouennalis id ita postulante.

HINC fit, vt in Calendario quilibet aureus numerus sequens constituitur per additionem octonarij ad antecedentem aureum numerum, abiectis tamen 19. si summa maior fuerit, quàm 19. vel (quod idem est) per subtractionem 11. ex antecedenti aureo numero, additis prius 19. si superior aureus numerus maior, quàm 11. non fuerit, vt subtractio fieri possit. Rursus efficitur, vt vicissim antecedens quisque aureus numerus formetur per adiectionem 11. ad sequentem, abiectis tamen 19. si maior fuerit summa, quàm 19. vel (& in idem recidit) per deductionem 8. ex aureo numero sequenti, additis prius 19. si sequens numerus maior non fuerit, quàm 8.

EX eadem dispositione aureorum numerorum in Calendario sequitur huiusmodi inter eos colligatio, vt sequens, si minor est, quàm antecedens, antecedentem sequatur proximè, non proxime autem, sed in tertio loco, relicto nimirum vno die vacuo, si maior. Quod tamen quibusdam in locis Calendarij non seruatur, sed interdum, etsi raro, maior proxime etiam sequitur minorem, Cyclo decennouennali id necessario ita exigente, ut Lunationes videlicet constituantur alternæ 30. & 29. ferme dierum. Itaque cognito aureo numero, qui in principio Ianuarij scribitur, siue primo die id fiat, siue secundo, (tẽpore Concilij Nicæni ponebatur aureus numerus 3. ad primum diem Ianuarij: Nunc autem post Calendarij correctionem, si aurei numeri in Calendario essent describendi, praefigendus esset aureus numerus 9. secundo diei) formabuntur ab eo omnes alij aurei numeri insequentibus per additionem 8. uel deductionem 11. vt dictum est, seruato hoc ordine, vt minor maiorem sequatur proxime, maior autem minorem non proxime, paucis locis in Calendario exceptis, de quibus mox nonnihil dicemus. Item cognito aureo numero, qui vltimus est in Decembri, siue penultimum diem is occupet, siue penultimum, formabuntur ab eo omnes alij aurei numeri antecedentes per additionem 11. uel subtractionem 8. &c. Sed quoniam vnica regula pro illis locis, in quibus maior numerus minorem sequitur proxime, tradi non potest, propterea quod non semper idẽ aureus numerus in principio Ianuarij, aut fine Decembris ponitur, sed alius alij succedit, quoad omnes aurei numeri Ianuarij principium occupauerint, æquatione Lunæ id ita postulante, vt infra dicemus; facilius eosdem aureos numeros in Calendario digeremus beneficio Epactarum in Calendario descriptarū, quarum dispositio & facillima est, & immutabilis, vt paulo post docebimus.

NON videtur tamen prætermittenda aureorum numerorum dispositio

fitio in Calendario, quo ante correctionem Gregorianam vsa est Ecclesia, & quo nunc post correctionem vteretur, si in eo aurei numeri, non autem Epactæ, deberent disponi: vt intelligatur, quibus in locis maior aureus numerus minorem sequatur proximè. Posito ergo numero 3. ad primum diem anni, vt tempore Nicæni Concilij factum est, formabuntur omnes alij per continuam additionem 8. reiectis semper 19. quando summa maior fuerit, quàm 19. & posito minore proxime sub maiore, maiore verò sub minore non proxime, paucis hisce locis exceptis, vt Lunationes fiant alternis 30. & 29. dierum. Die 3. Februarij scribatur numerus 19. proxime sub minore 11. Et die 6. Aprilis; 4. Iunij; & 2. Augusti, numerus 16. proxime sub minore 8. Item die 3. Octobris, & 1. Decembris, numerus 13. proxime sub minore 5. Postremò, dispositis hoc ordine omnibus aureis numeris, promoueat in Iulio, & omnibus alijs quinque mensibus insequentibus, vsque ad finem anni, aureus numerus 19. ad superiorem diem, vt proxime sub minore numero 11. collocetur: atque in eisdem mensibus numerus minor 8. scribatur non proxime sub 19. sed vno die vacuo relicto. Non me fugit, Campanum, & alios nonnullos, in Decembri non apponere numerum 13. ad primum diem, sed ad secundum, vna cum aureo numero 2. sed quia huic rei alij omnes reclamant, quòd absurdum sit, in vno Cyclo decennouennali duo Nouilunia in eundem diem incidere, qualia sunt ab aureis numeris 13. & 2. indicata, cum hæc, ex Campani dispositione, cadat in diem 2. Decembris; malimus cum alijs Cõputistis describere numerum 13. ad diem 1. Decembris proxime post minorẽ 5. vltimo diei Nouembris affixū. Hoc igitur modo aurei numeri ex sententia Concilij Nicæni in Calendario ante correctionem sunt collocati. Hoc verò tempore post correctionem ita essent collocandi. Descripto aureo numero 9. ad diem 2. Ianuarij, formarentur alij omnes per continuam additionem 8. ut prius, hisce locis, propter Lunationes alternas 30. ac 29. dierum, exceptis. Ad diem 5. Februarij; 5. Aprilis; 3. Iunij; 1. Augusti; 29. Septembris, & 27. Nouembris, scribendus esset aureus numerus 14. proxime post minorem aureum numerum 6. Item vltimo die Decembris statuendus aureus numerus 19. proxime sub minori 11. Sed age, vt hoc discrimen magis appareat, vtrumque Calendarium cum aureis numeris eo, quo diximus, modo per dies anni digestis ante oculos proponamus.

S E Q V I T V R

CALENDARIVM ECCLESIASTICVM,
quo Ecclesia à Concilio Nicæno vsque ad anni
correctionem à Gregorio XIII.
factam vsa est.

M IANVA-

Quibus in locis
maior aureus nu-
merus minorem
sequatur proximè
in Calendario ne-
cessè. & in nouo
huius temporis,
si aurei numeri i
eo formæ descri-
bendi.

In Calendario qui
libre aureus nu-
merus gignitur à
proxime antecede-
ntem 8. uel p sub-
tractionem 11. A
proxime uero in
sequenti p addi-
tionem 11. uel p
subtractionem 8.

Minor aureus nu-
merus in Calen-
dario maiorem an-
tecedentem plerū-
que sequitur pro-
ximè: maior uero
minorem non
proximè, sed vno
relicto die vacuo

Quaratione ex
primo aureo nu-
mero Calendarij,
aut ex postremo,
omnes alij Calen-
dario inferban-
tur.

IANVARIVS			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
iiij	A	CAL.	1
xj	b	iiij	2
	c	ij	3
xix	d	Prid.	4
viii	e	NON.	5
	f	viii	6
xvj	g	vii	7
v	A	vii	8
	b	v	9
xiiij	c	iiij	10
ij	d	ij	11
	e	Prid.	12
x	f	IDIB.	13
	g	xix	14
	A	xviii	15
xviii	b	xvii	16
viij	c	xvi	17
	d	xv	18
xv	e	xiiii	19
iiii	f	xiii	20
	g	xii	21
xij	A	xi	22
j	b	x	23
	c	ix	24
ix	d	viii	25
	e	vii	26
xviij	f	vii	27
vj	g	v	28
	A	iiij	29
xiiiij	b	ij	30
ii	c	Prid.	31

MAR-

MARTIVS			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
iiij	d	CAL.	1
xj	e	vi	2
	f	v	3
xix	g	iiij	4
viii	A	ij	5
	b	Prid.	6
xvj	c	NON.	7
v	d	viii	8
	e	vii	9
xiiij	f	vi	10
ij	g	v	11
	A	iiij	12
x	b	ij	13
	c	Prid.	14
	d	IDIB.	15
xviii	e	xvii	16
viij	f	xvi	17
	g	xv	18
xv	A	xiiii	19
iiii	b	xiii	20
	c	xii	21
xij	d	xi	22
	e	x	23
	f	ix	24
ix	g	viii	25
	A	vii	26
xviij	b	vii	27
vj	c	v	28
	d	iiij	29
xiiiij	e	ij	30
ii	f	Prid.	31

M 2 MAIVS

APRILIS			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
xj	g	CAL.	1
	A	iiij	2
	b	ij	3
xix	c	Prid.	4
viii	d	NON.	5
	e	viii	6
v	f	vii	7
	g	vi	8
xiiij	A	v	9
ij	b	iiij	10
	c	ij	11
x	d	Prid.	12
	e	IDIB.	13
xviii	f	xvii	14
viij	g	xvi	15
	A	xv	16
xv	b	xiv	17
iiii	c	xiii	18
	d	xii	19
xij	e	xi	20
	f	x	21
	g	ix	22
ix	A	ix	23
	b	viii	24
xviij	c	vii	25
vj	d	vi	26
	e	v	27
	f	iiij	28
xiiiij	g	ij	29
ii	A	Prid.	30

MAIVS			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
xj	b	CAL.	1
	c	vi	2
xix	d	v	3
viiij	e	iiii	4
	f	iii	5
xvj	g	Prid.	6
v	A	NON.	7
	b	viii	8
xiiij	c	vii	9
ij	d	vi	10
	e	v	11
x	f	iiii	12
xviiij	g	iii	13
	A	Prid.	14
viij	b	IDIB.	15
xv	c	xvii	16
	d	xvi	17
iiiiij	e	xv	18
xij	f	xiiii	19
	g	xiii	20
j	A	xii	21
ix	b	xi	22
	c	x	23
	d	ix	24
xviij	e	viii	25
	f	vii	26
vij	g	vi	27
xiiiiij	A	v	28
	b	iiii	29
iiij	c	iii	30
xj	d	Prid.	31

IVNIVS			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
	e	CAL.	1
xix	f	iiii	2
viiij	g	iii	3
xvj	A	Prid.	4
	b	NON.	5
v	c	viii	6
xiiij	d	vii	7
	e	vi	8
ij	f	v	9
x	g	iiii	10
	A	iii	11
xviiij	b	Prid.	12
viij	c	IDIB.	13
	d	xviii	14
xv	e	xvii	15
iiiiij	f	xvi	16
	g	xv	17
xij	A	xiiii	18
j	b	xiii	19
	c	xii	20
ix	d	xi	21
	e	x	22
xviij	f	ix	23
	g	viii	24
vij	A	vii	25
	b	vi	26
xiiiiij	c	v	27
iiij	d	iiii	28
	e	iii	29
xj	f	Prid.	30

IVL-

IVLIVS			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
xix	g	CAL.	1
	A	vi	2
viiij	b	v	3
xvj	c	iiii	4
	d	iii	5
v	e	Prid.	6
xiiij	f	NON.	7
	g	viiij	8
ij	A	viij	9
x	b	vi	10
	c	v	11
xviiij	d	iiii	12
viij	e	iii	13
	f	Prid.	14
xv	g	IDIB.	15
iiiiij	A	xvii	16
	b	xvi	17
xij	c	xv	18
j	d	xiiii	19
	e	xiii	20
ix	f	xii	21
	g	xi	22
xviij	A	x	23
	b	ix	24
vij	c	viii	25
	d	vii	26
xiiiiij	e	vi	27
iiij	f	v	28
	g	iiii	29
xj	A	iii	30
xix	b	Prid.	31

AVGVSTVS			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
viiij	c	CAL.	1
	d	iiij	2
xvj	e	iiij	3
	f	Prid.	4
xiiij	g	NON.	5
	A	viiij	6
x	b	vii	7
	c	vi	8
	d	v	9
xviiij	e	iiii	10
	f	iii	11
viij	g	Prid.	12
xv	A	IDIB.	13
	b	xviiij	14
iiiiij	c	xviij	15
xij	d	xvi	16
	e	xv	17
j	f	xiiii	18
ix	g	xiii	19
	A	xii	20
xviij	b	xi	21
vij	c	x	22
	d	ix	23
xiiiiij	e	viiij	24
iiij	f	vii	25
	g	vi	26
xj	A	v	27
	b	iiii	28
xix	c	iii	29
	d	Prid.	30

SEP-

SEPTEMBER			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
xvj v	f g A	CAL. iii iii	1 2 3
xiiij ij	b c d	Prid. NON. viii	4 5 6
x xviiij	e f g	vii vi v	7 8 9
vij xv	A b c	iii iii Prid.	10 11 12
iiiiij xii	d e f	IDIB. xviii xvii	13 14 15
j ix	g A b	xvi xv xiiii	16 17 18
xvij vj	c d e	xiii xii xi	19 20 21
xiiij iiij	f g A	x ix viii	22 23 24
xj xix	b c d	vii vi v	25 26 27
viiij	e f g	iii iii Prid.	28 29 30

OCTOBER			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
xvj v xiiij	A b c	CAL. vi v	1 2 3
ij x	d e f	iii iii Prid.	4 5 6
xviiij vij	g A b	NON. viii vii	7 8 9
xv iiiiij	c d e	vi v iii	10 11 12
xij j	f g A	iii Prid. IDIB.	13 14 15
ix	b c d	xvii xvi xv	16 17 18
xvij vj	e f g	xiiii xiii xii	19 20 21
xiiij iiij	A b c	xi x ix	22 23 24
xj xix	d e f	viii vii vi	25 26 27
viiij xvj v	g A b c	v iii iii Prid.	28 29 30 31

NOVEM-

NOVEMBER			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
xiiij ij	d e f	CAL. iii iii	1 2 3
x xviii vij	g A b c d e	Prid. NON. viii vii vi v	4 5 6 7 8 9
xv iiiiij	f g A	iii iii Prid.	10 11 12
xij j	b c d	IDIB. xviii xvii	13 14 15
ix xvij	e f g	xvi xv xiiii	16 17 18
vj xiiij	A b c	xiii xii xi	19 20 21
iiij xj	d e f	x ix viii	22 23 24
xix viiij	g A b	vii vi v	25 26 27
xvj v	c d e	iii iii Prid.	28 29 30

DECEMBER			
Aurei numeri	Litere Dñic.		Dies Mensis
xiiij ij	f g A	CAL. iii iii	1 2 3
x xviiij	b c d	Prid. NON. viii	4 5 6
vij xv	e f g	vii vi v	7 8 9
iiiiij xij	A b c	iii iii Prid.	10 11 12
j ix	d e f	IDIB. xix xviii	13 14 15
xvij vj	g A b	xvii xvi xv	16 17 18
xiiij iiij	c d e	xiiii xiii xii	19 20 21
xj xix	f g A	xi x ix	22 23 24
viiij	b c d	viii vii vi	25 26 27
xvj v xiiij	e f g A	v iii iii Prid.	28 29 30 31

IN

IN hoc Calendario uides profecto, singulos aureos numeros duodecies positos esse, toties nimirum, quot in anno Lunari communi Nationes continentur, exceptis ijs septem numeris, qui post diem 20. Decembris tertio decimo loco sunt repetiti, qui videlicet priores quoque dies Ianuarij occupant. Quod idcirco te monitum uolo, ne putes, aureos numeros instar Cycli in Calendario disponi, ut scilicet aureus numerus primi diei Ianuarij formetur ab aureo numero ultimo anni per additionem 8. sicut ceteri. Hæc enim generatio sequentium aureorum numerorum per additionem 8. ad superiores aureos numeros cessat omnino in fine anni, ac denuò incipit in principio anni ab eodem aureo numero, a quo prius incepit, nulla habita ratione aurei numeri, qui ultimus est mense Decembri. Idem prorsus cernitur in Calendario, quod sequitur, ubi aurei numeri ita dispositi sunt, ut Nouilunia indicent ab anno restituto usque ad annum 1700. non secus, atque ab Epactis eadem Nouilunia in nouo Calendario monstrantur.

Series aureorum numerorum in Calendario ad esse istarum cycli, ut prius ab ultimo formetur per additionem 8. quem admodum aliorum quilibet a superiore signatur.

S E Q V I T V R

CALENDARIVM ECCLESIASTICVM

quo post anni Correctionem à Gregorio XIII
factam Ecclesia uti deberet usque ad annum
1700. si aurei numeri pro Epactis in eo descripti essent.

IANVA-

IANVARIVS				FEBRVARIVS			
Aurei num.	Litteræ Dñic.		Dies Mēsis	Aurei num.	Litteræ Dñic.		Dies Mēsis
ix	A	CAL.	1	ix	d	CAL.	1
	b	iiii	2		e	iiii	2
	c	iii	3	xvii	f	iiii	3
xvii	d	Prid.	4		g	Prid.	4
	e	NON.	5		A	NON.	5
	f	viii	6	xiiij	b	viii	6
xiiij	g	vii	7		c	vii	7
	A	vi	8	xj	d	vi	8
	b	v	9		e	v	9
xj	c	iiii	10	xix	f	iiii	10
	d	iii	11		g	iii	11
xix	e	Prid.	12		A	Prid.	12
viiij	f	IDIB.	13	xvj	b	IDIB.	13
	g	xix	14		c	xvi	14
	A	xviii	15	v	d	xv	15
v	b	xvii	16		e	xiiii	16
	c	xvi	17	xiiij	f	xiii	17
	d	xv	18		g	xii	18
ij	e	xiiii	19	x	A	xi	19
	f	xiii	20		b	x	20
	g	xii	21	xviiij	c	ix	21
xviiij	A	xi	22		d	viii	22
	b	x	23	vij	e	vii	23
	c	ix	24		f	vi	24
xv	d	viii	25	iiij	g	v	25
	e	vii	26		A	iiii	26
	f	vi	27	xij	b	iii	27
xij	g	v	28		c	Prid.	28
	A	iiii	29				
	b	iii	30				
	c	Prid.	31				

N MAR-

MARTIVS				APRILIS			
Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis
ix	d e f	CAL. vi v	1 2 3	ix	g A b	CAL. iiij iiij	1 2 3
xvij	g A b	iiij iiij Prid.	4 5 6	vj	c d e	Prid. NON. viij	4 5 6
xiiij	c d e	NON. viij vii	7 8 9	xj	f g A	viij vi v	7 8 9
xj	f g A	vi v iiij	10 11 12	xix	b c d	iiij iiij Prid.	10 11 12
viiij	b c d	iiij Prid. IDIB.	13 14 15	xvj	e f g	IDIB. xviij xviij	13 14 15
v	e f g	xviij xvi xv	16 17 18	xiiij	A b c	xvi xv xiiij	16 17 18
ij	A b c	xiiij xiiij xij	19 20 21	x	d e f	xiiij xij xi	19 20 21
xvij	d e f	xi x ix	22 23 24	vij	g A b	x ix viij	22 23 24
xv	g A b	viij viij vi	25 26 27	iiij	c d e	viij vi v	25 26 27
xij	c d e f	v iiij iiij Prid.	28 29 30 31	j	f g A	iiij iiij Prid.	28 29 30
				ix			30

MAL-

MAIVS				IYNIVS			
Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xvij	b c d	CAL. vi v	1 2 3	xvij	e f g	CAL. iii iii	1 2 3
xiiij	e f g	iii iii Prid.	4 5 6	iiij	A b c	Prid. NON. viii	4 5 6
xj	A b c	NON. viii vii	7 8 9	xix	d e f	vii vi v	7 8 9
xix	d e f	vi v iii	10 11 12	xvj	g A b	iii iii Prid.	10 11 12
xvj	g A b	iii Prid. IDIB.	13 14 15	xiiij	c d e	IDIB. xviii xviii	13 14 15
xiiij	c d e	xviii xvi xv	16 17 18	x	f g A	xvi xv xiii	16 17 18
x	f g A	xiii xiii xii	19 20 21	xvij	b c d	xiii xii xi	19 20 21
vij	b c d	xi x ix	22 23 24	xv	e f g	x ix viii	22 23 24
iiij	e f g	viii viii vi	25 26 27	xij	A b c	viii vi v	25 26 27
j	A b d	v iii iii Prid.	28 29 30 31	ix	d e f	iii iii Prid.	28 29 30

N 2 IV-

IVLVIS				AVGVSTVS			
Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis
vj	g	CAL.	1	xliij	c	CAL.	1
xliij	A	vi	2	liij	d	iiij	2
	b	v	3		e	iiij	3
liij	c	iiij	4	xj	f	Prid.	4
xj	d	iiij	5	xix	g	NON.	5
	e	Prid.	6		A	viij	6
xix	f	NON.	7	viiij	b	vij	7
viiij	g	viij	8		c	vi	8
	A	vii	9	xvj	d	v	9
xvj	b	vi	10	v	e	iiij	10
v	c	v	11	xliij	f	iiij	11
	d	iiij	12		g	Prid.	12
xliij	e	iiij	13	ij	A	IDIB.	13
ij	f	Prid.	14	x	b	xix	14
	g	IDIB.	15		c	xviij	15
x	A	xviij	16	xviiij	d	xviij	16
	b	xvi	17		e	xvi	17
	c	xv	18	vij	f	xv	18
xviiij	d	xiiij	19	xv	g	xiiij	19
vij	e	xiiij	20	liij	A	xiiij	20
	f	xij	21		b	xij	21
xv	g	xi	22	xij	c	xi	22
liij	A	x	23		d	x	23
	b	ix	24		e	ix	24
xij	c	viij	25	ix	f	viij	25
	d	vij	26		g	vij	26
	e	vi	27		A	vi	27
ix	f	v	28	xviij	b	v	28
	g	iiij	29	vj	c	iiij	29
xviij	A	iiij	30		d	iiij	30
vj	b	Prid.	31	xliij	e	Prid.	31

SEP-

SEPTEMBER				OCTOBER			
Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis
liij	f	CAL.	1	xj	A	CAL.	1
	g	iiij	2		b	vi	2
xj	A	iiij	3		c	v	3
xix	b	Prid.	4	xix	d	iii	4
viiij	c	NON.	5	viiij	e	iii	5
	d	viij	6		f	Prid.	6
xvj	e	vij	7	xvj	g	NON.	7
v	f	vi	8	v	A	viii	8
	g	v	9		b	vii	9
xliij	A	iiij	10	xliij	c	vi	10
ij	b	iiij	11		d	v	11
	c	Prid.	12		e	iii	12
x	d	IDIB.	13	x	f	iii	13
	e	xviij	14		g	Prid.	14
	f	xviij	15	xviiij	A	IDIB.	15
xviiij	g	xvi	16	vij	b	xvii	16
vij	A	xv	17		c	xvi	17
	b	xiiij	18	xv	d	xv	18
xv	c	xiiij	19	liij	e	xiiii	19
liij	d	xij	20		f	xiii	20
	e	xi	21	xij	g	xii	21
xij	f	x	22	j	A	xi	22
	g	ix	23		b	x	23
	A	viij	24	ix	c	ix	24
ix	b	vij	25		d	viii	25
xviij	c	vi	26	xviij	e	vii	26
	d	v	27	vj	f	vi	27
vj	e	iiij	28		g	v	28
xliij	f	iiij	29	xliij	A	iii	29
liij	g	Prid.	30		b	iii	30
					c	Prid.	31

NOVEM-

NOVEMBER				DECEMBER			
Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Aurei num.	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xj	d	CAL.	1		f	CAL.	1
	e	iiij	2	xix	g	iii	2
xix	f	iiij	3	viiij	A	iii	3
	g	Prid.	4		b	Prid.	4
viiij	A	NON.	5	xvj	c	NON.	5
xvj	b	viiij	6	v	d	viii	6
	c	vij	7		e	vii	7
v	d	vi	8	xiiij	f	vi	8
xiiij	e	v	9	ij	g	v	9
	f	iiij	10		A	iiii	10
ij	g	iiij	11	x	b	iii	11
x	A	Prid.	12		c	Prid.	12
	b	IDIB.	13	xviiij	d	IDIB.	13
xviiij	c	xviiij	14	vij	e	xix	14
vij	d	xviij	15		f	xviij	15
	e	xvi	16	xv	g	xvii	16
xv	f	xv	17	iiij	A	xvi	17
iiij	g	xiiij	18		b	xv	18
	A	xiiij	19	xij	c	xiiii	19
xij	b	xij	20	j	d	xiii	20
	c	xi	21		e	xii	21
	d	x	22	ix	f	xi	22
ix	e	ix	23		g	x	23
	f	viiij	24	xvij	A	ix	24
	g	vij	25	vj	b	viii	25
xvij	A	vi	26		c	vii	26
vj	b	v	27	xiiij	d	vi	27
xiiij							
	c	iiij	28	iiij	e	v	28
iiij	d	iiij	29		f	iiii	29
xj	e	Prid.	30	xj	g	iii	30
				xix	A	Prid.	31

CAV-

C A V S A verò, cur sequens aureus numerus formetur ab antecedente per additionem 8. vel detractionem 11. Item antecedens ab insequenti per additionem 11. vel subtractionem 8. Et cur aurei numeri in Calendario non scribantur continuato ordine, sed ut plurimum inter binos singuli dies relinquuntur vacui, hæc est. Octo anni Solares, cuilibet tribuendo dies 365. hor. 6. comprehendunt 2922. dies, in quibus fiunt 99. ferè Lunationes. Solùm ultimæ Lunationi deest Dies 1. Horæ 12. Min. 41. Sec. 15. Ter. 9. Nam 99. Lunationes secundum medium Lunæ cursum postulant Dies 2923. Hor. 12. Min. 41. Sec. 15. Ter. 9. Igitur Lunationes post 8. annos elapsos non incipiunt ipsæ diebus, quibus ante 8. annos Nouilunia fiebant, sed vno & dimidiato ferè die tardius. Quare post quemvis aureum numerum scribitur in Calendario aureus numerus octo vnitatibus illo maior, ut significet, post octo annos Nouilunia non in eos dies, quibus antecedens aureus numerus ascriptus est, incidere, sed in illos, quibus sequens aureus numerus ab antecedente per additionem 8. formatus præfigitur. Et quoniam, si sequens aureus numerus antecedentem proxime insequatur, Lunatio sequentis aurei numeri anticipatur 12. horis, scribendus erit alter aureus numerus sequens non proxime post illum, sed vno die vacuo relicto, ne eius Lunatio die integro anticipetur: Ita ut hic aureus numerus tertius a primo, a quo per additionem 16. formatur, tertio post eum loco scribatur, quemadmodum & eius Lunatio tribus diebus tardius, quàm illius, incipit. Hæc est causa, cur sequens aureus numerus componatur ex additione 8. ad antecedentem, ponanturque simul bini, inter binos singulis diebus vacuis relictis, præter paucos quosdam numeros aureos, qui eum ordinem propter æquationem Lunæ necessariam interrumpunt.

C V R autem maiorem aureum numerum minor proxime sequatur potius, quàm maior minorem, quod tamen æque bene fieri poterat, casu quodam accidisse videtur. Quoniam enim Luna in quolibet die anni maior est 11. diebus, quàm in eodem die anni superioris, propter illos 11. dies, quibus Solaris annus Lunarem superat; fit ut quemvis aureum numerum in Calendario antecedit aureus numerus sequentis anni, 11. diebus, ut nimirum 11. diebus prius contingat tunc Lunam esse primam, quàm anno antecedenti. Hinc factum est, ut minor aureus numerus proxime sub maiore plerunque scriberetur, maior autem sub minore non proxime: quod potius illi dispositioni aurei numeri, & casui cuidam fortuito tribuendum videtur, quàm certæ alicui rationi, quæ cogat minorem proxime sub maiori scribi potius, quàm maiorem sub minori, cum vtrius modo ratio Lunationum constaret. Atque hæc dicta sint de causa, cur sequens aureus numerus a præcedenti formetur per additionem 8. & cur aurei numeri non seruent continuatum ordinem.

E X P L I C E M V S iam etiam rationem, cur antecedens aureus numerus ab insequenti formetur per additionem 11. quæ ita se habet. Undecim anni Solares continent 4017. dies. & 18. horas, in quibus per-

Cur sequens aureus numerus ab antecedente formetur per additionem 8. vel subtractionem 11. Antecedens vero a sequenti per additionem 11. vel subtractionem 8. Et cur non continuato ordine scribantur aut rei numeri in Calendario.

perficiuntur Lunationes 136. superestque Dies 1. Hor. 14. Min. 8. Sec. 47. Ter. 4. Nam 136. Lunationes exigunt dies tantummodo 4016. Hor. 3. Min. 51. Sec. 12. Ter. 56. Igitur Nouilunia post 11. annos transactos non cadunt in eosdem dies, quibus ante 11. annos fiebant, sed vno die, & dimidiato ferè citius. Quare ante quemlibet aureum numerum ponitur in Calendario numerus aureus vndecim vnitatibus illo maior, vt significet, post 11. annos Nouilunia non in eosdem dies incidere, quibus ante 11. annos contingebant, sed incipere prius, nimirum illis diebus, quibus antecedens aureus numerus a sequenti per additionem 11. formatus ascribitur. Itaque cum iam constet, numerum aureum quemcumque sequentem octo vnitatibus maiorem esse antecedente, & antecedentem quemuis maiorem esse insequenti vndecim vnitatibus, manifeste colligitur, sequentem ab antecedente formari posse vel per additionem 8. vel per subtractionem 11. tum per detractionem 8. Atque hinc factum est, vt antiqui scriptores Cyclum decennouennalem, quem *ερεαδινγεσθρπίδα*, vocarunt, in *δυδδάδ*, & *ερεαδινγεσθρπίδα* distinxerint, quandoquidem tota eius progressio atque ordo in Calendario constituitur ex additione, subtractioneue 8. vel 11. vt exposuimus; & *δυδδάς* quidem cum 11. diebus, quibus Solaris annus Lunarem superat, totum Cyclum decennouennalem, *ερεαδινγεσθρπίδα* verò cum decennouennali Cyclo perfectam Lunationem 30. dierum conficit.

DISPOSITIS 19. aureis numeris in Calendario, ea arte, quam descripsimus, non erat difficile cognoscere tempus Nouilunii cuiuslibet mensis. Eo namque die Luna pronuntiabatur prima, siue Nouilunium dicebatur contingere, cui aureus numerus proposito anno currentis præfixus erat: atque hinc Luna XI IIII. Paschalis, & ex hac Pascha cum alijs festis mobilibus inuestigabatur.

AT QVE hæc quidem omnia, quæ de aurei numeri dispositione, atque vsu tradidimus, subtiliter ualde, & magno ingenio excogitata sunt a veteribus, sed ea accuratior Astronomorum obseruatio non vsqueaque vera esse deprehendit. Non enim Nouilunia, transactis 19. annis Solaribus, ad easdem prorsus sedes reuertuntur, sed paulo ante 19. annos completos, ita vt quolibet spatio 19. annorum sedes pristinas præueniant Hora 1. Min. 27. Sec. 31. Ter. 55. Spatio verò quatuor Cyclorum decennouennalium, hoc est, 76. annorum, Horis 5. Min. 50. Sec. 7. Ter. 40. ac tandem annis 312 $\frac{1}{2}$. die ferme integro, vt proximo Cap. ostensum est: atque adeo a Nicæni Concilij temporibus ad nostram vsque ætatem versus initia mensium ad quatuor dies, & amplius, progressa sint. Ex quo factum est, vt ad Nouilunia inquirenda per aureos numeros Concilij Nicæni (posito nimirum aureo numero 3. in principio Ianuarij) ante correctionem Calendarij ascendendum fuerit a loco aurei numeri proposito anno currentis vsque ad quintum diem inclusiuè: quod quidem nonnulli hisce quinque syllabis facere consueuerant, **IN COELIS EST HIC**, vel

istis,

istis, **HIC NOVA LVNA**, vel his, **IN COELO LVNA**.

ITA QVE vt aurei numeri ante correctionem Nouilunia recte indicarent, promouendi fuissent omnes per quinque dies, tribus diebus vacuis inter loca antiqua, & noua relictis, ita vt aureus numerus 19. qui ante correctionem quintum diem Ianuarij occupabat, primo diei ascribendus fuisset, seruata tamen ea lege, vt Lunationes alternæ constituerentur 30. & 29. dierum, vti factum est ante Calendarij emendationem in Breuiarijs, ac Missalibus à Pio V. correctis. Atque hoc quidem modo aurei numeri dispositi Nouilunia recte indicassent ijs annis, qui anni restitutionem proximè antecesserunt. Promotis autem hac ratione aureis numeris versus initia mensium, si retineri debuissent in Calendario post correctionem, hoc est, post 10. dierum exemptionem, amouendi rursus fuissent versus mensium fines decem diebus, ita vt 9. dies interponerentur inter aureos numeros ante correctionem anni promotos, & eosdem post correctionem postpositos, seruatis ijsdem Lunationibus alternis 30. & 29. dierum. Hac enim ratione post anni restitutionem recte aurei numeri Nouilunia secundum medium Lunæ cursum monstrarent. Cæterum aurei numeri hoc modo correcti, & in propria loca restituti, quanquam aliquandiu Nouilunia recte indicaturi essent, perpetuo tamen, aulongo tempore id præstare non possent. Nam quotiescunque dies intercalaris ex centesimo aliquo anno auferretur, hoc est, centesimus aliquis annus fieret communis, ne Equinoctium a 21. die Martij recedat, vt supra dictum est, Nouilunia omnia vno die tardius contingerent, quam ab aureis numeris indicarentur. Quare quoties ex anno centesimo, qui natura sua est bissextilis, fieret annus communis, toties deorsum mouendi essent omnes aurei numeri per vnum diem, vt recte Nouilunia monstrarent. Rursus quoniam, vt proximo Cap. ostendimus, Nouilunia in 312 $\frac{1}{2}$. annis vno die sedes suas in Calendario anteuertunt, efficitur, vt aurei numeri post quoslibet annos 312 $\frac{1}{2}$. promouendi essent versus initia mensium vno die, vt Nouilunia indicarent, si tamen tunc dies intercalaris non esset omittendus. Atque hac ratione conficienda forent 30. Calendaria, ita vt dispositio aurei numeri 30. varietates haberet, promoti quolibet sursum, deorsumque per 30. dies, quot nimirum in vna Lunatione 30. dierum continentur, vt ex ijs, quæ sequuntur, manifestum erit. Verum quia perincommodum hoc esset, ac molestum, optimo consilio factum est, vt aureis numeris de Calendario submotis, in eorum locum alij numeri succederent, qui perpetuo in vnico Calendario Nouilunia monstrarent, siue ea uersus initia mensium progrediantur, siue versus fines deuoluantur, nulla in Calendario facta mutatione, vt proximo Cap. dicemus.

HI autè numeri sunt 30. Epactæ ab 1. vsque ad xxx. siue ad *. Nam vltima Epacta xxx. signata est hoc signo *. potius, quam numero xxx. propterea quod, si proprie loqui velimus, nulla Epacta possit esse xxx. cum Epacta qualibet minor esse debeat, quam tempus integræ Lunationis.

Quo pacto aurei numeri in aucto Calendario promouendi fuissent, ut Nouilunia indicarent, tam ante correctionem, quæ post.

Aureos numeros in Calendario correctos non posse perpetuo, aut longo tempore Nouilunia monstrare; & quare.

Si autem numeros retineri deberet in Calendario, conficienda essent 30. Calendaria.

Merito in locum aureorum numerorum subiectas esse 30. Epactas.

Car omnis Epacta minor esse debeat, quam 30.

O

tionis.

Quo modo ex aureis numeris in Calendario dispositis Nouilunia inuestigantur.

Defectus aurei numeri ad Nouilunia inuestiganda.

Nouilunia quantum anticiparint à tempore Concilij Nicæni usque ad annum correctionis.

*Epactæ quæ sunt,
& cur hæc 30.*

tionis. Epactæ namque sunt numeri dierum, qui mense Decembri post ultimam Lunationem anni supersunt. Vt si Lunatio vltima anni terminetur postremo die Decembris, ita vt nulla dies supersit, Epacta insequentis anni erit 0. si penultimo die claudatur, Epacta erit 1. propter diem, qui superest. Si antepenultimo, hoc est, 29. die finiatur, Epacta erit 1j. atque ita de reliquis, donec ad Lunationem perueniatur, quæ finem habet Calendis Decembris, ita vt 30. dies supersint. Tunc enim Lunatio illa non est vltima, sed penultima, quia dies illi 30. superflui vltimam constituunt, ac proinde Epacta tunc erit 0. vel xxx. quam signo *. declaramus. Atque hæc est causa, quod 30. Epactæ possint esse in vniuersum, ab 1. vsque ad xxx. vel 0. uel *. pp dies 1. 2. 3. &c. vsque ad 30. vel 0. qui superesse possunt post Lunationem mense Decembri terminatam. Et quanquam cum Lunatio aliqua finitur primo die Decembris, vel vltimo, Epacta insequentis anni sit xxx. vel 0. signanda tamen est Epacta illa xxx. vel 0. aliquo signo, nimirum hoc *, ut per illud Nouilunia anni insequentis inuestigentur, intelligaturque tunc in Decembri duas Lunationes esse terminatas, vnam postremo die, ac proinde nullum diem superfuisse, alteram verò prima die, atque ideo post illam 30. dies fuisse reliquos. Verum accidit interdum, ut Epacta alicuius anni sit vnitatem maior, quam numerus dierum, qui post vltimam Lunationem antecedentis anni supersunt, quod quando contingat, dicitur, cum de inuentione Epactæ cuiuslibet anni agemus.

IDEM hic numerus 30. Epactarum colligitur ex 11. diebus, quibus annum Lunarem a Solari superari diximus. Nam si primo anno supersunt xj. dies, supererunt xxij. secundo, & xxxij. tertio, abiectione 30. vnam Lunationem constituentibus, reliqua fiet Epacta iij. atque ita deinceps, additis semper 11. & abiectionis 30. si summa maior sit, quam 30. componentur omnes 30. Epactæ, ita vt prima sit xj. & vltima xxx. vel 0. vel *. post quam iterum per additionem 11. procreatur Epacta xj. vt hic apparet.

xj. xxij. iij. xliij. xxv. vj. xvij. xxviij. ix. xx. j. xij. xliij. iij. xv. xxvj. vij. xvij. xxix. x. xxj. ij. xliij. xxliij. v. xvj. xxvij. viij. xix. xxx. uel 0. uel *.

Contingit nonnunquam, vt antecedenti Epactæ addenda sint 13. non 11. vt Epacta sequens formetur: quod quando fiat, dicitur infra, cum de inuentione Epactæ cuiusvis anni agemus.

DICVNTVR autem 30. hi numeri, Epactæ, Græca voce, quæ Latine idem sonat, quod dies ascitij, siue additij, aut interiecti. Adiunguntur enim in fine vltimi mensis Lunaribus ad explendum numerum dierum anni Solaris, & ad inchoandam primam Lunationem subsequenter anni. Quo pacto autem huiusmodi Epactæ in Calendario collocatæ perpetuo Nouilunia indicare possint, nulla in Calendario facta mutatione, planum fiet ex ijs, quæ sequuntur: sed primo loco, qua arte ac industria per dies Calendarij disponantur, exponamus.

QVO

QVO ARTIFICIO EPACTAE IN CA- lendario describantur.

CAP. III.

VAMQVAM Epactæ secundum seriem naturalem numerorum ab 1. vsque ad xxx. vel ad *. describi possint in Calendario, visum tamen est magis expedire, si retrogrado ordine, a xxx. vel *. per xxix. xxviij. xxvij. &c. progrediendo vsque ad 1. describantur, vt a dierum numero eiusdem Calendarij distinguantur, & vt magis naturaliter Nouilunia monstrent, vt ex sequentibus erit manifestum. Initio ergo facto ab Epacta *. in principio Ianuarij, scribitur Epacta xxix. ad secundum diem; xxviij. ad tertium, & ita deinceps, ordine retrogrado, donec ad 1. peruentum fuerit, quæ Epacta diei 30. Ianuarij præfigitur, post quam eodem ordine repetuntur omnes triginta Epactæ vsque ad finem Calendarij: Ita vt duodecies tantum omnes Calendario inscribantur, præter has vndecim *. xxix. xxviij. xxvij. xxvj. xxv. xxliij. xxliij. xxij. xxj. xx. quæ tertio decimo loco repetuntur in postremis vndecim diebus Decembris. Excipitur quoque Epacta 19. alio caractere, vel colore insignita. Hæc enim etiam vltimæ diei ad Epactam xx. apponitur, vt infra dicemus.

VT autem Epactæ rectè Nouilunia indicent, adhibenda erit earum descriptione hæc cautio. In secunda collocatione triginta Epactarum; Itemque in quarta, sexta, octaua, decima, ac duodecima, eidem diei, nimirum 5. Februarij; 5. Aprilis; 3. Iunij; 1. Augusti; 29. Septembris; & 27. Nouembris (in quos dies incidit Epacta xxv. ex superiore dispositione) duæ hæc Epactæ xxv. xxliij. simul ascribantur. Ex qua re efficitur, vt post duodecimam inscriptionem Epactarum supersint 11. dies in Decembri, quibus iterum hæc Epactæ, *. xxix. xxviij. xxvij. xxvj. xxv. xxliij. xxliij. xxij. xxj. xx. præfiguntur, quæ videlicet prioribus vndecim diebus Ianuarij appositæ sunt; Omnes verò 30. Epactæ duodecies inscriptæ occupent dies duntaxat 354. quot anno Lunari communi contineri diximus; adeo vt Epactæ in Calendario seruari non possint rationem Cycli, sic vt Epacta primi diei Ianuarij sit proxime minor, quam ea, quæ vltimo diei Decembris, qui videlicet primum diem Ianuarij antecedit, ascripta est: sed earum ordo retrogradus cesset in fine anni, & denuo incipiat in principio anni ab Epacta *. vt prius.

QVOD si duæ Epactæ in sex locis Calendarij eidem diei non apponerentur, sed singulæ ordine retrogrado se mutuo cōsequerentur, fieret oēs 12. Lunationes cuiusque Epactæ 30. dierum, oēsque Epactæ duodecies reperitæ occuparet 360. dies, qui numerus annū Lunare cōem sex diebus superat,

O 1 quod

*Epactæ cur in Ca-
lendario dispositæ
sint ordine retro-
grado.*

*Epactæ quo pa-
cto in Calenda-
rio disponantur.*

*Cur in sex locis
Calendarij eidem
diei duæ Epactæ
ascribantur.*

*Epactæ cur hæc di-
cuntur.*

Lunationes fieri
alternas 30. &
29. dierum, ob ap-
positionē duarū
Epactarū ad eun-
dem diem in sex
locis Calendarij.

quod est absurdū. Vt igitur Lunationes existant alternis 30. & 29. die-
rum, necesse est sex locis binas Epactas simul ponere. Ita namque fiet,
vt Lunationes constituantur alternæ 30. & 29. dierum. Cum enim
Epacta xxiiij. cum alijs eam insequentibus ascenderit in Februario,
verbi gratia, vna die supra locum suum naturalem versus mensis ini-
tium, propter duarum Epactarum xxv. xxiiij. eidem diei 5. adscriptio-
nem, efficitur, vt Lunationes incipientes a 30. Epactis Epactam xxiiij.
vna cum xxv. eidem diei adscriptam antecedentibus, vt ab Epactis
xxiiij. xxij. xxij. & cæteris mensis Ianuarij, vsque ad Epactam xxv.
Februarij, contineant dies tantummodo 29. Quod idem dictum vo-
lumus de Lunationibus earundem 30. Epactarum, quæ in alijs quin-
que locis Calendarij Epactam xxiiij. eidem diei cum Epacta xxv. ascrip-
tam antecedunt.

Cur Epacta 25.
alio caractere,
coloreve scriben-
da sit supra alijs
Epactis 25. in
sex locis Calenda-
rii.

DEINDE quoniam accidit nonnunquam, vt in vno eodemque
Cyclo decennouennali vtraque harum Epactarum xxv. xxiiij. in vsu
sit, vt infra patebit, scribenda erit Epacta 25. alio caractere, vel co-
lore, ad Epactam xxvj. in sex illis locis, in quibus simul positæ sunt Epac-
tæ xxv. xxiiij. In alijs autem locis ad Epactam xxv. scribenda est eadem
Epacta 25. alio etiam caractere, vel colore. Nisi enim hoc fiat, con-
tinget, vt in vno & eodem Cyclo decennouennali, in quo vtraque Epac-
ta xxv. xxiiij. est in vsu, duæ Lunationes sexies in anno incidant in
vnum eundemque diem, & eidem diei duo aurei numeri ascribantur,
ij nimirum, qui in tabula expansa, de qua sequenti Cap. dicturi su-
mus, duabus illis Epactis suprapositi sunt: quod est absurdum, & con-
tra rationem Cycli decennouennalis: cum Nouilunia, vt supra osten-
dimus, ad eosdem dies, nisi post 19. annos elapsos, redire non possint.

Propter Epactā
25. diuerso colo-
re, caractereve
scriptā nō posse
in eodem cyclo
decennouennali duo
Nouilunia in eū-
dem diem incide-
re.

HOC autem incommodum vitatur omnino per Epactam xxv. 25.
bis in sex locis Calendarij diuersis characteribus, coloribusve inscri-
ptam. Nam quotiescunque in aliquo Cyclo decennouennali Epacta
xxv. currit simul cum aureo numero maiore, quàm 11. quales sunt po-
steriores hi octo aurei numeri 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. erit qui-
dem in eodem tunc Cyclo Epacta xxiiij. etiam in vsu: Sed si tunc assu-
matur Epacta 25. diuerso caractere, aut colore notata, quæ in sex il-
lis locis è regione Epactæ xxvj. locatur, non poterunt duo aurei nume-
ri, aut duo Nouilunia, in eundem diem incidere; cum Epacta 25.
diuerso illo caractere, sine colore notata, & Epacta xxiiij. duos sem-
per dies diuersos in singulis mensibus occupent. Quando autem in
Cyclo aliquo decennouennali Epacta xxv. una cum aureo numero non
maiore quàm 11. currit, cuiusmodi sunt primi hi undecim aurei nu-
meri 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. nunquā accidet, ut in eodē Cyclo
Epacta xxiiij. cum xxv. sit in vsu. Quocirca assumenda tunc erit Epac-
ta xxv. quæ in sex illis locis eidem diei cum Epacta xxiiij. ascribitur:
quia cum Epacta xxiiij. in eodem tunc Cyclo in vsu non sit, periculum
esse non potest, vt intra eundem Cyclum decennouennalem bis eodem
die Nouilunium contingat. Eodem pacto, etsi Epacta 25. diuerso co-
lore,

lore, vel caractere insignita ponatur in sex diuersis locis è regione
Epactæ xxvj. ad eundem diem, non tamen idcirco duo Nouilunia in
eundem illum diem incident aut 19. annos transactos: quia curren-
te Epacta xxv. cum aureo numero maiore quàm 11. (quo solum tem-
pore Epacta illa 25. diuersi coloris, aut characteris vsurpatur, vt dixi-
mus) nunquam in eodem Cyclo Epacta xxvj. ad Nouilunia inuestigan-
da adhibebitur. Atque hæc omnia ex tabula expansa Epactarum, de
qua paulo infra agemus, perspicua fient. Ibi enim in octo lineis, qui-
bus literæ maiusculæ N, E, B, & minusculæ r, n, k, e, b, præfixæ sunt,
(singulæ autem lineæ illius tabulæ singulos Cyclos decennouennales
exhibent, vt postea intelligetur) reperies Epactam 25. diuerso nota-
tam caractere coloreve, sub octo hisce aureis numeris maioribus,
12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. Epactam verò xxiiij. sub 11. his mino-
ribus, 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. nunquam autem Epactam xxvj.
In alijs verò 22. lineis, in quibus Epacta xxv. sub minoribus vndecim
aureis numeris scribitur, inuenies quidem aliquando etiam Epactam
xxvj. nunquam tamen simul occurrere conspicias Epactam xxiiij. Qua-
mobrem si assumatur modo Epacta xxv. quæ è regione Epactæ xxiiij.
locatur, modo Epacta 25. alterius characteris, vel coloris, quæ è re-
gione Epactæ xxvj. collocata est, (habita nimirum ratione minoris,
maiorisve aurei numeri, cum quò simul currit, vt paulo ante diximus)
fieri nullo modo potest, vt intra eundē Cyclum decennouennalem duo
Nouilunia in vnum eundemque diem pariter incident, licet in sex lo-
cis supra enumeratis è regione eiusdem diei Epactæ xxv. & xxiiij. posi-
tæ sint, & Epacta 25. alterius coloris, characterisve eidem quoque diei
cum Epacta xxvj. ascripta.

VERVM Epactam xxiiij. non posse esse in vsu, quando Epacta
xxv. cum aliquo aureo numero minore quàm 12. siue non maiore quàm 11.
currit, sed tunc solum, quando cum aureo numero maiore quàm 11.
concurrit. Item Epactam xxvj. non vsurpari, cum Epacta 25. currit
simul cum aureo numero maiore quàm 11. clarissime quoque ex collo-
catione aureorum numerorum, atque Epactarum in Calendario colligi-
tur. Quoniam enim vt supra diximus, minorem aureum numerum
sequitur maior in Calendario non proximè, sed vno die interiecto, sit,
vt si in Ianuario v. g. è regione diei 6. vbi ponitur Epacta xxv. scribatur
aureus numerus quilibet minor quàm 12. cum quo Epacta xxv. simul
currere ponatur, aureus numerus maior sequens scribendus sit ad diē
8. Ianuarij, relicto die 7. vacuo; adeo vt in eo Cyclo decennouennali
nullum Nouilunium die 7. contingere possit. Quare in eodem Cyclo
Epacta xxiiij. quæ proximè sub xxv. posita est, vsui nullo pacto esse po-
test: alias Nouilunium in 7. diem Ianuarij incideret. Rursus quia ma-
iorem aureum numerum in Calendario proximè insequitur minor, vt
supra dictum est, efficitur, vt si è regione eiusdem diei 6. Ianuarij, cui
Epacta xxv. præfixa est, adscribatur aureus numerus quilibet maior
quàm 11. cum quo Epacta 25. currere ponatur, aureus numerus sub-
sequens

Cur eodē Cy-
clo Epacta xxiiij.
non vsurpetur,
quando Epacta
xxv. & aureus nu-
merus nō maior
quàm 11. concur-
runt. Item cur
Epacta xxvj. in
eā non sit in eo-
dem cyclo, quan-
do Epacta 25. &
aureus numerus
maior quàm 11.
concurrant.

sequens scribendus sit ad diem 7. Ianuarij, proxime post illum maiorem, ita vt in eo Cyclo Nouilunium contingere possit die 7. Quapropter in eodem Cyclo Epacta xxiiij. proxime sub 25. posita, Nouilunium indicabit, ac proinde vsui futura erit. Quoniam verò maiorem aureum numerum antecedit minor non proxime, sed vno die relicto vacuo, efficitur, vt aureus numerus antecedens illum maiorem, cum quo Epacta 25. currere ponitur, collocandus sit ad diem 4. ita vt die 5. nullum tunc contingat Nouilunium. Quocirca Epacta xxvj. diei 5. adscripta nulla ratione tunc vsui esse potest, ne Nouilunium in eo Cyclo in diem 5. Ianuarij cadat.

Epactam 25. diuersi coloris, characterisve & regionis Epactæ xxvj. posita non perturbare Lunationem,

HÆC porro anticipatio Epactæ 25. alterius coloris, vel characteris in Calendario tantum abest, vt Lunationes perturber, vt eas potius in rectum ordinem redigat. Quoniam enim vnaquæque Lunatio in aliquo priorum 30. dierum Ianuarij terminata, prima est totius anni, vt postea dicemus, sit, vt currente illa Epacta 25. prima Lunatio anni die 5. Ianuarij terminata, efficiatur dierum 30. secunda verò die 3. Februarij finita, dierum tantum 29. (quæ fieret dierum etiam 30. si Epacta xxv. infra Epactam xxvj. assumeretur.) tertia deinde fiat iterum dierum 30. & quarta dierum 29. &c. vt ordo alternarum Lunationum 30. & 29. dierum postulat: Lunatio quoque tertiadecima, & extraordinaria illius anni (Nam quando Epacta 25. est in vsu, annus Lunarum est Embolisimicus, vt postea dicetur) fiat 30. dierum, quæ, currente Epacta xxv. eidem diei cum xxiiij. adscripta, foret dierum duntaxat 29. Denique totidem sint Lunationes 30. dierum, currente Epacta 25. diuersi coloris, characterisve, quot requiruntur, cum alia Epacta xxv. est in vsu: tam enim ibi sunt 7. quàm hic; quamquam aliter ibi, quàm hic, progrediantur. Huc accedit, quod Lunatio Paschalis per Epactam 25. diuersi coloris, aut characteris inuestigata, magis exquisitè medio motui Lunæ respondet. Id quod perspicuum fiet, si Lunationes per aureos numeros maiores quàm 11. indicatæ diligenter cum calculo medijs motus Lunæ conferantur. Plerumque enim eas paulo ferius, quàm medius Lunæ motus postulat, ab aureis numeis maioribus, quàm 11. offensas deprehendemus. Quapropter cum Lunatio Paschalis incipiens die 4. Aprilis, quæ ab Epacta 25. diuerso ab alijs characteribus, coloreve notata ostenditur, quam semper cum maiore aliquo aureo numero, quàm 11. currere supra diximus, incipiat vna die prius, quàm si ab Epacta xxv. diei 5. Aprilis adscripta, indicaretur, liquido constat, Lunationem paschalem, quam prior illa Epacta 25. inchoat, esse magis consentaneam medio motui Lunæ, quàm eam, quæ indicatur ab Epacta xxv. ad diem 5. Aprilis posita, currente cum eodem aureo numero maiore, quo cum illa currit, quod hæc vno die ferius incipiat.

Aequatio mensis Lunarii cur potius facta sit per Epactam xxvj. quàm per Epactam 25. non potius, quàm per aliam.

SED roget quis, cur in æquatione mensium Lunarum, hoc est, in colloccatione duarum Epactarum ad vnum eundemque diem in sex locis Calendarij, vt Lunationes constituantur alternis dierum 30. & 29. assum-

assumptæ sint hæc duæ xxv. & xxiiij. posita è regione diei 5. Februarij; 5. Aprilis; 3. Iunij; 1. Augusti; 29. Septembris; & 27. Nouembris; potius, quàm alia duæ, cum æque bene id fieri potuerit in quibuscunque duabus Epactis, præsertim verò in Epactis *. & xxix. quæ in fine Ianuarij, & principio Februarij ponuntur, vt nimirum æquatio hæc institueretur, transacto primo mense Lunari 30. dierum, vt factum esse legimus a Iulio Cæsare in Cyclo aurei numeri, vt testatur Paulus Middelburgensis lib. 2. vbi Calendarium Romanum cum Cyclo Lunari Iulij Cæsaris proponit, in quo videmus, adhibitam esse æquationem ad finem Ianuarij, ac Martij in aureis numeris 1. & 9. factumque idem est ab auctore Calendarij noui, vt patet in Compendio nouæ rationis restituendi Calendarij anno 1577. ad Principes Christianos a GREGORIO XIII. transmissio. Ibi enim æquatio Lunæ facta est vltima die Ianuarij, vltima Martij, & 29. Maij, &c. quibus diebus duæ hæc Epactæ *. & xxix. simul adscriptæ sunt, quarum *. significat Epactam xxx. aut 0. quemadmodum in nouo Calendario Epacta *. & supra eosdem dies è regione Epactæ 1. posita est Epacta *. quæ idem significat in eo compendio, quod *. habetque solum figuram differentem: quemadmodum in nouo Calendario Epacta 25. diuerso characteris, vel colore formata, scripta est supra Epactas xxv. & xxiiij. quæ ad eandem diem ponuntur, habetque superior Epacta 25. ab inferiori xxv. solum figuram, aut colorem discrepantem. Si inquam, ita roget quis, is sciat, electas fuisse potissimum duas hæc Epactas xxv. & xxiiij. ad æquationem Lunæ, quod hac ratione Lunationes secundum Cyclum 30. Epactarum, præsertim 30. Lunationes Paschales, magis congruentes efficiantur Lunationibus aureorum numerorum Concilij Nicæni, cuius decreta, sanctionesque in omnibus, quoad eius fieri potuit, & vt par fuit, retinuimus. Iisdem enim propemodum locis factam esse æquationem Lunæ videmus per aureos numeros antiqui Calendarij, quibus facta eadem est in Calendario nouo per Epactas xxv. & xxiiij.

DEINDE quemadmodum in illo Cyclo aurei numeri omnes 19. Lunationes paschales continent tantum dies 29. & prima quidè octauo die Martij, vltima verò quinto Aprilis incipit, ita quoque in nouo hoc Epactarum Cyclo omnes 30. Lunationes paschales eisdem diebus extremis, hoc est, 8. Martij, & 5. Aprilis clauduntur, continentque singulæ 29. dies, exceptis duabus Lunationibus Epactarum 25. & xxiiij. quando 25. (quod raro accidit) cum aliquo aureo numero ex posterioribus octo, qui maiores sunt, quàm 11. concurrat. Hæc duæ namque solæ sunt 30. dierum: quod mirum videri non debet. Cum enim Patres Nicæni Concilij Nouilunijs paschalibus dies 29. assignauerint, qui ab 8. Martij vsque ad 5. Aprilis numerantur, facile in illis disponi potuerunt 19. aurei numeri ea lege, vt singuli Lunationem conficerent 29. dierum. At cum sint 30. Epactæ, disponi in eisdem illis 29. diebus nullo modo omnes possunt, nisi in vno aliquo die eodem duæ simul

Cur non esse Lunationes Paschales in nouo Calendario sunt 29. dierum in vno die

mul collocentur, vt factum est in die 5. Aprilis. Ex quo euenit, vt Lunatio Epactæ xxiii. ac proinde & Epactæ 25. supra xxiii. positæ, dierum 30. constitueretur; quod non contigisset, si æquatio Lunæ post 5. Aprilis esset adhibita. Sed tunc, vt singulæ Epactæ singulas constituerent Lunationes Paschales, oportuisset Nouilunijs Paschalibus 30. dies tribuere, ita vt vltimum per Epactam xxiii. monstratum, post 5. Aprilis inciperet: quod adhuc in Ecclesia inauditum est.

QVOD si Lunæ æquatio institueretur in fine Martij, vt in Compendio nouæ rationis restituendi Calendarij significabatur, efficerentur septem Lunationes Paschales 30. dierum, ut in eo Calendario perspicue apparet. Vt igitur Nouilunia Paschalia noui Calendarij eisdem limitibus, quibus a Concilio Nicæno ad nouum usque Calendarium, concluderentur, & duæ solum Paschales Lunationes 30. dies complecterentur, ac proinde minus a consuetudine antiqua Ecclesiæ recederemus, reiecta æquatione illa in eo Compendio descripta, elegimus hanc, quam exposuimus; quippe cum secundum eam deprehendantur Nouilunia omnia, præsertim uero Paschalia, eisdem prorsus diebus tempore Concilij Nicæni contigisse, quibus eadem aurei numeri antiqui Calendarij facta esse demonstrant: quod secundum aliam æquationem Compendij nulla ratione euenit. Idque manifestum cuius erit, si Epactas tam Calendarij noui, quàm illius, quod in eo Compendio describitur, in aureos numeros resoluat: quod qua ratione fieri debeat, paulo infra docebimus.

A D hæc, in fine Decembris iuxta Epactam xx. apponenda quoque est Epacta 19. diuerso ab alijs caractere, uel colore; quæ Nouilunium ostendat ultimo Decembris, quando Epacta xix. & aureus numerus 19. concurrunt: quod in multis annorum millibus semel tantum contingeret, in triginta uidelicet Cyclis decennouennalibus tabulæ expansæ semel, quando octaua eius linea, cui litera D, maiuscula præfigitur, ut hoc tempore accidit, est in usu. In ea. n. sola sub aureo numero 19. Epacta xix, scripta est. Epacta aut 19. vltimo diei Decembris affixam debere eo tempore Nouilunium necessario indicare, hinc planum fiet. Quoniam ad Epactam cum aureo numero 19. currentem, quæcunque illa sit, adijci debent 12. (cum tamen ad alias addantur solum 11.) vt sequentis anni Epacta formetur, quemadmodum ante correctionem Calendarij ad vltimam Epactam xxix. cum aureo numero 19. currentem addebantur etiam 12. vt prima Epacta xj. iterum componeretur, cum Cyclus Lunaris id necessario exigat, vt infra docebimus: sit, ut currente Epacta xix. cum aureo numero 19. sequenti anno Epacta sit 1. propterea quod additis 12. ad 19. fiunt 31. abiectisque 30. reliqua est 1. pro Epacta anni sequentis. Quare cum vltus Epactæ 1. incipiat in Ianuario, vbi diei 30. adscripta est; nisi Epacta 19. in fine Decembris repeteretur, vt ab ea iterum Nouilunium inciperet ante Ianuarius, complecteretur Lunatio incipiens 2. die Decembris, vbi Epacta xix. scripta est, dies 59. quot nimirum numerantur à 2. die Decembris

Cur Epacta 19. alio colore, aut caractere ad vltimum diei Decembris e regione Epactæ xx. posita sit.

cembris vsque ad 29. Ianuarij; propterea quod in Decembri nulla alia Epacta xix. præter illam, quam vltimo diei adscribendam esse diximus, reperitur, a qua Nouilunium possit incipere, neque in Ianuario alia Epacta 1. ante diem 30. quæ initium Nouilunij exhibeat. Ratio ergo Lunationum, quæ per Cyclum decennouennalem inuestigantur, necessario exigit, vt vel Epacta 19. vltimo die Decembris repeteretur, ita vt Lunatio Epactæ xix. die 2. Decembris inchoata contineat dies duntaxat 29. aliaque incipiat vltimo die ab eadem Epacta 19. ac dies 30. comprehendat, quot videlicet numerantur ab vltimo Decembris vsque ad 29. Ianuarij; vel vt Epacta 1. adscribatur primo diei Ianuarij e regione Epactæ x. ita vt Lunatio Epactæ xix. die 2. Decembris incipiens constitutur dierum 30. aliaque primo die Ianuarij ab Epacta 1. incipiens dies 29. duntaxat complectatur; vel certe, vt Epacta 1. reponatur ad vltimum diem Decembris e regione Epactæ xx. loco Epactæ 19. vt inde Lunatio incipiens contineat dies 30. antecedens verò Lunatio ab Epacta xix. quæ diei 2. Decembris adscripta est, inchoata, dierum efficiatur 29. duntaxat. Quia verò Epactarum distributionem in Calendario a primo die Ianuarij inchoauimus, non videtur consentaneum, vt statim in principio Lunationum æquatio hæc fiat per duas Epactas x. & 1. eidem diei affixas, reiecta est illa æquatio in antecedentem diem, hoc est, in finem Decembris, vbi naturali ordine reponi deberet Epacta 1. si annus a Ianuario non inciperet, quemadmodum etiã in alijs mensibus Epacta 1. supra x. collocata est. Sed quoniam Epacta 1. reperitur quoque iuxta diem 20. Decembris, non visum est illam tam cito in fine Decembris repetere, præsertim cum ea non sequatur proxime ordine retrogrado Epactam xx. fini Decembris appositam. Epactam igitur 19. iuxta illam xx. scribendam esse censuimus, quod recto ordine se mutuo consequantur hæc duæ Epactæ xx. & 19. in serie 30. Epactarum.

NEQVE verò ex hac descriptione Epactæ 19. iuxta Epactam xx. sequitur, duo Nouilunia intra spatium 19. annorum in eundem illum diem incidere. Nam in eo Cyclo, in quo Epacta xix. cum aureo numero 19. currit, Epacta xx. non est in usu, vt patet in linea tabulæ expansæ, quam in sequenti Cap. reperies, cui litera D, maiuscula præponitur. In ea enim sub aureo numero 19. scripta quidem est Epacta xix. sed Epacta xx. non reperitur inter nouendecim Epactas illius Cycli.

A TQVE hæc est dispositio naturalis Cycli triginta Epactarum per dies mensium in Calendario, & quidē vnica, demonstrans Nouilunia, Pleniluniaque, atque ætatem Lunæ quotidie quouis tempore proposito, quanquam Nouilunia cogantur nonnunquam ascendere, aut descendere in Calendario propter Lunæ æquationem necessario adhibendam, aut propter diem intercalarem ter quolibet spatio quadringentorū annorum omittendū. Hic enim Cyclus Epactarum ita in Calendario digestus, præuius est, & ad quacūq. anni magnitudinē accommodari potest, si suis temporibus debita adhibeatur æquatio, vt proximo Cap. declarabitur.

P S E D

Propter Epactam 19. diuersi coloris, aut caractere ad vltimum diei Decembris appositam, non possit in eodem cyclo decennouennali duo Nouilunia in eundem diem incidere.

SED ecce Calendarium nouum cum Epactis per dies mēsum ea, quam explicauimus, ratione digestis: cui adiunximus Calendarium Compendij, vt omnes intelligant, in nostro Calendario duas tantum Lunationes Paschales esse dierum 30. illas nimirum, quæ ab Epacta 25. diuersi characteris, colorisve, & ab Epacta xxiiij. monstrantur; in Calendario vero Compendij septem Lunationes Paschales continere dies 30. videlicet illas, quæ ab Epactis *. xxix. xxviij. xxvij. xxvj. xxv. xxiiij. indicantur.

S E Q V I T V R

CALENDARIVM GREGORIANVM

cum Epactis loco aureorum numerorum
per dies mensum digestis.

IANVA-

IANVARIVS				FEBRVARIVS			
Epactæ	Litteræ Dñic.		Dies Mēsis	Epactæ	Litteræ Dñic.		Dies Mēsis
* xxix xxviij	A b c	CAL. iiij iiij	1 2 3	xxix xxviij xxviij	d e f	CAL. iiii iiii	1 2 3
xxviij xxvj xxv	d e f	Prid. NON. viij	4 5 6	xxvj xxiiij xxiiij	g A b	Prid. NON. viii	4 5 6
xxiiij xxiiij xxij	g A b	vij vi v	7 8 9	xxij xxj xx	c d e	viii vi v	7 8 9
xxj xx xix	c d e	iiij iiij Prid.	10 11 12	xix xviiij xviij	f g A	iiii iiii Prid.	10 11 12
xviiij xviij xvj	f g A	DIB. xix xviij	13 14 15	xvj xv xiiij	b c d	DIB. xvi xv	13 14 15
xv xiij xiij	b c d	xvij xvi xv	16 17 18	xiij xij xj	e f g	xiiii xiiii xii	16 17 18
xij xj x	e f g	xiiij xiiij xij	19 20 21	x ix viij	A b c	xi x ix	19 20 21
ix viiij viij	A b c	xi x ix	22 23 24	viij vj v	d e f	viii viii vi	22 23 24
vj v iiij	d e f	viij viij vi	25 26 27	iiij iiij ij	g A b	v iiii iii	25 26 27
iiij ij j *	g A b c	v iiij iiij Prid.	28 29 30 31	j	c	Prid.	28

P 2 MAR-

MARTIVS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
* xxix xxviiij	d e f	CAL. vi v	1 2 3
xxviij xxvj xxv	g A b	iiij iiij Prid.	4 5 6
xxiiij xxiiij xxij	c d e	NON. viiij viiij	7 8 9
xxj xx xix	f g A	vi v iiij	10 11 12
xviiij xvij xvj	b c d	iiij Prid. IDIB.	13 14 15
xv xiiij xiiij	e f g	xviij xvi xv	16 17 18
xiij xi x	A b c	xiiij xiij xiij	19 20 21
ix viiij vij	d e f	xi x ix	22 23 24
vj v iiij	g A b	viiij viiij vi	25 26 27
iiij ij j *	c d e f	v iiij iiij Prid.	28 29 30 31

APRILIS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxix xxviiij xxvij	g A b	CAL. iiij iiij	1 2 3
xxvj xxiiij xxiiij	c d e	Prid. NON. viiij	4 5 6
xxij xxj xx	f g A	viiij vi v	7 8 9
xix xviiij xvij	b c d	iiij iiij Prid.	10 11 12
xvj xv xiiij	e f g	IDIB. xviij xviij	13 14 15
xiiij xiij xiij	A b c	xvi xv xviij	16 17 18
x ix viiij	d e f	xiiij xiij xi	19 20 21
vij vj v	g A b	x ix viiij	22 23 24
iiij iiij ij	c d e	viiij vi v	25 26 27
j *	f g A	iiij iiij Prid.	28 29 30

MA-

MAIVS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxviiij xxvij xxvj	b c d	CAL. vi v	1 2 3
xxv xxiiij xxiiij	e f g	iiij iiij Prid.	4 5 6
xxij xxj xx	A b c	NON. viiij viiij	7 8 9
xix xviiij xvij	d e f	vi v iiij	10 11 12
xvj xv xiiij	g A b	iiij Prid. IDIB.	13 14 15
xiiij xiij xiij	c d e	xviij xvi xv	16 17 18
x ix viiij	f g A	xviij xvi xvi	19 20 21
vij vj v	b c d	xi x ix	22 23 24
iiij iiij ij	e f g	viiij viiij vi	25 26 27
j *	A b c d	v iiij iiij Prid.	28 29 30 31

IVNIVS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxvij xxvj xxv	e f g	CAL. iii iii	1 2 3
xxiiij xxij xxj	A b c	Prid. NON. viiij	4 5 6
xx xix xviiij	d e f	viiij vi v	7 8 9
xvij xvj xv	g A b	iiij iiij Prid.	10 11 12
xiiij xiij xiij	c d e	IDIB. xviij xviij	13 14 15
xj x ix	f g A	xvi xv xviij	16 17 18
viiij vij vj	b c d	xviij xvi xi	19 20 21
v iiij iiij	e f g	x ix viiij	22 23 24
ij j *	A b c	viiij vi v	25 26 27
xxix xxviiij xxvij	d e f	iiij iiij Prid.	28 29 30

IVL-

IV LIVS			
Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēfis
xxvj	g	CAL.	1
xxv	A	vi	2
xxiiij	b	v	3
xxiiij	c	iiij	4
xxij	d	ij	5
xxj	e	Prid	6
xx	f	NON.	7
xix	g	vij	8
xviiij	A	vii	9
xvij	b	vi	10
xvj	c	v	11
xv	d	iiij	12
xiiij	e	ij	13
xij	f	Prid.	14
xi	g	IDIB.	15
xj	A	xvij	16
x	b	xvi	17
ix	c	xv	18
viiij	d	xiiij	19
vij	e	xij	20
vj	f	xy	21
v	g	xi	22
iiij	A	x	23
iiij	b	ix	24
ij	c	viiij	25
j	d	vij	26
*	e	vi	27
xxix	f	v	28
xxviiij	g	iiij	29
xxvij	A	ij	30
xxvj	b	Prid.	31

AVGVSTVS				
Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēfis	
xxv	xxiiij	c	CAL.	1
	xxij	d	iiij	2
	xxj	e	ij	3
	xxj	f	Prid	4
	xx	g	NON.	5
	xix	A	vij	6
	xviiij	b	vij	7
	xvij	c	vi	8
	xvj	d	v	9
	xv	e	iiij	10
	xiiij	f	ij	11
	xij	g	Prid.	12
	xij	A	IDIB.	13
	xi	b	xix	14
	x	c	xviiij	15
	ix	d	xvij	16
	viiij	e	xvi	17
	vij	f	xv	18
	vj	g	xiiij	19
	v	A	xij	20
	iiij	b	xy	21
	iiij	c	xi	22
	ij	d	x	23
	j	e	ix	24
	*	f	viiij	25
	xxix	g	vij	26
	xxviiij	A	vi	27
	xxvij	b	v	28
	xxvj	c	iiij	29
	xxv	d	ij	30
	xxiiij	e	Prid.	31

SEP.

SEP.

SEPTEMBER				OCTOBER			
Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēfis	Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēfis
xxiiij	f	CAL.	1	xxij	A	CAL.	1
xxij	g	iiij	2	xxj	b	vi	2
xxj	A	ij	3	xx	c	v	3
xx	b	Prid.	4	xix	d	iiij	4
xix	c	NON.	5	xviiij	e	iii	5
xviiij	d	viiij	6	xvij	f	Prid.	6
xvij	e	vij	7	xvj	g	NON.	7
xvj	f	vi	8	xv	A	viii	8
xv	g	v	9	xiiij	b	vii	9
xiiij	A	iiij	10	xij	c	vi	10
xij	b	ij	11	xi	d	v	11
xi	c	Prid.	12	xj	e	iiij	12
x	d	IDIB.	13	x	f	iii	13
ix	e	xviij	14	ix	g	Prid.	14
viiij	f	xvij	15	viiij	A	IDIB.	15
vij	g	xvi	16	vij	b	xvii	16
vj	A	xv	17	vj	c	xvi	17
v	b	xiiij	18	v	d	xv	18
iiij	c	xij	19	iiij	e	xiiii	19
iiij	d	xy	20	iiij	f	xiii	20
ij	e	xi	21	ij	g	xii	21
j	f	x	22	j	A	xi	22
*	g	ix	23	*	b	x	23
xxix	A	viiij	24	xxix	c	ix	24
xxviiij	b	vij	25	xxviiij	d	viii	25
xxvij	c	vi	26	xxvij	e	vii	26
xxvj	d	v	27	xxvj	f	vi	27
xxvj	e	iiij	28	xxv	g	v	28
xxiiij	f	ij	29	xxiiij	A	iiij	29
xxij	g	Prid.	30	xxij	b	iii	30
				xxj	c	Prid.	31

NOVEM-

NOVEMBER				DECEMBER			
Epa- ctæ	Literæ Dñic.		Dies Mēsis	Epa- ctæ	Literæ Dñic.		Dies Mēsis
xxj	d	CAL.	1	xx	f	CAL.	1
xx	e	iii	2	xix	g	iii	2
xix	f	iii	3	xviii	A	iii	3
xvii	g	Prid.	4	xvi	b	Prid.	4
xvi	A	NON.	5	xv	c	NON.	5
xv	b	viii	6	xv	d	viii	6
xv	c	vii	7	xiiii	e	vii	7
xiiii	d	vi	8	xiii	f	vi	8
xiii	e	v	9	xii	g	v	9
xij	f	iiii	10	xi	A	iiii	10
xj	g	iii	11	x	b	iii	11
x	A	Prid.	12	ix	c	Prid.	12
ix	b	IDIB.	13	viii	d	IDIB.	13
viii	c	xviii	14	vii	e	xix	14
vii	d	xvii	15	vi	f	xviii	15
vj	e	xvi	16	v	g	xvii	16
v	f	xv	17	iiii	A	xvi	17
iiii	g	xiiii	18	iii	b	xv	18
iii	A	xiii	19	ii	c	xiiii	19
ij	b	xii	20	i	d	xiii	20
j	c	xi	21	*	e	xii	21
*	d	x	22	xxix	f	xi	22
xxix	e	ix	23	xxviii	g	x	23
xxviii	f	viii	24	xxvi	A	ix	24
xxvij	g	vii	25	xxv	b	viii	25
xxvi	A	vi	26	xxv	c	vii	26
xxv	b	v	27	xxiiii	d	vi	27
xxiiii	c	iiii	28	xxiii	e	v	28
xxiii	d	iii	29	xxii	f	iiii	29
xxii	e	Prid.	30	xxi	g	iii	30
				xx	A	Prid.	31

SECVITVR

CALENDARIVM COMPENDII NOVAE
rationis restituendi Calendarij ad Principes Chri-
stianos a Gregorio xiiij transmissi.

Q IANVA-

IANVARIVS				FEBRVARIVS			
Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēsis
* a xxix xxviii	A b c	CAL. iij iij	1 2 3	xxviii xxvii xxvi	d e f	CAL. iij iij	1 2 3
xxvii xxvi xxv	d e f	Prid. NON. viij	4 5 6	xxv xxiiii xxiii	g A b	Prid. NON. viij	4 5 6
xxiiii xxiii xxii	g A b	vii vi v	7 8 9	xxii xxi xx	c d e	vij vi v	7 8 9
xxj xx xix	c d e	iij iij Prid.	10 11 12	xix xviii xvii	f g A	iij iij Prid.	10 11 12
xviii xvii xvi	f g A	IDIB. xix xviii	13 14 15	xvj xv xiv	b c d	IDIB. xvi xv	13 14 15
xv xiv xiii	b c d	xvii xvi xv	16 17 18	xiii xii xi	e f g	xiiij xiiij xiiij	16 17 18
xij xi x	e f g	xiiij xiiij xiiij	19 20 21	x ix viii	A b c	xi x ix	19 20 21
ix viii vii	A b c	xi x ix	22 23 24	vii vi v	d e f	viiij viij vi	22 23 24
vj v iiii	d e f	viiij viij vi	25 26 27	iiii iii ii	g A b	v iiii iii	25 26 27
iii ii i	g A b	v iij iij	28 29 30	j	c	Prid.	28
* a xxix	c	Prid.	31				

MAR-

MARTIVS				APRILIS			
Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Epa- ctæ	Litere Dñic.		Dies Mēsis
* a xxix xxviii	d e f	CAL. vi v	1 2 3	xxviii xxvii xxvi	g A b	CAL. iij iij	1 2 3
xxvii xxvi xxv	g A b	iij iij Prid.	4 5 6	xxv xxiiii xxiii	c d e	Prid. NON. viij	4 5 6
xxiiii xxiii xxii	c d e	NON. viij viij	7 8 9	xxii xxi xx	f g A	vij vi v	7 8 9
xxj xx xix	f g A	vi v iij	10 11 12	xix xviii xvii	b c d	iij iij Prid.	10 11 12
xviii xvii xvi	b c d	iij Prid. IDIB.	13 14 15	xvj xv xiv	e f g	IDIB. xviiij xviij	13 14 15
xv xiv xiii	e f g	xviij xvi xv	16 17 18	xiii xii xi	A b c	xvi xv xiiij	16 17 18
xij xi x	A b c	xiiij xiiij xiiij	19 20 21	x ix viii	d e f	xiiij xiiij xi	19 20 21
ix viii vii	d e f	xi x ix	22 23 24	vii vi v	g A b	x ix viiij	22 23 24
vj v iiii	g A b	viiij viij vi	25 26 27	iiii iii ii	c d e	vij vi v	25 26 27
iii ii i	c d e	v iij iij	28 29 30	j i xxix	f g A	iij iij Prid.	28 29 30
* a xxix	f	Prid.	31				

Q 2 MA-

MAIVS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxviiij	b	CAL.	1
xxvij	c	vi	2
xxvj	d	v	3
xxv	e	iiij	4
xxiiij	f	iiij	5
xxiiij	g	Prid.	6
xxij	A	NON.	7
xxj	b	viiij	8
xx	c	vii	9
xix	d	vi	10
xviiij	e	v	11
xvij	f	iiij	12
xvj	g	iiij	13
xv	A	Prid.	14
xiiij	b	IDIB.	15
xiiij	c	xvii	16
xij	d	xvi	17
xi	e	xv	18
x	f	xiiij	19
ix	g	xiiij	20
viiij	A	xy	21
vij.	b	xi	22
vj	c	x	23
v	d	ix	24
iiij	e	viiij	25
iiij	f	vii	26
ij	g	vi	27
j	A	v	28
xxix	b	iiij	29
xxviiij	c	iiij	30
xxviij	d	Prid.	31

IVNIVS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxvj	e	CAL.	1
xxv	f	iiij	2
xxiiij	g	iiij	3
xxiiij	A	Prid.	4
xxij	b	NON.	5
xxj	c	viiij	6
xx	d	vii	7
xix	e	vi	8
xviiij	f	v	9
xvij	g	iiij	10
xvj	A	iiij	11
xv	b	Prid.	12
xiiij	c	IDIB.	13
xiiij	d	xviiij	14
xij	e	xvii	15
xi	f	xvi	16
x	g	xv	17
ix	A	xiiij	18
viiij	b	xiiij	19
vii	c	xy	20
vj	d	xi	21
v	e	x	22
iiij	f	ix	23
iiij	g	viiij	24
ij	A	vii	25
j	b	vi	26
*	c	v	27
xxix	d	iiij	28
xxviiij	e	iiij	29
xxviij	f	Prid.	30

IV L-

IVLIVS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxvj	g	CAL.	1
xxv	A	vi	2
xxiiij	b	v	3
xxiiij	c	iiij	4
xxij	d	iiij	5
xxj	e	Prid.	6
xx	f	NON.	7
xix	g	viiij	8
xviiij	A	vii	9
xvij	b	vi	10
xvj	c	v	11
xv	d	iiij	12
xiiij	e	iiij	13
xiiij	f	Prid.	14
xij	g	IDIB.	15
xj	A	xviiij	16
x	b	xvi	17
ix	c	xv	18
viiij	d	xiiij	19
vij	e	xiiij	20
vj	f	xii	21
v	g	xi	22
iiij	A	x	23
iiij	b	ix	24
ij	c	viiij	25
j	d	vii	26
xxix	e	vi	27
xxviiij	f	v	28
xxviij	g	iiij	29
xxvj	A	iiij	30
xxv	b	Prid.	31

AVGVSTVS

Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxiiij	c	CAL.	1
xxiiij	d	iii	2
xxij	e	iii	3
xxj	f	Prid.	4
xx	g	NON.	5
xix	A	viiij	6
xviiij	b	vii	7
xvij	c	vi	8
xvj	d	v	9
xv	e	iiij	10
xiiij	f	iii	11
xiiij	g	Prid.	12
xij	A	IDIB.	13
xj	b	xix	14
x	c	xvii	15
ix	d	xvii	16
viiij	e	xvi	17
vij	f	xv	18
vj	g	xiiij	19
v	A	xiiij	20
iiij	b	xii	21
iiij	c	xi	22
ij	d	x	23
j	e	ix	24
*	f	viiij	25
xxix	g	vii	26
xxviiij	A	vi	27
xxviij	b	v	28
xxvj	c	iiij	29
xxv	d	iiij	30
xxiiii	e	Prid.	31

SEP.

SEPTEMBER				OCTOBER			
Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxiiij	f	CAL.	1	xxij	A	CAL.	1
xxij	g	iii	2	xxj	b	vi	2
xxj	A	iii	3	xx	c	v	3
xx	b	Prid.	4	xix	d	iii	4
xix	c	NON.	5	xviiij	e	iii	5
xviiij	d	viii	6	xvij	f	Prid.	6
xvij	e	vii	7	xvj	g	NON.	7
xvj	f	vi	8	xv	A	viii	8
xv	g	v	9	xiiiiij	b	vii	9
xiiiiij	A	iii	10	xiiij	c	vi	10
xiiij	b	iii	11	xij	d	v	11
xij	c	Prid.	12	xj	e	iii	12
xj	d	IDIB.	13	x	f	iii	13
x	e	xviii	14	ix	g	Prid.	14
ix	f	xvij	15	viiiij	A	IDIB.	15
viiiij	g	xvi	16	vij	b	xvii	16
vij	A	xv	17	vj	c	xvi	17
vj	b	xiiii	18	v	d	xv	18
v	c	xiii	19	iiiiij	e	xiiii	19
iiiiij	d	xii	20	iiij	f	xiii	20
iiij	e	xi	21	ij	g	xii	21
ij	f	x	22	j	A	xi	22
j	g	ix	23	o	b	x	23
xxix	A	viii	24	xxix	c	ix	24
xxviiij	b	vii	25	xxviiij	d	viii	25
xxvij	c	vi	26	xxvij	e	vii	26
xxvj	d	v	27	xxvj	f	vi	27
xxv	e	iii	28	xxv	g	v	28
xxiiiiij	f	iii	29	xxiiiiij	A	iii	29
xxiiij	g	Prid.	30	xxiiij	b	iii	30
				xxij	c	Prid.	31

NO-

NOVEMBER				DECEMBER			
Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis	Epa- cta	Litere Dñic.		Dies Mēsis
xxj	d	CAL.	1	xx	f	CAL.	1
xx	e	iii	2	xix	g	iii	2
xix	f	iii	3	xviiij	A	iii	3
xviiij	g	Prid.	4	xvij	b	Prid.	4
xvij	A	NON.	5	xvj	c	NON.	5
xvj	b	viii	6	xv	d	viii	6
xv	c	vii	7	xiiiiij	e	vii	7
xiiiiij	d	vi	8	xiiij	f	vi	8
xiiij	e	v	9	xij	g	v	9
xij	f	iii	10	xj	A	iii	10
xj	g	iii	11	x	b	iii	11
x	A	Prid.	12	ix	c	Prid.	12
ix	b	IDIB.	13	viiiij	d	IDIB.	13
viiiij	c	xviii	14	vij	e	xix	14
vij	d	xvii	15	vj	f	xviii	15
vj	e	xvi	16	v	g	xvii	16
v	f	xv	17	iiiiij	A	xvi	17
iiiiij	g	xiiii	18	iiij	b	xv	18
iiij	A	xiii	19	ij	c	xiiii	19
ij	b	xii	20	j	d	xiii	20
j	c	xi	21	o	e	xii	21
xxix	d	x	22	xxix	f	xi	22
xxviiij	e	ix	23	xxviiij	g	x	23
xxvij	f	viii	24	xxvij	A	ix	24
xxvj	g	vii	25	xxvj	b	viii	25
xxv	A	vi	26	xxv	c	vii	26
xxiiiiij	b	v	27	xxiiiiij	d	vi	27
xxiiij	c	iii	28	xxiiij	e	v	28
xxij	d	iii	29	xxij	f	iii	29
xxj	e	Prid.	30	xxj	g	iii	30
				xx	A	Prid.	31

DESCR-

Quo mō ex Epactis in Calendario dispositis Nouilunia ex nouitate ratiōne pōtior.

DESCRIPTIS 30. Epactis in Calendario eo ordine, quem exposuimus, pronuntiabitur Luna prima, hoc est, Nouilunium ex vſu Eccleſia accidet illis diebus in quolibet anno propoſito, quibus Epacta illius anni adſcripta eſt, quemadmodum ante correctionem Nouilunium ab Eccleſia fieri dicebatur illis diebus in quouis anno, quibus appoſitus erat aureus numerus illius anni.

ATQVE hæ 30. Epactæ Nouilunia indicabunt in perpetuum, nulla prorsus facta earum mutatione in Calendario, licet propter omiſſionem diei intercalaris in centeſimis annis Nouilunia deorſum, hoc eſt, verſus fines menſium deuoluantur, ſiue ſurſum, id eſt, verſus menſium initia poſt quolibet annos $312\frac{1}{2}$. progrediantur: quod aurei numeri præſtare non poſſunt, niſi varijs modis in Calendario diſponantur, hoc eſt, modo deorſum, modo ſurſum promoueantur, vt ſupra diximus. Nam quotieſcunque Nouilunia verſus fines menſium deſcendunt vnum diem, indicabuntur per Epactam inferiorem, quæ proxime minor eſt, quàm ſuperior. Vt ſi anno quopiam Nouilunia indicentur v. g. p Epactâ xx. & accida t diem tunc intercalarem omitti, indicabuntur eadem per Epactam xix. quæ vno die infra Epactam xx. poſita eſt in Calendario. Si verò Nouilunia aſcendant vnum diem, inueſtigabuntur per Epactam ſuperiorem, quæ proxime maior eſt, quàm inferior. Vt ſi Nouilunia inuenienda ſint anno quopiam per eandem illam Epactam xx. & contingat tunc ea ſurſum progreſſa eſſe vno die, propter annos $312\frac{1}{2}$. elapſos, inquirenda erunt eadem per Epactam xxi. quæ vno die ſupra Epactam xx. in Calendario ſcripta eſt. Sed quando minor, aut maior Epacta ad Nouiluniorum inueſtigationem aſſumenda ſit, abunde infra exponemus, cum, quo modo Epacta cuiuſlibet anni inquirenda ſit, docebimus.

OPTIMO autem conſilio 30. Epactas in locum aureorum numerorum in Calendario ſubſtitutas eſſe, recteque per dies totius anni ordine retrogrado diſtributas, hinc facile quiuis poterit cognoscere; quòd, ſi diligenter omnes dies menſis Decembris, qui poſt finem Lunationis in eodem menſe cuiuſlibet anni terminatæ numerentur, numerus ille dierum non ſolum exhibet Epactam inſequentis anni, hoc eſt, dies, quibus annus Solaris Lunarem antecedentem ſuperat, vt ſupra dictum eſt, verum etiam Lunationes totius anni inſequentis ijs diebus incipiunt, iuxta quos Epacta illa tot vnitatum reſpoſita eſt, quot dies in Decembri poſt finem Lunationis in eo menſe terminatæ ſuperfuerunt: ita vt dies illi ſuperflui offerant Epactam Nouiluniorum inſequentis anni indicem. Verbi gratia, ſi finis alicuius Lunationis quouis anno incidat in 26. diem Decembris; quod ſit, corrente Epacta xxiiii. (cum a die 27. cui Epacta xxiiii. adſcripta eſt, noua Lunatio initium ſumat) ſupererunt quinque dies Decembris, qui exhibent Epactam v. anni inſequentis, quæ ſecundum ſuperiorem diſpoſitionem Epactarum iuxta diem 26. Ianuarij poſita eſt, in quem Nouilunium eo anno cadet; propterea quod 25. dies Ianuarij Epactam v. antecedentes,

Epactæ quæ ratiōne perpetua Nouilunia indicare poſſunt.

Recte Epactas in locum aureorum numerorum acciſas, apud, omnes retrogrado in Calendario eſſe diſpoſitas.

Dies Decembris, qui poſt ſuſcitam Lunationis anni ſupererunt, exhibent perſequente Epactam anni inſequentis.

recedentes, cum illis quinque diebus, qui menſe Decembri ſuperfuerunt, conſtituant integram Lunationem 30. dierum, quot dies plerunque Lunatio quolibet in Ianuario menſe terminata ſolet continere. Sic etiam, quando Lunatio terminatur die octauo Decembris, quod accidit, cum Epacta xii. in vſu eſt, ſuperſunt 23. dies Decembris, qui pro anno inſequenti exhibent Epactam xxiii. diei octauo Ianuarij adſcriptam, in quem Nouilunium eo anno incidet. Eademque ratio eſt de cæteris.

VERVNTAMEN cum aureus numerus alicuius anni eſt 19. addenda eſt vnitas ad dies, qui poſt Lunationem menſe Decembri terminatam ſuperſunt, vt habeatur Epacta inſequentis anni; dummodo tunc in vſu non ſit Epacta xviii. vel xix. Currente namque Epacta xviii. cum aureo numero 19. finitur Lunatio vltima anni poſtremo Decembris die, nullusque dies ſuper eſt, propterea quod illa Lunatio ſit 29. dierum tantum, quæ deberet eſſe 30. dierum, & terminari primo die Ianuarij, quemadmodum accidit, quando Epacta xviii. nō cum aureo numero 19. ſed cum alijs concurrat. Quare cum ſequens Lunatio incipiat tunc ab Epacta *. diei primo Ianuarij appoſita, erit Epacta ſequentis anni *. vel o. ita vt non ſit addenda vnitas diei o. Decembris, qui poſt vltimam Lunationem ſuperſuit. Ita quoque Epacta xix. & aureo numero 19. concurrentibus, terminatur vltima Lunatio anni penultimo diei Decembris, ſuper eſtque vnus dies, cum altera Lunatio inſequens incipiat vltimo die ab Epacta 19. ad marginem adſcripta, vt ſupra diximus: atque dies ille vnus ſuperfluius dabit Epactam i. ſequentis anni ſine additione vnitatis: quia tunc ea Lunatio continet ſolum dies 29. cum tamen alijs annis, quando Epacta xix. & aureus numerus 19. non cōcurrunt, complectatur dies 30. claudaturque vltimo Decembris die. Cur autem duæ hæ Lunationes efficiantur tunc dierum duntaxat 29. infra Cap. v. de Emboliſmis explicabitur: Quam ob cauſam verò alijs diebus, qui poſt Lunationem quamlibet in Decembri terminatam ſuperſunt, adiiciatur vnitas, corrente aureo numero 19. Capite proximo exponemus,

DE CONSTRUCTIONE TABVLAE EX- panſæ Epactarum, eiſque æquatione, & de in- uentione Epactæ quolibet anno pro- poſito. Cap. IIII.

QUONIAM Nouilunia poſt 19. annos Solares tranſactos ad eoſdem dies menſium reuertuntur, eſi non ad eaſdem omnino horas, vt Cap. i. huius libri dictum eſt; efficitur vt ex 30. Epactis Calendario inſcriptis aſſumendæ ſint tantummodo 19. in vno vel in pluribus annorum centenarijs, reſpondentes 19. aureis numeri-

Ex 30. Epactis ſuperſtant ſolæ 19. in nouo, æque pluribus ſpatiis centum annorū, ad Nouilunia mō ſtranda.

ris, singulæ singulis, per quas Nouilunia eorundem annorum inueffigantur. Hæ etenim Epactæ tamdiu Nouilunia indicabunt, (quemadmodum olim 19. numeri) quamdiu post completos 19. annos Lunarium coniunctiones ad eosdem semper dies redire comperientur. Cum primum autem Nouilunia per vnum diem siue versus initium mensis, siue versus finem deuoluta fuerint, (quod quidem necessario contingeret tum propter centesimos annos communes, tum propter annos $312\frac{1}{2}$. quibus Lunationes vnum diem anticipant in Calendario) asciscendæ erunt aliæ 19. Epactæ eisdem 19. aureis numeris respondentes, quarum aliæ in antecedentibus 19. Epactis non reperiuntur, aliæ verò iam in illis etiam vsurpatæ sunt. Ita vt quando Nouilunia vno die versus mensium initia ascenderint, accipiendæ sint 19. Epactæ, quæ alias 19. quæ ad illud vsque tempus fuerunt in vsu, excedant vnitatem, singulæ singulas; si verò versus fines mensium vnum diem descenderint, eligendæ sint 19. Epactæ, quæ vnitatem minores sint proximè antecedentibus 19. Epactis, singulæ singulis. Hac enim ratione fiet, vt illæ 19. Epactæ indicent in Calendario Nouilunia vno die citius contingere, quàm priores, hæ verò vno die serius. Quocirca tradenda iam ratio est, qua cognoscamus, quæ 19. Epactæ ex omnibus 30. respondeant 19. aureis numeris quocunque tempore, & quando aliæ 19. accersendæ sint, ac denique qua arte quolibet anno proposito Epacta, per quam Nouilunia monstrentur, ex cognito aureo numero eiusdem anni eliciatur. Pro quare construenda est tabula Epactarum, quam Expanfam vocamus, propterea quod 30. lineas continet, quarum singulæ 19. Epactas, 19. aureis numeris respondentes complectuntur, vt omnis varietas constet, quæ inter varias 19. Epactas, & 19. aureos numeros eosdem reperiri potest. Deinde conficienda est alia tabula æquationis Epactarum, per quam cognoscamus, quænam linea Epactarum ex illis 30. in hoc, vel illo tempore sit assumenda. Constructio igitur tabulæ expanfæ Epactarum ita se habet.

Tabula Epactarum
expanfa quo pa-
to constructur

IN vertice tabulæ describantur omnes 19. aurei numeri, initio sumpto ab aureo numero 3. qui tempore Concilij Nicæni Calendis Ianuarij, id est, primo diei anni in Calendario præfixus erat. Deinde in linea infima ex omnibus 30. infra aureos numeros collocentur 19. Epactæ ab 1. incipientes, & se mutuo vndecim vnitatibus excedentes, abiectis semper 30. quædo vndecim vnitates antecedenti Epactæ additæ conficiunt maiorem summam quàm 30. ita tamen, vt Epactam xxvij. sub aureo numero 19. positam, subsequens Epacta excedat non vndecim, sed duodecim vnitatibus, ac proinde sub aureo numero 1. Epacta sit ix. non autem viij. quod additis 12. ad 27. fiant 39. & abiectis 30. relinquantur ix. Quod si à singulis Epactis huius lineæ infimæ sursum ascendantur per naturalem numerorum seriem, scribendo signum hoc * pro xxx. supra quod rursum 1. scribatur, deinde ij. iij. iij. &c. composita erit tota tabula Epactarum expanfa, in qua Epactæ cuiuslibet lineæ se mutuo superant vndecim vnitatibus, exceptis Epactis

etis sub aureo numero 1. descriptis. Hæ enim superant antecedentes sub aureo numero 19. positas, duodecim vnitatibus, quemadmodum in infimalinea. Epacta 25. sub his octo aureis numeris maioribus 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. scribenda est diuerso ab alijs colore, aut figura. Ad sinistram denique latus tabulæ apponendæ sunt literæ alphabeti minusculæ ordine naturali, ponendo literam a, è regione infimæ lineæ, & b, è regione secundæ, &c. vsque ad u, omiffa litera o. ne ob similitudinem, quam cum caractere numerali o. habet, confusione pariat. Postu, deinde scribendæ quoque sunt literæ alphabeti maiusculæ, omiffis literis I, K, L, O, ob eandem causam. Nam I, L, O, literæ sunt numerorum, cum I, significet vnum, & L, 50; & O, nihil: At K, maiuscula parum à k, minuscula differt, facileque idcirco vna pro altera assumi posset. Hæ autem literæ indicant, quænam linea Epactarum proposito quouis tempore in vsu sit recipienda, vt ex tabula æquationis Epactarum perspicuum erit. Eadem quoque literæ vsurpantur in Martyrologio ad Lunæ ætatē quolibet die pronuntiandā, ut ex Martyrologio ad nouā Calendarij rationē restituto manifestū est.

ADSCRIPSIMVS autem hisce triginta lineis Epactarum tabulæ expanfæ literas potius alphabeti, quàm annos Domini, quibus singulæ lineæ respondent, quia volumus tabulam hanc expanfam & perpetuam esse, & ad quamcunque anni Solaris magnitudinem posse accommodari: quod non fieret, si anni Domini apponerentur, tum quia in tam exiguo spatio omnes anni comprehendi non possunt, tum verò maxime, quoniam cum incerta adhuc sit, & nondum satis explorata anni Solaris magnitudo, incertum quoque sit, necesse est, num anni Domini semper lineis illis Epactarum sint responsuri, quibus præfixi sunt. Quare vt posteris liberum sit, aliam rationem æquandi annum Solatem instituere, si fortè hæc nostra æquandi ratio post aliquot annos ab Astronomis a vero aberrare deprehendatur, apposuius literas alphabeti, vt quælibet earum cuius anno Domini respondere possit. Ita enim fit, vt tabula hæc Epactarum & perpetua sit, & cuiusque anni magnitudini accommodetur, si ex tabula æquationis, quam mox construemus, diligenter discatur, quænam litera alphabeti huic, vel illi anno Domini respondeat. Sola tabula æquationis mutanda erit, si defectus aliquis, vt diximus, in nostra æquatione fuerit deprehensus, vt paulo infra docebimus.

COMPOSITIO verò tabulæ æquationis Epactarum, quæ per centesimos annos progreditur, ita instituetur. Concilij Nicæni temporibus aureus numerus 3. primo diei anni præfixus erat, vt ex Calendario antiquo perspicuum est; eo quod tunc temporis, quorescunque aureus numerus erat 3. Nouilunium fiebat primo die anni, siue Calendis Ianuarij, & illis diebus aliorum mensium, quibus idem aureus numerus 3. præfixus erat. Cum ergo in nouo Calendario Epacta hæc *. ad primum quoque diem Ianuarij posita sit, sequitur, vt prima litera Epactarum tabulæ expanfæ, in qua Epacta *. sub numero aureo 3. col-

R 2 locatur,

Cur lineis Epactarum in tabula expanfa ascriptæ potius sint literæ alphabeti, quàm anni Domini.

TABVLA EPACTA-

AVREI NVMERI.

Littere indices Epactarum pro varietate temporum, respondententes eisdem litteris in tabula aequationis Epactarum.

	iiij	iiij	v	vj	vij	viiij	ix	x	xj
		E	P	A	C	T	Æ		
P	*	xj	xxij	iii	xiii	xxv	vi	xvii	xxviii
N	xxix	x	xxj	ii	xii	xxiiii	v	xvi	xxvii
M	xxviiij	ix	xx	j	xi	xxii	iiii	xv	xxvi
H	xxviij	viiij	xix	*	x	xxi	iii	xiiii	xxv
G	xxvj	vij	xviiij	xxix	x	xx	ii	xiii	xxiiii
F	xxv	vj	xvij	xxviii	ix	xx	j	xii	xxiii
E	xxiiij	v	xvj	xxvii	viii	xix	*	xi	xxii
D	xxiiij	iiij	xv	xxvi	vii	xviii	xxix	x	xxi
C	xxij	iiij	xiiiiij	xxv	vi	xvii	xxviii	ix	xx
B	xxj	ij	xiiij	xxiiii	v	xvi	xxvii	viii	xix
A	xx	j	xij	xxiii	iiii	xv	xxvi	vii	xviii
u	xix	*	xj	xxii	iii	xiiii	xxv	vi	xvii
t	xxviiij	xxix	x	xxi	ii	xiii	xxiiii	v	xvi
f	xvij	xxviiij	ix	xx	j	xii	xxiii	iiii	xv
r	xvj	xxviij	viiij	xix	*	xi	xxii	iii	xiiii
q	xv	xxvj	vij	xviii	xxix	x	xxi	ii	xiii
p	xiiiiij	xxv	vj	xvii	xxviii	ix	xx	j	xii
n	xiiij	xxiiiiij	v	xvi	xxvii	viii	xxix	*	xi
m	xij	xxiiij	iiij	xv	xxvi	vii	xxviii	xxix	x
l	xj	xxij	iiij	xiiii	xxv	vi	xvii	xxviii	ix
k	x	xxi	ij	xiii	xxiiii	v	xvi	xxvii	viii
j	ix	xx	j	xii	xxiii	iiii	xv	xxvi	vii
h	viiij	xix	*	xi	xxii	iii	xiiii	xxv	vi
g	vij	xviiij	xxix	x	xxi	ii	xiii	xxiiii	v
f	vj	xvij	xxviiij	ix	xx	j	xii	xxiii	iiii
e	v	xvj	xxviij	viii	xix	*	xi	xxii	iii
d	iiij	xv	xxvj	vii	xviii	xxix	x	xxi	ii
c	iiij	xiiiiij	xxv	vi	xvii	xxviii	ix	xx	j
b	ij	xiiij	xxiiij	v	xvi	xxvi	viii	xix	*
a	j	xij	xxiiij	iiii	xv	xxvi	vii	xviii	xxix

RVM EXPANSA

AVREI NVMERI.

Littere	xij	xiiij	xiiiiij	xv	xvj	xvij	xviiij	xix	j	ij
		E	P	A	C	T	Æ			
P	ix	xx	j	xii	xxiii	iiii	xv	xxvi	viii	xix
N	viii	xix	*	xi	xxii	iii	xiiii	xxv	vii	xviii
M	vii	xviii	xxix	x	xxi	ii	xiii	xxiiii	vi	xvii
H	vi	xvii	xxviii	ix	xx	j	xii	xxiii	v	xvi
G	v	xvi	xxvii	viii	xix	*	xi	xxii	iiii	xv
F	iiii	xv	xxvi	vii	xviii	xxix	x	xxi	iii	xiiii
E	iii	xiiii	25	vi	xvii	xxviii	ix	xx	ii	xiii
D	ii	xiii	xxiii	v	xvi	xxvii	viii	xix	j	xii
C	j	xii	xxii	iiii	xv	xxvi	vii	xviii	*	xi
B	*	xi	xxi	iii	xiiii	25	vi	xvii	xxix	x
A	xxix	x	xxi	ii	xiii	xxiiii	v	xvi	xxviii	ix
u	xxviii	ix	xx	j	xii	xxiii	iiii	xv	xxvii	viii
t	xxvii	viii	xix	*	xi	xxii	iii	xiiii	xxvi	vii
f	xxvi	vii	xviii	xxix	x	xxi	ii	xiii	xxv	vi
r	25	vi	xvii	xxviii	ix	xx	j	xii	xxiiii	v
q	xxiiii	v	xvi	xxvii	viii	xix	*	xi	xxiii	iiii
p	xxiii	iiii	xv	xxvi	vii	xviii	xxix	x	xxii	iii
n	xxii	iii	xiiii	25	vi	xvii	xxviii	ix	xxi	ii
m	xxi	ii	xiii	xxiiii	v	xvi	xxvii	viii	xx	j
l	xx	j	xii	xxiii	iiii	xv	xxvi	vii	xix	*
k	xix	*	xi	xxii	iii	xiiii	25	vi	xviii	xxix
i	xviii	xxix	x	xxi	ii	xiii	xxiiii	v	xvii	xxviii
h	xvii	xxviii	ix	xx	j	xii	xxiii	iiii	xvi	xxvii
g	xvi	xxvii	viii	xix	*	xi	xxii	iii	xv	xxvi
f	xv	xxvi	vii	xviii	xxix	x	xxi	ii	xiiii	xxv
e	xiiii	25	vi	xvii	xxviii	ix	xx	j	xiii	xxiiii
d	xiii	xxiiii	v	xvi	xxvii	viii	xix	*	xii	xxiii
c	xii	xxiii	iiii	xv	xxvi	vii	xviii	xxix	xi	xxii
b	xi	xxii	iii	xiiii	25	vi	xvii	xxviii	x	xxi
a	x	xxi	ii	xiii	xxiiii	v	xvi	xxvii	ix	xx

TABVLA AEQVATIONIS TABVLAE
EPACTARVM EXPANSAE.

Anni Dñi			
N	1		
P	320	Biff.	
P	500	Biff.	
a	800	Biff.	☉
b	1100	Biff.	☉☉
c	1400	Biff.	☉☉☉
Detrahis 10. diebus			
D	1582		
D	1600	Biff.	
C	1700		
C	1800		☉☉
B	1900		
B	2000	Biff.	☉
B	2100		
A	2200		
u	2300		
A	2400	Biff.	☉
u	2500		
t	2600		
t	2700		☉
t	2800	Biff.	
f	2900		
f	3000		☉
r	3100		
r	3200	Biff.	☉
r	3300		
q	3400		
P	3500		
q	3600	Biff.	☉
P	3700		
n	3800		
n	3900		☉
n	4000	Biff.	
m	4100		
l	4200		
l	4300		☉☉
l	4400	Biff.	
k	4500		
k	4600		☉

Anni Dñi			
C	8700		
C	8800	Biff.	
C	8900		☉
B	9000		
A	9100		
A	9200	Biff.	
A	9300		☉☉
u	9400		
t	9500		
u	9600	Biff.	☉
t	9700		
f	9800		
f	9900		☉
f	10000	Biff.	
r	10100		
r	10200		☉
q	10300		
q	10400	Biff.	
q	10500		☉
p	10600		
n	10700		
p	10800	Biff.	☉
n	10900		
m	11000		
m	11100		☉
m	11200	Biff.	
l	11300		
l	11400		☉
k	11500		
k	11600	Biff.	
i	11700		
i	11800		☉☉
h	11900		
h	12000	Biff.	
h	12100		☉
g	12200		
f	12300		
g	12400	Biff.	☉
f	12500		
e	12600		
e	12700		☉
e	12800	Biff.	
d	12900		
d	13000		☉

Anni Dñi			
c	13100		
c	13200	Biff.	
c	13300		☉
b	13400		
a	13500		
b	13600	Biff.	☉
a	13700		
p	13800		
P	13900		☉
P	14000	Biff.	
N	14100		
M	14200		
M	14300		☉☉
M	14400	Biff.	
H	14500		
H	14600		☉
G	14700		
G	14800	Biff.	
G	14900		☉
F	15000		
E	15100		
F	15200	Biff.	☉
E	15300		
D	15400		
D	15500		☉
D	15600	Biff.	
C	15700		
C	15800		☉
B	15900		
B	16000	Biff.	
B	16100		☉
A	16200		
u	16300		
A	16400	Biff.	☉
u	16500		
t	16600		
f	16700		
t	16800	Biff.	☉☉
f	16900		
r	17000		
r	17100		☉
r	17200	Biff.	
q	17300		
q	17400		☉

Anni Dñi				Anni Dñi			
P	17500	Biff.	⊙	F	21900	Biff.	⊙
p	17600			F	22000		
P	17700			F	22100		⊙
n	17800			E	22200		
m	17900			D	22300		
n	18000	Biff.	⊙	E	22400	Biff.	⊙
m	18100			D	22500		
l	18200			C	22600		
l	18300			C	22700		⊙
l	18400	Biff.	⊙	C	22800	Biff.	⊙
k	18500			B	22900		
k	18600		⊙	B	23000		⊙
i	18700			A	23100		
i	18800	Biff.	⊙	A	23200	Biff.	⊙
i	18900			A	23300		
h	19000			u	23400		⊙
g	19100			t	23500		
g	19200	Biff.	⊙	u	23600	Biff.	⊙
g	19300		⊙	t	23700		
t	19400		⊙	f	23800		
e	19500			f	23900		⊙
f	19600	Biff.	⊙	f	24000	Biff.	⊙
e	19700			r	24100		
d	19800			q	24200		
d	19900		⊙	q	24300		⊙
d	20000	Biff.	⊙	q	24400	Biff.	⊙
c	20100			p	24500		
c	20200		⊙	p	24600		⊙
b	20300			n	24700		
b	20400	Biff.	⊙	n	24800	Biff.	⊙
b	20500			n	24900		
a	20600		⊙	m	25000		
P	20700			l	25100		
a	20800	Biff.	⊙	m	25200	Biff.	⊙
p	20900			l	25300		
N	21000			k	25400		
N	21100			k	25500		⊙
N	21200	Biff.	⊙	k	25600	Biff.	⊙
M	21300			i	25700		
M	21400		⊙	i	25800		⊙
H	21500			h	25900		
G	21600	Biff.	⊙	h	26000	Biff.	⊙
G	21700			h	26100		
G	21800		⊙	g	26200		⊙

Anni Dñi				Anni Dñi			
f	26300			f	30700		
g	26400	Biff.	⊙	t	30800	Biff.	⊙
f	26500			f	30900		
e	26600			r	31000		
d	26700			r	31100		⊙
e	26800	Biff.	⊙	r	31200	Biff.	⊙
d	26900		⊙	q	31300		
c	27000			q	31400		⊙
c	27100		⊙	p	31500		
c	27200	Biff.	⊙	p	31600	Biff.	⊙
b	27300			n	31700		
b	27400		⊙	n	31800		⊙
a	27500			m	31900		
a	27600	Biff.	⊙	m	32000	Biff.	⊙
a	27700			m	32100		⊙
P	27800			l	32200		
N	27900			k	32300		
P	28000	Biff.	⊙	l	32400	Biff.	⊙
N	28100			k	32500		
M	28200			i	32600		
M	28300		⊙	i	32700		⊙
M	28400	Biff.	⊙	i	32800	Biff.	⊙
H	28500			h	32900		
H	28600		⊙	h	33000		⊙
G	28700			g	33100		
G	28800	Biff.	⊙	g	33200	Biff.	⊙
G	28900		⊙	g	33300		
F	29000			f	33400		⊙
E	29100			e	33500		
E	29200	Biff.	⊙	e	33600	Biff.	⊙
E	29300		⊙	f	33700		
D	29400			d	33800		
C	29500			d	33900		⊙
D	29600	Biff.	⊙	d	34000	Biff.	⊙
C	29700			c	34100		
B	29800			b	34200		⊙
B	29900		⊙	b	34300		⊙
B	30000	Biff.	⊙	b	34400	Biff.	⊙
A	30100			a	34500		
A	30200		⊙	a	34600		⊙
u	30300			P	34700		
u	30400	Biff.	⊙	P	34800	Biff.	⊙
u	30500			P	34900		
t	30600			N	35000		

Anni Dñi				Anni Dñi			
M	35100	Biff.	☉	i	39500	Biff.	☉
N	35200			k	39600		
M	35300			i	39700		
H	35400			h	39800		
H	35500	Biff.	☉	h	39900	Biff.	☉
H	35600			h	40000		
G	35700			g	40100		
G	35800			g	40200		
F	35900	Biff.	☉	f	40300	Biff.	☉
F	36000			f	40400		
F	36100			f	40500		
E	36200			e	40600		
D	36300	Biff.	☉	d	40700	Biff.	☉
E	36400			e	40800		
D	36500			d	40900		
C	36600			c	41000		
B	36700	Biff.	☉☉	c	41100	Biff.	☉
C	36800			c	41200		
B	36900			b	41300		
A	37000			b	41400		
A	37100	Biff.	☉	a	41500	Biff.	☉☉
A	37200			a	41600		
u	37300			P	41700		
u	37400			P	41800		
t	37500	Biff.	☉	N	41900	Biff.	☉
t	37600			N	42000		
t	37700			N	42100		
f	37800			M	42200		
r	37900	Biff.	☉	H	42300	Biff.	☉
r	38000			M	42400		
r	38100			H	42500		
q	38200			G	42600		
q	38300	Biff.	☉	G	42700	Biff.	☉
q	38400			G	42800		
p	38500			F	42900		
p	38600			F	43000		
n	38700	Biff.	☉	E	43100	Biff.	☉
n	38800			E	43200		
n	38900			E	43300		
m	39000			D	43400		
l	39100	Biff.	☉☉	C	43500	Biff.	☉
l	39200			D	43600		
l	39300			C	43700		
k	39400			B	43800		

locatur, respondeat aureis numeris tempore Concilij Nicæni, & in alijs quoque annis infrequentibus, donec Luna æquatione indigeat, hoc est, quousque Nouilunia in alios dies incidant: quia ubicunque Epacta *. in nouo Calendario existit, ibi positus erat tempore Nicæni Concilij aureus numerus 3. vbi verò Epacta xi. Epactam *. in prima linea tabulæ expansæ insequens ponitur, ibi collocatus erat aureus numerus 4. qui aureum numerum 3. in vertice tabulæ insequitur: Et vbi scripta est Epacta xxi. Epactam xi. insequens, ibi locum habebat aureus numerus 5. eodemque modo ceteræ Epactæ omnes in prima linea tabulæ expansæ collocatæ, in ijs locis Calendarij noui sedes habent, quorum è regione aurei numeri eis in vertice eiusdem tabulæ expansæ respondententes positi erant in veteri Calendario. Id quod perspicuum fiet, si diligenter dies mensium noui Calendarij è regione omnium 19. Epactarum in prima linea tabulæ expansæ positarum, cum diebus mensium veteris Calendarij è regione omnium 19. aureorum numerorum conferamus. Excipiuntur pauca quædam loca in Calendario: in quibus differentia aliqua reperitur: quod mirum non est, propterea quod in Februario, & alijs nonnullis mensibus veteris Calendarij non in eisdem diebus omnino facta est æquatio Lunationum, vt alternis essent 30. & 29. dierum, quibus ea facta est a nobis per Epactas xxiii. & xxv. eidem diei adscriptas in sex mensibus, vt paulo ante diximus. Neque verò idcirco Cycli aurei numeri non recte dispositus esse dici potest in veteri Calendario, aut Cycli Epactarum in nouo; cum vterque habeat Lunationes alternis 30. dierum, & 29. vt ratio postulat. Quanquam. n. hoc fiat non in eisdem locis omnino, parum tamen id refert, cum nullus Cycli omni ex parte possit Lunationibus cælestibus respondere, vt infra docebimus. Lunationes tamen Paschales Martij, & Aprilis (quod magis ad rem facit) in Calendario veteri ab iisdem in nouo nulla in re discrepant. Quare cum Concilium Nicænum circa annum Domini 325. celebratum sit, ponenda erit litera P, maiuscula, quæ primæ lineæ Epactarum tabulæ expansæ præfixa est, ad sinistram anni 320. in tabula æquationis. Hunc enim annum malimus assumere, quam annum 325. quod vicinus sit temporibus Nicæni Concilij, illustriorque, quam annus 325. cum sit bissextilis, quemadmodum & anni centesimi, per quos tabula æquationis progreditur.

DEINDE quia a CHRISTO nato vsque ad Concilium Nicænum effluxere anni 300. & eò amplius, necesse est, temporibus CHRISTI Nouilunia vno die serius contigisse, quam Concilij Nicæni tempore, propterea quod spatio 300. annorum diem ferme integrum sedes suas antevertunt in Calendario, vt supra diximus. Ex quo sequitur, tempore CHRISTI eisdem 19. aureis numeris responsuras fuisse alias 19. Epactas, si tunc Cycli hic Epactarum, & nouum Calendarium fuissent in vsu; illas nimirum, quæ in secunda linea tabulæ expansæ continentur, & quæ Epactis primæ lineæ vna vni tate minores sunt, singulæ singulis. Omnes enim Epactæ secundæ li-

neæ collocantur in Calendario nouo infra Epactas in prima linea contentas: ac proinde Nouilunia indicabuntur vno die tardius per Epactas secundæ lineæ, quàm per Epactas in prima linea descriptas, quæque tempore Nicæni Concilij in vsu fuisse diximus. Quod si loco Epactarum secundæ lineæ ponerentur in Calendario aurei numeri, prout in vertice tabulæ expansæ illis Epactis secundæ lineæ respondent, cererentur omnes aurei numeri vno die inferiores, quàm aurei numeri tempore Concilij Nicæni. Quamobrem in tabula æquationis iuxta annum Domini r. scribenda est litera N, maiuscula, quæ in tabula expansæ secundæ lineæ Epactarum præfigitur.

AD hæc, vt recte ordo æquationis Lunæ, qua vnum diem Nouilunia anticipare diximus spatio annorum $3\ 12\ \frac{1}{2}$ pro annis post Concilium Nicænum instituitur, stabilienda primum est radix, a qua principium sumat huiusmodi æquatio. Etsi enim, vt diximus, prima linea Epactarum tabulæ expansæ congruit Cyclo aurei numeri temporibus Concilij Nicæni edito, radicem tamen æquationis non esse ad ea tempora referenda, sed ad multos annos post illud Concilium, ita planum faciemus. Ecclesia DEI, vt rite mobilia festa celebret, non valde laborat, vt Nouilunia per Cyclum inuenta cum Nouilunijs per tabulas mediorum motuum erutis prorsus conueniant, immo dedita opera Cyclum in Calendario ita disponit, vt eius Nouilunia subsequantur fermè ea, quæ ex tabulis eliciuntur, ne videlicet accidat aliquando, Lunam xiiii. Paschalem, quam Cyclus offert, tanto spatio plenilunium medium præcurrere, vt Pascha ante ipsum, contra Patrum, ac Conciliorum decreta, celebretur, vt paulo infra fusius docebimus. Cum igitur Cyclus aurei numeri, vt a Patribus Nicæni Concilij dispositus est, monstret Nouilunia circa annum Domini $3\ 25$. iisdem diebus plerunque contigisse, quibus ea per tabulas mediorum motuum facta esse cognoscuntur in celo, non poterit dispositio illa aurei numeri temporibus Concilij Nicæni facta ad vsum Ecclesiæ censi accommodata, quippe quæ coniunctiones Luminarium citius factas esse demonstrat, quàm Ecclesiæ consuetudo postulat, ac proinde non rarò Pascha ante medium plenilunium exhibuerit celebrandum, de qua re infra plura scribemus; sed eam vsui esse coepisse necesse est (quod ad festa mobilia rite celebranda attinet) aliquot annis post Nicænū Concilium elapsis, tot videlicet, quot necessarii sunt ad tantam Nouiluniorum anticipationem in Calendario, vt iam aurei numeri eadem exhibeant tanto tempore post Astronomica Nouilunia media, vt periculum non sit, Pascha celebrari posse ante medium plenilunium, nisi rarò admodum. Hoc autem contigit anno Domini 550. videlicet 200. annis, & eò amplius, post Concilium Nicænum, quo tempore Iustinianus primus imperium Romanum obtinebat. Tunc enim aurei numeri Nouilunia sexdecim fermè horis tardius indicabant, quàm Concilij Nicæni tempore, vt ex tabulis Astronomicis constat. Eodem etiam tempore sopite sunt omnes discordiæ inter Græcos, & Latinos, inque

Nouilunia cycli debere ex vsu Ecclesiæ subsequi plurimum oblationes ex tabulis huiusmodi.

Nouilunia aurei numeri circa tempora Concilij Nicæni eadem facta esse cognoscuntur in celo, non poterit dispositio illa aurei numeri temporibus Concilij Nicæni facta ad vsum Ecclesiæ censi accommodata, quippe quæ coniunctiones Luminarium citius factas esse demonstrat, quàm Ecclesiæ consuetudo postulat, ac proinde non rarò Pascha ante medium plenilunium exhibuerit celebrandum, de qua re infra plura scribemus; sed eam vsui esse coepisse necesse est (quod ad festa mobilia rite celebranda attinet) aliquot annis post Nicænū Concilium elapsis, tot videlicet, quot necessarii sunt ad tantam Nouiluniorum anticipationem in Calendario, vt iam aurei numeri eadem exhibeant tanto tempore post Astronomica Nouilunia media, vt periculum non sit, Pascha celebrari posse ante medium plenilunium, nisi rarò admodum. Hoc autem contigit anno Domini 550. videlicet 200. annis, & eò amplius, post Concilium Nicænum, quo tempore Iustinianus primus imperium Romanum obtinebat. Tunc enim aurei numeri Nouilunia sexdecim fermè horis tardius indicabant, quàm Concilij Nicæni tempore, vt ex tabulis Astronomicis constat. Eodem etiam tempore sopite sunt omnes discordiæ inter Græcos, & Latinos, inque

Nouilunia aurei numeri circa an. Dom. 550. facta esse cognoscuntur in celo, ac proinde ad vsu Ecclesiæ magis accommodata erant.

inque vsum receptus est Cyclus aurei numeri, prout a Dionysio Abbate circa annum Domini 532. eodem Iustiniano primo imperante, in Calendario fuit digestus.

ITA QVE radix æquationis statuitur a nobis in anno 550. propterea quod tunc aurei numeri Cyclus rectius Nouilunia monstrabat, & ad festa mobilia celebranda magis accommodatè, vt ex ijs, quæ dicturi sumus, perspicuum fiet. Neque obstat, quòd hac ratione interdum Luna xiiii. Paschalis ferius, quàm oportet, per Cyclum indicetur. Minus enim in Pascha celebrando peccatum committitur, si Luna xv. pro xiiii. quàm si xiiii. pro xv. assumatur, vt recte admo- net Theophilus Episcopus Alexandrinus in Epistola ad Imperatorem Theodosium seniore; propterea quod maior numerus minorem continet, minor maiorem non item. Quoniam verò in tabula æquationis solos annos centesimos describimus, tanquam celebriores notioresque, statuimus Lunam vno die anteuertere sedes suas trecentorum annorum spatio, quanquam re ipsa eius æquatio annos $3\ 12\ \frac{1}{2}$. postulet; ita vt veram æquationem præueniamus annis $12\ \frac{1}{2}$. quorum tamen ratio habenda sit, quando summa ex illis collecta annos 100. confecerit. Quemadmodum enim supra in æquatione anni Solaris decreuimus, diem intercalarem omittendum esse centesimo quoque anno, præuenientes veram æquationem, secundum Alphonsinas tabulas, annis 34. quorum tamen ratio quarto quoque centesimo habetur; (Cum enim ad summam 136. annorum tunc excreuerint; nisi quarto quoque anno centesimo fieret consueto more vnus diei intercalatio, æquinoctia die integro versus fines mensium prolaberentur) ita quoque in æquatione Lunæ ratio habenda est illorum annorum $12\ \frac{1}{2}$. trecentesimo quoque anno omisforum; adeò vt quando summa ex illis collecta ad 100. annos peruenerit, non adhibeatur tunc æquatio Lunæ trecentesimo anno post vltimam æquationem, sed quadringentesimo, propterea quod Luna tunc non trecentesimo anno, sed quadringentesimo vnum diem anticipet in Calendario. Nam cum in 300. annis ponamus Lunam vno die sedes suas anteuertere annis $12\ \frac{1}{2}$. prius quam oportet, sit, vt eandem in 600. annis anteuertere suas sedes ponamus annis 25. prius quàm res exigit, & in 1200. annis, annis 50. prius, & in annis 2400. 100. annis prius, quàm res postulat. Cum ergo Luna in 100. annorum spatio anteuertat sedes suas octo fermè horis, quòd in 300. annis diem integrum, hoc est, horas 24. eam anticipare sedes suas statuamus, sequitur eam, si æquatio 100. annis prius quàm oportet, adhibeatur, ascendisse sursum in Calendario versus initia mensium, horas 16. duntaxat. Quare æquatio tunc adhibenda non est, sed expectandi sunt adhuc 100. anni, in quibus Luna alias 8. horas sursum ascendet, quæ cum prioribus 16. conficiunt 24. id est, diem integrum naturalem, propter quem necessario Luna tunc æquationem exigit, ne Nouilunia per diem integrum ferius quàm decet, in Calendario monstrantur. Quibus autem centesimis annis summa annorum $12\ \frac{1}{2}$. omisforum vique ad

Radix æquationis Epactarum 100. iterata est ad annum Dom. 550. & quart.

Æquatio Lunæ trecentesimo quoque anno præuenitur ann. 12. c. dimidio, quorum tamen ratio habenda sit, quidò summam 100. annorum confecerit.

que ad 100. excreſcat, ac proinde æquatio Lunæ in ſequentem centeſimum differenda ſit, ex ijs, quæ mox ſubiiciemus, planum fiet.

HIS poſitis, cum æquationis tabula per centeſimos, vt diximus, annos progrediarur, præfigemus anno 500. eandem literam P, maiuſculam, ad denotandum, eandem tunc lineam primam Epactarum aſſumendam eſſe, quæ temporibus Concilij Nicæni in vſu fuerat, quandoquidē Cyclus aurei numeri circa annum Domini 500. iam ad vſum Eccleſiæ magis idoneus factus fuerat, quàm ipſis Concilij Nicæni temporibus, vt ſupra expoſuimus, Quamquam autem hac ratione 50. annis radicem æquationis, quam in anno 550. ſtatuiſmus, præueniamus, eorum tamen ſuo loco rationem etiam habebimus. Deinde quia poſt 300. annos Luna anticipat vnum diem in Calendario, aſſumenda erit tunc vltima linea Epactarum, quæ continet Epactas, quarum ſingulæ in Calendario per vnum diem antecedunt verſus menſium principium ſingulas Epactas primæ lineæ, ſuntque ſingulæ illius lineæ ſingulis huius vnitate maiores; quippe cum illæ ex his componantur per adiectionem vnitatis, reiectis tamen 30. quando ſumma maior eſt, quàm 30. & ſcribendo ſignum *. cum ea ſumma eſt 30. quemadmodum & Epactæ cuiuſlibet lineæ ſuperioris ex proximè inferioris lineæ Epactis conſtantur; cuiuſmodi eſt infima linea tabulæ expanſæ in comparatione ſupremæ. Illa enim eſt hac ſuperior. Intelligenda namque eſt tabula expanſa, veluti circulus quidam continens 30. ordines, qui in orbem redeant, ita vt hæ literæ, P, maiuſcula, & a, minuscula, atque adeo prima linea, & infima contigæ ſint. Quæ cum ita ſe habeant, adſcribenda erit litera a, minuscula anno 800. in tabula æquationis, cum hic annus ſit trecenteſimus poſt annum 500. Pari ratione, quia poſt alios 300. annos Luna anticipat alterum diem, adſcribenda erit anno 1100. litera b, minuscula in tabula æquationis. Eodemque pacto litera c, minuscula anno 1400. præfigenda erit.

PRÆTEREA quoniam anno 1582. decem dies menſi Octobri ſunt adempti, vt æquinoctium vernum ad diem 21. Martij reſtitueretur; neceſſe eſt, poſt hanc detractiōnem omnia Nouilunia decem diebus tardius contigſſe, quàm Epactæ illius anni, quæ ante correctiōnem fuit vj. indicabat in Calendario. Quare aſſumenda tunc fuit linea Epactarum in tabula expanſa, iuxta quàm litera D, maiuſcula poſita eſt, quæ nimirum decimum locum obtinet à linea literæ c, minusculæ excluſiue, deſcendendo; verſus literas b, & a, minusculas, & hinc verſus literas P, N, M, &c. maiuſculas. Nam omnes Epactæ illius lineæ, quæ annexam habet literam D, maiuſculam, decem vnitatibus minores ſunt, quàm Epactæ alterius lineæ, cui præfixa eſt litera c, minuscula; quippe cum hæ ex illis componantur per additionem 10. vnitatum, reiſciendo 30. quando ſumma maior eſt, quàm 30. & ſcribendo ſignum *. quando ſumma eſt 30. Item Epactæ illius lineæ, cui litera D, maiuſcula apponitur, ſcriptæ ſunt in Calendario 10. diebus infra Epactas lineæ, cui appoſita eſt litera c, minuscula, excluſiue. Ita-

que

que in tabula æquationis anno 1582. poſt 10. dierum exemptionem ex menſe Octobri præponenda eſt litera D, maiuſcula.

QVIA verò poſt exemptionem 10. dierum æquandus etiam eſt annus Solaris, omittendo tres dies intercalares in 400. quibuſque annis, in ſingulis nimirum prioribus tribus centeſimis ſingulos, retento die intercalari in quarto centeſimo, vt ſuperiore libro explicauimus; ſcribendi poſthac erunt in tabula æquationis omnes anni centeſimi, initio facto ab anno 1600. qui biſſextilis eſt, & iuxta quartum quemque ab eo, voce *Biſſextilis*, hoc modo Biſſ. appoſita, quales ſunt 2000. 2400. 2800. 3200, &c. Ita enim facilius æquationis tabula, quæ poſt anni correctiōnem ex vtroque anno, Lunari, & Solari pendet, inſtituetur. Et quia ab anno 1400. vbi Lunæ æquatio vltimo adhibita eſt in tabula æquationis, vſque ad annum 1600. nō effluxerunt 300. anni, non indigebit Luna æquatione. Cum ergo nec Solaris annus æquationem tunc deſideret, quod annus 1600. de more biſſextilis ſit; præponenda erit eadem litera D, maiuſcula anno 1600. in tabula æquationis, quæ anno 1582. fuit præfixa. Quoniam verò ab anno 1400. vſque ad annum 1700. elapſi ſunt anni 300. indigeret tunc Luna æquatione, ſi verum eſſet, ipſam anticipare diem vnum totum in 300. annis. Sed quia verius ipſa in annis 312½. vnum diem anticipat, atque anni illi 12½. quater omiſſi ab anno 500. vſque ad annum 1700. efficiunt annos 50. anteuertimusque Lunæ æquationem totidem annis, (debeamus enim æquare Lunæ anno 850. non autem anno 800. propterea quod ab anno 550. in quo radix æquationis a nobis collocata eſt, vſque ad annum 850. interponuntur 300. anni) qui cum prioribus 50. annis conſciunt 100. annos, non adhibenda erit æquatio Lunæ anno 1700. ſed in ſequentem centeſimum 1800. differenda, vt ſupra dictum eſt. Verùm quia anno 1700. dies intercalaris, ob anni Solaris æquationem, omittitur, ne ſcilicet vernum æquinoctium longius a die 21. Martij euagetur, efficitur, vt tunc Nouilunia vno die contingant tardius. Quam ob rem aſſumenda tunc erit linea Epactarum, quæ in fronte habet literam C, maiuſculam, & cuius Epactæ vna vnitate minores ſunt Epactis prope literam D, maiuſculam, propterea que Nouilunia in Calendario vno die tardius oſtendunt. Quo ſit, vt anno 1700. in tabula æquationis litera C, maiuſcula præfigenda ſit.

R V R S V S quia anno 1800. iterum dies intercalaris omittitur, deberent Nouilunia iterum tardius vna die contingere: ſed quoniam tunc, vt diximus, Luna æquatione indiget, (In hunc enim centeſimum reiecta eſt æquatio Lunæ ex anno 1700.) efficitur, Nouilunia neque aſcendere, neque deſcendere, ſed in eiſdem diebus permanere. Dies enim ille, quo Nouilunia propter æquationem Solaris anni deſcendere coguntur verſus menſium fines, reſtituitur verſus initia menſium per æquationem Lunæ. Quocirca eadem litera C, maiuſcula præponenda erit in tabula æquationis anno 1800. Anno verò 1900. quo ruſſum intercalaris dies omittitur, deſcendent Nouilunia per vnum diem, ac propterea

Æquationis Epactarum tabula que poſt correctiōnem inſtituitur, habita etiam ratione æquationis anni ſolaris.

Litera æquationis anni 1600. quæ.

Litera æquationis anni 1700. quæ.

Litera æquationis anni 1800. quæ.

Continuatio menſis æquationis Epactarum 9 annos centeſimos vſque ad correctiōnis annum.

Æquatio Epactarum quo pacto inſtituitur anno correctiōis 1582.

Litera æquationis anni correctiōis 1582. q.

Littera æquationis
annis annorum 1900,
2000, 2100, quæ.

propterea illi anno litera B, maiuscula in tabula æquationis præponitur. Atque eadem litera anno 2000. præfigitur, quia tunc neque dies intercalaris omittitur, neque 300. anni ab ultima Luna æquatione anno 1800. facta effluxerunt, ita ut neuter annus æquatione indigeat. Itē quia anno 2100. & dies intercalaris omittitur, & Luna æquatione indiget, quod 300. anni elapsi sint ab anno 1800. quo ultima Luna facta est æquatio, usque ad annum 2100. fit, ut Nouilunia tunc neque descendunt, neque ascendant in Calendario, sed iisdem in diebus permaneant, ut supra de anno 1800. diximus. Quapropter eadem litera B, maiuscula anno 2100. affigitur in æquationis tabula. Porro cum anno 2200. dies intercalaris omittatur, Lunaque non egeat æquatione, descendunt Nouilunia per diem vnum, atque idcirco in tabula æquationis anno 2200. litera A, maiuscula adscribenda: Eademque ratione anno 2300. litera U, minuscula præfigenda. Sed quia anno postea 2400. qui tertius centesimus est post annum 2100. quo Luna fuit æquata, Luna æquationem expetit, & annus Solaris æquationem non desiderat, quod is centesimus annus sit bissextilis, ascendunt necessario Nouilunia per vnum diem sursum in Calendario: Quocirca iterum tunc resumenda erit linea Epactarum, cui litera A, maiuscula præfigitur, ac proinde eadem litera A, maiuscula anno 2400. in tabula æquationis apponenda. Anno verò 2500. propter Solaris anni æquationem, quæ tunc fit, Nouilunia rursus descendere coguntur per diem vnum, propterea eisdem anno litera rursus U, minuscula affigenda erit, quemadmodum anno 2300.

Littera æquationis
annis annorum 2400,
2500, quæ.

Continuatio tabulae
æquationis Epactarum
post correctionem
per centesimos annos, in
tabulam.

ATQVE hoc modo continuabitur tabula æquationis in infinitum, si ratio habeatur tam diei intercalaris siue omitti, siue retenti, quam æquationis Lune, quæ ei 300. quibusque annis debetur; dummodo anni illi, 12 $\frac{1}{2}$. quolibet spatio 300. annorum omitti non neglegantur, sed cum primum summa 100. annorum ex ijs fuerit collecta, æquatio Lune in proximum annum centesimum differatur, ut factum est a nobis anno 1700. ex quo æquationem in annum 1800. reiecit. Quod quidem iterum faciendum erit anno 4200. annis nimirum 2400. post annum 1800. in quem dilata fuit Lune æquatio, propter 100. illos annos, qui ex omissione 12 $\frac{1}{2}$. annorum excreuerant. Nam æquatio Lune, quæ fieri deberet anno 4200. propter 300. annos ab ultima æquatione elapsos, facienda est in sequenti anno centesimo 4300. Eodemque modo post alios 2400. annos Lune æquatio in sequentem centesimum annum reijcienda erit, &c.

EX omnibus his elici potest regula triplex ad tabulam æquationis ad quorvis annos extendendam, quæ est eiusmodi.

Regula triplex
continuandi tabulam
æquationis Epactarum
in infinitum.

1 QVANDO centesimo aliquo anno dies intercalaris omittitur, & Luna æquatione non indiget, id est, quando solus annus Solaris æquatione indiget, descendendum est in tabula expansa ad lineam Epactarum proxime inferiorem, eiusque litera illi centesimo anno apponenda.

2 QVANDO

2 QVANDO verò anno aliquo centesimo dies intercalaris non omittitur, sed Luna indiget æquatione, hoc est, quando solus Lunaribus annus eget æquatione, ascendendum est in tabula expansa ad lineam Epactarum proxime superiorem, eiusque litera illi anno centesimo adscribenda.

3 QVANDO denique & dies intercalaris centesimo aliquo anno omittitur, & Luna æquatione indiget; vel neque dies intercalaris omittitur, neque Luna eget æquatione, hoc est, quando uterque annus, vel neuter æquandus est, consistendum est in eadem linea Epactarum tabula expansa, eademque litera illi centesimo præfigenda, qua antecedenti anno centesimo apposita fuit.

QVÆ omnia observata esse vides in tabula æquationis. Semper enim cuilibet centesimo anno ea litera præfixa est, quæ illam lineam Epactarum in tabula expansa refert, quæ tunc assumeunda est, pro ut videlicet descendendum est, vel ascendendum, vel in eadem linea consistendum, ut hæc ipsæ regulæ docent. Porro ut facilius reddatur æquationis ratio, apposuius signum hoc, @, illis centesimis annis, quibus Luna æquationem postulat, simplex quidem tertio cuique centesimo, duplex verò quarto cuique centesimo, in quem æquatio ab antecedenti trecentesimo anno differtur: quod quidem fit, ut diximus, annis 2400. post 1800. annum, quo primum facta est eiusmodi æquationis dilatio. Tunc enim æquatio differtur in annum 4300. ab anno 4200. quamquā annus 4200. sit tertius centesimus ab ultima Lune æquatione anno 3900. facta. Idem faciendum est annis 2400. post annum 4300. hoc est, anno 6700. a quo æquatio differtur in annum 6800. Item annis 2400. post annum 6800. id est, anno 9200. Tunc enim æquatio adhibenda est non anno 9200. sed 9300. atque ita de cæteris.

EODEM prorsus artificio constructa est tabula æquationis Cycli Epactarum perpetui in Calendario Gregoriano, cum ab hac non differat. Tabella verò Cycli Epactarum perpetua in eodem Calendario initium sumit ab Epacta *. & progreditur per omnes 30. Epactas, quarum quælibet componitur per additionem 11. ad proxime antecedentem Epactam, reiectis 30. ex summa, quando abijci possunt. Cuilibet deinde Epactæ eiusdem tabellæ superscripta est ea litera alphabeti, quæ in tabula expansa prope eandem Epactam sub aureo numero 3. descripta est. Epacta denique xxv. 25. geminata est sub litera F, maiuscula, & diuersis characteribus, coloribusve notata, rubro vna, altera nigro, propter rationem supra expositam. Id quod cuilibet perspicuum erit, si tabellam illam Cycli Epactarum perpetuam, quam hic repetiuimus, cum tabula Epactarum expansa diligenter conferat.

Quæ hæc tabella
cycli Epactarum
perpetui in Calendario
Gregoriano, una cum tabula
æquationis, continetur
in hac.

TABELLA CYCLI EPACTARVM PERPETVA.

P	I	C	c	p	F	f	f	M	i	A
*	xj	xxij	iiij	xiiiij	xxv.25	vj	xvij	xxviiiij	ix	xx

a	m	D	d	q	G	g	r	N	k	B
j	xij	xxiiij	iiiiij	xv	xxvj	vij	xviiij	xxix	x	xxj

b	n	E	e	r	H	h	u			
ij	xiiij	xxiiiij	v	xvj	xxviij	viiij	xix			

Maluimus autem literas Indices tabulæ expāfæ in hac tabella illis potius Epactis fupraſcribere, quæ in tabula expanſa ſub aureo numero 3. prope eaſdem Epactas collocantur, quàm illis, quæ aureo numero i. iuxta eaſdem literas respondent; vt facilius intelligeretur, tabellam hanc ex tabula expanſa depromptam eſſe. Neque alia cauſa huius conſtructionis fuit.

ET SI autem literæ alphabeti in tabula æquationis nullum uidetur ſeruare ordinem, redeunt tamen in orbem inſtar cycli ſpatio 300000. annorum, ita vt tabula æquationis Epactarum extēſa per annos 300000. initio factò ab anno 1700. quo primum pro litera D. maiuſcula, litera C. maiuſcula uſurpabitur, perpetua fit futura, ſi mundus perpetuò duraret, & ratio equandi utrumque annum, Solarem ac Lunarem, à nobis præſcripta, emendatione nunquàm egeret. Hoc autem ita faciemus perſpicuum. Poſt annos 10000. hoc eſt, poſt 100. centeſimos ab anno 1700. elapſos, anno nimirum 11700. redit prorsus eadem varietas literarum, ſed non eadem literæ. Nam ſicut poſt annum 1600. duob. annis 1700. 1800. apponitur eadem litera C; tribus vero annis 1900. 2000. 2100. eadem litera B; & anno 2200. litera A; & anno 2300. litera u; Anno autem 2400. repetitur litera A; & anno 2500. litera u; tribus uerò annis 2600. 2700. 2800. eadem litera t, aſcribitur, &c. ita prorsus fit poſt annos 10000. elapſos. Poſt annum. n. 11600. duobus annis 11700. 11800. aſcribitur eadē litera i; trib. vero annis 11900. 12000. 12100. eadē litera h; & anno 12200. litera g; & anno 12300. litera f; Anno autem 12400. litera g, repetitur; & anno 12500. litera f; tribus vero annis 12600. 12700. 12800. eadem litera e, præſignitur, &c. Idem prorsus cernitur poſt annos 10000. elapſos ab anno 11700. Anno. n. 21700. eadē varietas reuertitur. Item anno 31700. hoc eſt, poſt 10000. annos ab anno 21700. elapſos. Item anno 41700. id eſt, poſt annos 10000. quoque elapſos ab anno 31700. Eademque eſt ratio de cæteris. Id quod in ſubiectis annis ex ſuperiore æquationis tabula excerptis apparet: quāquam

Litteræ æquationis Epactarum poſt ann. 10000. progredi eadem omnino proportionem, & quare.

quam idem verum quoque ſit in omni ſpatio 10000. annorum, a quocunque anno centeſimo quis incipiat. In tabula porro æquationis, annis, à quibus ordines 10000. annorum incipiunt, præpoſuimus ſignum hoc †.

	Anni Dñi		Anni Dñi		Anni Dñi		Anni Dñi		Anni Dñi		
C	1700	i	11700	G	21700	n	31700	P	41700		
C	1800	i	11800	G	21800	n	31800	P	41800		☉
B	1900	h	11900	F	21900	m	31900	N	41900		
B	2000	h	12000	F	22000	m	32000	N	42000	Biff.	
B	2100	h	12100	F	22100	m	32100	N	42100		☉
A	2200	g	12200	E	22200	l	32200	M	42200		
u	2300	f	12300	D	22300	k	32300	H	42300		
A	2400	g	12400	E	22400	l	32400	M	42400	Biff.	☉
u	2500	f	12500	D	22500	k	32500	H	42500		
t	2600	e	12600	C	22600	i	32600	G	42600		
t	2700	e	12700	C	22700	i	32700	G	42700		
t	2800	e	12800	C	22800	i	32800	G	42800	Biff.	☉

Ratio huiusce rei eſt, quòd in 10000. annis continentur 25. centena-rij, in quos æquatio Lunæ antecedenti centeſimo debita reiicitur, quater ad vnguem; atque idcirco Lunæ æquationes in uno ſpatio 10000. annorum progrediuntur, vt in quouis alio. Cum ergo & biſſextiles centeſimi in omnibus huiusmodi ſpatiis eodem modo ſe habeant; (Id quod in appoſita tabella patet, in qua notas tam æquationis Lunæ, quæ annorum biſſextilium appoſuimus, ex eadem ſuperiore tabula æquationis excerptas.) neceſſe eſt, ut literæ æquationis quolibet ſpatio 10000. annorum eadem proportionem progrediantur.

ITA QVE totus labor in condenda tabula æquationis in primo ſpatio 10000. annorum poſitus eſt. Si enim ab anno 11700. hoc eſt, poſt 10000. annos ab anno 1700. elapſos, repetatur eadem varietas literarum, (initio tamen factò à litera i,) & notarum æquationis Lunæ, centeſimorumque biſſextilium, quæ ſeruata eſt ab anno 1700. uſque ad annum 11600. incluſiue, idemque poſt alios, atque alios annos 10000. fiat, donec 300000. anni poſt annum 1700. compleantur, conſtructa erit tota tabula æquationis, omnes varietates complectens.

AT vero poſt 300000. annos non ſolum eandem varietatem literarum æquationis ſeruari, ſed eaſdem numero literas omnino redire in orbem, hinc planum fiet. Quoniam poſt 10000. annos ab anno 1700. elapſos facta eſt mutatio 43. literarum, hoc eſt, (abiecto toto cyclo 30. literarum tabulæ expanſæ) 13. literarum, initio factò à litera C, maiuſcula anno 1700. præfixa, uſque ad literam k, minuſculam incluſiue, anno 11600. appoſitam; facta erit in ſecundo ſpatio annorum 10000. mutatio 26. literarum, à litera eadem C, maiuſcula, nimirum aliarum 13. lite-
T 2 rarum

Tota liber in condenda tabula æquationis conſtitit in primo ſpatio 10000. annorum.

Tabulam æquationis Epactarum contineri cyclo 300000. annorum, & quare.

terarum à litera i: in tertio spatio, 39. hoc est, (abiectis 30.) 9. in quarto, 22. in quinto 35. hoc est, (abiectis 30.) 5. in sexto, 18. in septimo, 31. id est, (abiectis 30.) 1. in octauo, 14. in nono, 27. in decimo, 40. hoc est, (abiectis 30.) 10. in undecimo, 23. in duodecimo, 36. siue 6. in tridecimo, 19. in quattuordecimo, 32. vel 2. in quindecimo, 15. in sextodecimo, 28. in decimoseptimo, 41. vel 11. in decimo octauo, 24. in decimonono, 37. siue 7. in vicesimo, 20. in vicesimoprimo, 33. vel 3. in vicesimosecundo, 16. in vicesimotertio, 29. in vicesimo quarto, 42. vel 12. in vicesimo quinto, 25. in vicesimosexto, 38. siue 8. in vicesimoseptimo, 21. in vicesimooctauo, 34. siue 4. in vicesimonono, 17. & in tricesimo, 30. Quoniam, inquam, in quolibet spatio 10000. annorum mutatio fit 13. literarum, ita vt in tricesimo spatio fiat mutatio omnium 30. literarum tabulæ expansæ; efficitur, vt transactis 30. spatijs 10000. annorum, hoc est, elapsis annis 300000. reuertantur omnino eadem literæ, quæ prius, eodemque ordine. Quare tabula æquationis Epactarum continetur Cyclo 300000. annorum: quod non paucis incredibile prorsus videri possit.

Vide tabulæ ex-
pansæ, & æquatio-
nis Epactarum.

V S V S verò vtriusque tabulæ, expansæ & æquationis, in eo consistit, vt cognoscamus, quanam 19. Epactæ 19. aureis numeris quoniam tempore respondeant; atque idcirco, cognito aureo numero cuiuslibet anni, quanam Epacta ei in tabula expansa respondens accipienda sit ad Nouilunia indaganda in Calendario: quod hunc in modum fiet. Queratur in tabula æquationis annus propositus, si is centesimorum aliquis est, vel si non est vnus ex centesimis, sumatur centesimus annus proxime minor anno proposito, vel certe annus 1582. si datus annus est post correctionem, & ante annum 1600. noteturque diligenter litera ei centesimo præfixa. Linea namque Epactarum, quæ eandem literam in tabula expansa præfixam habet, in vsum adhibenda est non solum anno proposito, sed omnibus alijs annis ab eo centesimo, vsque ad eum annum centesimum, qui aliam literam affixam habet. Igitur si Epactam, quæ in ea linea aureo numero illius anni in vertice tabulæ posito respondet, acceperis, ea indicabit in Calendario omnia Nouilunia illius anni.

EXEMPLI gratia. Proposito anno 1593. sumendus est in tabula æquationis annus 1582. qui eo proxime minor est, vnà cum litera D, maiuscula. Deinde in tabula expansa assumenda erit linea Epactarum, cui eadem litera D, maiuscula præfigitur. Hæc enim in vfu erit ab anno 1582. post correctionem vsque ad annum 1700. exclusiue, qui aliam iam literam præfixam habet. Et quia anno 1593. aureus numerus est 17. cui in assumpta linea Epactarum literæ D, maiusculæ respondet Epacta xxv 11. quæ eo ipso anno 1593. usurpabitur, siquidem Nouilunia eo anno illis diebus, quibus in Calendario Epacta xxv 11. præponitur.

R V R S V S oblato anno 1916. accipiendus est in æquationis tabula annus 1900. vnà cum litera B, maiuscula: In tabula verò expansa sumenda

menda est linea Epactarum, quæ eandem literam B, præfixam habet. Hæc namque in vfu erit ab anno 1900. vsque ad annum 2200. exclusiue, cui litera alia præponitur. Quia vero aureus numerus anni 1916. est 17. cui in accepta linea Epactarum literæ B, maiusculæ respondet Epacta 25. diuerso caractere ab alijs denotata, indicabit ea Epacta Nouilunia totius illius anni in Calendario.

DENIQUE (vt exemplum quoque ante anni correctionem proponamus) si offeratur annus 415. capiendus est in tabula æquationis annus 320. eo proxime minor, vnà cum litera P, maiuscula: Linea verò Epactarum in tabula expansa, cui eadem litera P, maiuscula adscripta est. Hac. n. tunc vtendum erit. Cum ergo anno 415. aureus numerus fuerit 17. cui in ea linea Epactarum respondet Epacta iiii. incidunt eo anno omnia Nouilunia in illos dies, quibus Epacta iiii. adscribitur. Eademque est ratio in cæteris.

EODEM modo ex tabella Cycli Epactarum perpetua, vt in Calendario Gregoriano explicatum est, Epacta inueniuntur. Si enim ex tabula æquationis sumatur litera proposito tempori congruens, similisque accipiat in tabella perpetua, respondebit Epacta illius literæ aureo numero 3. insequens Epacta aureo numero 4. atque ita deinceps vsque ad aureum numerum 19. redeundo ab vltima Epacta xix. ad primam *. si opus fuerit. Est enim ea tabella instar circuli cuiusdam, vt de tabula expansa diximus. Epacta autem antecedens literam in tabella perpetua acceptam, respondebit aureo numero 2. & hanc antecedens, aureo numero 1. vt in Calendario, Canone 2. traditum est, vbi plura exempla huius rei inuenies. Exempli gratia. Anno 339. respondet in tabula æquationis litera r, minuscula, estque aureus numerus 10. Si igitur litera r, minusculæ in tabella Cycli perpetua tribues aureum numerum 3. & insequenti, 4. & proxime sequenti, 5. atque ita deinceps, redeundo ad principium tabellæ, incidet aureus numerus 10. propositi anni in cellulam quartam literæ c, minusculæ, vbi Epacta iij. ponitur, quæ proposito anno debetur. Anno vero 3211. cui eadem litera r, minuscula respondet, aureus numerus est 1. Tribuendo ergo aureum numerum 3. cellulæ eidem literæ r, minusculæ, & aureum numerum 2. antecedenti cellulæ, & j. cellulæ literæ E, maiusculæ, reperies ibi Epactam xxiiij. quæ anno 3211. usurpanda erit ad Nouilunia inuestiganda. Atque ita de cæteris.

CÆTERVM inuenta Epacta cuiuslibet anni, formabitur facili negotio sequentis anni Epacta, si ad illam adijciantur 11. & ex summa, si maior quàm 30. fuerit, abijciantur 30. vel si fuerit 30. pro Epacta sumatur signum *. Cuius rei causa ex ijs, quæ diximus, est manifesta. Cum enim annus Solaris Lunarem superet 11. diebus, fient Nouilunia quolibet anno 11. diebus prius, quàm anno superiore, ac propterea ad Epactam antecedentis anni addenda sunt 11. vt componatur Epacta anni insequentis, quæ nimirum 11. diebus illam in Calendario

Vide tabellæ cyc-
li Epactarum per-
petuæ, quæ in Ca-
lendario propo-
sita est.

Epacta minusi-
bet anni forma-
tur ab Epacta an-
tecedentis anni p-
additione 11. nō
nunquam et per
additionem 22.

lendario antecedar. Solum ad Epactam illius anni, in quo aureus numerus est 19. addenda sunt 12. non autem 11. ut sequentis anni Epacta componatur, in quo aureus numerus est 1. ut mox dicemus. Obseruandum tamen est, ut quando Epacta ita composita fuerit xxv. aureusque numerus illius anni, in quo Epacta illa est in usu, extiterit maior, quam 11. assumatur Epacta illa 25. quæ diuerso ab alijs colore, vel caractere est insignita.

Quare addantur
22. ad Epacta cui
aureus numerus 19
et hoc carctem, ad
Epacta sequen-
tis anni Epacta.

CVR autem ex additione 12. potius, quam 11. ad Epactam illius anni, in quo aureus numerus est 19. formanda sit Epacta insequentis anni, causa hæc est. Quoniam ex diebus 209. qui in 19. annis Solaribus constantur ex 11. diebus, quibus singuli anni Solares singulos Lunares superant, constituuntur septem Lunationes Embolismicæ, sex quidem dierum 30. at una dierum 29. ut Cap. 1. huius libri diximus; non essent semper abijcienda 30. ex summa conflata per additionem 11. ad Epactam antecedentem, quando ea summa maior est quam 30. ac proinde quando annus ille Lunaris Embolismicus est, continens 13. Lunationes, ut ex proximo Cap. intelligetur; sed in septimo Embolismo atque ultimo, cuius Lunatio dies tantum 29. complectitur, auferri deberent tantummodo 29. Cum igitur regula visitata abijciat semper 30. ut omnes Embolismi similes sint, necesse est post ultimum Embolismum addere 12. ad Epactam, ut insequentis anni Epacta conficiatur: ut nimirum vnitas illa, quæ antecedenti Epactæ adempta est, sequenti Epactæ restituatur. Quod si a superiore Epacta ablata essent solum 29. ut par esset, satis foret, si adjicerentur 11. ad insequentis anni Epactam colligendam, sicut in alijs fit. Ita enim procrearetur eadem numero Epacta, quæ ante 19. annos in usu fuit, Nouiluniaque ad eodem dies redirent, ut Cycli decennouennalis ratio postulat: quemadmodum accidit, si vltimæ Epactæ addantur 12. quando exempta sunt 30. in vltimo Embolismo. Quanquam autem annus, in quo aureus numerus est 19. non fuerit ante Calendarij correctionem septimus, siue ultimus Embolismicus, sed penultimus, siue sextus, ut proximo Capite ostendemus: quia tamen annus ille semper fuit Embolismicus, & numerus 19. est omnium aureorum numerorum maximus, ac postremus, placuit Computistis, additionem numeri 12. fieri tunc, cum aureus numerus 19. vsurpatur. Nullus enim error notabilis ea ex re in Lunationibus accidere potest. Eadem de causa volumus & nos illam additionem fieri, quando aureus numerus est 19. quæcunque tunc Epactæ ei respondeat, ut antiquorum vestigijs, quoad eius fieri potest, insistamus; etsi annus ille neque sit vltimus Embolismicus semper, neque verò semper Embolismicus.

CVR, 2090 ann.
19. ante recte, ad
dies, q. i. Decem-
bris in m. Luna
monē supērit, ad-
denda sit vnitas,
ut Epacta sequen-
tis anni cōstet.

Verum hæc planius, atque apertius proximo Capite percipientur. HINC patet ratio, cur quando aureus numerus 19. in usu est, ad dies, qui post vltimam Lunationem Decembris supersunt, adjiciatur vnitas, ut sequentis anni Epacta formetur, veluti ad finem antecedentis Capituli dictum est: quia nimirum ad Epactam cum aureo numero

mero

mero 19. currentem apponenda sunt 12. cum ad alias tantum 11. addantur, ad procreandam Epactam insequentis anni, ut proxime ostendimus. Quod si vnitas tunc non adderetur, offerrent superflui illi dies Epactam una vnitate minorem, eam videlicet, quæ ex additione 11. ad superiorem Epactam efficeretur, quemadmodum fit in alijs, non autem eam, quæ gignitur ex additione 12. quod absurdum est. Excipiuntur tamē hæc duæ Epactæ xvij. & xix. quæ si vnæ cum aureo numero 19. in usu sunt, non addenda est vnitas diebus illis superfluis, sed ipsi dies superflui Epactæ insequentis anni exhibent: quia tunc Lunationibus duarum harum Epactarum in Decembri adimitur vnus dies, ita ut fiant dierum duntaxat 29. cum alias semper complectantur dies 30. Quo fit, ut uno die citius tunc Lunatio utriusque Epactæ in Decembri terminetur, quam oporteret, ac proinde supersit ille dies in fine Decembris, qui alioquin deberet alijs diebus superfluis adjici. Cur autem, currente aureo numero 19. cum duabus illis Epactis, earum Lunationes mense Decembri contineant tantum 29. dies, proximo Capite, in quo de Embolismis agetur, explicabimus.

I A M verò si post aliquot secula elapsa ab Astronomis alia diuersa ab ea, quam nunc sequimur, anni magnitudo inueniatur, ita ut annus Alphonsinus non amplius medius sit inter maximum annum, ac minimum, ac proinde omissio trium dierum intercalarium quolibet 400. annorum spatio Equinoctium vernum longius à die 21. Martij cogat recedere, ita ut ad eum reuerti nequeat; restituendum erit Equinoctium ad diem 21. Martij per intercalationem, siue omissionem tot dierum extra ordinem in aliquo anno, quot diebus ipsum versus finem mensis, vel versus principium a 21. die discesserit, ut Capite v. superioris libri docuimus. Restituito autem hac ratione Equinoctio, resumenda iterum erit æquatio nostra anni Solaris, quæ spatio quouis 400. annorum ternos dies intercalares iubet omitti, vel alia magis commoda instituenda, pro anni Solaris noua magnitudine inuenta. Deinde innouanda erit Equationis tabula hoc modo. Si, ut æquinoctium ad diem 21. Martij reduceretur, intercalati fuerint aliquot dies, ascendendum erit in tabula expansa ab ea linea Epactarum, quæ tum in usu est, per tot lineas, quot dies intercalares interpositi fuerint, ita ut in usum adhibeatur ea linea, cuius Epactæ tot vnitatibus maiores sint Epactis alterius lineæ, quæ ante intercalationem illam extraordinariam vsurpabatur, quot dies fuerint intercalati; quia videlicet totidem diebus Nouilunia citius contingent, quam antea, propter ascititios illos dies anno extra ordinem adiectos. Si verò ad restituendum Equinoctium in diem 21. Martij, exempti fuerint aliquot dies ex anno, descendendum erit in tabula expansa per tot lineas ab ea linea Epactarum, quæ tunc usum habet, quot dies ex anno fuerint exempti, ita ut ad Nouilunia inuestiganda recipiatur ea linea, quæ Epactas contineat tot vnitatibus minores Epactis alterius lineæ, quæ ante hanc dierum exemptionem in usu erat, quot dies exempti fuerint: propterea quod totidem diebus Nouilunia

Quia ratione in-
stauranda sit ta-
bula æquationis
Epactarum, si ser-
uare alia anni ma-
gnitudo inuenia-
tur.

uulunia tardius contingunt, quàm antea, ob dies illos ex anno extra ordinem detractos. Litera postea huic lineæ Epactarum adscripta, ad quam usque factus est ascensus, descensusve, præfigenda est in tabula æquationis illi anno, in quo extraordinaria illa dierum intercalatio, uel exemptio facta fuerit. Postremo ultra eum annum continuanda erit æquationis tabula ex præceptis ante traditis, initio facto à centesimo anno, qui illi anno, in quo æquinoctium restitutum fuerit, si non sit centesimus, proximus erit: ita ut quando Solaris annus æquatione eget, non autem Lunaris, descensus fiat in tabula expansa ad proxime inferiorem lineam: quando autem Lunaris annus æquationem desiderat, Solaris non item, ascendatur ad lineam proxime superiorem: quando denique neuter annus, vel uterque æquandus est, in eadem lineæ Epactarum persistatur, ut supra in triplici illa regula dictum est.

QVOD si fortè defectus aliquis tabulæ in æquatione Lunæ deprehensus fuerit, ita ut Luna non annis $312\frac{1}{2}$. per diem vnum sedes suas anteuertat in Calendario, sed paucioribus, pluribusve, mutari poterit facile ratio æquationis Lunæ in tabula, obseruando diligenter, quando anni in centesimus omissi summam 100. annorum conficiant, ut tunc æquatio Lunæ in proximum centesimum differatur.

ET SI autem post aliquot seculorum lapsum necessario tabula æquationis eo, quem diximus, modo, ex auctoritate Romani Pontificis per Astronomos peritos corrigenda sit, nulla tamen in ipso Calendario propterea mutatio facienda erit, sed dispositio Epactarum, quam supra descripsimus, intacta prorsus, atque illæsa est permansura. Nam cum Epactæ ita in dies anni digestæ sint, ut nulla dies relinquatur vacua, sit ut, siue Nouilunia in Calendario descendant, siue ascendant, aliæ Epactæ eisdem semper aureis numeris respondentes, ad eorum inuestigationem, assumi possint, prout æquationis tabula præcipiet, absque vlla earum in Calendario mutatione. Quæ res neque in aureum numerum, neque in vllum alium Cyclum, qui in Calendario dispositus non omnia eius loca expleat, quadrare potest. Nam si Nouilunia propter æquationem ascendere debent, aut descendere, ad ea loca Calendarij, quæ vacua sunt, & numeris Cycli destituta, carebimus necessario numeris Nouiluniorum indicibus, nisi aliter Cyclus disponatur, ita nimirum, ut numerus Nouiluniorum tunc index in loca illa vacua, ad quæ delapsa sunt Nouilunia, incidat: quæ ratione conficienda forent 30. Calendaria, tot nimirum, quot diebus Nouilunia ascendere possunt, ac descendere: de quibus 30. Calendarijs mox hoc eodem Cap. differemus. Quod si dicat quis, necesse non esse, ut Cyclus aliter in Calendario digeratur, sed satis esse, ut numerus illis locis vacuis proximus assumatur ad Nouilunia indaganda; neque enim ex hac re notabilis error committi potest, cum Cyclus non possit exquiri, ac subtiliter monstrare Nouilunia, quocunque ille modo in Calendario collocetur, sed necesse sit eum interdum Nouilunia citius, aut tardius indicare. Quod si, inquam, ita quis dicat, quis non videt,

Quæ ratio sufficit, si tabula æquationis Epactarum, si forte Luna non in annis 312½. diuendit, sed vel in paucioribus, pluribusve æquatione anni deprehendatur.

Epactæ in Calendario non mutantur, nisi tabula æquationis Epactarum, quæ ante aliam fortassis anni mutationem inueniatur, vel post aliam mutationem peritum immutetur.

Cur aureus numerus, vel alius qui eius cyclum omnia loca Calendarij non replens, non potest esse in Calendario numerus index.

videt. Nouilunia non posse hac ratione tot diebus ascendere, aut descendere, quot eis æquationis tabula præscribit? Quis etiam non animaduertit, alium tunc numerum Cycli Nouilunia indicare, quàm quem regula visitata inueniendi aureum numerum, aut numerum alterius cuiuspiam Cycli exhibet, ac proinde singulis temporibus, quibus Nouilunia mutantur, singulos novos canones ad eum numerum inquirendum esse condendos? Quæ res quantum perturbationis rebus tum Ecclesiasticis, tum politicis esset allatura, nemo non videt.

PROPTER hanc autem stabilitatem solam Cycli Epactarum in Calendario, videlicet quòd nihil in eo immutandum sit, etsi alia magnitudo anni, vel periodus alia Lunæ a posteris reperitur, ac proinde tabula æquationis immutari debeat; dictum est a nobis Calendarium hoc Gregorianum Perpetuum, ac perenne, & nulli vnquam mutationi obnoxium: & merito id quidem, quandoquidem in eo Cyclus Epactarum omnia loca replet, & ad visitatum aureum numerum directus ad quancunque anni Solaris, atque etiam Lunaris magnitudinem accommodatur, si modo rite æquationis tabula construat, ut proxime declarauimus. Neque verò vlli nostrum, qui a summo Pontifice ad hoc correctionis numerus euocati fuimus, vnquam in mentem venit, ut putaremus Calendarium dicendum esse perpetuum, propter restitutionem æquinoctij, & anni Solaris æquationem in eo præscriptam, ut perperam, ac petulanter a Mæstlino obijcitur. Nam cum a peritioribus Astronomis obseruatum sit, annum modo esse maiorem, modo minorem, & eius magnitudo nondum sit certò explorata, ut tanta tabularum varietas testatur, quis tam impudens, ac temerarius fuerit, ut affirmare, ac recipere audeat, æquinoctium perpetuo permansurum in ea sede, ad quam reuocatum sit, etiamsi æquatio anni Solaris, omni adhibita cautione, instituitur? Et certe hoc nos non asseruisse, testis est locupletissimus libellus ille Compendij de restituendo Calendario ad Principes Christianos transmissus, in quo duplex anni Solaris æquandi ratio fuit proposita, vna ex anno Alphonsino, altera ex Copernicano: quod sanè nunquam fecissemus, si nostram æquationem, quæ ex sententia Alphonsinorum instituta est, tam certam esse arbitrati essemus, ut nulli vnquam mutationi fieri posset obnoxia. Testantur idem apertissime hæc verba penè extrema eiusdem Compendij. Restituito itaque verno æquinoctio in eum locum, ex quo deciderat, atque hoc Epactarum Cyclo, qui ad quancunque anni magnitudinem accommodari potest, Calendario apposito, intercalationisq; ratione, quam diximus, & eius Cycli æquatione adhibita, ita in posterum anni, atque menses congruent cum Solis, ac Luna ratione, ut nulla deinde varietas, aut dissensio possit existere: quod si quando acciderit, eadem hac via bellicosissime in suum statum possunt restitui. Quod si alicui Alphonsi calculi incertiores esse videbuntur, quàm ut illis fidendum puet, potiusq; recentioribus adherendum existimet, is profecto intelliget, eam esse huius artificiosissimi Cycli, tabulæq; Epactarum a Lilio excogitata dispositionem, ac digestionem,

Calendarij Gregoriani cur dictum perpetuum.

Cycli Epactarum noui Calendarij quæ ratione dicatur ad quancunque anni magnitudinem posse accommodari.

Calendarium nouum non dici perpetuum, propter restitutionem æquinoctij, & anni Solaris æquationem præscriptam.

Quare duplex æquandi Solaris anni ratio in cõpendio ad Principes Christianos transmissio proposita sit.

nem, ut nullo negotio sue Copernici, sue cuiusvis alterius calculis possit aptari, si tabella æquationis ex illis confecta pro ea, quam ad marginem scripsimus, substituantur. En quâ clare, & aperte profiteamur, æquationem nostram anni Solaris non esse usque adeo firmam, ac ratam, ut aliquando restauratione non possit indigere.

Restitutio æquationis quâ sit facta per omissionem, vel intercalationem aliquot dierum.

ET sanè, quod ad Æquinoctium attinet, facile in pristinam sedem, si quando eam deseruerit, reuocari poterit per omissionem, vel intercalationem aliquot dierum, ex edicto summi Pontificis, ut in hac ipsa correctione anni factum est per decem dierum exemptionem.

AT in Calendario Cyclum ad Nouilunia monstranda disponere, qui ad omnem anni magnitudinem accommodari possit, & perpetuus sit, ita ut nihil vnquam in eius dispositione in Calendario sit immutandum, hoc visum semper est antiquis Patribus, & Astronomis perdifficile, ne dicam impossibile; propterea quod cum Sol, ut die integro sedem suam anteuertat in Calendario, pauciores dies desideret, quàm Luna, non videbatur fieri posse, ut longo tempore idem Cyclus Calendario inscriptus Nouilunia monstraret. Nam quando pro æquatione Solis dies vnus anno eximitur, necesse est, Nouilunia per diem in Calendario descendere, cum Luna nondum æquatione indigeat, ut supra diximus. Nisi ergo tunc Cyclus aliter in Calendario disponatur, nullo modo fieri poterit, ut idem numerus Cycli, qui prius, Nouilunia indicet. Eadem ratione, quando Luna æquationem requirit, non autem Sol, ascendent necessariò Nouilunia in Calendario per diem. Quare neque tunc idem numerus Cycli, qui prius, Nouilunia rectè monstrabit, nisi sursum promoueat in ea loca, ad quæ Nouilunia fuerint progressa. Quod si quis tali in re, ac tempore eximendum esse vnum diem ex anno existimaret, ut Nouilunia eisdem diebus retinerentur, is Æquinoctium de sede propria exturbaret, cogeretque ipsum versus finem mensis prolabi. Atque ita si anno Solari æquationem quis adhibebit, non paruum Nouiluniorum iacturam faciet: si verò Lunarem annum æquare instituet, necessario æquinoctium ex propria sede deiciet. Ut rectè in eum quadret illud, quod vulgo dici solet.

Incidit in Scyllam, cupiens vitare Charybdim.

At si æquinoctium, ac Nouilunia eodem temporis spatio per vnum diem in Calendario versus initia mensium progredierentur, tota hæc difficultas sublata esset omnino. Quæ cum ita sint, non parum effectum esse in Calendarij correctione existimandum est, quod discordes Solis, ac Lunæ motus ad talem sint adducti concordiam, ut vnus æquatio æquationem alterius, qualiscunque ea sit, non impediatur; ut non iniuria propterea Calendarium dici possit perpetuum, etsi æquinoctium præter æquationem præscriptam egeat interdum alio remedio, ne longius a die 21. Martij euagetur. Maxima ergo gratia, & laus

ALOY-

ALOYSIO LILIO tribuenda est, qui tam artificiosum Epactarum Cyclum excogitauerit, qui Calendario inscriptus perpetuo Nouilunia commonstret, & ad quamcumque anni magnitudinem tam facile possit accommodari.

AC ne quis existimet, perpetuam hanc nostram Nouiluniorum ex Epactis inuentionem, quæ per tabulam expansam, æquatione suo tempore adhibita, explicata est, alienam esse ab usitata forma, quæ per aureos numeros in Calendario descriptos Nouilunia inuestigat, excerpimus ex hoc nostro Cyclo Epactarum triginta Cyclos decennouenales aureorum numerorum, in quibus totus anni Lunaris calculus ex usu Ecclesiæ consistit: ita ut sint instar 30. Calendariorum, quæ conficienda fore diximus, si aureus numerus in Calendario retinendus esset. In singulis igitur mensibus anni descripti sunt aurei numeri triginta modis inter se omnino diuersis, occupate quolibet aureo numero alium atque alium diem, ut æquatio Lunæ postulat: in quem finem posita sunt in vertice mensium eadem literæ alphabeti, quas in tabula expansa descripsimus, ut sciatur, quænam aureorum numerorum dispositio hoc, vel illo tempore assumenda sit. In sinistro latere dispositæ quoque sunt Epactæ, ut in nouo Calendario easdem digessimus, vnâ cum literis Dominicalibus, Calendis, Nonis, Idibus, atque diebus mensium. Sed ecce iam 30. Calendaria cum 30. dispositionibus varijs aureorum numerorum.

ratione, præter eas, quæ 400. quibusque annis adhibetur.

Rationem inuenientem dorâ Nouiluniorum ex Epactis diuersam non esse ab ea, quæ per aureos numeros fit.

Explicatio 30. Calendariorum, quæ sequuntur.

SEQVNTVR

TRIGINTA CALENDARIA AVREORVM
numerorum triginta lineis tabulæ Epactarum
expansæ respondentia.

Calendarium novum laude esse dignum, quod in discordes Solis ac Lunæ motus ad concordiam sunt reducti, et si æquinoctium ob inequalitatem anni Solaris egeat in aliâ æqua-

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactæ-

IANVARIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
* A	CAL.	1	iiij	xiiij		vj	xvii		ix
xxix	b	2		iiij	xiiii		vi	xvii	
xxvii	c	3	xj		iiij	xiiij		vi	xvii
xxvij	d	4		xj		iii	xiiii		vi
xxvj	e	5	xix		xi		iii	xiiii	
25 xxv	f	6	viiij	xix		xj		iii	xiiii
xxiiij	g	7		viiij	xix		xi		iii
xxiiij	A	8	xvj		viiij	xix		xi	
xxij	b	9	v	xvi		viiij	xix		xi
xxj	c	10		v	xvj		viii	xix	
xx	d	11	xiii		v	xvi		viii	xix
xix	e	12	ij	xiiij		v	xvi		viii
xviiij	f	13		ii	xiiij		v	xvi	
xvij	g	14	x		ij	xiiij		v	xvi
xvj	A	15		x		ii	xiii		v
xv	b	16	xviiij		x		ii	xiii	
xiiiiij	c	17	vij	xviiij		x		ii	xiii
xiiij	d	18		vij	xviiij		x		ii
xij	e	19	xv		vij	xviiij		x	
xj	f	20	iiij	xv		vij	xviii		x
x	g	21		iiij	xv		vii	xviii	
ix	A	22	xij		iiij	xv		vii	xviii
viiij	b	23	j	xii		iiij	xv		vii
vij	c	24		j	xii		iiii	xv	
vj	d	25	ix		j	xii		iiii	xv
v	e	26		ix		i	xii		iiii
iiiiij	f	27	xvij		ix		j	xii	
iiij	g	28		xvij		ix		i	xii
ij	A	29		vi	xvij		ix		j
j	b	30	xiiiij		vi	xvij		ix	
*	c	31	iii	xiiii		vi	xvii		ix

DARIA AVREORVM NVMEROR VM

rum expansæ respondentia.

IANVARIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.							
			D	C	B	A	u	t	f	r
			AVREI NVMERI							
* A	1			j	xii		iiii	xv		vii
xxix	b	2	ix		i	xii		iiii	xv	
xxviii	c	3		ix		i	xii		iiii	xv
xxvii	d	4	xvii		ix		i	xi		iiii
xxvi	e	5	vi	xvii		ix		i	xii	
25 xxv	f	6		vi	xvii		ix		i	xii
xxiiii	g	7	xiiii		vi	xvii		ix		i
xxiii	A	8	iii	xiiii		vi	xvii		ix	
xxii	b	9		ii	xiiii		vi	xvii		ix
xxi	c	10	xi		iii	xiiii		vi	xvii	
xx	d	11		xi		iii	xiiii		vi	xvii
xix	e	12	xix		xj		iii	xiiii		vi
xviii	f	13	viii	xix		xi		iii	xiiii	
xvii	g	14		viii	xix		xi		iii	xiiii
xvi	A	15	xvi		viii	xix		xi		iii
xv	b	16	v	xvi		viii	xix		xi	
xiiii	c	17		v	xvi		viii	xix		xi
xiii	d	18	xiii		v	xvi		viii	xix	
xii	e	19	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
xi	f	20		ii	xiii		v	xvi		viii
x	g	21	x		ii	xiii		v	xvi	
ix	A	22		x		ii	xiii		v	xvi
viii	b	23	xviii		x		ii	xiii		v
vii	c	24	vii	xviii		x		ii	xiii	
vi	d	25		vii	xviii		x		ii	xiii
v	e	26	xv		vii	xviii		x		ii
iiii	f	27	iiii	xv		vii	xviii		x	
iii	g	28		iiii	xv		vii	xviii		x
ii	A	29	xii		iii	xv		vii	xviii	
j	b	30		j	xii		iii	xv		xviii
*	c	31	i	xii		iii	xv		iii	xv

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epactarum

IANVARIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			AVREI NVMERI						
★	A	Cal.	1	xviii		x		ii	xiii
xxix	b	iny	2	vii	xviii		x		ii
xxviii	c	iy	3		vii	xviii		x	
xxvii	d	Prid.	4	xv		vii	xviii		x
xxvi	e	NON.	5	iiii	xv		vii	xviii	
25 xxv	f	vny	6		iiii	xv		vii	xviii
xxiiii	g	viy	7	xii		iiii	xv		vii
xxiii	A	vi	8	j	xii		iiii	xv	
xxii	b	v	9		j	xii		iiii	xv
xxi	c	iiy	10	ix		j	xii		iiii
xx	d	iv	11		ix		j	xii	
xix	e	Prid.	12	xvii		ix		j	xii
xviii	f	Idus.	13	vi	xvii		ix		j
xvii	g	xix	14		vi	xvii		ix	
xvi	A	xvny	15	xiiii		vi	xvii		ix
xv	b	xvny	16	iii	xiiii		vi	xvii	
xiiii	c	xvi	17		iii	xiiii		vi	xvii
xiii	d	xv	18	xi		iii	xiiii		vi
xii	e	xiiy	19		xi		iii	xiiii	
xi	f	xny	20	xix		xi		iii	xiiii
x	g	xny	21	viii	xix		xi		iii
ix	A	xi	22		viii	xix		xi	
viii	b	x	23	xvi		viii	xix		xi
vii	c	ix	24	v	xvi		viii	xix	
vi	d	viii	25		v	xvi		viii	xix
v	e	vny	26	xiii		v	xvi		viii
iiii	f	vi	27		xiii		v	xvi	
iii	g	v	28	ii		xiii		v	xvi
ii	A	iiy	29	x		ii	xiii		v
i	b	iy	30		x		ii	xiii	
★	c	Prid.	31	xviii		x		ii	xiii

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.

IANVARIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.						
			h	g	f	e	d	c	b
			AVREI NVMERI						
★	A	1	v	xvi		viii	xix		xi
xxix	b	2		v	xvi		viii	xix	
xxviii	c	3	xiii		v	xvi		viii	xix
xxvii	d	4	ii	xiii		v	xvi		viii
xxvi	e	5		ii	xiii		v	xvi	
25 xxv	f	6	x		ii	xiii		v	xvi
xxiiii	g	7		x		ii	xiii		v
xxiii	A	8	xviii		x		ii	xiii	
xxii	b	9	vii	xviii		x		ii	xiii
xxi	c	10		vii	xviii		x		ii
xx	d	11	xv		vii	xviii		x	
xix	e	12	iiii	xv		vii	xviii		x
xviii	f	13		iiii	xv		vii	xviii	
xvii	g	14	xii		iiii	xv		vii	xviii
xvi	A	15	j	xii		iiii	xv		vii
xv	b	16		j	xii		iiii	xv	
xiiii	c	17	ix		i	xii		iiii	xv
xiii	d	18		ix		i	xii		iiii
xii	e	19	xvii		ix		i	xii	
xi	f	20	vi	xvii		ix		i	xii
x	g	21		vi	xvii		ix		i
ix	A	22	xiiii		vi	xvii		ix	
viii	b	23	iii	xiiii		vi	xvii		ix
vii	c	24		iii	xiiii		vi	xvii	
vi	d	25	xi		iii	xiiii		vi	xvii
v	e	26		xi		iii	xiiii		vi
iiii	f	27	xix		xj		iii	xiiii	
iii	g	28	viii	xix		xi		iii	xiiii
ii	A	29		viii	xix		xi		iii
i	b	30	xvi		viii	xix		xi	
★	c	31	v	xvi		viii	xix		xi

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epacta-
FEBRVARIVS.

Epactæ	Lit. Dñc.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
xxix	d	CAL.	1		iii	xiiii		vi	xvii
xxviii	e	ua	2	xi		iii	xiiii		vi
xxvii	f	ty	3		xi		iii	xiiii	vi
xxvi	g	Prid.	4	xix	xix	xi		iii	xiiii
xxv	A	NON.	5	viii	viii	xix	xi	iii	iii
xxiiii	b	viii	6	xvi		viii	xix	xi	
xxiii	c	vii	7	v	xvi		viii	xix	xi
xxii	d	vi	8		v	xvi		viii	xix
xxi	e	v	9	xiii		v	xvi		viii
xx	f	iiii	10	ii	xiii		v	xvi	viii
xix	g	iii	11		ii	xiii		v	xvi
xviii	A	Prid.	12	x		ii	xiii		v
xvii	b	IIIB.	13		x		ii	xiii	v
xvi	c	xxi	14	xviii		x		ii	xiii
xv	d	xx	15	vii	xviii		x		ii
xiiii	e	xix	16		vii	xviii		x	
xiii	f	xviii	17	xv		vii	xviii		x
xii	g	xvii	18	iiii	xv		vii	xviii	
xi	A	xi	19		iiii	xv		vii	xviii
x	b	x	20	xii		iiii	xv		vii
ix	c	ix	21	j	xii		iiii	xv	
viii	d	viii	22		j	xii		iiii	xv
vii	e	vii	23	ix		j	xii		iiii
vi	f	vi	24		ix		j	xii	iiii
v	g	v	25	xvii		ix		j	xii
iiii	A	iiii	26	vi	xvii		ix		j
iii	b	iii	27		vi	xvii		ix	j
ii	c	Prid.	28	xiiii		vi	xvii		ix
i									

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.
FEBRVARIVS.

Epactæ	Lit. Dñc.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.									
			D	C	B	A	u	t	f	r		
			AVREI NVMERI									
xxix	d	1	ix		i	xii		iiii	xv			
xxviii	e	2		ix		i	xii		iiii	xv		
xxvii	f	3	xvii		ix		i	xii		iiii	xv	
xxvi	g	4	vi	xvii	xvii	ix		i	xii		iiii	xv
xxv	A	5	xiiii	vi	vi	xvii	ix	ix	i	i		
xxiiii	b	6	iii	xiiii		vi	xvii		ix			
xxiii	c	7		iii	xiiii		vi	xvii		ix		
xxii	d	8	xi		iii	xiiii		vi	xvii		ix	
xxi	e	9		xi		iii	xiiii		vi	xvii		ix
xx	f	10	xix		xi		iii	xiiii		vi	xvii	
xix	g	11	viii	xix		xi		iii	xiiii		vi	xvii
xviii	A	12		viii	xix		xi		iii	xiiii		vi
xvii	b	13	xvi		viii	xix		xi		iii	xiiii	vi
xvi	c	14	v	xvi		viii	xix		xi		iii	xiiii
xv	d	15		v	xvi		viii	xix		xi		iii
xiiii	e	16	xiii		v	xvi		viii	xix		xi	iii
xiii	f	17	ii	xiii		v	xvi		viii	xix		xi
xii	g	18		ii	xiii		v	xvi		viii	xix	xi
xi	A	19	x		ii	xiii		v	xvi		viii	xix
x	b	20		x		ii	xiii		v	xvi		viii
ix	c	21	xviii		x		ii	xiii		v	xvi	viii
viii	d	22	vii	xviii		x		ii	xiii		v	xvi
vii	e	23		vii	xviii		x		ii	xiii		v
vi	f	24	xv		vii	xviii		x		ii	xiii	v
v	g	25	iiii	xv		vii	xviii		x		ii	xiii
iiii	A	26		iiii	xv		vii	xviii		x		ii
iii	b	27	xii		iiii	xv		vii	xviii		x	ii
ii	c	28	j	xii		iiii	xv		vii	xviii		x
j												

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epacta-
FEBRVARIVS.

Literæ triginta linearum												
			q	p	n	m	l	k	i			
A V R E I N V M E R I												
Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	xxix	d	CAL.	1	vij	xvij	x	ii	xiii	
			xxviii	e	iiij	2	xv	vij	xvij	x	ii	
			xxvii	f	iiij	3	iiiiij		vij	xvij	x	
25			xxvi	g	Prid.	4	xv	xv	vij	xviii	xviii	x
xxv			xxv	A	NON	5	xij	iiiiij	iiiiij	xv	vii	xviii
			xxiiii	b	viiij	6	j	xii		iiiiij	xv	vii
			xxij	c	vij	7		j	xii		iiiiij	xv
			xxj	d	vi	8	ix		j	xii		iiiiij
			xx	e	v	9		ix		i	xii	
			xix	f	v	10	xvij		ix		j	xii
			xviii	g	v	11	vj	xvij		ix		j
			xvii	A	Prid.	12		vi	xvij		ix	
			xvj	b	ADIB.	13	xiiiij		vi	xvij		ix
			xv	c	xv	14	iii	xiiiij		vi	xvii	
			xiiii	d	xv	15		iiij	xiiiij		vi	xvii
			xiii	e	xiiiij	16	xj		iiij	xiiiij		vi
			xij	f	xiiij	17		xj		iii	xiiiij	
			xj	g	xij	18	xix		xi		iii	xiiiij
			x	A	xi	19	viiij	xix		xj		iii
			ix	b	x	20		viiij	xix		xi	
			viii	c	ix	21	xvj		viiij	xix		xi
			vii	d	viiij	22	v	xvi		viiij	xix	
			vj	e	vij	23		v	xvj		viii	xix
			v	f	vi	24	xiii		v	xvj		viii
			iiii	g	v	25	ij	xiiij		v	xvi	
			iii	A	v	26		ii	xiiij		v	xvi
			ii	b	v	27	x		ij	xiiij		v
			j	c	Prid.	28		x		ii	xiii	

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.
FEBRVARIVS.

			tabulæ Epactarum expansæ.								
Epactæ		Lit. Dñic.	Dies Mensis								
			h	g	f	e	d	c	b	a	
			A V R E I N V M E R I								
25 XXV	xxix	d	1		v	xvi		viii	xix	xi	
	xxviii	e	2	xiii		v	xvi		viii	xix	
	xxvii	f	3	ii	xiii		v	xvi		viii	
	xxvi	g	4		ii	xiii	xiii	v	xvi	viii	
	xxv	A	5	x	x	ii	ii	xiii	v	xvi	
	xxiiii	b	6	xviii		x		ii	xiii	v	
	xxiii	c	7	vii	xviii		x		ii	xiii	
	xxii	d	8		vii	xviii		x		ii	
	xxi	e	9	xv		vii	xviii		x	ii	
	xx	f	10	iiii	xv		vii	xviii		x	
	xviii	g	11		iiii	xv		vii	xviii		
	xvii	A	12	xii		iiii	xv		vii	xviii	
	xvi	b	13	j	xii		iiii	xv		vii	
	xv	c	14		i	xii		iiii	xv		
	xiiii	d	15	ix		i	xii		iiii	xv	
	xiii	e	16		ix		i	xii		iiii	
	xii	f	17	xvii		ix		i	xii		
	xi	g	18	vi	xvii		ix		i	xii	
	x	A	19		vi	xvii		ix		i	
	ix	b	20	xiii		vi	xvii		ix		
	viii	c	21	iii	xiii		vi	xvii		ix	
	vii	d	22		iii	xiii		vi	xvii		
	vi	e	23	xi		iii	xiii		vi	xvii	
	v	f	24		xi		iii	xiii		vi	
	iiii	g	25	xix		xi		iii	xiii		
	iii	A	26	viii	xix		xi		iii	xiii	
	ii	b	27		viii	xix		xi		iii	
	j	c	28	xvi		viii	xix		xi		

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epacta-

MARTIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
* d	CAL.	1	iii	xliij		vi	xvii		ix
xxix e	vi	2		iiij	xliii		vi	xvii	
xxviii f	v	3	xj		iiij	xliij	vi		xvii
xxvij g	iiii	4		xj		iii	xliii	vi	
xxvj A	iii	5	xix		xi		iii	xliii	
xxv b	Prid.	6	viiij	xix	xj		iii	xliii	
xxiiii c	NON.	7		viiij	xix	xi		iii	xliii
xxiii d	viii	8	xvj		viiij	xix	xi		xliii
xxii e	vii	9	v	xvi		viiij	xix	xi	
xxj f	vi	10		v	xvj		viii	xix	
xx g	v	11	xlii		v	xvj		viii	xix
xix A	iiii	12	ij	xliij		v	xvi		viii
xviii b	iii	13		ii	xliij		v	xvi	
xvii c	Prid.	14	x		ij	xliij	v	xvi	
xvj d	IDIB.	15		x		ii	xlii	v	
xv e	xviij	16	xviii		x		ii	xlii	
xliij f	xvi	17	vij	xviiij		x		ii	xlii
xliij g	xv	18		vij	xviiij		x		ii
xliij A	xliij	19	xv		vij	xviiij		x	
xliij b	xliij	20	liij		vij	xviiij		x	
x c	xliij	21	liij	liij	xv		vii	xviii	
ix d	xi	22	xliij		liij	xv	vii	xviii	
viiij e	x	23	j	xlii		liij	xv	vii	xviii
vij f	ix	24		j	xlii	liij	xv	vii	xviii
vj g	viii	25	ix		j	xlii	liij	xv	xviii
v A	vii	26		ix		i	xlii	liij	xviii
liij b	vi	27	xviij		ix		j	xlii	xviii
liij c	v	28	vj	xviij		ix		i	xlii
liij d	iiii	29		vi	xviij		ix		i
liij e	iii	30	xliij		vi	xviij		ix	
liij f	Prid.	31	lii	xliii		vi	xvii		ix

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.

MARTIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.							
			D	C	B	A	u	t	f	r
			AVREI NVMERI							
* d	i			j	xlii		liii	xv		vii
xxix e	2		ix		i	xlii		liii	xv	
xxviii f	3			ix		i	xlii		liii	xv
xxvij g	4	xvii			ix		i	xlii		liii
xxvi A	5	vi	xvii			ix		i	xlii	
xxv b	6		vi	xvii			ix		i	xlii
xxiiii c	7	xliii			vi	xvii		ix		i
xxiii d	8	lii	xliii			vi	xvii		ix	
xxii e	9		lii	xliii			vi	xvii		ix
xxi f	10	xi		lii	xliii			vi	xvii	
xx g	11		xi		lii	xliii			vi	xvii
xix A	12	xix			xj		lii	xliii		vi
xviii b	13	viii	xix			xi		lii	xliii	
xvii c	14		viii	xix			xi		lii	xliii
xvi d	15	xvi		viii	xix			xi		lii
xv e	16	v	xvi		viii	xix			xi	
xliij f	17		v	xvi		viii	xix		xi	
xliij g	18	xlii		v	xvi		viii	xix		xi
xliij A	19	li	xlii		v	xvi		viii	xix	
xliij b	20		li	xlii		v	xvi		viii	xix
x c	21	x		li	xi li		v	xvi		viii
ix d	22		x		li	xlii		v	xvi	
viiij e	23	xviii		x		li	xlii		v	xvi
vii f	24		xviii		x		li	xlii		v
vi g	25	vii	xviii			x		li	xlii	
v A	26		vii	xviii			x		li	xlii
liij b	27	liii	xv		vii	xviii		x		li
liij c	28		liii	xv		vii	xviii		x	
liij d	29	lii		liii	xv		vii	xviii		x
liij e	30	j		lii	liii	xv		vii	xviii	
* f	31		i	lii		liii	xv		vii	xviii

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epactarum
MARTIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			AVREI NVMERI						
*	d	CAL.	1	xviii	x	ii	xiii		
xxix	e	vi	2	vii	xviii	x	ii	xiii	
xxviii	f	v	3		vii	xviii	x	ii	
xxvii	g	iiii	4	xv		vii	xviii	x	
xxvi	A	iii	5	iiii	xv		vii	xviii	x
25 xxv	b	Præ	6		iiii	xv	vii	xviii	
xxiiii	c	NON	7	xii		iiii	xv	vii	xviii
xxiii	d	viii	8	j	xii		iiii	xv	vii
xxii	e	vii	9		j	xii	iiii	xv	
xxi	f	vi	10	ix		j	xii	iiii	xv
xx	g	v	11		ix		j	xii	iiii
xix	A	iiii	12	xvii		ix	j	xii	
xviii	b	iii	13	vi	xvii		ix	j	xii
xvii	c	Præ	14		vi	xvii	ix	j	
xvi	d	NON	15	xiiii		vi	xvii	ix	
xv	e	viii	16	iii	xiiii		vi	xvii	ix
xiiii	f	vii	17		iii	xiiii	vi	xvii	
xiii	g	vi	18	xi		iii	xiiii	vi	xvii
xii	A	v	19		xi		iii	xiiii	vi
xi	b	iiii	20	xix		xi	iii	xiiii	
x	c	iii	21	viii	xix		xi	iii	xiiii
ix	d	Præ	22		viii	xix	xi	iii	
viii	e	v	23	xvi		viii	xix	xi	
vii	f	iiii	24	v	xvi		viii	xix	xi
vi	g	iii	25		v	xvi	viii	xix	
v	A	Præ	26	xiii		v	xvi	viii	xix
iiii	b	NON	27	ii	xiii		v	xvi	viii
iii	c	viii	28		ii	xiii	v	xvi	
ii	d	vii	29	x		ii	xiii	v	xvi
i	e	vi	30		x		ii	xiii	v
*	f	Præ	31	xviii		x	ii	xiii	

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.

MARTIVS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.							
			h	g	f	e	d	c	b	a
			AVREI NVMERI							
*	d	1	v	xvi		viii	xix		xi	
xxix	e	2		v	xvi		viii	xix	xi	
xxviii	f	3	xiii		v	xvi		viii	xix	
xxvii	g	4	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
xxvi	A	5		ii	xiii		v	xvi		viii
25 xxv	b	6	x		ii	xiii		v	xvi	
xxiiii	c	7		x		ii	xiii		v	xvi
xxiii	d	8	xviii		x		ii	xiii		v
xxii	e	9	vii	xviii		x		ii	xiii	
xxi	f	10		vii	xviii		x		ii	xiii
xx	g	11	xv		vii	xviii		x		ii
xix	A	12	iiii	xv		vii	xviii		x	
xviii	b	13		iiii	xv		vii	xviii		x
xvii	c	14	xii		iiii	xv		vii	xviii	
xvi	d	15	j	xii		iiii	xv		vii	xviii
xv	e	16		j	xii		iiii	xv		vii
xiiii	f	17	ix		j	xii		iiii	xv	
xiii	g	18		ix		j	xii		iiii	xv
xii	A	19	xvii		ix		j	xii		iiii
xi	b	20	vi	xvii		ix		j	xii	
x	c	21		vi	xvii		ix		j	xii
ix	d	22	xiiii		vi	xvii		ix		j
viii	e	23	iii	xiiii		vi	xvii		ix	
vii	f	24		iii	xiiii		vi	xvii		ix
vi	g	25	xi		iii	xiiii		vi	xvii	
v	A	26		xi		iii	xiiii		vi	xvii
iiii	b	27	xix		xj		iii	xiiii		vi
iii	c	28	viii	xix		xj		iii	xiiii	
ii	d	29		viii	xix		xj		iii	xiiii
i	e	30	xvi		viii	xix		xj		iii
*	f	31	v	xvi		viii	xix		xj	

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epactæ-

APRILIS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
xxix	g	CAL.	1		iii	xiii		vi	xvii
xxviii	A	iiij	2	xi		iii	xiiii		vi
xxvii	b	ij	3		xi		iii	xiiii	vi
25 xxvi	c	Prid.	4	xix	xix	xi		iii	xiiii
xxv	d	NON.	5	viii	viii	xix	xi	iii	iii
xxiiii	e	viiij	6	xvi		viii	xix	xi	
xxiii	f	vij	7	v	xvi		viii	xix	xi
xxi	g	vi	8		v	xvi		viii	xix
xx	A	v	9	xiii		v	xvi	viii	xix
xix	b	iiij	10	ii	xiii		v	xvi	viii
xviii	c	iiij	11		ii	xiii		v	xvi
xvii	d	Prid.	12	x		ii	xiii	v	xvi
xvi	e	IDIB.	13		x		ii	xiii	v
xv	f	xviij	14	xviii		x		ii	xiii
xiiii	g	xviij	15	vii	xviii		x	ii	xiii
xiii	A	xvi	16		vii	xvi ii		x	ii
xii	b	xv	17	xv	vii	xviii		x	
xi	c	xiiij	18	iiii	xv	vii	xviii		x
x	d	xiiij	19		iiii	xv	vii	xviii	
ix	e	xij	20	xii		iiii	xv	vii	xviii
viii	f	xi	21	j	xii		iiii	xv	vii
vii	g	x	22		j	xii		iiii	xv
vi	A	ix	23	ix		j	xii	iiii	xv
v	b	viiij	24		ix		j	xii	iiii
iiii	c	vii	25	xvii		ix		j	xii
iii	d	vi	26	vi	xvii		ix	j	xii
ii	e	v	27		vi	xvii		ix	j
i	f	iiij	28	xiiii		vi	xvii	ix	
*	g	iiij	29	iii	xiiii		vi	xvii	ix
xxix	A	Prid.	30		iii	xiiii		vi	xvii

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.

APRILIS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.						
			D	C	B	A	u	t	f
			AVREI NVMERI						
xxix	g	1	ix		i	xii		iiii	xv
xxviii	A	2		ix		i	xii		iiii
xxvii	b	3	xvii		ix		i	xii	iiii
25 xxvi	c	4	vi	xvii	xvii	ix		i	xii
xxv	d	5	xiiii	vi	vi	xvii	ix	ix	i
xxiiii	e	6	iii	xiiii		vi	xvii	ix	
xxiii	f	7		iii	xiiii		vi	xvii	ix
xxi	g	8	xi		iii	xiiii		vi	xvii
xx	A	9		xi		iii	xiiii		vi
xix	b	10	xix		xi		iii	xiiii	vi
xviii	c	11	viii	xix		xi		iii	xiiii
xvii	d	12		viii	xix		xi		iii
xvi	e	13	xvi		viii	xix		xi	iii
xv	f	14	v	xvi		viii	xix		xi
xiiii	g	15		v	xvi		viii	xix	xi
xiii	A	16	xiii		v	xvi		viii	xix
xii	b	17	ii	xiii		v	xvi		viii
xi	c	18		ii	xiii		v	xvi	viii
x	d	19	x		ii	xiii		v	xvi
ix	e	20		x		ii	xiii		v
viii	f	21	xviii		x		ii	xiii	v
vii	g	22	vii	xviii		x		ii	xiii
vi	A	23		vii	xviii		x		ii
v	b	24	xv		vii	xviii		x	ii
iiii	c	25	iiii	xv		vii	xviii		x
iii	d	26		iiii	xv		vii	xviii	x
ii	e	27	xii		iiii	xv		vii	xviii
i	f	28	j	xii		iiii	xv		vii
*	g	29		j	xii		iiii	xv	vii
xxix	A	30	ix		i	xii		iiii	xv

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epacta-
APRILIS.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			AVREI NVMERI						
xxix	g	CAL.	1	vij	xviiij		x	ii	xlii
xxviii	A	2		vij	xviiij		x		ii
xxvii	b	3	xv		vij	xviiij		x	
xxvi	c	Prid	4	liij	xv	xv	vij	xviii	x
xxv	d	NON.	5	xij	liij	liij	xv	vii	xviii
xxiiii	e	viij	6	j	xii	liij	xv		vii
xxiii	f	vij	7		j	xii	liij	xv	
xxii	g	vi	8	ix		j	xii	liij	xv
xxi	A	v	9		ix		i	xii	liij
xx	b	iiij	10	xviiij		ix		j	xii
xix	c	iiij	11	vj	xviiij		ix		i
xviii	d	Prid.	12		vi	xviij	ix		
xvii	e	IDIB.	13	xliij		vi	xviij	ix	
xvj	f	xviij	14	lii	xliij		vi	xvii	ix
xv	g	xviij	15		lii	xliij	vi	xvii	
xiiii	A	xvi	16	xj		lii	xliij	vi	xvii
xliij	b	xv	17		xj		lii	xliij	vi
xliij	c	xliij	18	xix		xi	lii	xliij	
xj	d	xliij	19	viiij	xix		xj	lii	xliij
x	e	xij	20		viiij	xix		xi	lii
ix	f	xi	21	xvj		viiij	xix		xi
viiij	g	x	22		xvj		viiij	xix	
vij	A	ix	23		v	xvj		viiij	xix
vj	b	viiij	24	xlii		v	xvj		viiij
v	c	vij	25		ij	xliij		v	xvi
liij	d	vi	26		ii	xliij		v	xvi
liij	e	v	27	x		ij	xliij		v
ij	f	viiij	28		x		ii	xlii	
j	g	viij	29	xviii		x		li	xlii
*	A	Prid	30	vii	xviii		x		li
xxix									

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.
APRILIS.

			tabulæ Epactarum expansæ.							
			h	g	f	e	d	c	b	a
			A V R E I N V M E R I							
Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis								
xxix	g	1		v	xvi		viii	xix		xi
xxviii	A	2	xlii		v	xvi		viii	xix	
xxvii	b	3	lii	xlii		v	xvi		viii	xix
xxvi	c	4		lii	xlii		v	xvi		viii
xxv	d	5	x		lii		v	xvi		viii
xxiiii	e	6	xviii		x		lii	xvi		viii
xxiii	f	7	vii	xviii		x		lii	xvi	
xxii	g	8		vii	xviii		x		lii	xvi
xxi	A	9	xv		vii	xviii		x		lii
xx	b	10	lii	xv		vii	xviii		x	
xix	c	11		lii	xv		vii	xviii		x
xviii	d	12	xlii		lii	xv		vii	xviii	
xvii	e	13	j	xlii		lii	xv		vii	xviii
xvi	f	14		j	xlii		lii	xv		vii
xv	g	15	ix		j	xlii		lii	xv	
xiiii	A	16		ix		j	xlii		lii	xv
xliij	b	17	xvii		ix		j	xlii		lii
xliij	c	18	vi	xvii		ix		j	xlii	
xj	d	19		vi	xvii		ix		j	xlii
x	e	20	xlii		vi	xvii		ix		j
ix	f	21	lii	xlii		vi	xvii		ix	
viii	g	22		lii	xlii		vi	xvii		ix
vii	A	23	xi		lii	xlii		vi	xvii	
vi	b	24		xi		lii	xlii		vi	xvii
v	c	25	xix		xi		lii	xlii		vi
liij	d	26	viii	xix		xi		lii	xlii	
liij	e	27		viii	xix		xi		lii	xlii
ij	f	28			viii	xix		xi		lii
j	g	29	xvi			viii	xix		xi	
*	A	30		v			viii	xix		xi
xxix										

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactarum

M A I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Liter æ triginta linearum					
			P	N	M	H	G	F E
A V R E I N V M E R I								
xxviii	b	CAL.	1	xj		iiij	xiiij	vi xvii
xxvij	c	vi	2		xj		xiiij	vi
xxvj	d	v	3	xix		xi	iii	xiiij
25 xxv	e	iiii	4	viiij	xix		x	iii xiiij
xxiiii	f	iii	5		viiij	xix	xi	iii
xxiii	g	Prid.	6	xvj		viiij	xix	xi
xxij	A	NON.	7	v	xvi		viiij	xix
xxj	b	viii	8		v	xvj	viii	xix
xx	c	vii	9	xi		v	xvj	viii
xix	d	vi	10	ij	xiiij		v	xvj
xviii	e	v	11		ii	xiiij		v
xvii	f	iiii	12	x		ij	xiiij	v
xvj	g	iii	13		x		ii	xiiij
xv	A	Prid.	14	xviii		x	ii	xiiij
xiiii	b	IDIB.	15	vii	xviiij		x	ii
xiii	c	xvi	16		viiij	xviiij		x
xii	d	xv	17	xv		viiij		x
xi	e	xiv	18	iiiiij	xv		viiij	x
x	f	xiii	19		iiiiij	xv	viiij	xviii
ix	g	xii	20	xij		iiiiij	xv	viiij
viii	A	xi	21	j	xii		iiiiij	xv
vii	b	x	22		j	xii	iiiiij	xv
vi	c	ix	23	ix		j	xii	xv
v	d	viii	24		ix		j	xii
iiii	e	vii	25	xviij		ix	j	xii
iii	f	vi	26	vij	xviij		ix	xii
ii	g	v	27		vij	xviij	ix	xii
i	A	iiii	28	xiiij		vi	xviij	ix
*	b	iii	29	iii	xiiij		vi	xvii
xxix	c	ii	30		iii	xiiij	vi	xvii
xxviii	d	Prid.	31	xj		iii	xiiij	vi

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

M A I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.					
			D	C	B	A	u	t f r
A V R E I N V M E R I								
xxviii	b	1		ix		i	xii	iiii xv
xxvii	c	2	xvii		ix		i	iiii
xxvi	d	3	vi	xvii		ix	i	xii
25 xxv	e	4		vi	xvii		ix	i
xxiiii	f	5	xiiii		vi	xvii	ix	i
xxiii	g	6	iii	xiiii		vi	xvii	ix
xxii	A	7		iii	xiiii		vi	xvii
xxi	b	8	xi		iii	xiiii	vi	xvii
xx	c	9		xi		iii	xiiii	vi
xix	d	10	xix		xj		iii	xiiii
xviii	e	11	viii	xix		xi	iii	xiiii
xvii	f	12		viii	xix		xi	iii
xvi	g	13	xvi		viii	xix	xi	iii
xv	A	14	v	xvi		viii	xix	xi
xiiii	b	15		v	xvi		viii	xix
xiii	c	16	xiii		v	xvi	viii	xix
xii	d	17	ii	xiii		v	xvi	viii
xi	e	18		ii	xiii		v	xvi
x	f	19	x		ii	xiii	v	xvi
ix	g	20		x		ii	xiii	v
viii	A	21	xviii		x		ii	xiii
vii	b	22	vii	xviii		x	ii	xiii
vi	c	23		vii	xviii		x	xiii
v	d	24	xv		vii	xviii	x	ii
iiii	e	25	iiii	xv		vii	xviii	x
iii	f	26		iiii	xv		vii	xviii
ii	g	27	xii		iiii	xv	vii	xviii
j	A	28		j	xii		iiii	xv
*	b	29		j	xii		iiii	xv
xxix	c	30	ix		i	xii	iiii	xv
xxviii	d	31		ix		i	xii	xv

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactarum

M A I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			A V R E I N V M E R I						
xxviii	b	CAL.	1		vii	xxviii	x		ii
xxvii	c	2	xv		vii	xxviii	x		
xxvi	d	3	iiii	xv	vii	xxviii		x	
xxv	e	4	iiii	xv	vii	xxviii			x
xxiiii	f	5	xii	iiii	xv	vii	xxviii		
xxiii	g	6	j	xii	iiii	xv	vii	xxviii	
xxii	A	NON.	7		xii	iiii	xv		vii
xxi	b	8	ix	j	xii	iiii	xv		
xx	c	9		ix	j	xii	iiii	xv	
xix	d	10	xvii		ix	j	xii	iiii	
xviii	e	11	vi	xvii	ix	j	xii		xii
xvii	f	12		vi	xvii	ix	j		j
xvi	g	13	xiiii		vi	xvii	ix		
xv	A	Pr id.	14	iii	xiiii	vi	xvii	ix	
xiiii	b	15		iii	xiiii	vi	xvii		ix
xiii	c	16	xi		iii	xiiii	vi	xvii	
xii	d	17		xi		iii	xiiii	vi	
xi	e	18	xix		xi		iii	xiiii	
x	f	19	viii	xix		xi		iii	xiiii
ix	g	20		viii	xix		xi		iii
viii	A	21	xvi		viii	xix		xi	
vii	b	22	v	xvi	viii	xix		xi	
vi	c	23		v	xvi	viii	xix		xi
v	d	24	xiii		v	xvi	viii	xix	
iiii	e	25	ii	xiii	v	xvi	viii	xix	
iii	f	26		ii	xiii	v	xvi		viii
ii	g	27	x		ii	xiii	v	xvi	
i	A	28		x		ii	xiii	v	
*	b	29	xviii		x		ii	xiii	
xxix	c	30	vii	xviii		x		ii	xiii
xxviii	d	Pr id.	31	vii	xviii		x		ii

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

M A I V S.

			tabulæ Epactarum expansæ.								
			h	g	f	e	d	c	b	a	
			A V R E I N V M E R I								
25	xxviii	b	1	xiii		v	xvi		viii	xix	
	xxvii	c	2	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
	xxvi	d	3		ii	xiii		v	xvi		viii
	xxv	e	4	x		ii	xiii		v	xvi	
	xxiiii	f	5		x		ii	xiii		v	xvi
	xxiii	g	6	xviii		x		ii	xiii		v
	xxii	A	7	vii	xviii		x		ii	xiii	
	xxi	b	8		vii	xviii		x		ii	xiii
	xx	c	9	xv		vii	xviii		x		ii
	xix	d	10	iiii	xv		vii	xviii		x	
	xviii	e	11		iiii	xv		vii	xviii		x
	xvii	f	12	xii		iiii	xv		vii	xviii	
	xvi	g	13	j	xii		iiii	xv		vii	xviii
	xv	A	14		j	xii		iiii	xv		vii
	xiiii	b	15	ix		i	xii		iiii	xv	
	xiii	c	16		ix		i	xii		iiii	xv
xii	d	17	xvii		ix		i	xii		iiii	
xi	e	18	vi	xvii		ix		i	xii		
x	f	19		vi	xvii		ix		i	xii	
ix	g	20	xiiii		vi	xvii		ix		i	
viii	A	21	iii	xiiii		vi	xvii		ix		
vii	b	22		iii	xiiii		vi	xvii		ix	
vi	c	23	xi		iii	xiiii		vi	xvii		
v	d	24		xi		iii	xiiii		vi	xvii	
iiii	e	25	xix		xj		iii	xiiii		vi	
iii	f	26	viii	xix		xi		iii	xiiii		
ii	g	27		viii	xix		xi		iii	xiiii	
j	A	28	xvi		viii	xix		xi		iii	
*	b	29	v	xvi		viii	xix		xi		
xxix	c	30		v	xvi		viii	xix		xi	
xxviii	d	31	xiii		v	xvi		viii	xix		

TRIGINTA CALEN- triginta lineis tabulæ Epactæ-

I V N I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NUMERI						
xxvii	e	CAL.	1		xi		iii	xiiii	vi
25	xxvi	f	2	xix	xix	xi		iii	xiiii
xxv	xxviii	g	3	viii	viii	xix	xi	iii	iii
	xxiii	A	4	xvi		viii	xix	xi	
	xxii	b	5	v	xvi		viii	xix	xi
	xxi	c	6		v	xvi		viii	xix
	xx	d	7	xiii		v	xvi		viii
	xix	e	8	ii	xiii		v	xvi	
	xviii	f	9		ii	xiii		v	xvi
	xvii	g	10	x		ii	xiii		v
	xvi	A	11		x		ii	xiii	
	xv	b	12	xviii		x		ii	xiii
	xiiii	c	13	vii	xviii		x		ii
	xiii	d	14		vii	xviii		x	
	xii	e	15	xv		vii	xviii		x
	xi	f	16	iiii	xv		vii	xviii	
	x	g	17		iiii	xv		vii	xviii
	ix	A	18	xii		iiii	xv		vii
	viii	b	19		xii		iiii	xv	
	vii	c	20	ix		j	xii		xv
	vi	d	21		ix		j	xii	
	v	e	22	xvii		ix		j	xii
	iiii	f	23		xvii		ix		j
	iii	g	24	vi	xvii		ix		j
	ii	A	25		vi	xvii		ix	
	i	b	26	xiiii		vi	xvii		ix
	*	c	27	iii	xiiii		vi	xvii	
	xxix	d	28		iii	xiiii		vi	xvii
	xxviii	e	29	xi		iii	xiiii		vi
	xxvii	f	30		xi		iii	xiiii	

DARIA AVREORVM NUMERORVM rum expansæ respondentia.

I V N I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.									
			D	C	B	A	u	t	f	r		
			AVREI NUMERI									
xxvii	e	1	xvii		ix		i	xii		iiii		
25	xxvi	f	vi	xvii	xvii	ix		i	xii	xii		
xxv	xxviii	g	xiiii	vi	vi	xvii	ix	ix	i	i		
	xxiii	A	iii	xiiii		vi	xvii		ix			
	xxii	b	5	iii	xiiii		vi	xvii		ix		
	xxi	c	6	xi		iii	xiiii		vi	xvii		
	xx	d	7		xi		iii	xiiii		vi	xvii	
	xix	e	8	xix		xi		iii	xiiii		vi	
	xviii	f	9	viii	xix		xi		iii	xiiii		
	xvii	g	10		viii	xix		xi		iii	xiiii	
	xvi	A	11	xvi		viii	xix		xi		iii	
	xv	b	12	v	xvi		viii	xix		xi		
	xiiii	c	13		v	xvi		viii	xix		xi	
	xiii	d	14	xiii		v	xvi		viii	xix		
	xii	e	15	ii	xiii		v	xvi		viii	xix	
	xi	f	16		ii	xiii		v	xvi		viii	
	x	g	17	x		ii	xiii		v	xvi		
	ix	A	18		x		ii	xiii		v	xvi	
	viii	b	19	xviii		x		ii	xiii		v	
	vii	c	20	vii	xviii		x		ii	xiii		
	vi	d	21		vii	xviii		x		ii	xiii	
	v	e	22	xv		vii	xviii		x		ii	
	iiii	f	23	iiii	xv		vii	xviii		x		
	iii	g	24		iiii	xv		vii	xviii		x	
	ii	A	25	xii		iiii	xv		vii	xviii		
	j	b	26		xii		iiii	xv		vii	xviii	
	*	c	27		i	xii		iiii	xv		vii	
	xxix	d	28	ix		i	xii		iiii	xv		
	xxviii	e	29		ix		i	xii		iiii	xv	
	xxvii	f	30	xvii		ix		i	xii		iiii	

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactæ-

I V N I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			A V R E I N V M E R I						
xxvi	e	CAL.	xv		vij	xvij		x	
xxv	f	iiij	iiij	xv	xv	vij	xviii	xviii	x
xxiiij	g	iiij	xij	iiij	iiij	xv	vii	vii	xviii
xxiij	A	Prid	j	xii		iiij	xv		vii
xxij	b	NON.		j	xii		iiij	xv	
xxj	c	viii	ix		j	xii	iiij	xv	
xx	d	vii		ix		i	xii	iiij	
xix	e	vi	xvij		ix		j	xii	
xviii	f	v	vj	xvij		ix		i	xii
xvii	g	iiij		vi	xvij		ix		i
xvj	A	iiij	xiiij		vi	xvij		ix	
xv	b	Prid	iii	xiiij		vi	xvii		ix
xiiii	c	IDIB.		iiij	xiiii		vi	xvii	
xiii	d	xviii	xj		iiij	xiiij	vi	xvii	
xij	e	xvii		xj		iii	xiiii	vi	
xi	f	xvi	xix		xi	iii	xiiii		xiiii
x	g	xv	viiij	xix		xj		iii	xiiii
ix	A	xiiii		viiij	xix		xi		iii
viii	b	xiii	xvj		viiij	xix		xi	
vij	c	xii	v	xvi		viiij	xix		xi
vi	d	xi		v	xvj		viii	xix	
v	e	x	xviii		v	xvj		viii	xix
iiii	f	ix	ij	xiiij		v	xvi		viii
iii	g	viii		ii	xiiij		v	xvi	
ii	A	vii	x		ij	xiiij		v	xvi
j	b	vi		x		ii	xiii		v
*	c	v	xviii		x		ii	xiii	
xxix	d	iiij	vii	xviiij		x	ii	xiii	
xxviii	e	iiij		vii	xviiij		x	ii	
xxvii	f	Prid	xv		vii	xviii		x	

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

I V N I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.						
			h	g	f	e	d	c	b
			A V R E I N V M E R I						
xxvii	e	i	ii	xiii		v	xvi		viii
xxvi	f	2		ii	xiii	v	xvi		viii
xxv	g	3	x	x	ii	xiii	v	v	xvi
xxiiii	A	4	xviii		x	ii	xiii		v
xxiii	b	5	vii	xviii		x	ii	xiii	
xxii	c	6		vii	xviii		x	ii	xiii
xxi	d	7	xv		vii	xviii		x	ii
xx	e	8	iiii	xv		vii	xviii		x
xix	f	9		iiii	xv		vii	xviii	
xviii	g	10	xii		iiii	xv		vii	xviii
xvi	A	11	j	xii		iiii	xv		vii
xv	b	12		i	xii		iiii	xv	
xiiii	c	13	ix		i	xii		iiii	xv
xiii	d	14		ix		i	xii		iiii
xii	e	15	xvii		ix		i	xii	
xi	f	16	vi	xvii		ix		i	xii
x	g	17		vi	xvii		ix		i
ix	A	18	xiiii		vi	xvii		ix	
viii	b	19	iii	xiiii		vi	xvii		ix
vii	c	20		iii	xiiii		vi	xvii	
vi	d	21	xi		iii	xiiii		vi	xvii
v	e	22		xi		iii	xiiii		vi
iiii	f	23	xix		xi		iii	xiiii	
iii	g	24	viii	xix		xi		iii	xiiii
ii	A	25		viii	xix		xi		iii
j	b	26	xvi		viii	xix		xi	
*	c	27	v	xvi		viii	xix		xi
xxix	d	28		v	xvi		viii	xix	
xxviii	e	29	xiii		v	xvi		viii	xix
xxvii	f	30	ii	xiii		v	xvi		xix

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactarum

I V L I V S.

Literæ triginta linearum

P | N | M | G | G | F | E

A V R E I N V M E R I

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis								
xxvj	a	CAL.	1	xix	xi	iii	xiii			
xxv	A	vi	2	vij	xix	xj	iii	xiii		
xxiiii	b	v	3	vij	xix	xi		iii		
xxiii	c	iiii	4	xvj	vij	xix	xi			
xxij	d	iii	5	v	xvi	vij	xix	xi		
xxj	e	Prid.	6		v	xvj	viii	xix		
xx	f	NON.	7	xiii		v	xvj	viii	xix	
xix	g	viii	8	ij	xii		v	xvi	viii	
xviii	A	vii	9		ii	xii		v	xvi	
xvii	b	vi	10	x		ij	xii		v	
xvj	c	v	11		x		if	xiii		
xv	d	iiii	12	xviii		x		ii	xiii	
xiiii	e	iii	13	vii	xvii		x		ii	
xiii	f	Prid.	14		vij	xvii		x		
xij	g	IDIB.	15	xv		vij	xvii		x	
xj	A	xvi	16	iiii	xv	vij	xviii			
x	b	xv	17		iii	xv	vii	xviii		
ix	c	xv	18	xij	iii	xv	vii	xviii		
viii	d	xiiii	19	j	xii	iii	xv			
vii	e	xiii	20		j	xii	iii	xv		
vi	f	xii	21	ix		j	xii	iii	xv	
v	g	xi	22		ix		i	xii	iii	
iiii	A	x	23	xvi		ix	j	xii		
iii	b	ix	24	vj	xvi	ix		i	xii	
ii	c	viii	25		vi	xvi	ix		i	
i	d	vii	26	xiii		vi	xvi	ix		
*	e	vi	27	iii	xiii		vi	xvi	ix	
xxix	f	v	28		ii	xiii	vi	xvi	ix	
xxviii	g	iiii	29	xj		ii	xiii	vi	xvi	
xxvii	A	iii	30		xj	iii	xiii	vi	xvi	
xxvj	b	Prid.	31	xix	xix	xi	iii	xiii	xiii	

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

I V L I V S.

tabulæ Epactarum expansæ.

D | C | B | A | u | t | f | r

A V R E I N V M E R I

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis								
xxvi	g	1	vi	xvii	ix		i	xii		
xxv	A	2		vi	xvii	ix		i	xii	
xxiiii	b	3	xiii		vi	xvii	ix		i	
xxiii	c	4	iii	xiii	vi	xvii	ix		i	
xxii	d	5		ii	xiii	vi	xvii	ix		
xxi	e	6	xi		iii	xiii	vi	xvii	ix	
xx	f	7		xi	iii	xiii	vi	xvii	ix	
xix	g	8	xix		xj	iii	xiii	vi	xvii	
xviii	A	9	viii	xix		xi	iii	xiii	vi	
xvii	b	10		viii	xix		xi	iii	xiii	
xvi	c	11	xvi		viii	xix	xi		iii	
xv	d	12	v	xvi		viii	xix	xi		
xiiii	e	13		v	xvi		viii	xix	xi	
xiii	f	14	xiii		v	xvi		viii	xix	
xii	g	15	ii	xiii		v	xvi		viii	
xi	A	16		ii	xiii		v	xvi		
x	b	17		x	ii	xiii		v	xvi	
ix	c	18		x	ii	xiii		v	xvi	
viii	d	19	xviii		x	ii	xiii		v	
vii	e	20	vii	xviii		x	ii	xiii		
vi	f	21		vii	xviii		x	ii	xiii	
v	g	22	xv		vii	xviii		x	ii	
iiii	A	23	iiii	xv		vii	xviii		x	
iii	b	24		iiii	xv		vii	xviii		
ii	c	25	xii		iiii	xv		vii	xviii	
j	d	26		j	xii		iiii	xv		
*	e	27		j	xii		iiii	xv		
xxix	f	28	ix		i	xii		iiii	xv	
xxviii	g	29		ix		i	xii		iiii	
xxvii	A	30	xvii		ix		i	xii		
xxvi	b	31	vi	xvii	xvii	ix		i	xii	

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactarum

I V L I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum							
			q	p	n	m	l	k	i	
			AVREI NVMERI							
xxvi	g	CAL.	1	iiii	xv	vii	xviii	x		
25 xxv	A	vi	2		iiii	xv	vii	xviii		
xxiiii	b	v	3	xii		iiii	xv	vii	xviii	
xxiii	c	iiii	4	j	xii		iiii	xv	vii	
xxii	d	iii	5		j	xii		iiii	xv	
xxi	e	ii	6	ix		j	xii		iiii	xv
xx	f	NON	7		ix		i	xii		iiii
xix	g	viii	8	xvii		ix		j	xii	
xviii	A	vii	9	vi	xvii		ix	j	xii	
xvii	b	vi	10		vi	xvii		ix	j	
xvi	c	v	11	xiiii		vi	xvii		ix	
xv	d	iiii	12	iii	xiiii		vi	xvii		ix
xiiii	e	iii	13		iii	xiiii		vi	xvii	
xiii	f	ii	14	xi		iii	xiiii		vi	xvii
xii	g	i	15		xi		iii	xiiii		vi
xi	A	xxv	16	xix		xi		iii	xiiii	
x	b	xxvi	17	viii	xix		xi		iii	xiiii
ix	c	xxvii	18		viii	xix		xi		iii
viii	d	xxviii	19	xvi		viii	xix		xi	
vii	e	xxviiii	20	v	xvi		viii	xix		xi
vi	f	xxv	21		v	xvi		viii	xix	
v	g	xxvi	22	xiii		v	xvi		viii	xix
iiii	A	x	23	ii	xiii		v	xvi		viii
iii	b	ix	24		ii	xiii		v	xvi	
ii	c	viii	25	x		ii	xiii		v	xvi
i	d	vii	26		x		ii	xiii		v
*	e	vi	27	xviii		x		ii	xiii	
xxix	f	v	28	vii	xviii		x		ii	xiii
xxviii	g	iiii	29		vii	xviii		x		ii
xxvii	A	iii	30	xv		vii	xviii		x	
25 xxvi	b	ii	31	iiii	xv	vii	xviii		x	

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

I V L I V S.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.							
			h	g	f	e	d	c	b	a
			AVREI NVMERI							
xxvi	g	1		ii	xiii	v	xvi	xviii		
25 xxv	A	2	x		ii	xiii	v	xvi	xviii	
xxiiii	b	3		x		ii	xiii	v	xvi	xviii
xxiii	c	4	xviii		x		ii	xiii	v	xviii
xxii	d	5	vii	xviii		x		ii	xiii	v
xxi	e	6		vii	xviii		x		ii	xiii
xx	f	7	xv		vii	xviii		x		ii
xix	g	8	iiii	xv		vii	xviii		x	
xviii	A	9		iiii	xv		vii	xviii		x
xvii	b	10	xii		iiii	xv		vii	xviii	
xvi	c	11	j	xii		iiii	xv		vii	xviii
xv	d	12		j	xii		iiii	xv		vii
xiiii	e	13	ix		i	xii		iiii	xv	
xiii	f	14		ix		i	xii		iiii	xv
xii	g	15	xvii		ix		i	xii		iiii
xi	A	16	vi	xvii		ix		i	xii	
x	b	17		vi	xvii		ix		i	xii
ix	c	18	xiiii		vi	xvii		ix		i
viii	d	19	iii	xiiii		vi	xvii		ix	
vii	e	20		iii	xiiii		vi	xvii		ix
vi	f	21	xi		iii	xiiii		vi	xvii	
v	g	22		xi		iii	xiiii		vi	xvii
iiii	A	23	xix		xj		iii	xiiii		vi
iii	b	24	viii	xix		xi		iii	xiiii	
ii	c	25		viii	xix		xi		iii	xiiii
i	d	26	xvi		viii	xix		xi		iii
*	e	27	v	xvi		viii	xix		xi	
xxix	f	28		v	xvi		viii	xix		xi
xxviii	g	29	xiii		v	xvi		viii	xix	
xxvii	A	30	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
25 xxvi	b	31		ii	xiii		v	xvi		viii

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactæ-

A V G V S T V S.

Literæ triginta linearum

P N M H G F E

A V R E I N V M E R I

xxv	xxiiii	c	CAL.	1	viii	viii	xix	xi	xi	iii	iii
	xxiii	d	iii	2	xvi		viii	xix		xi	
	xxii	e	ii	3	v	xvi	viii	xix		xi	
	xxi	f	Prid	4		v	xvi	viii	xix		
	xx	g	NON.	5	xiii		v	xvi	viii	xix	
	xix	A	viii	6	ii	xiii		v	xvi	viii	
	xviii	b	vii	7		ii	xiii		v	xvi	
	xvii	c	vi	8	x		ii	xiii		v	xvi
	xvi	d	v	9		x		ii	xiii		v
	xv	e	iiii	10	xviii		x		ii	xiii	
	xiiii	f	iii	11	vii	xviii		x		ii	xiii
	xiii	g	Prid	12		vii	xviii		x		ii
	xii	A	INDI.	13	xv		vii	xviii		x	
	xi	b	xix	14	iiii	xv		vii	xviii		x
	x	c	xviii	15		iiii	xv		vii	xviii	
	ix	d	xvii	16	xii		iiii	xv		vii	xviii
	viii	e	xvi	17	j	xii		iiii	xv		vii
	vii	f	xv	18		j	xii		iiii	xv	
	vi	g	xiiii	19	ix		j	xii		iiii	xv
	v	A	xiii	20		ix		j	xii		iiii
	iiii	b	xii	21	xvii		ix		j	xii	
	iii	c	xi	22	vi	xvii		ix		j	xii
	ii	d	x	23		vi	xvii		ix		j
	i	e	ix	24	xiiii		vi	xvii		ix	
	*	f	viii	25	iii	xiiii		vi	xvii		ix
	xxix	g	vii	26		iii	xiiii		vi	xvii	
	xxviii	A	vi	27	xi		iii	xiiii		vi	xvii
	xxvii	b	v	28		xi		iii	xiiii		vi
	xxvi	c	iiii	29	xix		xi		iii	xiiii	
25	xxv	d	iii	30	viii	xix		xi		iii	xiiii
	xxiiii	e	Prid	31		viii	xix		xi		iii

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

A V G V S T V S.

tabulæ Epactarum expansæ.

D C B A u t f r

A V R E I N V M E R I

xxv	xxiiii	c	1	xiiii	vi	vi	xvii	ix	ix	i	i
	xxiii	d	2	iii	xiiii		vi	xvii		ix	
	xxii	e	3		iii	xiiii		vi	xvii		ix
	xxi	f	4	xi		iii	xiiii		vi	xvii	
	xx	g	5		xi		iii	xiiii		vi	xvii
	xix	A	6	xix		xi		iii	xiiii		vi
	xviii	b	7	viii	xix		xi		iii	xiiii	
	xvii	c	8		viii	xix		xi		iii	xiiii
	xvi	d	9	xvi		viii	xix		xi		iii
	xv	e	10	v	xvi		viii	xix		xi	
	xiiii	f	11		v	xvi		viii	xix		xi
	xiii	g	12	xiii		v	xvi		viii	xix	
	xii	A	13	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
	xi	b	14		ii	xiii		v	xvi		viii
	x	c	15	x		ii	xiii		v	xvi	
	ix	d	16		x		ii	xiii		v	xvi
	viii	e	17	xviii		x		ii	xiii		v
	vii	f	18	vii	xviii		x		ii	xiii	
	vi	g	19		vii	xviii		x		ii	xiii
	v	A	20	xv		vii	xviii		x		ii
	iiii	b	21	iiii	xv		vii	xviii		x	
	iii	c	22		iiii	xv		vii	xviii		x
	ii	d	23	xii		iiii	xv		vii	xviii	
	j	e	24		j	xii		iiii	xv		vii
	*	f	25		i	xii		iiii	xv		vii
	xxix	g	26	ix		i	xii		iiii	xv	
	xxviii	A	27		ix		i	xii		iiii	xv
	xxvii	b	28	xvii		ix		i	xii		iiii
	xxvi	c	29	vi	xvii		ix		i	xii	
25	xxv	d	30		vi	xvii		ix		i	xii
	xxiiii	e	31	xiiii		vi	xvii		ix		i

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactæ-

AVGVSTVS.

			Literæ triginta linearum								
			q	p	n	m	l	k	i		
			A V R E I N V M E R I								
Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis									
xxv	xxiiij	c	CAL.	1	xij	iiij	iiij	xv	vii	vii	xviii
	xxiiij	d	iiij	2	j	xii		iiij	xv		vii
	xxij	e	iiij	3		i	xii		iiii	xv	
	xxj	f	Prid.	4	ix		j	xii		iiii	xv
	xx	g	NON.	5		ix		i	xii		iiii
	xix	A	viii	6	xvij		ix		j	xii	
	xviii	b	vii	7	vj	xvij		ix		i	xii
	xvii	c	vi	8		vi	xvij		ix		i
	xvj	d	v	9	xiiiij		vi	xvij		ix	
	xv	e	iiij	10	iii	xiiiij		vi	xvii		ix
	xiiii	f	iiij	11		iiij	xiiiij		vi	xvii	
	xiii	g	Prid.	12	xj		iiij	xiiiij		vi	xvii
	xij	A	IDIB.	13		xj		iii	xiii		vi
	xj	b	xix	14	xix		xi		iii	xiii	
	x	c	xviii	15	viiij	xix		xj		iii	xiii
	ix	d	xvii	16		viiij	xix		xi		iii
	viii	e	xvi	17	xvj		viiij	xix		xi	
	vij	f	xv	18	v	xvi		viiij	xix		xi
	vj	g	xiiii	19		v	xvj		viii	xix	
	v	A	xiii	20	xiii		v	xvj		viii	xix
	iiii	b	xii	21	ij	xiiij		v	xvi		viii
	iii	c	xi	22		ii	xiiij		v	xvi	
	ii	d	x	23	x		ij	xiiij		v	xvi
	j	e	ix	24		x		ii	xiii		v
	*	f	viii	25	xviii		x		ii	xiii	
	xxix	g	vii	26	vii	xviiij		x		ii	xiii
	xxviii	A	vi	27		vij	xviiij		x		ii
	xxvii	b	v	28	xv		vij	xviiij		x	
	xxvj	c	iiij	29	iiii	xv		vij	xviii		x
	xxv	d	iiij	30		iiii	xv		vii	xviii	
	xxiiii	e	Prid.	31	xii		iiii	xv		vii	xviii

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

AVGVSTVS.

			tabulæ Epactarum expansæ.								
			h	g	f	e	d	c	b	a	
			A V R E I N V M E R I								
Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	x	x	ii	ii	xiii	v	v	xvi	
xxv	xxiiii	c	1	xviii		x	ii	xiii		v	
	xxiii	d	2	vii	xviii		x	ii	xiii		
	xxii	e	3		vii	xviii		x	ii	xiii	
	xxi	f	4	xv		vii	xviii		x	ii	
	xx	g	5	iiii	xv		vii	xviii		x	
	xix	A	6		iiii	xv		vii	xviii		
	xviii	b	7	xii		iiii	xv	vii	xviii		
	xvii	c	8	j	xii		iiii	xv	vii	xviii	
	xvi	d	9		j	xii		iiii	xv	vii	
	xv	e	10	ix		j	xii		iiii	xv	
	xiiii	f	11		ix		j	xii		iiii	
	xiii	g	12	xvii		ix		j	xii		
	xii	A	13	vi	xvii		ix		j	xii	
	xi	b	14		vi	xvii		ix		j	
	x	c	15	xiiii		vi	xvii		ix	j	
	ix	d	16	iii	xiiii		vi	xvii		ix	
	viii	e	17		iii	xiiii		vi	xvii		
	vii	f	18	xi		iii	xiiii		vi	xvii	
	vi	g	19		xi		iii	xiiii		vi	
	v	A	20	xix		xi		iii	xiiii		
	iiii	b	21		xix		xi	iii	xiiii		
	iii	c	22	xvi		xix		xi	iii	xiiii	
	ii	d	23		xvi		xix	xi	iii	xiiii	
	j	e	24	xiii		xix		xi	iii	xiiii	
	*	f	25		xiii		xix	xi	iii	xiiii	
	xxix	g	26	x		xix		xi	iii	xiiii	
	xxviii		27		x	xix		xi	iii	xiiii	
	xxvii		28	x		xix		xi	iii	xiiii	
	xxvi	c	29		x	xix		xi	iii	xiiii	
	xxv	d	30	x		xix		xi	iii	xiiii	
	xxiiii	e	31		x	xix		xi	iii	xiiii	

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epactæ-
SEPTEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
xxiii	f	CAL.	1	xxv		viiij	xix		xi
xxij	g	iiij	2	v	xvi		viiij	xix	xi
	A	iiij	3		v	xvj		viii	xix
xx	b	Prid	4	xiii		v	xvj		viii
xix	c	NON	5	ij	xiiij		v	xvi	viii
xviiij	d	viii	6		ii	xiiij		v	xvi
xvii	e	vij	7	x		ij	xiiij		v
xvj	f	vi	8		x		ii	xiii	v
xv	g	v	9	xviii		x		ii	xiii
xiiiiij	A	iiij	10	vii	xviiij		x	ii	xiii
xiiij	b	iiij	11		vij	xviiij		x	ii
xij	c	Prid.	12	xv		vij	xviiij		x
xj	d	IDIB	13	iiij	xv		vij	xviii	x
x	e	xviiij	14		iiij	xv		vii	xviii
ix	f	xviij	15	xij		iiij	xv	vii	xviii
viiij	g	xvi	16	j	xii		iiij	xv	vii
vij	A	xv	17		j	xii		iiij	xv
vj	b	xiiiiij	18	ix		j	xii		iiij
v	c	xiiij	19		ix		i	xii	iiij
iiiiij	d	xij	20	xviij		ix		j	xii
iiij	e	xi	21	vj	xviij		ix	i	xii
ij	f	x	22		vi	xviij		ix	i
j	g	ix	23	xiiiij		vi	xviij		ix
*	A	viiij	24	iii	xiiiij		vi	xvii	ix
xxix	b	vij	25		iiij	xiiiij		vi	xvii
xxviii	c	vi	26	xj		iiij	xiiiij		vi
xxvii	d	v	27		xj		iiij	xiiiij	vi
xxvj	e	iiij	28	xix	xix	xi		iii	xiiiij
xxv	f	iiij	29	viiij	viiij	xix	xj	xi	iii
xxiiii	g	Prid.	30	xvi		xix		xi	

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.

SEPTEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.									
			D	C	B	A	u	t	f	r		
			AVREI NVMERI									
xxiii	f	1	iii	xiii		vi	xvii		ix			
xxii	g	2		ii	xiii		vi	xvii		ix		
xxi	A	3	xi		iii		vi	xvii		xvii		
xx	b	4		xi		iii		vi		vi	xvii	
xix	c	5	xix		xij		iii	xiii		vi		
xviii	d	6	viii	xix		xi		iii	xiii		vi	
xvii	e	7		viii	xix		xi		iii	xiii		vi
xvi	f	8	xvi		viii	xix		xi		iii	xiii	
xv	g	9	v	xvi		viii	xix		xi		iii	xiii
xiiii	A	10		v	xvi		viii	xix		xi		xiii
xiii	b	11	xiii		v	xvi		viii	xix		xi	
xii	c	12	ii	xiii		v	xvi		viii	xix		
xi	d	13		ii	xiii		v	xvi		viii	xix	
x	e	14	x		ii	xiii		v	xvi		viii	xix
ix	f	15		x		ii	xiii		v	xvi		xix
viii	g	16	xviii		x		ii	xiii		v	xvi	
vii	A	17	vii	xviii		x		ii	xiii		v	xvi
vi	b	18		vii	xviii		x		ii	xiii		v
v	c	19	xv		vii	xviii		x		ii	xiii	
iiii	d	20	iiii	xv		vii	xviii		x		ii	xiii
iii	e	21		iiii	xv		vii	xviii		x		xiii
ii	f	22	xii		iiii	xv		vii	xviii		x	
j	g	23		xii		iiii	xv		vii	xviii		x
*	A	24	j		xii		iiii	xv		vii	xviii	
xxix	b	25	ix		i	xii		iiii	xv		vii	xviii
xxviii	c	26		ix		i	xii		iiii	xv		xviii
xxvii	d	27	xvii		ix		i	xii		iiii	xv	
xxvi	e	28	vi	xvii		ix		i	xii		iiii	xv
xxv	f	29	xiii	vi		ix		i	xii		iiii	xv
xxiiii	g	30		xiii	vi		ix		i	xii		xv

TRIGINTA CALE N-

triginta lineis tabulæ Epactarum

SEPTEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			AVREI NVMERI						
xxiii	f	CAL.	1	j	xii	iii	xv	vii	
xxii	g	iiij	2	j	xii	iii	xv		
xxi	A	ij	3	ix	j	xii	iii	xv	
xx	b	Prid.	4	ix		i	xii	iii	
xix	c	NON.	5	xvii	ix	j	xii		
xviii	d	viii	6	vi	xvii	ix	j	xii	
xvii	e	vij	7	vi	xvii	ix	j		
xvi	f	vi	8	xiii	vi	xvii	ix		
xv	g	v	9	iii	xiii	vi	xvii	ix	
xiiii	A	iiij	10		iii	xiii	vi	xvii	
xiii	b	ij	11	xi	iii	xiii	vi	xvii	
xii	c	Prid.	12	xi	iii	xiii	vi		
xi	d	IDIB.	13	xix	xi	iii	xiii		
x	e	xviii	14	viii	xix	x	iii	xiii	
ix	f	xvii	15	viii	xix	xi		iii	
viii	g	xvi	16	xvi	viii	xix	xi		
vii	A	xv	17	v	xvi	viii	xix	xi	
vi	b	xiiii	18	v	xvi	viii	xix		
v	c	xiii	19	xiii	v	xvi	viii	xix	
iiii	d	xij	20	ii	xiii	v	xvi	viii	
iii	e	xi	21	ii	xiii	v	xvi		
ii	f	x	22	x	ii	xiii	v	xvi	
i	g	ix	23	x	ii	xiii		v	
*	A	viii	24	xviii	x	ii	xiii		
xxix	b	vii	25	vii	xviii	x	ii	xiii	
xxviii	c	vi	26		vii	xviii	x	ii	
xxvii	d	v	27	xv	vii	xviii	x		
xxvi	e	iiij	28	iiii	xv	vii	xviii	x	
xxv	f	ij	29	xii	iiii	vii	xviii		
xxiiii	g	Prid.	30	i	xii	iiii	xv	vii	

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

SEPTEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.							
			h	g	f	e	d	c	b	a
			AVREI NVMERI							
xxiii	f	1	xviii	xviii	x	ii	xiii	v		
xxii	g	2	vii	xviii	x		ii	xiii		
xxi	A	3	vii	xviii		x	ii	xiii		
xx	b	4	xv	vii	xviii		x	ii		
xix	c	5	iiii	xv	vii	xviii		x		
xviii	d	6	iiii	iiii	xv	vii	xviii		x	
xvii	e	7	xii		iiii	xv	vii	xviii		
xvi	f	8	j	xii	iiii	xv	vii	xviii		
xv	g	9		j	xii	iiii	xv	vii		
xiiii	A	10	ix		i	xii	iiii	xv		
xiii	b	11		ix		i	xii	iiii	xv	
xii	c	12	xvii		ix		i	xii	iiii	
xi	d	13	vi	xvii		ix		i	xii	
x	e	14		vi	xvii		ix		i	xii
ix	f	15	xiii		vi	xvii		ix		i
viii	g	16	iii	xiii		vi	xvii		ix	
vii	A	17		iii	xiii		vi	xvii		ix
vi	b	18	xi		iii	xiii		vi	xvii	
v	c	19		xi		iii	xiii		vi	xvii
iiii	d	20	xix		xj		iii	xiii		vi
iii	e	21	viii	xix		xi		iii	xiii	
ii	f	22		viii	xix		xi		iii	xiii
i	g	23	xvi		viii	xix		xi		iii
*	A	24	v	xvi		viii	xix		xi	
xxix	b	25		v	xvi		viii	xix		xi
xxviii	c	26	xiii		v	xvi		viii	xix	
xxvii	d	27	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
xxvi	e	28		ii	xiii		v	xvi		viii
xxv	f	29	x	x	ii	ii	xiii	v	v	xvi
xxiiii	g	30	xviii		x		ii	xiii		v

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epactæ-
OCTOBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
xxii	A	1	v	xvi	viii	xix	xi		
xxi	b	2	v	xvi	viii	xix	xi		
xx	c	3	xiii	v	xvi	viii	xix		
xix	d	4	ii	xiii	v	xvi	viii		
xviii	e	5	ii	xiii	v	xvi	viii		
xvii	f	6	x	ii	xiii	v	xvi		
xvi	g	7	x	ii	xiii	v	xvi		
xv	A	8	xviii	x	ii	xiii	v		
xiiii	b	9	vii	xviii	x	ii	xiii		
xiii	c	10	vii	xviii	x	ii	xiii		
xii	d	11	xv	vii	xviii	x	ii		
xi	e	12	iiii	xv	vii	xviii	x		
x	f	13	iiii	xv	vii	xviii	x		
ix	g	14	xii	iiii	xv	vii	xviii		
viii	A	15	j	xii	iiii	xv	vii		
vii	b	16	j	xii	iiii	xv	vii		
vi	c	17	ix	j	xii	iiii	xv		
v	d	18	ix	j	xii	iiii	xv		
iiii	e	19	xvii	ix	j	xii	iiii		
iii	f	20	vi	xvii	ix	j	xii		
ii	g	21	vi	xvii	ix	j	xii		
i	A	22	xiiii	vi	xvii	ix	j		
*	b	23	iii	xiiii	vi	xvii	ix		
xxix	c	24	iii	xiiii	vi	xvii	ix		
xxviii	d	25	xi	iii	xiiii	vi	xvii		
xxvii	e	26	xi	iii	xiiii	vi	xvii		
xxvi	f	27	xix	xi	iii	xiiii	vi		
xxv	g	28	viii	xix	xi	iii	xiiii		
xxiiii	A	29	viii	xix	xi	iii	xiiii		
xxiii	b	30	xvi	viii	xix	xi	iii		
xxii	c	31	v	xvi	viii	xix	xi		

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.
OCTOBER.

tabulæ Epactarum expansæ.									
D C B A u t f r									
A V R E I N V M E R I									
Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis							
xxii	A	1	iii	xiii	vi	xvii	ix		
xxi	b	2	xi	iii	xiii	vi	xvii		
xx	c	3	xi	iii	xiii	vi	xvii		
xix	d	4	xix	xi	iii	xiii	vi		
xviii	e	5	viii	xix	xi	iii	xiii		
xvii	f	6	viii	xix	xi	iii	xiii		
xvi	g	7	xvi	viii	xix	xi	iii		
xv	A	8	v	xvi	viii	xix	xi		
xiiii	b	9	v	xvi	viii	xix	xi		
xiii	c	10	xiii	v	xvi	viii	xix		
xii	d	11	ii	xiii	v	xvi	viii		
xi	e	12	ii	xiii	v	xvi	viii		
x	f	13	x	ii	xiii	v	xvi		
ix	g	14	x	ii	xiii	v	xvi		
viii	A	15	xviii	x	ii	xiii	v		
vii	b	16	vii	xviii	x	ii	xiii		
vi	c	17	vii	xviii	x	ii	xiii		
v	d	18	xv	vii	xviii	x	ii		
iiii	e	19	iiii	xv	vii	xviii	x		
iii	f	20	iiii	xv	vii	xviii	x		
ii	g	21	xii	iiii	xv	vii	xviii		
j	A	22	j	xii	iiii	xv	vii		
*	b	23	i	xii	iiii	xv	vii		
xxix	c	24	ix	i	xii	iiii	xv		
xxviii	d	25	ix	i	xii	iiii	xv		
xxvii	e	26	xvii	ix	i	xii	iiii		
xxvi	f	27	vi	xvii	ix	i	xii		
xxv	g	28	vi	xvii	ix	i	xii		
xxiiii	A	29	xiii	vi	xvii	ix	i		
xxiii	b	30	iii	xiii	vi	xvii	ix		
xxii	c	31	iii	xiii	vi	xvii	ix		

25

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epacta-
OCTOBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			AVREI NVMERI						
xxij	A	CAL.	1		j	xii		iiii	xv
xxi	b	vi	2	ix		j	xii	iiii	xv
xx	c	v	3		ix		i	xii	iiii
xix	d	iiii	4	xvij		ix	j	xii	
xviiij	e	iii	5	vj	xvij		ix	i	xii
xvii	f	Prid.	6		vi	xvij		ix	i
xvj	g	NON.	7	xiiij		vi	xvij		ix
xv	A	viii	8	iii	xiiij		vi	xvii	
xiiii	b	vii	9		iiij	xiiii	vi		xvii
xiii	c	vi	10	xj		iiij	vi		xvii
xij	d	v	11		xj	iii	xiiii	vi	
xi	e	iiii	12	xix		xi	iii	xiiii	
x	f	iii	13	viiij	xix		xj	iii	xiiii
ix	g	Prid.	14		viiij	xix	xi		iii
viiij	A	IDIB.	15	xvj		viiij	xix	xi	
vii	b	xv	16	v	xvi		viiij	xix	xi
vj	c	xvi	17		v	xvj		viii	xix
v	d	xv	18	xiii		v	xvj	viii	xix
iiiiij	e	xiiii	19	ij	xiiij		v	xvi	viii
iiii	f	xiii	20		ii	xiiij		v	xvi
iii	g	xii	21	x		iiij		v	xvi
j	A	xi	22		x	ii	xiii		v
*	b	x	23	xviii		x	ii	xiii	
xxix	c	ix	24	vii	xviiij		x	ii	xiii
xxviii	d	viii	25		vij	xviiij	x		ii
xxvii	e	vii	26	xv		vij	xviiij	x	
xxvj	f	vi	27	iiiiij	xv		vij	xviiij	x
xxv	g	v	28		iiiiij	xv	vii	xviii	
xxiiii	A	iiii	29	xij		iiiiij	xv	vii	xviii
xxiii	b	iii	30		j	iiiiij	xv		vii
xxii	c	Prid.	31		i	xii	iiii	xv	

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.
OCTOBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.						
			h	g	f	e	d	c	b
			AVREI NVMERI						
xxii	A	i	vii	xviii		x		ii	xiii
xxi	b	2		vii	xviii		x		li
xx	c	3	xv		vii	xviii		x	
xix	d	4	iiii	xv		vii	xviii		x
xviii	e	5		iiii	xv		vii	xviii	
xvii	f	6	xii		iiii	xv		vii	xviii
xvi	g	7	j	xii		iiii	xv		vii
xv	A	8		i	xii		iiii	xv	
xiiii	b	9	ix		i	xii		iiii	xv
xiii	c	10		ix		i	xii		iiii
xii	d	11	xvii		ix		i	xii	
xi	e	12	vi	xvii		ix		i	xii
x	f	13		vi	xvii		ix		i
ix	g	14	xiiii		vi	xvii		ix	
viii	A	15	iii	xiiii		vi	xvii		ix
vii	b	16		iii	xiiii		vi	xvii	
vi	c	17	xi		iii	xiiii		vi	xvii
v	d	18		xi		iii	xiiii		vi
iiii	e	19	xix		xi		iii	xiiii	
iii	f	20	viii	xix		xi		iii	xiiii
ii	g	21		viii	xix		xi		iii
j	A	22	xvi		viii	xix		xi	
*	b	23	v	xvi		viii	xix		xi
xxix	c	24		v	xvi		viii	xix	
xxviii	d	25	xiii		v	xvi		viii	xix
xxvii	e	26	ii	xiii		v	xvi		viii
xxvi	f	27		ii	xiii		v	xvi	
xxv	g	28	x		ii	xiii		v	xvi
xxiiii	A	29		x		ii	xiii		v
xxiii	b	30	xviii		x		ii	xiii	
xxii	c	31	vii	xviii		x		ii	xiii

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epacta-
NOVEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
xxi	d	CAL.	1		v	xvj	viii	xix	
xx	e	iiij	2	xiii	v	xvj	viii	xix	
xix	f	iiij	3	ij	xiiij	v	xvi	viii	
xviii	g	Præd.	4	ii	xiiij	v	xvi		
xvii	A	NON	5	x	ij	xiiij	v	xvi	
xvj	b	viii	6		x	ii	xiii	v	
xv	c	vii	7	xviii		x	ii	xiii	
xiiii	d	vi	8	vii	xvii	x	ii	xiii	
xiii	e	v	9		vij	xvii	x	ii	
xii	f	iiij	10	xv	vij	xvii	x		
xi	g	iiij	11	iiii	xv	vij	xvii	x	
x	A	Præd.	12	iiii	xv	vii	xviii		
ix	b	IDIB.	13	xij	iiii	xv	vii	xviii	
viii	c	xviii	14	j	xii	iiii	xv	vii	
vii	d	xvii	15		j	xii	iiii	xv	
vi	e	xvi	16	ix	j	xii	iiii	xv	
v	f	xv	17		ix	j	xii	iiii	
iiii	g	xiiii	18	xvi	ix	j	xii	iiii	
iii	A	xiii	19	vj	xvi	ix	j	xii	
ii	b	xii	20	vi	xvi	ix		i	
i	c	xi	21	xiiij	vi	xvi	ix		
*	d	x	22	iii	xiiij	vi	xvii	ix	
xxix	e	ix	23		iiij	xiii	vi	xvii	
xxviii	f	viii	24	xj	iiij	xiii	vi	xvii	
xxvii	g	vii	25		xj	iii	xiii	xviii	
xxvi	A	vi	26	xix	xix	xi	xiii	xviii	
xxv	b	v	27	viiij	viiij	xix	xi	iii	
xxiiii	c	iiij	28	xvj	viiij	xix	xi		
xxiii	d	iiij	29	v	xvi	viiij	xix	xi	
xxii	e	Præd.	30		v	xvi	viii	xix	

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.

NOVEMBER.

tabulæ Epactarum expansæ.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	AVREI NVMERI							
			D	C	B	A	u	t	f	r
			AVREI NVMERI							
xxi	d	1	xi		iii	xiiii	vi	xvii		
xx	e	2		xi		iii	xiiii	vi	xvii	
xix	f	3	xix		xj		iii	xiiii	vi	
xviii	g	4	viii	xix		xi		iii	xiiii	
xvii	A	5		viii	xix		xi		iii	xiiii
xvi	b	6	xvi		viii	xix		xi		iii
xv	c	7	v	xvi		viii	xix		xi	
xiiii	d	8		v	xvi		viii	xix		xi
xiii	e	9	xiii		v	xvi		viii	xix	
xii	f	10	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
xi	g	11		ii	xiii		v	xvi		viii
x	A	12	x		ii	xiii		v	xvi	
ix	b	13		x		ii	xiii		v	xvi
viii	c	14	xviii		x		ii	xiii		v
vii	d	15	vii	xviii		x		ii	xiii	
vi	e	16		vii	xviii		x		ii	xiii
v	f	17	xv		vii	xviii		x		ii
iiii	g	18	iiii	xv		vii	xviii		x	
iii	A	19		iiii	xv		vii	xviii		x
ii	b	20	xii		iiii	xv		vii	xviii	
j	c	21		xii		iiii	xv		vii	xviii
*	d	22	j		xii		iiii	xv		vii
xxix	e	23		j		xii		iiii	xv	
xxviii	f	24	ix		ix		i	xii	iiii	xv
xxvii	g	25		ix		ix		i	xii	iiii
xxvi	A	26	xvii		xvii		ix		i	xii
xxv	b	27		xvii		ix		ix		i
xxiiii	c	28	xiii		vi		ix		ix	
xxiii	d	29		xiii		vi		ix		ix
xxii	e	30	xi		iii		ix		ix	

TRIGINTA CALEN- triginta lineis tabulæ Epacta-

NOVEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			AVREI NVMERI						
xxi	d	CAL.	1	ix	j	xii	iiii	xv	
xx	e	iiij	2		ix	i	xii	iiii	
xix	f	ij	3	xvii	ix	j	xii		
xviii	g	Præd.	4	vi	xvii	ix	j	xii	
xvii	A	NON.	5		vi	xvii	ix	j	
xvi	b	vij	6	xiiii	vi	xvii	ix	j	
xv	c	v	7	iii	xiiii	vi	xvii	ix	
xiiii	d	vi	8		iii	xiiii	vi	xvii	
xiii	e	v	9	xi	iii	xiiii	vi	xvii	
xii	f	iiij	10		xi	iii	xiiii	vi	
xi	g	ij	11	xix	xi	iii	xiiii		
x	A	Præd.	12	viii	xix	xi	iii	xiiii	
ix	b	Idus	13		viii	xix	xi	iii	
viii	c	xvij	14	xvi	viii	xix	xi	iii	
vii	d	xvi	15	v	xvi	viii	xix	xi	
vi	e	xv	16		v	xvi	viii	xix	
v	f	xv	17	xiii		v	xvi	viii	xix
iiii	g	xiiij	18	ii	xiii	v	xvi	viii	
iii	A	xij	19		ii	xiii	v	xvi	
ii	b	xi	20	x	ii	xiii	v	xvi	
i	c	x	21		x	ii	xiii	v	
*	d	x	22	xviii		x	ii	xiii	
xxix	e	ix	23	vii	xviii	x	ii	xiii	
xxviii	f	viii	24		vii	xviii	x	ii	
xxvii	g	vii	25	xv		xviii	x	ii	
xxvi	A	vi	26	iiii	xv	vii	xviii	x	
xxv	b	v	27	xii	iiii	xv	vii	xviii	
xxiiii	c	iiij	28	j	xii	iiii	xv	vii	
xxiii	d	iii	29		j	iiii	xv	vii	
xxii	e	Præd.	30	ix		iiii	xv	vii	

DARIA AVREORVM NVMERORVM rum expansæ respondentia.

NOVEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.						
			h	g	f	e	d	c	b
			AVREI NVMERI						
xxi	d	i		vii	xviii	x		ii	xiii
xx	e	2	xv	vii	xviii	x		ii	
xix	f	3	iiii	xv	vii	xviii	x		
xviii	g	4		iiii	xv	vii	xviii	x	
xvii	A	5	xii		iiii	xv	vii	xviii	
xvi	b	6	j	xii	iiii	xv	vii	xviii	
xv	c	7		j	xii	iiii	xv	vii	
xiiii	d	8	ix		i	xii	iiii	xv	
xiii	e	9		ix	i	xii	iiii	xv	
xii	f	10	xvii		ix	i	xii	iiii	
xi	g	11	vi	xvii		ix	i	xii	
x	A	12		vi	xvi		ix	i	xii
ix	b	13	xiiii		vi	xvii		ix	i
viii	c	14	iii	xiiii		vi	xvii		ix
vii	d	15		iii	xiiii		vi	xvii	ix
vi	e	16	xi		iii	xiiii		vi	xvii
v	f	17		xi		iii	xiiii		vi
iiii	g	18	xix		xj		iii	xiiii	
iii	A	19	viii	xix		xi		iii	xiiii
ii	b	20		viii	xix		xi		iii
j	c	21	xvi		viii	xix		xi	
*	d	22	v	xvi		viii	xix		xi
xxix	e	23		v	xvi		viii	xix	xi
xxviii	f	24	xiii		v	xvi		viii	xix
xxvii	g	25	ii	xiii		v	xvi		viii
xxvi	A	26		ii	xiii	xiii	v	xvi	viii
xxv	b	27	x	x	ii	ii	xiii	v	xvi
xxiiii	c	28	xviii		x		ii	xiii	v
xxiii	d	29	vii	xviii		x		ii	xiii
xxii	e	30		vii	xviii		x		ii

TRIGINTA CALEN-

triginta lineis tabulæ Epactarum

DECEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			P	N	M	H	G	F	E
			AVREI NVMERI						
xx	f	CAL.	1	xiii	v	xvi	viii	xix	
xix	g	iiij	2	ii	xiii	v	xvi	viii	
xviii	A	ij	3		ii	xiii	v	xvi	
xvii	b	Pr id.	4	x		ii	xiii	v	xvi
xvi	c	NON.	5		x		ii	xiii	v
xv	d	vij	6	xviii		x		ii	xiii
xiiii	e	vj	7	vii	xviii		x		ii
xiii	f	vi	8		vii	xviii		x	
xii	g	v	9	xv		vii	xviii		x
xi	A	iiij	10	iiii	xv		vii	xviii	
x	b	ij	11		iiii	xv		vii	xviii
ix	c	Pr id.	12	xii		iiii	xv		vii
viii	d	IDIB.	13	j	xii		iiii	xv	
vii	e	xix	14		j	xii		iiii	xv
vi	f	xviij	15	ix		j	xii		iiii
v	g	xviij	16		ix		j	xii	
iiii	A	xvi	17	xvii		ix		j	xii
iii	b	xv	18	vi	xvii		ix		j
ii	c	xiiii	19		vi	xvii		ix	
i	d	xiiij	20	xiiii		vi	xvii		ix
*	e	xij	21	iii	xiiii		vi	xvii	
xxix	f	xi	22		iii	xiiii		vi	xvii
xxviii	g	x	23	xi		iii	xiiii		vi
xxvii	A	ix	24		xi		iii	xiiii	
xxvi	b	viii	25	xix		xi		iii	xiiii
xxv	c	vii	26	viii	xix		xi		iii
xxiiii	d	vi	27		viii	xix		xi	
xxiii	e	v	28	xvi		viii	xix		xi
xxii	f	iiij	29	v	xvi		viii	xix	
xxi	g	ij	30		v	xvi		viii	xix
19 xx	A	Pr id.	31	xiii	v	xvi		viii	xix

DARIA AVREORVM NVMERORVM

rum expansæ respondentia.

DECEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	tabulæ Epactarum expansæ.							
			D	C	B	A	u	t	f	r
			AVREI NVMERI							
xx	f	1	xi		iii	xiiii	vi	xvii		
xix	g	2	xix		xi	iii	xiiii	vi		
xviii	A	3	viii	xix	xi		iii	xiiii		
xvii	b	4		xix	xi		iii	xiiii		
xvi	c	5	xvi		viii	xix	xi		iii	
xv	d	6	v	xvi		viii	xix	xi		
xiiii	e	7		v	xvi		viii	xix	xi	
xiii	f	8	xiii		v	xvi		viii	xix	
xii	g	9	ii	xiii		v	xvi		viii	xix
xi	A	10		ii	xiii		v	xvi		viii
x	b	11	x		ii	xiii		v	xvi	
ix	c	12		x		ii	xiii		v	xvi
viii	d	13	xviii		x		ii	xiii		v
vii	e	14	vii	xviii		x		ii	xiii	
vi	f	15		vii	xviii		x		ii	xiii
v	g	16	xv		vii	xviii		x		ii
iiii	A	17	iiii	xv		vii	xviii		x	
iii	b	18		iiii	xv		vii	xviii		x
ii	c	19	xii		iiii	xv		vii	xviii	
j	d	20	j	xii		iiii	xv		vii	xviii
*	e	21		i	xii		iiii	xv		vii
xxix	f	22	ix		i	xii		iiii	xv	
xxviii	g	23		ix		i	xii		iiii	xv
xxvii	A	24	xvii		ix		i	xii		iiii
xxvi	b	25	vi	xvii		ix		i	xii	
xxv	c	26		vi	xvii		ix		i	xii
xxiiii	d	27	xiiii		vi	xvii		ix		i
xxiii	e	28	iii	xiiii		vi	xvii		ix	
xxii	f	29		iii	xiiii		vi	xvii		ix
xxi	g	30	xi		iii	xiiii		vi	xvii	
19 xx	A	31	xix	xi	iii	xiiii		vi	xvii	

TRIGINTA CALEN-
triginta lineis tabulæ Epacta-
DECEMBER.

Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	Literæ triginta linearum						
			q	p	n	m	l	k	i
			AVREI NVMERI						
xx	f	CAL.	1	ix	i	xii	iiii		
xix	g	iiij	2	xviij	ix	j	xii		
xviii	A	iiij	3	vj	xviij	ix	i	xii	
xvii	b	Præd.	4	vi	xviij	ix			
xvi	c	NON.	5	xiiiij	vi	xviij	ix		
xv	d	viii	6	iii	xiiiij	vi	xvii	ix	
xiiii	e	vij	7	iiij	xiiiij	vi	xvii		
xiii	f	vi	8	xj	iiij	xiiiij	vi	xvii	
xii	g	v	9		iii	xiiiij	vi		
xi	A	iiij	10	xix	xi	iii	xiiiij		
x	b	iiij	11	viiij	xix	xj	iii	xiiiij	
ix	c	Præd.	12		viiij	xix	xi	iii	
viii	d	IDIB.	13	xvj	viiij	xix	xi		
vii	e	xix	14	v	xvi	viiij	xix	xi	
vi	f	xviii	15		v	xvj	viii	xix	
v	g	xvii	16	xiiiij		v	xvj	viii	xix
iiii	A	xvi	17	ij	xiiij	v	xvi	viii	
iii	b	xv	18		ii	xiiij	v	xvi	
ii	c	xiiii	19	x	ij	xiiij	v	xvi	
i	d	xiii	20		x	ii	xiiiij	v	
*	e	xii	21	xviiij	x	ii	xiiiij		
xxix	f	xi	22	vij	xviiij	x	ii	xiiiij	
xxviii	g	x	23		vij	xviiij	x	ii	
xxvii	A	ix	24	xv	vij	xviiij	x		
xxvi	b	viii	25	iiiiij	xv	vij	xviii	x	
xxv	c	vii	26		iiiiij	xv	vii	xviii	
xxiiii	d	vi	27	xij	iiiiij	xv	vii	xviii	
xxiii	e	v	28	j	xii	iiiiij	xv	vii	
xxii	f	iiij	29		j	xii	iiiiij	xv	
xxi	g	iii	30	ix	j	xii	iiiiij	xv	
xx	A	Præd.	31	ix	ix	j	xii	iiiiij	

DARIA AVREORVM NVMERORVM
rum expansæ respondentia.

DECEMBER.

tabulæ Epactarum expansæ.										
Epactæ	Lit. Dñic.	Dies Mensis	h	g	f	e	d	c	b	a
AVREI NVMERI										
xx	f	1	xv		vii	xviii		x		ii
xix	g	2	iiii	xv		vii	xviii		x	
xviii	A	3	iiii	xv		vii	xviii		x	
xvii	b	4	xii		iiii	xv		vii	xviii	
xvi	c	5	j	xii		iiii	xv		vii	xviii
xv	d	6		j	xii		iiii	xv		vii
xiiii	e	7	ix		i	xii		iiii	xv	
xiii	f	8		ix		i	xii		iiii	xv
xii	g	9	xvii		ix		i	xii		iiii
xi	A	10	vi	xvii		ix		i	xii	
x	b	11	vi	xvii		ix		i	xii	
ix	c	12	xiiiij		vi	xvii		ix		i
viii	d	13	iii	xiiiij		vi	xvii		ix	
vii	e	14	iii	iii	xiiiij	vi	xvii		ix	
vi	f	15	xi		iii	xiiiij	vi	xvii		ix
v	g	16		xi		iii	xiiiij	vi	xvii	
iiii	A	17	xix		xj		iii	xiiiij	vi	xvii
iii	b	18	viii	xix		xi		iii	xiiiij	vi
ii	c	19	viii	xix		xi		iii	xiiiij	vi
i	d	20	xvi		viii	xix		xi		iii
*	e	21	v	xvi		viii	xix		xi	
xxix	f	22		v	xvi		viii	xix		xi
xxviii	g	23	xiiiij		v	xvi		viii	xix	
xxvii	A	24	ii	xiiiij		v	xvi		viii	xix
xxvi	b	25		ii	xiiiij		v	xvi		viii
xxv	c	26	x		ii	xiiiij		v	xvi	
xxiiii	d	27		x		ii	xiiiij		v	xvi
xxiii	e	28	xviii		x		ii	xiiiij		v
xxii	f	29	vii	xviii		x		ii	xiiiij	
xxi	g	30		vii	xviii		x		ii	xiiiij
xx	A	31	xv		vii	xviii		x		ii

Quæ ratione aurei numeri ex Epactis excerpantur in Calendario.

HAC autem ratione aurei numeri ex Epactis excerpuntur. Sume quamcunque lineam Epactarum tabulæ expansæ, & nota literam alphabeti ei præfixam, & dies mēsum in Calendario nouo, quib. 19. Epactæ lineæ assumptæ sūt adscriptæ. Nā è regione eorūde dierū mēsiū sub eadē litera alphabeti in 30. Calēdarijs describendi sunt 19. aurei numeri, qui in vertice tabulæ expasæ illis 19. Epactis respōdēt. Exēpli gratia. Sub litera P, maiuscula, ad primū diē Ianuarij, vbi posita est Epacta *. scribendus est aureus numerus 3. respondens Epactæ *. in prima linea tabulæ expansæ, cui eadem litera P, maiuscula apposita est. Ad diem verò 20. eiusdem mensis, vbi scripta est Epacta xj. collocandus est aureus numerus 4. respondens in tabula expansa Epactæ xj. in eadem prima linea literæ P, maiusculæ: & sic de cæteris. Quæ omnia ex superioribus 30. Calēdarijs perspicuè percipi possunt, si eorum aurei numeri cum Epactis in sinistro latere descriptis conferantur in tabula Epactarum expansæ.

Quo modo Nouilunia ex aureis numeris 30. Calēdarij reperiuntur.

IT A QVĒ inuenturus Nouilunia per aureos numeros horum 30. Calēdarij, considera, quæ litera alphabeti in tabula superiori æquationis Epactarum proposito anno respondeat. Si namque vtaris aureis numeris, qui in 30. Calēdarijs sub eadem litera descripti sunt, reperies Nouilunia ijsdem prorsus diebus, quibus per Epactas indicantur: ita vt nullum sit discrimen in Nouiluniorum inuestigatione, inter Epactas, & aureos numeros. Ex hisce porrò triginta Calēdarijs aureorum numerorum ex Cyclo Epactarum erutis perspicue apparet, nunquam duos aureos numeros in eundem diem mensis incidere, quamquam duæ Epactæ nonnunquam, vt xxv. xxiiij. & 25. xxvj. & 19. xx. è regione eiusdem diei in Calendario posite sunt, vt supra monstrauiamus. Etsi verò ratio inuestigandorum Nouiluniorum per Epactas, & per aureos numeros in 30. Calēdarijs digestos est eadem, & vna alteri omni ex parte congruit, quia tamen multitudo 30. Calēdarij est incommoda, tum quòd ex ijs facile confusio oriri posset in varijs regionibus, vna hoc Calēdarium, alia illud eodem tempore vsurpante, tum vt ex eis tabulæ Paschales construuntur, ætasque Lunæ in Martyrologio recte pronuncietur, cum 30. tabulæ Paschales, ac 30. Martyrologia confici deberent; tutius est, & rebus Ecclesiasticis magis consentaneum, tam in Calendario, quàm in tabulis Paschalibus, ac Martyrologio, vti numeris Epactarum; quandoquidem vnica linea Epactarum in Calendario distributarum hæc omnia commodissimè perficit, vt ex Calendario nouo, & Martyrologio ad restitutionem anni accommodato, liquidò apparet.

Incommoditas 30. Calēdarij.

DE N I QVĒ vt omnes nō solum intelligant, sed oculis etiam ipsi perspiciant, quàm apte, conuenienterque tum Epactæ in nouo Calendario, tum aurei numeri in 30. Calēdarijs ex Epactis excerpti, ad Nouilunia indicanda sint collocati, & quàm distincte, ordinateque Lunationes in Calendario progrediantur alternis dierum 30. & 29. visum est hīc subiungere alias triginta tabulas Lunationum respondentes

tes ordine triginta Cyclis Epactarum tabulæ expansæ, vel triginta Calēdarijs aureorum numerorum. Mirifice autem hæ tabulæ, inter cætera, ad annos Lunares Embolismicos a communibus secernendos deferuient, vt ex Capite insequenti patebit. Primo igitur loco in hisce tabulis, ad sinistram ponuntur omnes 19. aurei numeri, initio facto ab eo, qui Epacta *. in qualibet linea tabulæ expansæ responderet, vel Epactæ 1, quando in eo Cyclo Epacta *. non reperitur. Ab alterutra enim harū Epactarum Cyclos quisque decennouennalis inchoandus est, vt proximo Cap. docebimus. Deinde sequuntur 19. Epactæ, prout se mutuo consequuntur in quolibet Cyclo tabulæ expansæ; ita vt prima sit *. vel 1. si fortè Cyclos non habeat Epactam *. alia verò componantur per continuam additionem 11. ad proximam Epactam, excepta ea Epacta, quæ è regione aurei numeri 1. ponitur. Hæc enim ab antecedente Epacta è regione aurei numeri 19. posita conficitur per additionem 12. vt supra ostensum est. Tertio scribuntur dies mensis Ianuarij, vel Decembris, quibus primæ Lunationes incipiunt. Quarto notantur dies Decembris, seu Nouembris, quibus duodecimæ Lunationes terminantur. Quinto, dies Decembris designantur, quibus tertiædecimæ Lunationes, si annus est Embolismicus, finiuntur. Sexto numerus dierum totius anni Lunaris annotatus est. Postremo omnes Lunationes anni ordine describuntur, prout quæque dierum 30. vel 29. constituitur. Illud autem sciendum est, primam Lunationem anni, cuius principium in Decembri est, non incipere ab ea Epacta, quæ è regione diei Decembris, quo incipere dicitur, in hisce tabulis ponitur, sed ab ea, quæ in eisdem tabulis superior est, nimirum ab ea Epacta, quæ mense Decembri proxime antecedentis anni adhuc in vsu est; quippe cum vsus Epactæ propositi anni incipiat mense Ianuario. Exempli gratia. Etsi in prima tabula, currente Epacta xiiii. prima Lunatio illius anni incipiat die 18. Decembris, non tamen Epacta xiiii. è regione diei 18. in eodem mense reperitur, sed Epacta iij. quæ superiori anno Nouilunia demonstrauit, mutaturque mense Ianuario in Epactam xiiii. Atque eadem in cæteris ratio seruanda est. Sed inspicere iam tabulas ipsas.

Explicatio 30. tabularum omnes Lunationes 30. cyclorum decennouennalis, comprehendunt.

SEQVNTVR

LUNATIONES TRIGINTA CYCLORVM
tabulæ Epactarum expansæ.

QVOTDIES LVNATIO QVAELIBET TAM

in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in primo Cyclo tabulæ expansæ, cui præfigi-
tur litera P, maiuscula, & cui ex triginta
Calendarijs aureorum numerorum
primum sub eadem litera P, ma-
iuscula respondet.

A V R E I N V M E R I		E P A C T A E.		In eam: 1 ^{us} mensis Lunaris tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunaris tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunaris in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunaris tam commu- nis quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.											

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in tertio Cyclo tabulæ expansæ, cui præfigi
tur litera M, maiuscula, & cui ex triginta
Calendarijs aureorum numerorum
tertium sub eadem litera M, ma
iuscula respondet.

AVREI NVMERI		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunaris tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunaris tã in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunaris in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunaris tam commu- nis, quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.												
												Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Octaua Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio. Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.												
6	i	31 Dec.	19 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
7	xii	20	8			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
8	xxiii	9	27 Nou.	27 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
9	iiii	28	16 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
10	xv	17	5			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
11	xxvi	6	25 Nou.	24 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
12	vii	25	13 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
13	xviii	14	2			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	xxix	3	22 Nou.	21 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
15	x	22	10 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
16	xxi	11	29 Nou.	29 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
17	ii	30	18 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	xiii	19	7			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
19	xxiiii	8	26 Nou.	26 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
1	vi	27	14 Dec.			353	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
2	xvii	15	3			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	xxviii	4	23 Nou.	22 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
4	ix	23	11			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
5	xx	12	30 Nou.	30 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in quarto Cyclo tabulæ expansæ, cui præ-
figitur litera H, maiuscula, & cui ex tri-
ginta Calendarijs aureorum numero-
rum quartum sub eadem litera
H, maiuscula respondet.

AVREI NVMERI

E P A C T A E.

Initium primi mensis Lunaris tam in an-
no communi, quàm in Embolismico.

Finis duodecimi mensis Lunaris tā in an-
no communi, quàm in Embolismico.

Finis tertijdecimi mensis Lunaris in an-
no Embolismico.

Magnitudo anni Lunaris tam commu-
nis, quàm Embolismici.

NVMERVS ET ORDO
Lunationum totius anni.

Prima Lunatio.
Secunda Lunatio.
Tertia Lunatio.
Quarta Lunatio.
Quinta Lunatio.
Sexta Lunatio.
Septima Lunatio.
Octava Lunatio.
Nona Lunatio.
Decima Lunatio.
Vndecima Lunatio.
Duodecima Lunatio.
Tertiadecima Lunatio.

6	*	1. Jan.	20 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
7	xi	21 Dec.	9			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
8	xxii	10	28 Nov.	28 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
9	iii	29	17 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
10	xiiii	18	6			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
11	xxv	7	26 Nov.	25 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
12	vi	26	14 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
13	xvii	15	3			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	xxviii	4	23 Nov.	22 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
15	ix	23	11 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
16	xx	12	30 Nov.	30 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
17	i	31	19 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	xii	20	8			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
19	xxiii	9	27 Nov.	27 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
1	v	28	15 Dec.			353	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
2	xvi	16	4			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	xxvii	5	24 Nov.	23 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
4	viii	24	12 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
5	ix	13	1 Dec.	31 Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOTDIES LVNATIO QVAELIBET TAM

in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in septimo Cyclo tabulæ expansæ, cui præfi-
gitur litera E, maiuscula, & cui ex triginta
Calendarijs aureorum numerorum
septimum sub eadem litera
E, maiuscula responder.

A V R E I N V M E R I		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunaris tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunaris tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertii decimi mensis Lunaris in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunaris tam commu- nis quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.											

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in undecimo Cyclo tabulæ expansæ, cui præ-
figitur litera A, maiuscula, & cui ex tri-
ginta Calendarijs aureorum numero-
rum undecimum sub eadem litera
A, maiuscula responder.

AVREI NVMERI.		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunar is tam in an- no communi, quam in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunar is tã in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunar is in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunar is tam commu- nis, quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.													
												Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Ogava Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio. Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.													
4	j	31	Dec.	19	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
5	xii	20		8		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
6	xxiii	9	27	Nou.	27	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
7	iiii	28	16	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
8	xv	17	5				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
9	xxvi	6	25	Nou.	24	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
10	vii	25	13	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
11	xviii	14	2				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
12	xxix	3	22	Nou.	21	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
13	x	22	10	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	xxi	11	29	Nou.	29	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
15	ii	30	18	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
16	xiii	19	7				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
17	xxiiii	8	26	Nou.	26	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	v	27	15	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
19	xvi	16	4				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
1	xxviii	5	23	Nou.	22	Dec.	383	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
2	ix	23	11	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	xx	12	30	Nou.	30	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in duodecimo Cyclo tabulæ expansæ, cui
præfigitur litera u, minuscula, & cui ex tri-
ginta Calendarijs aureorum numero-
rum duodecim sub eadem li-
tera u, minuscula responder.

AVREI NVMERI		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunar is tam in an- no communi, quam in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunar is in an- no communi, quam in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunar is in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunar is tam commu- nis, quam Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.													
												Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Octava Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio. Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.													
4	*	1	Jan.	20	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
5	xi	21	Dec.	9				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
6	xxii	10	28	Nou.	28	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
7	iii	29	17	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
8	xiii	18	6					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
9	xxv	7	26	Nou.	25	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
10	vi	26	14	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
11	xvii	15	3					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
12	xxviii	4	23	Nou.	22	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
13	ix	23	11	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
14	xx	12	30	Nou.	30	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
15	i	31	19	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
16	xii	20	8					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
17	xxiii	9	27	Nou.	27	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	iiii	28	16	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
19	xv	17	5					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
1	xxvii	6	24	Nou.	23	Dec.	383	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
2	viii	24	12	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
3	xix	13	1	Dec.	31	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOTDIES LVNATIO QV AELIBETTAM

in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in tertio decimo Cyclo tabulæ expansæ, cui præ
figitur litera t, minuscula, & cui ex triginta
Calèdarijs aureorum numerorum ter
tiumdecimum sub eadem litera
t, minuscula respondet.

AVREI NVMERI	E P A C T A E.	Initium primi mensis Lunar is tam in an- no communi, quàm in Embolismico.	Finis duodecimi mensis Lunar is tam in an- no communi, quàm in Embolismico.	Finis tertijdecimi mensis Lunar is in an- no Embolismico.	Magnitudo anni Lunar is tam commu- nis, quàm Embolismici.	NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.									
						Prima Lunatio.	Secunda Lunatio.	Tertia Lunatio.	Quarta Lunatio.	Quinta Lunatio.	Sexta Lunatio.	Septima Lunatio.	Octava Lunatio.	Nona Lunatio.	Decima Lunatio.

15	*	1. Jan.	20 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
16	xi	21 Dec.	9		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
17	xxii	10	28 Nou.	28 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	iii	18	17 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
19	xiii	18	6		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
1	xxvi	7	25 Nou.	24 Dec.	383	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
2	vii	25	13 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	xviii	14	2		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
4	xxix	3	22 Nou.	21 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30
5	x	22	10 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
6	xxi	11	29 Nou.	29 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
7	ii	30	18 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
8	xiii	19	7		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
9	xxiii	8	26 Nou.	26 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
10	v	27	15 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
11	xvi	16	4		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
12	xxvii	5	24 Nou.	23 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30
13	viii	24	12 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	xix	13	1 Dec.	31 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOTDIES LVNATIO QV AELIBETTAM

in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in quarto decimo Cyclo tabulæ expansæ, cui
præfigitur litera s, minuscula, & cui ex tri-
ginta Calèdarijs aureorum numero-
rum quartumdecimū sub eadem li-
tera s, minuscula respondet.

AVREI NVMERI	E P A C T A E.	Initium primi mensis Lunar is tam in an- no communi, quàm in Embolismico.	Finis duodecimi mensis Lunar is tam in an- no communi, quàm in Embolismico.	Finis tertijdecimi mensis Lunar is in an- no Embolismico.	Magnitudo anni Lunar is tam commu- nis, quàm Embolismici.	NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.									
						Prima Lunatio.	Secunda Lunatio.	Tertia Lunatio.	Quarta Lunatio.	Quinta Lunatio.	Sexta Lunatio.	Septima Lunatio.	Octava Lunatio.	Nona Lunatio.	Decima Lunatio.

7	i	31 Dec.	19 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
8	xii	20	8		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
9	xxiii	9	27 Nou.	27 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
10	iiii	28	16 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
11	xv	17	5		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
12	xxvi	6	25 Nou.	24 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30
13	vii	25	13 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	xviii	14	2		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
15	xxix	3	22 Nou.	21 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30
16	x	22	10 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
17	xxi	11	29 Nou.	29 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	ii	30	18 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
19	xiii	19	7		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
1	xxv	8	26 Nou.	25 Dec.	383	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
2	vi	26	14 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	xvii	15	3		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
4	xxviii	4	23 Nou.	22 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30
5	ix	23	11 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
6	xx	12	30 Nou.	30 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in decimoséptimo Cyclo tabulæ expansæ, cui
præfigitur litera p, minuscula, & cui ex tri
ginta Calendarijs aureorum numero-
rum decimūseprimū sub eadem li
tera p, minuscula responder.

AVREI NVMERI.		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunaris tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunaris tā in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertidecimi mensis Lunaris in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunaris tam commu- nis, quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.											
												Prima Lunatio.											
												Secunda Lunatio.											
												Tertia Lunatio.											
												Quarta Lunatio.											
												Quinta Lunatio.											
												Sexta Lunatio.											
												Septima Lunatio.											
												Octava Lunatio.											
												Nona Lunatio.											
												Decima Lunatio.											
												Vndecima Lunatio.											
												Duodecima Lunatio.											
												Tertiadecima Lunatio.											
10	j	31 Dec.	19 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
11	xii	20	8		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
12	xxiii	9	27 Nou.	27 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
13	iiii	28	16 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	xv	17	5		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
15	xxvi	6	25 Nou.	24 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
16	vii	25	13 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
17	xviii	14	2		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	xxix	3	22 Nou.	21 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
19	x	22	10 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
20	xi	11	28 Nou.	28 Dec.	383	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
21	ii	29	17 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
22	iii	18	6		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
23	xxv	7	26 Nou.	25 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
24	vi	26	14 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
25	xvii	15	3		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
26	xxviii	4	23 Nou.	22 Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
27	ix	23	11 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
28	x	11	28 Nou.	28 Dec.	383	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
29	xi	29	17 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
30	xx	12	30 Nou.	30 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in decimooctavo Cyclo tabulæ expansæ, cui
præfigitur litera n, minuscula, & cui ex tri
ginta Calendarijs aureorum numero-
rum decimūoctauum sub eadem li
tera n, minuscula responder.

A V R E I N V M E R I .				E P A C T A E .				Initium primi mensis Lunaris tum in an- no communi, quam in Embolismico.				Finis duodecimi mensis Lunaris tā in an- no communi, quam in Embolismico.				Finis tertidecimi mensis Lunaris in an- no Embolismico.				Magnitudo anni Lunaris tam commu- nis, quam Embolismici.				NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.											
																								Prima Lunatio.											
																								Secunda Lunatio.											
																								Tertia Lunatio.											
																								Quarta Lunatio.											
																								Quinta Lunatio.											
																								Sexta Lunatio.											
																								Septima Lunatio.											
																								Octava Lunatio.											
																								Nona Lunatio.											
																								Decima Lunatio.											
																								Vndecima Lunatio.											
																								Duodecima Lunatio.											
																								Tertiadecima Lunatio.											
10	*	1. Jan.	20 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
11	xi	21 Dec.	9		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
12	xxii	10	28 Nou.	28 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
13	lji	29	17 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
14	xliii	18			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
15	lvi	7	25 Nou.	25 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
16	vi	26	14 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
17	xviii	15	3		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
18	xxviii	4	23 Nou.	22 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
19	ix	23	31		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
1	xxi	12	29 Nou.	29 Dec.	384	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
2	ii	30	18 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
3	xliii	19	7		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
4	xxliii	8	26 Nou.	26 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
5	v	27	15 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
6	vi	16	4		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
7	xxvii	5	24 Nou.	23 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
8	viii	24	12		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												
9	xix	11	1 Dec.	31 Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29												

QVOTDIES LVNATIO QVAELIBET TAM

in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in vigesimoprime Cyclo tabulæ expãsæ, cui præ
figitur litera k, minuscula, & cui ex triginta
Calèdarijs aureorum numerorum uige
simumprimum sub eadem litera
k, minuscula respondet.

AVREI NVMERI		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunariss tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunariss tã in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertidecimi mensis Lunariss in an- no Embolismico.		Magnitudo annu Lunariss tam commu- nis,quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
												Prima Lunatio . Secunda Lunatio . Tertia Lunatio . Quarta Lunatio . Quinta Lunatio . Sexta Lunatio . Septima Lunatio . Oâtaua Lunatio . Nona Lunatio . Decima Lunatio . Vndecima Lunatio . Duodecima Lunatio . Tertiadecima Lunatio .																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
13	★	1. Ian.	30 Dec.									354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	2

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in uigesimoseptimo Cyclo tabulæ expãsæ, cui
præfigitur litera d, minuscula, & cui ex tri-
ginta Calendarijs aureorum numero-
rũ uigesimũseptimũ sub eadem li-
tera d, minuscula responderet.

AVREI NVMERI.		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunarīs tam in an- no communi, quam in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunarīs tā in an- no communi, quā in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunarīs in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunarīs tam commu- nis, quā Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.													
												Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Octava Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio., Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.													
19	✱	1.	Jan.	20	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
1	xiii	21	Dec.	8				353	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
2	xxiii	9	27	Nou.	27	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	iiii	28	16	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
4	xv	17	5					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
5	xxvi	6	25	Nou.	24	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
6	vii	25	13	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
7	xviii	14	2	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
8	xxix	3	22	Nou.	21	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
9	x	22	10					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
10	xxi	11	29	Nou.	29	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
11	ii	30	18	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
12	xiii	19	7					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
13	xxiiii	8	26	Nou.	26	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	v	27	15	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
15	xvi	16	4					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
16	xxvii	5	24	Nou.	23	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
17	viii	24	12	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
18	xix	13	1.	Dec.	31	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET TAM IN
anno communi, quàm in Embolismico contineat in vi-
gesimooctauo Cyclo tabulæ expãsæ, cui præfigi-
tur litera c, minuscula, & cui ex triginta Ca-
lendarijs aureorum numerorum vigesi-
mumooctauum sub eadem litera c,
minuscula responderet.

AVREI NVMERI.		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunarĩ tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunarĩ tã in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunarĩ in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunarĩ tam commu- nis, quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.													
												Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Octaua Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio. Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.													
11	j	31	Dec.	19	Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
12	xii	20	8					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
13	xxiii	9	27	Nou.	27	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	iiii	28	16	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
15	xv	17	5					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
16	xxvi	6	25	Nou.	24	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
17	vii	25	13	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
18	xviii	14	2					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
19	xxix	3	22	Nou.	21	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
1	xi	22	9	Dec.				353	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
2	xxii	10	28	Nou.	28	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	iii	29	17	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
4	xiiii	18	6					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
5	xxv	7	26	Nou.	25	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
6	vi	26	14	Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
7	xvii	15	3					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
8	xxviii	4	23	Nou.	22	Dec.	384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
9	ix	23	11					354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
10	xx	12	30	Nou.	30	Dec.	384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOTDIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in vigesimonono Cyclo tabulæ expansæ, cui
præfigitur litera b, minuscula, & cui ex tri-
ginta Calendarijs aureorum numero-
rum vigesimūnonū sub eadem li-
tera b, minuscula respondet.

AVREI NVMERI		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunariss tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunariss tā in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunariss in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunariss tam commu- nis, quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.															
												Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Octava Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio. Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.															
11	*	1	Ian.	20	Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
12	xi	21	Dec.	9			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
13	xxii	10	28 Nou.	28	Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
14	iii	29	17 Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
15	xiii	18	6	25	Nou.	25	Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
16	25	7					384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
17	vi	26	14 Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
18	xvii	15	3				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
19	xxviii	4	23 Nou.	22	Dec.		384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
1	x	23	10 Dec.				353	29	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
2	xxi	11	29 Nou.	29	Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
3	ii	30	18 Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
4	xiii	19	7				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
5	xxiiii	8	26 Nou.	26	Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
6	v	27	15 Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
7	xvi	16	4				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
8	xxvii	5	24 Nou.	23	Dec.		384	30	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30
9	viii	24	12 Dec.				354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29
10	xix	13	1 Dec.	31	Dec.		384	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29

QVOTDIES LVNATIO QVAELIBET TAM
in anno communi, quàm in Embolismico contineat
in trigesimo Cyclo tabulæ expansæ, cui præfi-
gitur litera a, minuscula, & cui ex triginta
Calendarijs aureorum numerorum
trigesimum sub eadem litera
a, minuscula respondet.

AVREI NVMERI		E P A C T A E.		Initium primi mensis Lunariss tam in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis duodecimi mensis Lunariss tā in an- no communi, quàm in Embolismico.		Finis tertijdecimi mensis Lunariss in an- no Embolismico.		Magnitudo anni Lunariss tam commu- nis quàm Embolismici.		NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
												Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Octaua Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio. Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
3	i	31 Dec.	19 Dec.			354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	

VIDES igitur, in quolibet Cyclo decennouennali contineri 7-annos tredecim Lunationum, qui Embolismici dicuntur, de quibus proximo Cap. differemus. Item nonnunquam annum Lunarem duodecim Lunationum complecti dies duntaxat 353. quem cauum supra appellauimus. Embolismicum quoque annum interdum continere dies tantummodo 383. quem similiter cauum diximus. Tum autem cauus efficitur annus Lunaris tam communis, quam Embolismicus, cum transitus fit ab aureo numero 19. ad aureum numerum 1. Quia enim tunc ad Epactam, quæ vnâ cum aureo numero 19. in usu est, adduntur 12. vt componatur Epacta subsequens, quæ aureo numero 1. respondet, vt supra diximus, fit, ut Lunatio prima anni dies complectatur duntaxat 29. cum tamen in alijs annis contineat dies 30. Præterea Embolismicus annus fit cauus, quando Cyclos decennouennalis ab aureo numero 1. incipit, & Epacta xix. vel xviii. cum aureo numero 19. concurrat, vt in tabula 8. & 9. videre licet.

Quis annus Lunaris tam communis, quam Embolismicus, fiat cauus, dixeram uide licet 353. n. el 383.

DE EMBOLISMIS, AC SALTU, quem dicunt, Lunæ.

CAP. V.

VM iā oēs Epactas 30. Calendario inscripserimus, tabulæque earundem expansam vnâ cum æquationis tabula condiderimus, vt quolibet seculo cognoscatur, quænam 19. Epactæ ex 30. assumendæ sint, nouendecim aureis numeris respondentes, ad Nouilunia demonstranda, non abs re erit pauca etiam de Embolismis, ac saltu Lunæ hoc loco differere. Hinc enim magis elucebit, Epactas recte in Calendario esse collocatas, earumque Cyclum ideò omnino præstare, quod Cyclos aurei numeri, aut quicumque alius Cyclos olim præstabat. Sed duo prius explicanda sunt. Primum, Lunationem quamlibet illi mensi tribui a Computistis, in quo finitur, et si alio mense principium habuerit. De qua re extat hic versiculus.

Lunatio cui illi mensi tribuitur, in quo finitur.

In quo completur, mensi Lunatio datur.

Si quis autem huius rei causam desideret, hæc afferri poterit. Curren-
te Epacta *. dubium non est, quin prima Lunatio totius anni ipsi Cal-
lendis Ianuarij incipiat, vnâ cum ipso anno, eidemque Ianuario tri-
buenda sit, finem habens die 30. Ianuarij. Quare secunda Lunatio,
cuius finis in vltimum diem Februarij cadit, Februario adscribenda
erit, quanquam principium habeat die vltimo Ianuarij: Tertia verò
Calendis Martij incipiens, terminataque die 30. danda erit Martio:
Quarta deinde Aprili, cuius finis incidit in 28. diem Aprilis, etiam si
princi-

principium eius fiat vltimo die Martij. Quinta autem Maio, quæ
terminatur die 28. Maij, licet die 29. Aprilis incipiat: Atque ita de-
inceps toto eo anno tribuendæ erunt Lunationes illis mensibus, in
quibus finiuntur, quanquam in alijs incipiant: adeo vt duodecima
tunc Lunatio, cuius finis in 20. diem Decēbris cadit, adscribenda sit De-
cembri, etsi die 22. Nouembris incipiat. Et quoniam in anno com-
muni Lunari continentur tantum 12. Lunationes, dicenda erit se-
quens Lunatio die 21. Decembris incipiens, & die 19. Ianuarij desi-
nens, prima insequentis anni, ac proinde Ianuario, primo mensi an-
ni, attribuenda; quandoquidem die 20. Decembris finitus iam est
annus Lunaris communis 12. Lunationum. Ex quo efficitur, in se-
quentem Lunationem, quæ 20. die Ianuarij inchoatur, assignandæ esse
Februario, in cuius die 17. finitur; atque idcirco alias quoque Luna-
tiones eiusdem anni concedendas esse illis mensibus, quibus finiun-
tur, quamuis ab alijs initium ducant. Non aliter in anno Lunari Em-
bolismico vltima ac tertiadecima Lunatio finem suum habebit in De-
cembri, & proxime insequens, siue in aliquo die Decembris ea inci-
piat, siue in principio Ianuarij, prima insequentis anni dicenda erit.
Hæc omnino videtur esse causa, cur Computistæ omnes tribuant Lu-
nationes illis mensibus, in quibus terminantur, vt nimirum prima
Lunatio anni initium ferè semper habens in Decembri, & finem in
Ianuario, adscriberetur primo mensi Solari totius anni, nimirum Ia-
nuario, ratione id ita postulante.

SECVNDO loco declarandum est, a qua Epacta initium sumat
quilibet Cyclos nouendecim annorum, in quo nimirum continentur
19. Epactæ alicuius lineæ ex illis 30. in tabula expansa descriptis, re-
spondentes nouendecim aureis numeris. Neque enim triginta illi
Cycli tabulæ expansæ incipiunt ab illis Epactis, quæ in eis primum lo-
cum obtinent, ac sub aureo numero 3. ponuntur, vt fortasse quispiam
rem non satis attente considerans arbitrari posset, sed quilibet Cyclos
decennouennalis tabulæ expansæ initium sumit ab Epacta *. & a pri-
mo die Ianuarij, si ea in illo Cyclo contineatur; vel ab Epacta 1. & ab
vltimo die Decembris, si in Cyclo Epacta *. non reperiatur. Conti-
netur autem Epacta *. in 19. Cyclis tabulæ expansæ, vt in 1. 2. 4.
5. 7. 9. 10. 12. 13. 15. 16. 18. 20. 21. 23. 24. 26. 27. & 29. ac
propterea ab ea quilibet horum Cyclorum principium sumit, sub quo-
cunque aureo numero collocetur. In alijs autem 11. Cyclis, vt in 3.
6. 8. 11. 14. 17. 19. 22. 25. 28. & 30. non reperiatur *. Quare initium
sument ij Cycli ab Epacta j. sub quocunque illa aureo numero posita
reperiatur. Etsi enim in omni Cyclo liberum sit initium facere, vbi-
cunque libuerit, quia tamen anni 19. Lunares totidem Solaribus an-
nis æquantur, quanquam non omni ex parte, vt supra dictum est, con-
sentaneum est, vt ibi principium Cycli 19. annorum in Epactis sumat-
ur, vbi Ecclesiæ consuetudo anni Solaris in Calendario initium sta-
tuit, nimirum Calendis Ianuarij, aut certe prope Calendas; adeo vt
quo-

Quemlibet cyclo
19. Epactarum in-
cipere vel a * si
proposito cyclo
contineatur, vel ab
j. si in duo cyclo
eò repetitur.

Quid cyclo dec
nouennalis tabu-
læ expansæ inci-
piant a *. & qui
ab Epacta j.

quotiescunque in Cyclo decennouennali Epacta *. Calendis Ianuarij ascripta in vsu est, principium Cycli ab ea sumatur, Nouiluniumque illud in primum Ianuarij diem cadens sit primum in toto eo Cyclo decennouennali. Sed quoniam non raro accidit, vt in toto spatio 19. annorum nullum Nouilunium in Calendis Ianuarij incidat, propterea quod totum eo temporis spatio Epacta *. in vsu non est, vt ex superioribus 11. Cyclis tabulæ expansæ manifestum est, vt ex 3. 6. 8. 11. 14. 17. 19. 22. 25. 28. & 30. non poterit tunc initium nostri Cycli a Calendis Ianuarij sumi, aut ab Epacta *. cum ea in illo Cyclo non contineatur, sed ab ea Epacta Cyclus inchoandus erit, quæ Calendis Ianuarij proxima est, vt uel ab Epacta xxix. diei secundo Ianuarij præfixa, vel ab ea, quæ postremo diei Decembris adscribi deberet, si inde annus inchoaretur: ita vt Nouilunium principio anni Solaris proximum, cuiusmodi est illud, quod vel in secundum diem Ianuarij, vel in ultimum Decembris cadit, dicatur in toto eo Cyclo primum. Quia verò Nouilunium in secundum Ianuarij diem incidens, non est primum totius anni, sed secundum, (quod Lunatio antecedens, quæ finem habet ipsis Calendis Ianuarij, Ianuario tribuatur, dicaturque totius anni prima, vt paulo ante scripsimus) assumendum est Nouilunium in ultimum Decembris diem incidens. Hoc enim primum tunc est totius anni, & Ianuario tribuitur, estque initio anni Solaris in toto eo Cyclo decennouennali proximum; quippe cum omnia alia Nouilunia Ianuario assignata in eo Cyclo cadant in alios dies Decembris, qui ultimum antecedunt. Itaque duo sunt dies principio nostri Cycli deputandi, nimirum Calendæ Ianuarij, ubi posita est Epacta *. & pridie Cal. Ianuarij, ubi collocari deberet Epacta 1. si ibi annus Solaris inciperet, quemadmodum alijs in locis Calendarij Epacta 1. supra Epactam *. proxime est collocata. Quoniam verò Solaris annus incipit à primo die Ianuarij, ac finitur ultimo Decembris, & Epactæ in Calendario rationem Cycli seruare non possunt, vt Capite 2. huius libri declarauimus, præfixa est ultimo Decembris diei non Epacta 1. quæ ordine naturali Epactam *. in Calendario antecedit, sed Epacta xx. vna cum Epacta 19. alio colore, caractereve denotata. Hæc namque duæ Epactæ ordine naturali cadunt infra Epactam xx1. diei penultimo Decembris appositam, suntque adhuc in vsu mense Decembri, in illis annis, in quibus per eas Nouilunia demonstrantur, cum nostræ Epactæ mutantur mense Ianuario, sicut & aurei numeri. Ex quibus colligitur, initium cuiusvis Cycli decennouennalis nostrarum Epactarum sumendum esse vel a primo die Ianuarij, & ab Epacta *. quando ea in Cyclo decennouennali est in vsu, vel ab ultimo die Decembris, & ab Epacta 1. quando *. in eo Cyclo non reperitur.

ATQVE hæc est causa, cur in superioribus, 30. tabulis Lunationum Cyclum quemlibet decennouennalem inchoauerimus vel ab Epacta *. vel ab Epacta 1. primaque Lunatio totius Cycli principium ducat vel a Calendis Ianuarij, vel ab ultimo Decembris; cum interim omnes

omnes aurei numeri Cyclo decennouennali principium dederint.

CÆTERVM vt videas, necessario duos illos dies destinandos esse initio nostri Cycli decennouennalis cuiusque, ostendemus, idem faciendum fore in Cyclo aurei numeri, si is in Calendario describeretur, & vtraque æquatio, Solaris nimirum anni, atque Lunar, seruaretur. Sumamus ergo in manus Calendarium Romanum antiquum, in quo aureus numerus 3. positus est ad primum diem Ianuarij, & a quo ad nostram vsque correctionem initium Cycli semper sumptum est, propterea quod nunquam adhibita fuit æquatio Solis, ac Lunæ. Sumptum autem semper esse principium Cycli ab aureo numero 3. ex eo manifeste colligitur, quod ab aureo numero 3. anni Embolismici sint numerati, vt apertissime constabit ex ijs, quæ paulo infra de Embolismis hoc eodem Capite trademus.

ITAQVE si propter æquationem anni Solaris, Luna nondum æquationem desiderante, singuli aurei numeri deorsum promouendi sint per vnum diem, scribetur aureus numerus 3. ad secundum diem Ianuarij, & primo diei præfigetur aureus numerus 14. cum hic semper in alijs locis proxime supra illum collocatus sit in Calendario. Quare ab aureo numero 14. tunc Cycli initium fiet, & ab eodem die primo Ianuarij. Quo t si rursus per alterum diem aurei numeri mouendi sint deorsum, cadet aureus numerus 3. in tertium diem Ianuarij, & aureus numerus 14. in secundum, primus autem dies vacuus apparebit, quod supra aureum numerum 14. ponatur aureus numerus 6. non proxime, sed relicto vno die vacuo, vt ex Capite 2. huius libri patet. Quare non poterit tunc fieri Cycli initium a primo die Ianuarij, cum ibi nullus aureus numerus positus sit; neque verò amplius aureus numerus 14. secundo diei Ianuarij tunc adscriptus initium dabit: propterea quod Lunatio secundo die incipiens, currente aureo numero 14. est secunda illius anni, non autem prima, vt ante docuimus. Incipiendus igitur Cyclus tunc est ab eo aureo numero, qui adscribendus esset diei ultimo Decembris, si inde Solaris annus inchoaretur, hoc est, ab aureo numero 6. qui in Calendario duobus diebus semper superior est, quam 14. Nam Lunatio tunc in ultimum diem Decembris incidens prima est totius anni insequentis, quam quidem indicat aureus numerus 3. qui in præcedenti anno Nouilunia demonstrat, estque diei ultimo Decembris tunc adscriptus, cum eum per duos dies a 29. die Decembris, ubi in antiquo Calendario descriptus est, ponamus descendisse. Quod autem tum ad ultimum Decembris diem apponendus sit aureus numerus 3. non autem 6. qui in Calendario semper supra 14. scriptus reperitur, causa est, quia aurei numeri in Calendario rationem Cycli non possunt seruare, vt Capite 2. huius libri dictum est: patetque hoc ex tertio Calendario aureorum numerorum, cuius litera Index est M, maiuscula.

IDEM prorsus fieret, si propter æquationem Lunæ (Solari anno tum æquationem non desiderante) aurei numeri in antiquo Calen-

Cyclum decennouennalem auri numeri incipere vel ab aureo numero ad Calendis Ianuarij scribere, vel ab eo, qui ultimo diei Decembris adscribendus esset, si inde annus Solaris inciperet.

Cycli aurei numeri ante correctionem semper incipere ab aureo numero 3.

Cyclum quemlibet decennouennalem incipere vel a primo die Ianuarij, vel ab ultimo die Decembris.

rio sursum per vnum diem promouendi essent. Nam aureus numerus, 11. tercio diei Ianuarij adscriptus, ad diem secundum ascenderet, aureus verò numerus 3. in primo die positus, transiret ad diem vltimum Decemb. relicto primo die Ianuarij vacuo. Non igitur tunc incipere posset Cyclus a primo die Ianuarij, cum ibi nullus sit aureus numerus; neque verò a secundo die Ianuarij, propter rationem supra allatam, sed ab vltimo die Decēbris, & ab aureo numero 3. qui ibi tunc collocandus esset, si annum Solarem inde exordiremur: quanquam quia annum a principio Ianuarij inchoamus, atque aurei numeri Cycli rationem in Calendario non seruant, vt diximus, positus ibi tum cerneretur aureus numerus 2. sub aureo numero 13. qui tunc penultimo diei Decembris adscriptus esset, vt constat ex trigesimo Calendario aureorum numerorum, cuius litera index est a, minuscula.

VIDES igitur, initium Cycli aureorum numerorum deinceps, ac successiue sumi ab omnibus aureis numeris, modò a primo die Ianuarij, si ibi positus fuerit aureus aliquis numerus, modò ab vltimo Decēbris die, si primus dies Ianuarij nullum habeat aureum numerum: quod quidem accidit propter æquationem anni Solaris, ac Lunar, cum omnes aurei numeri propter eam æquationem possint deinceps describi in primo die Ianuarij, atque vltimo Decembris, vt liquidò apparet ex superioribus 30. Calendarijs aureorum numerorum, in quibus varios dies iidem aurei numeri occupant, prout videlicet 30. lineis Epactarum in tabula expansa respondent.

AT verò quoniam Cyclus noster Epactarum in Calendario immobilis est, semperque Epacta *. Calendis Ianuarij adheret, ita vt Epacta j. ad vltimum diem Decembris ponenda esset, si inde annus Solaris inciperet, sit, vt initium Cycli decennouennalis nostrarum Epactarum perpetuò sumendum sit vel ab Epacta *. vel ab Epacta j. vt declaratum est.

ALEXANDRINI porrò semper ab vltimo die anni, qui diei 28. nostri Augusti respondet, Cyclum suum exordiebantur; quia ad primum diem anni, siue mensis Thoth. qui respondet diei 29. Augusti, nullum aureum numerum collocabant, quòd eo tempore nullum Nouilunium in primum diem eorum anni incideret, sed in vltimum, id est, in diem 35. mensis Mesores, quem diei 28. Augusti respondere diximus, vbi aureus numerus 19. positus erat, qui tunc, instar erat aurei numeri 1. quippe cum statim proximo die, qui insequenti anno initium dabat, aureus numerus 1. assumeretur pro aureo numero 19. atque ita ab aureo numero 1. eorum Cyclus incipiebat. In Calendario autem Ecclesiastico antiquo, currente aureo numero 3. incidebat Nouilunium, ex vsu Ecclesiæ, in primum diem Ianuarij, vbi ponebatur aureus ille numerus 3. ac proinde ab eo semper principium sumebat Cyclus aurei numeri ante anni correctionem, vt supra diximus.

HIS positis, ad explicationem Embolismorum aggrediamur. Embolismus igitur est annus Lunar, in quo 13. Lunationes continentur siue

siue dies 384. aut 383. vt mox dicemus. Neque verò mirum alicui videri debet, in vno anno, qui in Calendario continet dies tantummodo 365. fieri posse 13. Lunationes, quæ conficiant dies 384. aut 383. Nam cum supra dictum sit, Lunationes illis mensibus tribui, in quibus finiuntur, ita vt omnis Lunatio mense Decembri incipiens, terminataque quocunque die Ianuarij, etiam primo, adscribenda sit Ianuario, dicendaque totius anni prima; fieri potest, vt quibusdam in annis post primam illam Lunationem existant adhuc 12. integræ Lunationes, antequam ad primam Lunationem alterius insequentis anni veniamus; si nimirum post primam Lunationem alicuius anni supersint adhuc 354. aut 353. dies, quot nimirum 12. Lunationibus comprehenduntur. Quando ergo hoc contingit, existunt 13. Lunationes in eo anno Lunari, diciturque annus Embolismicus, complectens dies 384. vel 383. quanquam Solaris annus ex diebus duntaxat 365. in Calendario constet. Quando verò post primam illam anni Lunationem supersint solum 11. Lunationes integræ, continentur 12. tantum Lunationes in eo anno Lunari, & appellatur communis, continens dies 354. vel 353. licet Solaris annus dies 365. in Calendario completatur.

ET quoniam annus Solaris in Calendario descriptus dierum 365. annui Lunarem communem complectentem plerumque dies 354. superat diebus 11. facile cognoscemus, quinam anni, & quot in quolibet Cyclo decennouennali sint Embolismici, siue 13. Lunationum. Quotiescunque enim ex diebus illis 11. qui in quolibet anno Solari, exactis 12. Lunationibus, supersunt, summa collecta fuerit 30. aut maior, aut etiam minor, hoc est, 29. vt sit in vltimo, siue decimonono anno Cycli, complebuntur eo anno 13. Lunationes, atque annus ipse Embolismicus erit: quia ex summa illa dierum conficitur vna Lunatio 30. dierum, vltimo anno Cycli excepto, in quo summa 29. dierum conflata exhibet vnam Lunationem 29. dierum, quæ alijs 12. Lunationibus ante illam expletis adiecta efficit 13. Lunationes. Contingit autem hoc in quolibet Cyclo septies tantum, videlicet in annis 3. 6. 9. 11. 14. 17. & 19. cuiusque Cycli, qui omnes, ac soli sunt Embolismici, vt ex superioribus 30. tabulis Lunationum manifestum est. In quolibet enim reperiuntur 7. anni 13. Lunationum, cuius rei hæc est ratio.

IN primis tribus annis Cycli ter supersunt 11. dies, qui efficiunt 33. dies, quorum 30. dantur Lunationi tertiadecimæ, siue Embolismicæ tertij anni, supersuntque adhuc 3. dies: qui adiuncti ter 11. diebus residuis in annis 4. 5. & 6. constituunt dies 36. quorum 30. rursus dantur Lunationi Embolismicæ, siue decimatertie sexti anni, & adhuc 6. dies supersunt. Hi cum residuis ter 11. diebus in annis 7. 8. ac 9. efficiunt 39. dies. Ex 30. igitur completur Lunatio Embolismica noni anni: reliqui vero 9. dies cum residuis bis 11. in annis 10. & 11. componunt 31. dies, quorum 30. Lunationi Embolismicæ

Hh vnde-

Quæ ratio in vno anno possit 13. Lunationes contineri.

In quolibet cyclo decennouennali esse 7. annos Embolismicos, unde cognoscatur, & quinam illi sint.

Cum in omni cyclo decennouennali, anni 3. 6. 9. 11. 14. 17. & 19. sint Embolismici.

Initium cycli aurei numeri sumi successiue ab omnibus aureis numeris, si æquatio Solaris anni, ac Lunar, adhibeatur.

Cyclus quilibet decennouennalis Epactarum quare semper incipiat a * vel ab Epact. j.

Cycli aurei numeri apud Alexandrinos semper incipisse ab vltimo die anni ipsorum, & ab aureo numero 1.

undecimi anni tribuuntur; dies autem 1. reliquus cum residuis ter 11. diebus in annis 12. 13. & 14. efficit dies 34. ex quibus 30. cedunt Embolismicæ Lunationi anni quartidecimi, & reliqui 4. dies cum ter 11. diebus superfluis in annis 15. 16. ac 17. conficiunt dies 37. quorum 30. Lunationem Embolismicam septimidecimi anni expleant; at reliqui 7. dies cum bis 11. superfluis diebus in annis 18. & 19. efficiunt dies 29. pro Lunatione Embolismica deciminoni anni, atque vltimi. Necessarium est, vnam ex 7. Lunationibus extraordinarijs dies tantum 29. complecti, cum in 19. annis ex 11. diebus, qui in quolibet anno superflui sunt, constituantur 209. dies, qui conficiunt sex Lunationes 30. dierum singulas, & vnam dierum 29. quod ei dies vnus desit ad complendum numerum 30. dierum. Dies enim 210. constituunt 7. Lunationes dierum 30.

Quando annus
Embolismicus
contineat dies 384
& quando 383.

IT AQVE annus Embolismicus, cuius Lunatio dies 30. continet, complectetur dies 384. Qui verò Lunationem Embolismicam habet dierum 29. dies continebit 383. propterea quod dies 354. duodecim Lunationum cum 30. diebus Lunationis Embolismicæ conficiunt dies 384. cum diebus autem 29. Lunationis Embolismicæ constituunt dies tantummodo 383.

ATQVE hic est ordo naturalis 7. Embolismorum in quouis Cyclo decennouennali contentorum, ut nimirum priores sex Lunationes Embolismicæ contineant dies 30. singulæ, septima vero ac postrema dies 29. duntaxat: qui tamen ordo plerumque mutatur, ita ut non semper septima Lunatio Embolismica sit dierum 29. sed interdum aliqua alia, Lunationibus alternis 30. & 29. dierum id ita exigentibus, propterea quod Cyclo decennouennalis non semper ab aureo numero 1. incipit, sed ab aliquo alio. Duo enim tantum Cycli decennouennales Epactarum ex omnibus 30. tabulæ expansæ, quos referunt 8. & 9. lineæ eiusdem tabulæ, quibus præfiguntur literæ D, & C, maiusculæ, initium sumunt ab aureo numero 1. Quare in illis tantum nonusdecimus annus, qui septimus Embolismicus est, continebit Lunationem Embolismicam 29. dierum: In alijs autem Cyclicis septimus Embolismicus habebit Lunationem Embolismicam dierum 30. & Lunatio Embolismica 29. dierum alicui alij Embolismo tribuetur, ut ex ijs, quæ aliquanto post dicturi sumus, fiet perspicuum; si prius paulo vberius explicauerimus, quo pacto se habeant hi 7. Embolismi in quolibet Cyclo decennouennali nostrarum Epactarum, qui quidem semper vel ab Epacta *, vel ab j. incipit, ut supra traditum est.

Duo tantum cycli
decennouennales
ex omnibus 30.
tabulæ expansæ,
habent septimam
Lunationem Em-
bolismicam 29.
dierum.

QUANDO CVNQUE igitur prima Lunatio alicuius anni terminatur aliquo primorum 11. dierum Ianuarij, (Omniem autem Lunationem mense Ianuario terminatam, etiam primo eius die, Ianuario tribui, esseque totius anni primam, supra ostendimus.) annus ille necessario Embolismicus est. Nam si prima Lunatio desinat die 11. Ianuarij, supererunt eo anno vsque ad finem Decembris dies 354. in quibus 12. Lunationes adhuc fieri possunt. Quare annus ille comple-

Primam Lunatio-
nem anni Embo-
lismici terminari
aliquo primorum
11. dierum
Ianuarij, & qua-
re.

plectetur 13. Lunationes, ac proinde Embolismicus erit. Si verò prima Lunatio ante diem 11. Ianuarij terminetur, supererunt plures dies quam 354. eo anno vsque ad finem Decembris. Quamobrem fieri in illis poterunt adhuc 12. Lunationes, ac supererunt præterea aliquot dies, vel saltem vnus; ac proinde is quoque annus Embolismicus erit, cum 13. Lunationes comprehendat.

EX quo efficitur, ut undecim hæ Epactæ, xix. xx. xxi. xxii. xxiii. xxiiii. xxv. 25. xxvi. xxvii. xxviii. xxix. (Numeramus autem xxv. 25. pro vna Epacta) postæ in proximis 11. diebus post Calendas Ianuarij, sint sèper Embolismicæ, ita ut annus, cuius Epacta est aliqua ex illis 11. quicumque tunc aureus numerus currat, sit Embolismicus, propterea quod Lunatio ab aliqua illarum Epactarum mense Ianuario incipiens est secunda illius anni, prima verò eam antecedens incepit mense Decembri, completaque est in aliquo primorum 11. dierum Ianuarij.

Undecim Epac-
tas semper esse
Embolismicas,
hoc est, annum il-
lum esse Embo-
lismicum, in quo
una ex illis cum
quocunque aureo
numero currat,
& quæ illæ sint.

HINC rursus colligitur, in quouis anno Embolismico Lunatione tertiamdecimam, siue postremam, necessario terminari aliquo postremorum 11. dierum Decembris, quibus adscriptæ sunt hæ Epactæ, *. xxix. xxviii. xxvii. xxvi. xxv. 25. xxiiii. xxiii. xxii. xxi. xx. 19. Propterea quod, si Lunatio aliqua desinat in quocunque illorum 11. dierum, insequens Lunatio, quæ prima est proximi anni post Embolismum, incipit ab aliqua ex illis 11. Epactis, quæ proximis 11. diebus post primum diem Ianuarij præfixæ sunt, quasque diximus esse Embolismicas. Quæ res argumentum est, toto eo anno, cuius vltima Lunatio in aliquo postremorum 11. dierum Decembris finitur, in usu fuisse Epactam illam Embolismicam, à qua sequens prima alterius insequentis anni Lunatio incipit, atque idcirco annum illum fuisse Embolismicum. Solum quando vltima Lunatio anni Embolismici, currente Epacta xix. finitur vltimo die Decembris, quod fit, non concurrentibus Epacta xix. & aureo numero 19. incipit prima Lunatio insequentis anni prima die Ianuarij, & ab Epacta *. non Embolismica, non autem ab Epacta xix. Embolismica. Ratio huius rei est, quod annus ultimo Decembris die finiatur, & Epacta xix. mutetur tunc anno insequenti in Epactam *. Quod si annus postremo die Decembris non clauderetur, scribenda esset Epacta xix. iuxta eum diem, qui nunc primo diei Ianuarij respondet, naturali scilicet ordine sub Epacta xx. vltimo diei Decembris affixa: atque ita Lunatio prima post annum Embolismicum inciperet tunc etiam ab Epacta xix. quæ Embolismica est.

Lunatione 13. in
anno Embolismi-
co terminari in
aliquo postremo-
rum 11. dierum
Decembris, &
quare.

Primam Lunatio-
nem anni Embo-
lismici insequens
semper incipere
ab aliqua Epacta
Embolismica, ex
cepto Embolismi-
co, in quo Epac-
ta xix. non cum
aureo numero 19
currat, & quare.

ATQVE ut planius appareat, undecim has Epactas xix. xx. xxi. xxii. xxiii. xxiiii. xxv. 25. xxvi. xxvii. xxviii. xxix. esse omnes Embolismicas, & solas, considerandæ diligenter sunt omnes 30. lineæ Epactarum tabulæ expansæ. Nam in qualibet earum semper reperies septem Epactas illarum 11. postas loco tertio, sexto, nono, undecimo, quartodecimo, decimo septimo, ac decimonono, ab Epacta *. si ea in assumpta linea continetur, vel ab Epacta j. si in accepta linea non reperitur Epacta *. Cum ergo omnis cyclo decennouennalis nostrarum Epactarum ini-

Enumeratas 11.
Epactas, omnes
ac solas esse Em-
bolismicas, & co-
numeratas 7. an-
nos in quolibet
cyclo decennoue-
nali, omnes ac to-
tos esse Embolismi-
cos, quo pacto
ex tabulæ ex-
pansæ, & ex 30.
tabulis Lunatio-
nis cognoscatur.

H h 2 tium

rium sumat vel ab Epacta *. vel ab j. atque in omni Cyclo hi solum septem anni, tertius, sextus, nonus, vndecimus, quartusdecimus, decimusseptimus, & nonusdecimus, sint Embolismici, ut dictum est, manifeste concluditur, illas 11. quas diximus, Epactas proximis 11. diebus Ianuarij primum diem subsequenter adscriptas, esse Embolismicas. Evidentius idem colligitur ex superioribus 30. tabulis Lunationum, in quibus omnes eae 11. Epactae habent 13. Lunationes, ac proinde Embolismicae sunt: Aliae vero Epactae complectuntur duntaxat 12. Lunationes.

Annus, in quo Epacta xviii. & aureus numerus 19. concurrunt, Embolismicum quoque esse, & quare.

H I S C E vndecim Epactis Embolismicis addenda est nonnunquam Epacta xviii. Hae enim Embolismicae quoque est eo anno, in quo aureus numerus est 19. quod quidem in vno solo cyclo ex omnibus 30. cyclis tabulae expansae contingit, nimirum in nono, cui praefixa est litera C, maiuscula. In eo namque solo Epacta xviii. occupat decimumnonum locum ab Epacta *. a qua cycli ille incipit, demonstratumque supra est, annum decimumnonum cuiusvis cycli esse Embolismicum. In nullo alio cyclo reperitur Epacta xviii. in loco Embolismico, hoc est, in tertio, sexto, nono, vndecimo, quartodecimo, decimoseptimo, vel decimonono, ab Epacta *. uel j. quae cycli principium est.

R A T I O autem, cur tunc Epacta xviii. Embolismica sit, duplex est. Prima sit haec. Quando Epacta xviii. & aureus numerus 19. concurrunt, addenda ei sunt 12. ut constet Epacta xxx. vel *. insequentis anni, ut proximo Capite ostendimus. Quare ultima Lunatio illius anni, in quo Epacta xviii. una cum aureo numero 19. in usu est, finitur ultimo die Decembris, proindeque Decembri tribuenda est. Ex quo sequitur, eodem illo anno contineri 13. Lunationes, quarum prima terminatur die 12. Ianuarij, principium habens die 14. Decembris, ab Epacta vii. quae superiori anno in usu fuit. Duodecima autem Lunatio eiusdem illius anni clauditur die 2. Decembris, atque tertiadecima die postrema eiusdem mensis. Secunda ratio haec sit. Quoniam annus, quo Epacta xviii. & aureus numerus 19. concurrunt, est ultimus cycli decennouennalis, ut constat ex linea illa nona tabulae expansae, quae literam C, maiusculam habet; continebit in eo Lunatio ultima, & Embolismica dies duntaxat 29. ut supra diximus. Quocirca cum prima eius Lunatio finiatur die 12. Ianuarij, supererunt adhuc dies 353. qui satis sunt ad explendas 12. Lunationes, quarum ultima dies tantum 29. completatur, atque ideo annus ille continens 13. Lunationes, Embolismicus erit, comprehendetque dies duntaxat 383.

Annus, in quo Epacta xviii. & aureus numerus 19. concurrunt, quare non sit Embolismica.

Q V A N D O autem Epacta xviii. non cum aureo numero 19. sed cum quouis alio concurrat, non adduntur ei 12. sed tantum 11. ut colligatur Epacta xxix. insequentis anni. Quapropter finita Lunatione duodecima anni die 2. Decembris, quando Epacta xviii. est in usu, incipiet prima Lunatio insequentis anni die 3. Decembris, & terminabitur Calendis Ianuarij, ac propterea annus ille prior communis erit, cum 12. tantum Lunationes comprehendat: posterior vero annus, Embolismicus erit 13. Lunationum; quippe cum eius Epacta sit xxix. quam supra dixi-

diximus esse Embolismicam. Itaque illae 11. Epactae xix. xx. xxi. xxii. xxiii. xxiiii. xxv. 25. xxvi. xxvii. xxviii. xxix. iuxta proximos 11. dies, qui primum diem Ianuarij consequuntur, descriptae, semper sunt Embolismicae, cum quocunque illae aureo numero concurrant: at vero Epacta xviii. diei 13. Ianuarij appositae nunquam Embolismica est, nisi quando una cum ea aureus numerus 19. usurpatur. Patent omnia haec clarissime in superioribus 30. tabulis Lunationum. Nam in sola nona tabula vides Epactam xviii. cum aureo numero 19. currentem habere 13. Lunationes; In alijs autem tantum 12. Quocirca Epacta xviii. dici poterit anceps, siue indifferens, cum modo sit Embolismica, modo non Embolismica, cum tamen omnes aliae Epactae perpetuo sint uel Embolismicae, uel communes.

I N veteri Calendario erant hi septem aurei numeri 2. 5. 8. 11. 13. 16. 19. Embolismici, ut recte Campanus docet, etsi alij Computistae nihil ab eo discrepent. Nam cum omnes descripti sint prope aliquos ex 11. proximis diebus Calendas Ianuarias insequentibus, hoc est, inter primum diem, & tertiumdecimum Ianuarij collocati sint in Calendario, quemadmodum nostrae Epactae Embolismicae; erit Lunatio ante quemcunque illorum mense Ianuario proximè terminata, (videlicet secundo, quarto, quinto, septimo, octavo, decimo, uel undecimo die) prima totius anni, post quam cum minimum supererunt in anno 354. dies, qui satis sunt ad alias 12. Lunationes explendas, ut annus ille 13. Lunationes comprehendat, quarum secunda ab aliquo illorum septem aureorum numerorum initium sumit in Ianuario. Quare annus, cuius aureus numerus fuerit ex illis septem aliquis, Embolismicus erit.

Qui septem aurei numeri in veteri Calendario fuerint Embolismici.

E T quoniam septem anni solum in quouis cyclo decennouennali, nimirum 3. 6. 9. 11. 14. 17. & 19. Embolismici sunt, quod in illis solis superflui illi dies, quos in quolibet anno solari superesse diximus, constituere possint unam Lunationem extraordinariam, ut ante diximus; manifestò colligitur, cyclum aurei numeri in veteri Calendario initium semper duxisse ab aureo numero 3. quod supra diximus; propterea quod septem illi aurei numeri Embolismici a solo aureo numero 3. locum tertium, sextum, nonum, undecimum, quartumdecimum, decimumseptimum, ac decimumnonum occupant, ut in hac tabella apparet.

Necessario in veteri Calendario cyclum aurei numeri a 3. initium sumpsisse.

Ordo annorum Cycli	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Cyclus aur. num.	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Aur. num. Embolif.			5			8			11	

Ordo annorum Cycli	11	12	13	14	15	16	17	18	19
Cyclus aur. num.	13	14	15	16	17	18	19	1	2
Aur. num. Embolif.	13			16			19		2

Cycli aurei numeri in veteri Calendario à nullo alio numero, & a 3. potuisse habere initium.

PORRO Cyclum aurei numeri a nullo alio numero, quàm a 3. in veteri Calendario initium habere potuisse, ita quoque planum fiet. Si ponatur numerus 3. primus in cyclo, supererunt eo anno 11. dies post duodecimam Lunationem; & 22. secundo anno, currente aureo numero 4. & 33. tertio anno, currente aureo numero 5. atque idcirco aureus numerus 5. Embolismicus erit. Eademque ratione Embolismici erunt hi aurei numeri, 8. 11. 13. 16. 19. 2. ut Campanus uoluit, & ratio ipsa postulat, cum, hisce aureis numeris currentibus, prima Lunatio anni terminetur semper aliquo primorum 11. dierum Ianuarij, quod necessario requiritur, ut annus possit esse Embolismicus, ut supra diximus. Hoc utique non eueniret, si alius aureus numerus statueretur primus in cyclo. Nam si v.g. numerus 1. diceretur primus, superesset tunc 11 dies; & currente aureo numero 2. superesset 22; & 33. currente aureo numero 3. Quare aureus numerus 3. esset Embolismicus. Eademque ratione aurei numeri 6. 9. 11. 14. 17. 19. Embolismici forent, quod falsum est, & contra Campanum, & rationem; cum nullas horum 7. aureorum numerorum, præter 11. & 19. contineat 13. Lunationes. Non ergo numerus 1. potest esse primus in cyclo. Eademque ob causâ nullus alius, præter 3. primus esse potest.

Quæ ex 13. Lunationib. anni Embolismici dicenda & Embolismica.

I A M verò non magni interest, quænam ex 13. Lunationibus anni Embolismici dicenda sit extraordinaria, siue Embolismica, dummodo non sit Paschalis, & aliarum 12. Lunationum magnitudines, prout cyclos exigit, intactæ atque illæ, quoad eius fieri potest, permaneant: nimirum ut alternæ constituentur dierum 30. & 29. Quod ut rectius fiat, tenenda erit hæc regula. Quoties in anno Embolismo ultima, siue 13. Lunatio continet dies 30. appellabimus eâ Embolismicam, siue extraordinariam, propterea quod tunc antecedentes 12. Lunationes alternis continet dies 30. & 29. ut Cycli ratio postulat. Hoc autem accidit, cum aliqua harum Epactarum Embolismicarum xix. xx. xxi. xxii. xxiii. xxiiii. in usu est, quibus addenda est Epacta 25. diuerso caractere, coloreve notata, ut ex 30. tabulis Lunationum manifestum est; dummodo Epacta xix. & aureus numerus 19. non concurrant. Tunc enim Lunatio 13. anni dies tantum 29. complectitur, ut in 8. linea tabulæ expansæ, cui adscripta est litera D, maiuscula, contingit, cui quidem respondet 8. tabula ex 30. tabulis Lunationum.

Quæ Epactæ Embolismicæ habent 13. Lunationem dierum 30. & Embolismica.

Quando Epactæ Embolismicæ, quarum 13. Lunatio est 30. dierum, habent primam Lunationem anni dierum 30.

Q U O D si quando illæ Epactæ unâ cum aureo numero 1. usurpentur, ut fit in 15. 16. 17. 18. 19. & 20. lineis tabulæ expansæ, quæ annotantur literis minusculis r, q, p, n, m, l, nec non in 6. tabulis Lunationum respondentibus, (excepta Epacta 25. diuerso caractere, uel colore scripta, quæ nunquam concurrere potest cum aureo numero 1. quippe quæ solum cum aureis numeris maioribus, quàm 11. possit concurrere) continebit tam prima Lunatio anni, quàm secunda, dies duntaxat 29. Cum enim tunc Epactæ superioris anni cum aureo numero 19. concurrenti addantur 12. ut Epacta alterius anni cum aureo numero 1. concurrens gignatur, ut supra ostendimus, fit necessario prima Lunatio anni dierum tantum 29. acciditque, ut tres Lunationes continuæ dierum 29. constituentur

uantur, uidelicet duæ illæ primæ anni Embolismici, & ultima anni antecedentis. Quare posset quidem tunc prima Lunatio dierum 29. dici Embolismica, cum media sit inter alias duas totidem dierum, meritoque Lunationi Embolismicæ illius anni tribui possint dies tantum 29. quippe cum aliæ sex Lunationes Embolismicæ illius Cycli dies 30. comprehendant, & annus ille Embolismicus complectatur dies tantum 383. tamen ne cætera Lunationes illius anni ordinem 30. dierum, & 29. perturbent, & ne vltima Lunatio ordinaria, quæ semper solet esse dierum 29. contineat 30. dies, placuit vltimam Lunationem 30. dierum statuere Embolismicam, non secus ac si more veterum Computistarum Lunationi Embolismicæ illius anni, quæ deberet esse dierum solum 29. addatur vnus dies, qui a prima Lunatione anni subtrahitur, propter additionem 12. ad Epactam cum aureo numero 19. currentem; quam subtractionem Computistæ saltum Lunæ dixerunt, de quo paulo infra nonnihil dicemus. Liberum tamen sit per nos vnicuique, si mauult, primam Lunationem 29. dierum vocare Embolismicam, cum nihil absurdi hinc sequatur.

Q V A N D O autem tertiadecima Lunatio anni Embolismici continet dies tantummodo 29. annusque ille Embolismicus est vltimus in Cyclo, quod vsu venit, cum tam Epacta xix. & aureus numerus 19. quàm Epacta xviii. & aureus numerus 19. concurrunt (quod bis tantum toto eo tempore, quo omnes 30. Cycli tabulæ expansæ vsurpantur, accidit, nimirum quando lineæ 8. & 9. eiusdem tabulæ, quæ literis D, C, maiusculis notantur, & quibus tabulæ 8. & 9. Lunationum respondent, in vsu sunt) dicetur Lunatio illa vltima anni Embolismica; propterea quod antecedentes 12. Lunationes alternæ sunt dierum 30. & 29. vltimaque Lunatio Embolismica in eo Cyclo continere debet dies duntaxat 29. ut ex ijs, quæ supra diximus, constat; cum aliæ sex Lunationes Embolismicæ illius Cycli complectantur dies 30.

Q U O T I E S autem Lunatio tertiadecima complectitur dies tantum 29. sed annus ille Embolismicus in Cyclo non est vltimus; si quidem prima Lunatio dierum etiam 29. constituitur, (quod accidit, quoties quælibet harum Epactarum xxv. xxvj. xxvij. xxviii. xxix. & aureus numerus 1. concurrunt, ut patet in lineis 10. 11. 12. 13. 14. tabulæ expansæ, quæ appostas habent literas B, A, maiusculas, & u, t, f, minusculas, nec non in quinque tabulis Lunationum respondentibus) non censetur vltima illa Lunatio dierum 29. Embolismica, sed prima illius anni dierum etiam 29. Quoniam enim tunc vltima quoque Lunatio anni antecedentis constat diebus tantum 29. non iniuria insequentis anni prima Lunatio dierum 29. dicetur extraordinaria, atque Embolismica, cum aliæ 12. subsequentes alternis progrediantur per 30. & 29. dies; præsertim cum Lunatio illa Embolismica continere debeat dies solum 29. quod aliæ sex eiusdem Cycli dies 30. contineant.

Epactæ xviii. & xix. cum aureo numero 19. concurrentes, habent 13. Lunationem Embolismicam, & dierum 29.

Quæ Epactæ Embolismicæ habent primam Lunationem anni Embolismicam, & dierum 29.

SI verò

Quando eodem
Epactæ Embolismi-
ca, de quibus
proxime diximus,
habet secundam
Lunationem, Em-
bolismicam, & die-
rum 30.

SI verò prima Lunatio non sit dierum tantum 29. sed tam prima, quam secunda complectatur dies 30. ut contingit, currente qualibet eorum, quas diximus, Epactarum xxv. xxvi. xxvii. xxviii. xxix. cum alio aureo numero, quàm 1. vt ex 30. tabulis superioribus Lunationum perspicuum est, uocabitur iure optimo secunda Lunatio 30. dierum, Embolismica, atque extraordinaria, cum aliæ 12. alternum ordinem 30. & 29. dierum seruent. Neque uerò mirum cuiuspiam uideri debet, quod non semper in eodem loco, ac mense Embolismicas Lunationes collocemus: quia hæc naturaliter secundum cycli rationem ita cadunt, ut explicauimus, & à veteribus Computistis uaria etiam loca, ac menses sortitæ sunt.

Salus Lunæ a-
pud Computistas
quid in annis Lu-
naribus colitur.

PORRO quotiescunque, propter additionem 12. ad Epactam cū aureo numero 19. currentem, una dies à prima Lunatione anni Lunaris communis subducitur, ita ut annus ille dies tantum 353. complectatur, ut accidit in cyclis 1. 2. 3. 4. 5. 6. 11. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. & 30. tabulæ expansæ, quibus præpositæ sunt literæ maiusculæ P, N, M, H, G, F, E, & minusculæ k, l, h, g, f, e, d, c, b, a, ut uidere licet in tabulis Lunationum, quæ hisce cyclis respondent, (In his enim omnibus, ac solis annus, in quo aureus numerus est 1, communis est, & Lunatio prima illius anni dies 29. continet) dici solet à Computistis subtractio illa SALTUS LVNÆ: quia cum re uera annus Lunaris constet ex diebus 354. aufertur illi una dies, & ultimo anno Embolismico tribuitur, ut contineat dies 384. & singulæ 7. Lunationes Embolismicæ constituantur 30. dierum; cum ultimus annus Embolismicus natura sua deberet dies complecti tantum 383. & ultima eius Lunatio Embolismica dies duntaxat 29. adeo ut propter hanc subtractionem Luna in Calendario quodammodo per unum diem saltare videatur, cum Lunatio illa prima dierum tantum 29. constituatur, quæ per se complecti deberet dies 30.

Quid in Embolismico anno dici possit, fieri saltum Lunæ.

EADEM ratione quando in anno Embolismico prima Lunatio 29. dierum est Embolismica, & aliæ duodecim alternis constituuntur dierum 30. & 29. ut accidit in cyclis 10. 11. 12. 13. & 14. tabulæ expansæ, quibus præfiguntur literæ B, A, maiusculæ, & u, t, f, minusculæ, ut in tabulis Lunationum respondentibus manifestum est; recte quis dixerit, in ea Lunatione fieri saltum Lunæ: quia cum ultima Lunatio antecedentis anni sit 29. dierum, deberet prima insequentis anni, Embolismici Lunatio constitui dierum 30. Quare cum ab ea dies unus subtrahatur, fiatque Embolismica, dies autem ille sublatus adjiciatur ultimæ eiusdem cycli Lunationi Embolismicæ, ut fiat dierum 30. quæ alioquin solum 29. dies complecti deberet, uidetur quodammodo etiam tunc Luna per unum diem saltare in Calendario.

DENIQUE quando in anno Embolismico duæ primæ Lunationes dies tantum 29. comprehendunt, ut fit in cyclis 15. 16. 17. 18. & 20. tabulæ expansæ, ut uidere licet in tabulis Lunationum respondentibus; dicere quoque poterimus, fieri tunc in prima Lunatione saltum Lunæ, pro-

propterea quod ab ea, quæ 30. dies deberet habere, aufertur vnus dies, qui adiungitur ultimæ cycli illius Lunationi Embolismicæ, vt contineat 30. dies, cum tamen dies tantum 29. deberet complecti.

QVIN etiam, cum in ultimo anno Embolismico alicuius cycli ter tiadecima Lunatio Embolismica est, diesque tantum 29. continet, vt contingit in cyclis 8. & 9. tabulæ expansæ literarum D, C, maiuscularum, & in tabulis 8. & 9. Lunationum; non inepte existimauerit quis, tunc etiam fieri quodammodo saltum Lunæ: quia cum duodecima Lunatio illius anni constet ex 29. diebus, deberet sequens tertiadecima secundum rationem cycli constitui 30. dierum, & subsequens prima alterius anni dierum 29. Cum ergo contineat illa dies duntaxat 29. aufertur ab ea vnus dies, qui primæ Lunationi insequentis anni communis additur, vt efficiatur dierum 30. quæ alioquin, ut dictum est, deberet esse tantum dierum 29.

ATQVE hi omnes anni Embolismici, in quibus saltum Lunæ fieri diximus, continent dies duntaxat 383. cum alij omnes dies 384. comprehendant: Anni verò communes, in quibus saltus Lunæ fit, ex diebus tantummodo 353. constituuntur, alij verò omnes ex 354. ut ex superioribus 30. tabulis Lunationum manifestum est.

EX his, quæ diximus, planum esse potest, tum demum fieri saltum Lunæ, cum duæ, uel tres Lunationes continuantur 29. dierum in Calendario, aliàs nunquam: quod quidem semper contingit, quando aureus numerus est 1. siue annus ille sit communis, siue Embolismicus, propterea quod Epactæ antecedentis anni concurrenti cum aureo numero 19. adduntur 12. ut fiat Epacta insequentis anni cum aureo numero 1. concurrens, ut supra dictum est. Excipiuntur duo anni Embolismici Epactarum xix. & xviii. cū aureo numero 19. concurrentium. In illis enim saltus Lunæ fit, currente aureo numero 19. non autem 1. ut ex 8. & 9. tabula Lunationum perspicuum est.

NON sum nescius, plerisque minus probari hunc saltum Lunæ, quodd in cælo saltus iste nequaquam fiat: veruntamen cum cuiusque cycli ratio exigit, ut interdum ab una Lunatione dematur vnus dies, qui alteri Lunationi adjiciatur, nolimus ab usitato more loquendi Computistarum recedere. Liberum tamen esto cuique hoc in negotio loqui, ut uult, dummodo res ipsa recte intelligatur, atque explicetur.

HINC quoque colligitur, propter Embolismos, ac saltum Lunæ, non semper progredi Lunationes alternis per 30. & 29. dies, ut earum conditio, naturæque postulare videtur, sed contingere nonnunquam duas Lunationes continuas modo dierum 30. modo 29. immo interdum tres dierum 29. & quod magis mirum videatur, fieri posse in anno bissextili, propter diem intercalarem, ut quatuor continuæ Lunationes comprehendant dies 30. quod quidem nouum, aut absurdum

li non

Qui anni Embolismici dies tantum 353. & qui Lunares communes dies duntaxat 354. contineant.

Salus Lunæ semper fieri, cum aureus numerus est 1. aliàs nunquam, siue annus sit communis, siue Embolismicus.

Cur plerisque displicet Saltus Lunæ.

Propter Embolismos, ac saltum Lunæ contingere nonnunquam, ut duæ uel tres Lunationes continuæ sint dierum 29. et duæ uel quatuor dierum 30.

non est, cum id ratio cuiuscunque cycli postulet, factumque idem fuerit apud ueteres Computistas in cyclo aurei numeri Concilij Nicani, qui usque ad correctionem hanc Gregorianam uiguit, ut patet in hac subiecta tabula, in qua omnes Lunationes aureorum numerorum ueteris Calendarij descriptæ sunt, sicut in superioribus 30. tabulis expressæ fuerunt Lunationes Epactarum, prout in 30. cyclis decennouen-
nalibus contingunt. Atque ex hac tabula liquet, septem Embolismos totius Cycli, qui ab aureo numero 3. incipit, cadere in eos cycli annos, in quos secundum Epactas nostras incidere supra docuimus. Constat quoque, aureum numerum 19. efficere tres continuas Lunationes, nimirum septimam, octauam, ac nonam, dierum 29. Aureum vero numerum 11. si annus sit bissextilis, ideoque Lunatio mensis Februarij uno die augeatur, quatuor primas Lunationes anni exhibere dierum 30.

SECVITVR

TABVLA LVNATIONVM AVREORVM
numerorum in ueteri Calendario descriptorum.

QVOT DIES LVNATIO QVAELIBET
aureorum numerorum contineat in Calenda-
rio ueteri tam in anno communi, quàm
in Embolismico.

A V R E I N V M E R I .				NVMERVS ET ORDO Lunationum totius anni.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
Initium primi mensis Lunar is tam in an- no communi, quam in Embolismico.				Finis duodecimi mensis Lunar is tā in an- no communi, quā in Embolismico.				Finis tertijdecimi mensis Lunar is in an- no Embolismico.				Magnitudo anni Lunar is tam commu- nis, quā Embolismici.				Prima Lunatio. Secunda Lunatio. Tertia Lunatio. Quarta Lunatio. Quinta Lunatio. Sexta Lunatio. Septima Lunatio. Octaua Lunatio. Nona Lunatio. Decima Lunatio. Vndecima Lunatio. Duodecima Lunatio. Tertiadecima Lunatio.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
3	1. Ian.	20 Dec.		354	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30	29	30</

Explicatio tabe
lae perpetuae No
uilionior totius
anni.

Præstantia Calen
darii noui cũ E
pactis.

AD vberiore autem cognitionem Embolismorum, placuit subii-
cere & hanc tabulam Nouilionior totius anni perpetuam, in qua vno
aspectu cernitur, quibus diebus mensium Nouilunia contingant, qua-
cunque Epacta currente: ita ut tabula hæc sit Calendarium diminutum,
& ad compendium quodammodo redactum, continens solum princi-
pia omnium Lunationum, tam in anno communi, quam in Embolismi-
co: ut vel hinc quoque appareat præstantia Calendarij Gregoriani,
in quo, reiectis aureis numeris, Epactæ sunt collocatæ: quippe cũ per
Epactas tam exigua tabula omnia Nouilunia perpetuò complectens cõ-
struatur; quod neque per aureos numeros, neque per ullum alium cy-
clum, cuius numeri non omnia loca Calendarij repleant, effici potest.
Et quoniam annus, in quo 13. Lunationes comprehenduntur, Embol-
ismicus est, liquidò constat, has vndecim Epactas xxix. xxviii. xxvii.
xxvi. xxv. 25. xxiiii. xxiii. xxii. xxi. xx. xix. esse Embolismicas, ut diximus:
quippe cum singulæ contineant 13. Lunationes in proposita hac tabu-
la. Lunationes enim harum Epactarum mense Ianuario incipientes,
sunt secundæ, & quæ mense Decembri incipiunt, sunt primæ insequen-
tis anni, excepta Epacta xix. cuius Lunatio die 2. Decembris incipiens
est ultima totius anni. Quando autem currente Epacta xvi 11. Lu-
natio die 3. Decembris incipiens est vltima totius anni, (quod quidem
fit, cum simul in vsu est aureus numerus 19.) annus ille Embolismi-
cus quoque est, ut dictum est. Currente denique Epacta *, annus com-
munis est, cum tantum 12. Lunationes contineat, quippe cum ea Luna-
tio, quæ Calendis Ianuarij incipit, sit prima, totius anni, non autem
secunda.

SEQVITVR

TABVLA NOVILVNIO RVM
totius anni perpetua.TABVLA NOVILVNIO RVM
totius anni perpetua.

Quibus diebus mensium Nouilunia contingant, qua-
cunque Epacta currente.

Epactæ	Dies Ian.	Dies Feb.	Dies Mar.	Dies Apr.	Dies Maij.	Dies Iun.	Dies Iul.	Dies Aug.	Dies Sep.	Dies Oct.	Dies Nov.	Dies Dec.	Cõs.
*	1.31	1	1.31	29	29	27	27	25	24	23	22	21	Cõs.
xxix	2	1	2	1.30	30	28	28	26	25	24	23	22	Embol.
xxviii	3	2	3	2	1.31	29	29	27	26	25	24	23	Embol.
xxvii	4	3	4	3	2	1.30	30	28	27	26	25	24	Embol.
xxvi	5	4	5	4	3	2	1.31	29	28	27	26	25	Embol.
xxv	6	5	6	5	4	3	2	1.30	29	28	27	26	Embol.
25	6	4	6	4	4	2	2	30	28	28	26	26	Embol.
xxiiii	7	5	7	5	5	3	3	1.31	29	29	27	27	Embol.
xxiii	8	6	8	6	6	4	4	2	1.30	30	28	28	Embol.
xxii	9	7	9	7	7	5	5	3	2	1.31	29	29	Embol.
xxi	10	8	10	8	8	6	6	4	3	2	1.30	30	Embol.
xx	11	9	11	9	9	7	7	5	4	3	2	1.31	Embol.
xix	12	10	12	10	10	8	8	6	5	4	3	2	Embol.
xviii	13	11	13	11	11	9	9	7	6	5	4	3	Indiff.
xvii	14	12	14	12	12	10	10	8	7	6	5	4	ANNI COMMVNES
xvi	15	13	15	13	13	11	11	9	8	7	6	5	
xv	16	14	16	14	14	12	12	10	9	8	7	6	
xiiii	17	15	17	15	15	13	13	11	10	9	8	7	
xiii	18	16	18	16	16	14	14	12	11	10	9	8	
xii	19	17	19	17	17	15	15	13	12	11	10	9	
xi	20	18	20	18	18	16	16	14	13	12	11	10	
x	21	19	21	19	19	17	17	15	14	13	12	11	
ix	22	20	22	20	20	18	18	16	15	14	13	12	
viii	23	21	23	21	21	19	19	17	16	15	14	13	
vii	24	22	24	22	22	20	20	18	17	16	15	14	
vi	25	23	25	23	23	21	21	19	18	17	16	15	
v	26	24	26	24	24	22	22	20	19	18	17	16	
iiii	27	25	27	25	25	23	23	21	20	19	18	17	
iii	28	26	28	26	26	24	24	22	21	20	19	18	
ii	29	27	29	27	27	25	25	23	22	21	20	19	
i	30	28	30	28	28	26	26	24	23	22	21	20	

Quando Epacta xix. & aureus numerus 19. concurrunt, incidit
aliud Nouilunium in diem 31. Decembris.

QVAE APPELLETVR LVNA QVARTADE-
cima Paschalis, & quare Epactæ ita Calendario
inscriptæ sint, vt earum Nouilunia medias
ac veras coniunctiones Luminarium,
vt plurimum, subsequantur.

CAP. VI.

AM verò quoniam vehementer a Mæstlino Nouilunia
oppugnantur, & quartædecimæ Paschales, quæ in nouo
nostro Calendario per Epactas eo, quo diximus, modo
dispositas indicantur; q̄ (vt ait) neq; Nouilunia motibus
cælestibus respondeant, neque quartædecimæ Paschales
legitimè Paschæ solennitatem exhibeant celebrandam;
explicandum hoc loco erit, quænam appelletur Luna xiiii. Paschalis,
post quam Ecclesia, proximo die Dominico adueniente, Pascha, ex Pa-
trum Conciliorumque decretis semper celebrare consuevit; & quare
ad huiusmodi xiiii. Paschalem quolibet anno rite inuestigandam, de-
dita opera Cyclum Epactarum Calendario inscriptum ita in tabula
expansâ equauerimus, ut Nouilunia ex eo inuenta coniunctiones Lumi-
narium ueras, ac medias plerunque subsequantur. Hac enim in re
Mæstlinus, nisi de industria, & ex malitia, rem per se claram, omnibus-
que notam, nescire se simulat, quid in hoc genere sciat, non uideo.
Prorsus enim ignarus uidetur consuetudinis, quam in Paschæ celebra-
tione iam inde ab exordio fere nascentis Ecclesiæ ad nostram usque æta-
tem uniuersus orbis Christianus seruauit, vt posterius ostendemus.

ANTE omnia autem, Pascha celebrandum esse post xiiii. Lunam
primi mensis usque ad Lunam xxii. ac proinde rite posse celebrari Lu-
na xv. si ea in Dominicum diem inciderit, copiosè Cap. i. & 3. superio-
ris libri tum ex decretis Summorum Pontificum Conciliorumque, tum
ex uariis testimoniis scriptorum, perpetuoque usu Ecclesiæ, comproba-
uimus: ut mirum sit, nonnullos ex recentioribus, quo in numero est
Mæstlinus, qui plus sibi sapere videntur, quàm antiqui illi Patres, Con-
cilia, & continuus usus Ecclesiæ tum Orientalis, tum Occidentalis, tam
pertinaciter asserere non uereri, Pascha non esse celebrandum Luna
xv. siue in plenilunio, etsi ea in diem Dominicum incidat; propterea
quod falso putant, nos tunc Pascha unâ cum Iudæis celebrare. Neque
enim interdictum est unquam Christianis, ne in plenilunio medio, si-
ne Luna xv. Pascha celebrent, etiam si Iudæi tunc solennitatem Paschæ
legalis peragant, sed solum ne Luna xiiii. Pascha celebretur, quando
Iudæi ad uesperam agnum immolant; alioquin cadente Luna xv. siue
plenilunio medio, in Dominicum diem, si alius dies Dominicus expe-
ctandus esset, celebraretur Paschale festum Luna xxii. hoc est, in quar-
ta.

Error Mæstlini,
et aliorum existi-
mantis, Pascha ce-
lebrari non debe-
re Luna xv.

Nunquā prohibi-
tū fuisse, ne Luna
xv. Pascha cele-
bretur: alioquin
Pascha sæpe i Lu-
nam xxii. incide-
ret, cōtra Patres,
ac Conciliōrū sã-
ctiones.

ta hebdomada Lunæ: quod sanctionibus Conciliorumque Pontificum
repugnat, quibus sæpe cautum est, ut Pascha post xiiii. Lunam primi
mensis usque ad xxi. eiusdem inclusiuè celebretur, ut Cap. i. & xiiii. li-
bri i. scripsimus. Certe nostro seculo, quo uiuimus, non semel uidi-
mus, Pascha celebratum esse, ex decreto Concilij Nicæni, die 22. Mar-
tij, hoc est, Luna xv. quam cyclus offerebat, cum Luna xiiii. cycli ne-
cessario tunc in diem 21. inciderit, ante quem diem nulla Luna xiiii.
Paschalis esse potest, ut superiori libro scripsimus. Quinimmo quo-
tiescunque Luna xiiii. primi mensis in diem Sabbati incidit, celebra-
tum est Pascha sequenti statim die Dominico, id est, Luna xv. quam cy-
clus indicabat.

QVOD si dicat quis, Lunam xv. ex cyclo inuentam hisce tempo-
ribus ante correctionem anni subsecutam semper esse Plenilunium me-
dium toto quatridduo, & eo amplius, propterea quod Nouilunia tanto
spatio a pristinis sedibus uersus initia mensium progressa fuerint, atque
ideo non celebratum fuisse Pascha Luna xv. sed post plenilunium me-
dium: Respondendum est, id casu euenisse, & (vt cum Philoso-
phis loquamur) per accidens, propter illam nimirum Nouiluniorum
anticipationem, per se tamen, & natura sua Pascha illud in oppositi-
onem mediam incidisse, si uidelicet Nouilunia in propria loca fuissent
tunc restituta. Sed esto, Pascha nunquam celebratum esse nostra æ-
tate in plenilunio medio, sed post, ob illam anticipationem Nouilu-
niorum, certe prope tempora Concilij Nicæni, id est, anno 326.
ex decreto eiusdem Concilij celebratum est Luna xv. secundum cy-
clum die 3. Aprilis, quanquam ea Luna xv. præuenerit tunc plenilu-
nium medium, cum aureus numerus eo anno fuerit 4. reponens ter-
minum Paschalem, seu Lunam xiiii. in secundum diem Aprilis; li-
tera uero Dominicalis extiterit B, diei 3. Aprilis adscripta: opposi-
tio denique media contigerit die 3. Aprilis hora 13. Min. 54. post
meridiem. Cur autem Pascha tunc anteuertit oppositionem me-
diam, causa fuit aureus numerus, qui nimis citò eo tempore Nouilu-
nia indicabat. Hinc enim factum est, ut Luna xv. quam cyclus of-
fert, & quam Ecclesia, posthabito calculo Astronomico, in Paschæ ce-
lebritate obseruat, mediam oppositionem, quam tabulæ Astrono-
micæ exhibent, præuenerit, ut infra dicemus. Idem euenit annis
330. 346. 350. 370. 394. 441. 475. 495. & alijs, quos longum
esset hoc loco recensere, in quibus omnibus Pascha in Lunam xv. in-
cidit, & quidem ante oppositionem mediam, ob rationem, quam dixi-
mus, vt ex ijs, quæ sequuntur, patebit.

ITA QVE cum Pascha celebrari debeat necessario die Domini-
co, qui proxime Lunam xiiii. primi mensis insequitur, atque
adeo in ipsa Luna xv. si tunc sit Dominicus dies, exponamus iam,
quænam sit illa xiiii. Luna, & quo pacto secundum antiquissi-
mum Ecclesiæ usum inuestiganda sit in Calendario, ne in tanta
celebritate error, aut dissensio ulla oriatur. Opinantur nonnulli Lu-

Ecclesiæ fœmen-
ter Pascha cele-
brasse Luna xv.

Pascha prope æ-
pus Concilij Ni-
cæni celebratū ē
nonnunquam Lu-
na xv. quæ pleni-
lunij mediū præ-
uenit, et quare.

Opinio Mæstlini,
et aliorum erronea
de Luna xiiii. Pa-
schali.

Lunam xiiii. esse ipsum diem oppositionis Solis, ac Lunæ: qua in sententia Mæstlinus in hoc suo Examine etiam esse videtur, quippe qui Calendario nouo semper obijciat, Lunam xiiii. oppositionem Luminarium saepe antecedere, atque adeo Pascha frequenter celebrari in ipso plenilunio, si tunc dies sit Dominicus, quod ipse putat absurdum esse, & contra leges, atque vsum Ecclesiæ. Vult ergo Lunam xiiii. debere in ipsam oppositionem mediam incidere, nunquam autem antecedere, ne sequenti die, si sit Dominicus, Pascha celebretur Luna xv. Verum cum his Mæstlinus maxime decipitur. Nam cum Pascha celebrari possit in plenilunio, vt vsum Ecclesiæ docuit, & Patrum, Conciliorumque decreta, quod supra ostendimus, tantum verò sit ab iisdem, ne vnquam Pascha die Lunæ xiiii. sed semper post eam celebretur, quis tam cæcus est, qui non videat, præter Mæstlinum, qui tamen hoc in negotio vult haberi Lynceus, in Dei Ecclesia idem non esse Lunam xiiii. & Plenilunium?

Opinio alia falsa
de Luna xiiii. Pa-
schali.

ALII concedentes Pascha posse celebrari Luna xv. siue in Plenilunio, propter vsum Ecclesiæ, & testimonia a nobis libro 1. prolata, existimant Lunam xiiii. esse diem, qui oppositionem ueram proxime antecedit. Sed ne hoc quidem uerum est, cum Ecclesia veros motus nunquam consideret, immo neque medios, sed cyclos tantum, vt Capite 1111. superioris libri abunde demonstraui.

Luna xiiii. Pascha
lis ex usu Eccle-
siæ, quæ.

LVNA igitur xiiii. sumitur ab Ecclesia pro die quartadecima Lunationis Paschalis, numerando eam inclusiuè a Neomenia, siue principio mensis Lunaris Paschalis, hoc est, ab eo die, cui præfixus est numerus cycli decennouennalis, qui in proposito anno Nouilunia indicat in Calendario, siue is dies congruat cum coniunctione Solis, ac Lunæ vera, aut media, siue ab ea discrepet. Confirmatur hoc ex omnibus, qui de festorum celebritate scripserunt, clarissimeque ex antiqua tabula Paschæ, aliorumque festorum mobilium, qua perpetuo Ecclesia ante anni correctionem vsa est, apparet, in qua quilibet aureus numerus ei diei mensis Martij, aut Aprilis præfigitur, qui quartusdecimus est inclusiuè a Nouilunio per eundem aureum numerum ostenso, & post quem proxime adueniens Dominicus dies Sacrosanctum Pascha exhibet. Atque hoc non solum in Ecclesia Occidentali, verum etiam in Orientali semper obseruatum est, quod probari potest ex eo, quod nulla vnquam ante Calendarij restitutionem dissensio, aut varietas in Paschæ celebratione inter Orientales, atque Occidentales extitit, quod non contigisset, nisi eodem modo Luna xiiii. fuisset accepta.

QVANTVAM autem Ecclesia in Nouilunio, & Luna xiiii. ex eo inquirenda neque ueros motus consideret, neque medios, sed eos secundum cycli ordinem duntaxat metiatur: negandum tamen non est, medias oppositiones ex tabulis Astronomicis inuentas maxime esse utiles ad perpendendum, & diiudicandum, quinam cycli è pluribus eligendus sit, ut eius numeri, adhibita suis temporibus æquatione,

Tabulas medijs
motus Lunæ uti-
les esse ad exami-
nandum cyclum
quicumque pro-
positum.

ne, perpetuò in Calendario ita Neomenias, siue Nouilunia, atque ex his Lunas xiiii. primi mensis ad Sacrosanctum Pascha rite celebrandum ostendant, vt nulla vnquam Luna xiiii. Paschalis a Nouilunio numerata inclusiuè, duobus aut pluribus diebus oppositionem mediam præcurrat, sed vel vno tantum, uel certe in ipsum plenilunium medium incidat, uel saltem non multo post consequatur. Id quod in cyclo Epactarum, quanta maxima potuimus, cura ac diligentia præstare conati sumus. Nam eum per dies in Calendario ita distribuimus, ut Nouilunia ex eo inuenta subsequantur fermè coniunctiones Luminarium veras ac medias tanto spatio, ut Lunæ xiiii. Paschales uel uno tantum die medias oppositiones præueniant, uel in easdem omnino incidant, uel denique non longe post illas contingant. Neque hoc temerè, aut casu factum est a nobis, sed de industria, ac magno consilio. Si namque prima dies mensis Lunaris ex cyclo foret ea, in qua verè Nouilunium tabulæ Astronomicæ præbent, quod Computistæ Accensionem Lunæ dicunt, non autem ea, quæ Nouilunium Astronomicum uno die plus minus, subsequitur, accideret sapenmero, vt Sanctum Pascha celebraremus non solum Luna xiiii. hoc est, vno die ante plenilunium unà cum Iudæis, & Quartadecimanis hereticis, quod absurdum foret, uerum etiam interdum, quod esset absurdius, ante huiusmodi Lunam xiiii. Quod ita planum fieri potest.

Cur cyclos Epactarum in Calendario nouo ita dispositus sit, vt Nouilunia eius plenilunio coniunctiones veras ac medias tanto spatio, ut Lunæ xiiii. uel antecedant, uel eandem die medias oppositiones, uel eandem diem incidant, uel certe non longe post illas contingant.

Nouilunium, & Accensio Lunæ apud Computistas idem.

ACCIDAT verbi gratia Nouilunium medium in aliquo anno, ipso meridie octauæ diei Martij, ubi cycli primum Nouilunium Paschale statuit. Hoc posito, continget plenilunium medium die 23. Martij circa ortum Solis, nimirum Diebus 14. Hor. 18. Min. 22. Sec. 2. post mediam coniunctionem. Tot enim dies, horæ, horarumque fragmenta inter mediam coniunctionem, oppositionemque intercident necessario, ut ad initium huius libri scripsimus. Cum ergo Luna xiiii. illius Nouilunij ex cyclo cadat in diem 21. Martij, celebrabitur tunc Pascha die 22. Martij, si ea sit Dominica, die uidelicet integro ante oppositionem mediam. Idem fermè absurdum eueniret, si Nouilunium medium, quod horis 12. ante meridiem eiusdem diei 8. Martij contingit, sumatur pro prima die Lunæ Paschalis. Nam illius plenilunium incidet in diem 22. Martij sub Solis occasum, ac propterea sequenti diei 23. adscribendum erit. Quare si tunc dies 22. esset Dominica, celebraretur iterum Pascha ante medium plenilunium. Neque verò incommodum hoc magis euitabitur, si dies Nouilunij veri dicatur prima dies Lunæ secundum cyclum. Cum enim ex calculo Astronomico constet, plenilunium uerum à uero Nouilunio posse distare diebus 15 $\frac{1}{2}$. eoque amplius, (Exemplum sit Nouilunium uerum mense Februario anni 1588. quod incidit in meridiem ferè diei 26. Februarij, Plenilunium autem uerum in diem 12. Martij Hor. 14. Min. 14. post meridiem. Manifestum autem est,

Si Nouilunij cyclos sequeretur coniunctionem, quæ in cyclo fit, sæpe Pascha celebraretur ante plenilunium.

Kk in-

intervallum utriusque completi dies $15\frac{1}{2}$. & eò amplius, quòd tunc ob bissextum Februario tribuantur 29. dies:) quis non uider, si tum Nouilunium uerum in meridiem diei 8. Martij incideret, Plenilunium uerum contingere Die 23. Hora 14. Min. 14. post meridiem, ac proinde, si tunc Dominicus dies caderet in 22. Martij, Pascha celebrari ante uerum plenilunium?

ALTERO hoc exemplo, quòd addam, eadem res magis illustratur. Anno 1588. Nouilunium uerum accidit Die 26. Martij, Hor. 14. Min. 49. post mer. hoc est, die 27. horis serè 9. ante meridiem, Plenilunium autem uerum die 11. Aprilis, hor. 1. post merid. Si igitur Epacta ij. illius anni apposita esset diei 27. Martij, quod nonnulli contendunt, ut nimirum prima dies Nouilunij Paschalis ex cyclo inuenti a die ueri Nouilunij non discreparet, incideret Luna XI III. in diem 9. Aprilis, atque ideo sequenti die 10. cum is Dominicus sit, Pascha ex decretis Ecclesiasticis celebratum esset, hoc est, ante plenilunium uerum, quod absurdum foret. Solerti igitur ac prudenti consilio Epacta ij. non ad diem 27. Martij, sed ad diem 29. adscripta est à nobis, nimirum ut prima eius Lunationis dies subsequatur diem 27. ueri Nouilunij.

QVOD si obijcias, Epactam illam diei 28. debuisse præfigi, non autem 29. diei, ut eius Nouilunium non duobus diebus, sed uno tantum a uero abesset: Respondeo, nulla ratione debuisse id fieri. Nam si ea Epacta de 29. die Martij in 28. migraret, promouendæ etiâ essent omnes aliæ Epactæ sursum per unum diem, cum alio ordine describi nequeant in Calendario, quàm descriptæ a nobis sunt, ut Lunationes constituantur alternis dierum 30. & 29. ut ratio postulat: quæ promotio si institueretur, præcurrerent multarum Epactarum Nouilunia ueras coniunctiones per integrum diem, ut in sequenti tabula apparet.

IN eius tabulæ prima columna descripti sunt anni Domini; in secunda, menses; in tertia, dies, horæ, & Minuta post meridiem, quibus Ephemerides Io. Antonij Magini Nouilunia uera exhibent; in quarta, Epactæ; in quinta denique Nouilunia ab illis Epactis, si per diem vnum promotæ essent, ostensa. Vbi liquidò constat, posteriora hæc Nouilunia prius indicari ab Epactis, quàm illa priora in cælo contingant: Et quidem in annis quibusdam, ut 1598. mense Nouembri; 1599. Decembri; 1603. Aprilis; 1603. Iunio; 1615. Octobri; 1619. Februario; & 1619. mense Iunio, anticipationem hanc maiorem esse die integro: quod esset per absurdum. Omisimus autem Nouilunia illa uera, quæ ipso meridie, vel vna, aut altera hora post meridiem fiunt iisdem diebus, quibus ab Epactis ostenderentur, & ea duntaxat annotauimus, quæ pluribus horis sequuntur Nouilunia Epactarum; & tamen, ut vides, in minori spatio, quàm 40. annorum, fierent 128. Nouilunia Epactarum, si per vnum diem promotæ essent, prius, quàm ueræ Luminarium coniunctiones in cælo existerent, quod esset contra vsum omnium nationum,

Cor Epactæ i. Ca-
lendario non pro-
motæ sunt sursum
uno die, ut citius
Nouilunia indica-
rent, quàm nunc
inducant.

Explicatio tabu-
læ sequentis.

Anni Dñi.	Mēses	Nouilunia vera ex E- phemeridi b ^o Magini. D. H. M.	Epact.	Nouila- nia ex E- pactis per unum diē sursum pro- motæ.	Anni Dñi.	Mēses	Nouilunia vera ex E- phemeridi b ^o Magini. D. H. M.	Epact.	Nouila- nia ex E- pactis per unum diē sursum pro- motæ.
1582	Dec.	24.15.55	xxvi	24	1592	Ian.	14. 4.34	xvi	14
1583	Ian.	23. 8. 0	vii	23	1592	Feb.	12.19.11	xvi	12
1583	Feb.	21.21.18	vii	21	1594	Apr.	20. 4. 3	viii	20
1583	Mar.	23. 8.16	vii	23	1595	Apr.	9. 7.44	xix	9
1583	Apr.	21.17.15	vii	21	1595	Iun.	7.12.21	xix	7
1583	Iun.	19. 6.24	vii	19	1595	Aug.	5. 8.36	xix	5
1583	Oct.	15. 4.53	vii	15	1596	Feb.	27.15. 0	j	27
1583	Dec.	13.17.15	vii	13	1596	Iun.	25. 6.49	j	25
1584	Ian.	12.12. 8	xviii	12	1596	Aug.	23. 7. 5	j	23
1584	Feb.	11. 5.31	xviii	10	1596	Oct.	21. 3.26	j	21
1584	Apr.	10. 8.20	xviii	10	1597	Iun.	14. 8.40	xii	14
1585	Apr.	29. 6.33	xxix	29	1597	Aug.	12.14.19	xii	12
1586	Apr.	18.12.13	x	18	1597	Sept.	11. 4. 0	xii	11
1586	Iun.	16.14.31	x	16	1597	Oct.	10.16.46	xii	10
1586	Aug.	14. 9. 9	x	14	1597	Nou.	9. 4.25	xii	9
1587	Apr.	7.12.56	xxi	7	1597	Dec.	8.15. 7	xii	8
1587	Mai.	7. 5.24	xxi	7	1598	Feb.	5.11.19	xxiii	5
1587	Iun.	5.20.29	xxi	5	1598	Apr.	5. 9.10	xxiii	5
1587	Iul.	5.10. 1	xxi	5	1598	Iun.	3.10.28	xxiii	3
1587	Aug.	3.21.55	xxi	3	1598	Aug.	1.15.55	xxiii	1
1587	Sept.	2. 8.31	xxi	2	1598	Aug.	31. 7.39	xxiii	31
1587	Oct.	1.18.23	xxi	1	1598	Sept.	29.23.33	xxiii	29
1587	Oct.	31. 4. 0	xxi	31	1598	Oct.	29.14.39	xxiii	29
1587	Nou.	29.13.38	xxi	29	1598	Nou.	28. 4.29	xxiii	27
1589	Oct.	9. 3.26	xiii	9	1598	Dec.	27.16.39	xxiii	27
1589	Dec.	7. 6.33	xiii	7	1599	Ian.	26. 3.27	xiii	26
1590	Feb.	4. 4.11	xxiii	4	1599	Feb.	24.13.24	xiii	24
1590	Sept.	28. 5.36	xxiii	28	1599	Apr.	24. 8.14	xiii	24
1590	Nou.	26.15.28	xxiii	26	1599	Iun.	22. 5. 8	xiii	22
1590	Dec.	26. 6.20	xxiii	26	1599	Aug.	20. 8.15	xiii	20
1591	Feb.	23. 6.15	v	23	1599	Oct.	18.17.59	xiii	18
1591	Dec.	15.11.40	v	15	1599	Nou.	17.11.15	xiii	17

Anni Dñi.	Mēses	Novilunia vera ex E- phemeridi b ⁹ Magini.	Epact.	Novilu- nia ex E- pactis per vnum diē fursū pro moet.
		D. H. M.		
1599	Dec.	17. 3. 16	iiii	16
1600	Jan.	15. 17. 18	xv	15
1600	Feb.	14. 5. 9	xv	13
1600	Dec.	5. 6. 33	xv	5
1601	Mar.	4. 5. 35	xxvi	4
1602	Feb.	21. 13. 30	vii	21
1602	Mar.	23. 4. 19	vii	23
1602	Apr.	21. 6. 9	vii	21
1602	Jun.	19. 9. 8	vii	19
1603	Feb.	10. 14. 43	xviii	10
1603	Mar.	12. 8. 51	xviii	12
1603	Apr.	11. 0. 52	xviii	10
1603	Mai.	10. 13. 56	xviii	10
1603	Jun.	9. 0. 45	xviii	8
1603	Iul.	8. 9. 3	xviii	8
1603	Aug.	6. 16. 44	xviii	6
1603	Oct.	4. 9. 1	xviii	4
1603	Dec.	2. 7. 14	xviii	2
1605	Jan.	16. 3. 10	x	16
1606	Jan.	5. 4. 18	xxi	5
1606	Aug.	3. 10. 30	xxi	3
1606	Oct.	1. 14. 25	xxi	1
1606	Nov.	29. 14. 7	xxi	29
1607	Aug.	22. 3. 7	ii	22
1607	Oct.	20. 11. 6	ii	20
1607	Dec.	18. 15. 9	ii	18
1608	Feb.	15. 12. 51	xiii	15
1609	Feb.	4. 3. 42	xxiii	4
1610	Feb.	23. 3. 30	v	23
1611	Feb.	12. 9. 2	xvi	12
1611	Apr.	12. 14. 29	xvi	12
1611	Jun.	10. 9. 14	xvi	10

Anni Dñi.	Mēses	Novilunia vera ex E- phemeridi b ⁹ Magini.	Epact.	Novilu- nia ex E- pactis per vnum diē fursū pro moet.
		D. H. M.		
1615	Feb.	27. 6. 9	j	27
1615	Apr.	27. 9. 14	j	27
1615	Jun.	25. 15. 7	j	25
1615	Iul.	25. 6. 17	j	25
1615	Aug.	23. 21. 14	j	23
1615	Sept.	22. 11. 32	j	22
1615	Oct.	22. 0. 49	j	21
1615	Nov.	20. 12. 52	j	20
1615	Dec.	19. 23. 47	j	19
1616	Jan.	18. 9. 56	xii	18
1616	Feb.	16. 19. 57	xii	16
1616	Oct.	10. 7. 0	xii	10
1616	Dec.	8. 12. 50	xii	8
1617	Feb.	5. 12. 10	xxiii	5
1617	Apr.	5. 7. 2	xxiii	5
1617	Sept.	29. 7. 45	xxiii	29
1617	Nov.	27. 12. 8	xxiii	27
1617	Dec.	27. 11. 27	xxiii	27
1618	Feb.	24. 16. 3	iiii	24
1618	Apr.	24. 8. 10	iiii	24
1618	Dec.	16. 14. 22	iiii	16
1619	Jan.	15. 8. 27	xv	15
1619	Feb.	14. 0. 34	xv	13
1619	Mar.	15. 13. 50	xv	15
1619	Apr.	14. 0. 30	xv	13
1619	Mai.	13. 9. 0	xv	13
1619	Jun.	11. 16. 22	xv	11
1619	Aug.	9. 7. 24	xv	9
1619	Oct.	7. 5. 14	xv	7
1619	Dec.	5. 13. 56	xv	5
1620	Jan.	4. 8. 57	xxvi	4
1620	Feb.	3. 4. 1	xxvi	3

num, apud quas Cyclos Lunaris fuit in usu. Non igitur Epactæ promouenda sunt per vnum diem sursum, ac proinde Epacta ij. recte ad diem 29. Martij, non autem ad 28. adscripta est.

EAD E M absurda consequerentur, si quis, relictis Epactis in Calendario, vt eis descripsimus, tabulam æquationis aliter institueret, nimirum præfigendo anno 1582. post correctionem, literam E, maiusculam, ut in tabula expansa aureo numero 12. anni 1588. responderet Epacta iij. in linea, cui litera E, maiuscula adscripta est, quæ quidem Epacta in Calendario superior est vno die, quàm Epacta ij. Eadem, inquam, absurda consequerentur, quia tunc Nouilunia ab Epactis uno item die citius monstrarentur, non secus, ac si promotæ essent Epactæ per vnum diem. Rectè igitur in æquationis tabula literam D, maiusculam anno 1582. post decem dierum exemptionem apposuiamus, non autem litera E, maiusculam, ne Nouilunia in Calendario prius, quàm oportet, ab Epactis indicentur. Eodem modo confirmabimus, alias literas alijs annis in tabula æquationis congruenter esse præfixas, ne, si aliter æquatio institueretur, Nouilunia Epactarum in Nouilunia vera incidant, uel ea antecedant, sed potius subsequantur, ut Lunæ xiiii. Paschales semper, quoad eius fieri potest, plenilunia media præueniant uno tantum die.

R V R S V S non expedire, ut Nouilunia, cycli coniunctionibus medijs, aut ueris congruant, sed magis ex vsu Ecclesiastico esse, ut eas subsequantur, planè docere nos potest cyclos aurei numeri olim Calendario inscriptus. Hic enim cum circa tempora Concilij Niceni Nouilunia indicaret iisdem prope diebus, quibus in cælo fiebant, factum est, ut frequentissime tunc Pascha in xiiii. Lunam incidere, hoc est, ante mediam oppositionem celebratum fuerit, contra eiusdem Concilij decreta. Id quod ex tabella subiecta manifestum est.

In tabula æquationis Epactarum litteram D, maiusculam recte appositam esse anno 1582. post correctionem, non autem littera E, maiusculam.

Pascha circa tempora Concilij Niceni frequenter incidit in Lunam xiiii. propterea quod Nouilunia minus cito ab antiis nouis monstrabatur.

Anni Dñi.	Aurei num.	Litteræ Dñic.	Pascha	Oppositio- nes mediæ Paschales
				D. H. M.
323	1	E	6. Apr.	6. 22. 45
326	4	B	5. Apr.	3. 13. 54
330	8	D	19. Apr.	19. 2. 57
346	5	E	25. Mar.	23. 15. 16
350	9	G	8. Apr.	8. 3. 58
370	10	C	28. Mar.	28. 5. 19
394	15	A	2. Apr.	2. 5. 23
441	5	E	23. Mar.	23. 1. 58
475	1	E	6. Apr.	6. 11. 4
495	2	A	26. Mar.	26. 12. 25

Explicatio tabel-
le superioris.

IN prima columna notati sunt anni, quibus Pascha ante plenilunium medium celebratum est, aut certe non post, sed ijs diebus, quæ plenilunia habent aliquot horis post meridiem: In secunda columna continentur aurei numeri illis annis currentes: In tertia, literæ Dominicales: In quarta, dies Paschæ: In quinta denique oppositiones mediæ Paschales. Vbi vides errorem hunc spatio 173. annorum in 10. annis admissum esse; ut mirandum non sit, tot adhuc discordias in Paschæ celebratione post Concilium Nicænum extitisse inter Orientalem, & Occidentalem Ecclesiam, usque ad Iustiniani Imperatoris tempora, quâdo Calendario inscriptus est Cyclus aurei numeri à Dionysio Abbate; quo tempore iam aurei numeri rectius Nouilunia, & xiiii. Paschales monstrabant, quàm Nicæni Concilij temporibus, hoc est, tardius quàm in cælo fiebant.

Cur in Pascha celebrando tot diffinitiones, fuerint inter Orientalem Ecclesiam, & Occidentalem.

Multos errores in Pascha fieri, si Epactæ citius Nouilunia indicaret, quàm ex præcepto pro noui Calendarii indicat, præferunt an. 1598.

HVC accedit, quod nisi Nouilunia Epactarum subsequerentur conjunctiones Luminarium eo modo, quo ab Epactis, adhibita æquationis tabula, in Calendario ostenduntur, insignes, & intolerabiles errores sapissimè contingerent in celebratione Paschæ. Cuius rei evidentiissimum exemplum est annus 1598. quem Mæstlinus, & nonnulli alij in medium adducunt, ut ostendant, Epactas non exhibere legitimas xiiii. Paschales. Nam si ex sententia eorum, qui putant, Nouilunia per Epactas tardius, quàm res ferat, indicari, Epactæ singulæ per singulos dies sursum promouerentur, uel (quod idem est) æquationis tabula ita institueretur, ut pro linea literæ D, maiusculæ in tabula expansa assumi iuberetur linealiteræ E, maiusculæ, incideret Nouilunium Paschale illius anni in diem 5. Aprilis, ubi collocata tunc esset Epacta xiiii. eiusdem anni, si illa Epactarum promotio fieret, vel ubi Epacta xiiii. ponitur, quæ eodem anno Nouilunia indicaret, si æquationis tabula aliter construeretur, ita ut annus 1582. post correctionem, præfixam haberet literam E, maiusculam, non autem D, maiusculam. Antecedens enim Nouilunium, quod incideret tum in 7. diem Martij, Paschale non esset, cum extraterminos Paschales cadat, ut ex ijs constat, quæ Capite 1. superioris libri scripsimus. Hoc concessio, celebraretur Pascha die 19. Aprilis, hoc est, Dominica prima post xiiii. Lunam, quæ tunc in diem 18. incideret. Cum ergo eo anno oppositio media fiat Die 20. Hor. 9. Min. 20. post merid. verum autem plenilunium Die 20. Hor. 22. Min. 39. post merid. præter solennitas Paschæ plenilunium tum uerum, tum medium, duobus fermè diebus, quod sacris Canonibus, & Concilijs aduersatur. Idemque demonstrari potest, alijs nonnullis annis accidere.

NE igitur tam sædi, ac turpes errores in tanta celebritate admittantur, optimo consilio sic dispositæ sunt Epactæ in Calendario, sicque earum æquatio instituta, ut Epacta anni 1598. sit xiiii. ad diem 8. Martij posita. Ita enim Nouilunium Paschale tunc incidet in 8. diem Martij, eiusque dies xiiii. in diem 21. ac proinde Pascha sequenti die 22. quæ Dominica est, celebrabitur, nimirum Luna xv. quæ in oppositionem

Pascha ann. 1598. rite celebrari ex præcepto noui Calendarii, cetera Mæstlini, Io. Anton. Magini, & alios nonnulli.

sitionem mediam tum incidit, cum ea fiat Die 21. Hor. 20. Min. 36. post merid. hoc est, Die 22. Hor. 4. ferè ante merid. Neque uerò obstat, quo minus rite tunc Pascha celebretur, quod plenilunium uerum contingat Die 22. Hor. 9. post merid. Ecclesia enim in hoc negotio ueros motus medijs postponit, ut Cap. 1111. libri primi ostendimus: Ut mirer quidnam in mentem uenerit Io. Antonio Magino Mathematico nostræ ætatis alioquin præstantissimo, eo anno in suis Ephemeridibus reijcere Pascha in 29. diem Martij, propter illam oppositionem uerâ. Si enim Nouilunium illud Martij est Paschale, ut uere est, etiam ipso teste, quod quidem Epacta xxij. die 8. Martij exhibet, eiusque diem xiiij. die 21. non potest Ecclesia, si Conciliorum, Patrumque decretis stare uelit, & diuturnæ consuetudini, non celebrare Pascha die 22. cū is sit Dominicus dies proxime Lunam xiiii. quam Cyclus exhibet, insequens. Neque enim unquam legimus, eam Pascha post Lunam xv. si ea in Dominicam incidat, in aliam hebdomadam, uidelicet in quartam, atque adeo in Lunam xxii. distulisse, cum hoc decretis Ecclesiæ repugnet. Neque uero in sui defensionem dicere potest, Ecclesiam debere Nouilunium illud in diem 9. Martij reijcere, ut eius dies xiiii. in 22. Martij incideret, hoc est, in diem Dominicum, ac proinde Pascha in Dominicum diem insequentem, id est, in diem 29. transferretur. Hoc, inquam, dicere non potest, quia tunc uel Epacta xxiii. cum omnibus alijs, per unum diem deorsum promouendæ essent, uel (quod idem est) pro Epacta xxiii. assumenda Epacta xxii. atque idcirco anno 1582. in tabula æquationis litera C, maiuscula præfigenda. quod absurdum est, cum hac ratione Nouilunia Cycli nimis serò conjunctiones cælestes subsequerentur: quippe cum plerisque uideantur ab Epactis, ut in Calendario nouo digestæ sunt, serius, quàm oporteat, monstrari. Quid ergo dicerent, si per diem integrum adhuc postponerentur? Constat ergo, Pascha anno 1598. ex usu Ecclesiæ, rite celebrari die 22. Martij, & nulla ratione, ut uult Maginus, differendum esse in diem 29. Hunc ego sanè lapsum doctissimi uiri libentissime dissimularem, præsertim cum ab Ecclesiæ præscripto per imprudentiam magis, quàm per contumaciam nonnihil recesserit; nisi eius auctoritas tum alios multos, tum uerò ipsum Mæstlinum, in fraudem impulsisset.

QVÆ cum ita sint, quis iure incusare nos, aut reprehendere audebit, nisi qui consuetudinis Ecclesiasticæ in Cyclorum usu prorsus sit ignarus, quod Nouilunia per Epactas inquirenda Nouilunij per Astrologicas tabulas inuentis postposuimus; ne uidelicet in eum, quem diximus, errorem, toties incurreremus, hoc est, tam sæpe Pascha ante oppositionem mediam celebraremus, ut temporibus Concilij Nicæni usu ueniebat? præsertim cum nec sic effugere omnino potuerimus, quin & Cyclus noster Epactarum Pascha interdum ante oppositionem penè mediam (licet rarò admodum id fiat, & ad summum in spatio 3000. an-

Maginus nō recte Pascha ann. 1598 in suis Ephemeridibus reijcere ex die 21. Martij in diem 29.

Primum Nouilunia Epactarum in Calendario ut plurimum postponantur, multa tamen caelestibus Nouiluniis obstant.

annorum semel, aut bis) offerat celebrandum, & plurima Nouilunia per eundem Cyclum in Calendario monstrata cum caelestibus Nouilunijs consentiant, videlicet omnia illa, quæ supra ante coniunctiones veras futura esse diximus, si Epactæ singulæ per singulos dies versus mensum initia promoueantur. Certe si quis tam seuerus iudex Epactarum esse velit, reputare secum debet, nullum Cyclum in Calendario descriptum omnia posse incommoda vitare, ut nimirum eius Nouilunia neque à Nouilunijs caelestibus dissentiant, neque eius Lunæ xv. oppositiones veras, aut medias interdum antecedant. Testis est aurei numeri Cyclus a Concilio Nicæno approbatus, qui dum circa eius Concilij tempora Nouilunia monstrabat iisdem fermè diebus, quibus in cælo fierent, sæpenumero eius Luna xiiii. biduo oppositionem mediam præibat, ac propterea non rarò Pascha ante oppositionem mediam celebrabatur, ut paulò ante diximus. Testis etiam est noster Cyclus Epactarum, qui dum cauere vult, ne eius Lunæ xiiii. biduo medias oppositiones præueniant, indicat plerumque Nouilunia coniunctionibus caelestibus posteriora.

Nulli cycli potest caelestibus motibus plane respondere, ob varias causas.

MVLTÆ autem causæ sunt, cur nullus Cyclus motibus caelestibus penitus respondere possit. Primum quia in Lunationibus cycli, quæ dierum 30. & 29. alternis constituuntur, non pauca horarum negliguntur, cum media Lunatio quilibet non contineat dies ipsos 30. aut 29. sed Dies 29. & Horas fermè 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. Deinde, quoniam cum in Lunationibus Cycli nulla habeatur ratio dierum intercalarium in annis bissextilibus, fit, ut interdum Lunatio, quæ deberet esse dierum tantum 29. contineat dies 30. immo quod maius est, Lunatio, quæ dies complecti deberet 30. efficiatur dierum 31. Tertio, quia cum propter utriusque anni, Solaris ac Lunaris, æquationem, de vna linea Epactarum tabulæ expansæ ad aliam transeundum sit, fit, ut non parum magnitudines Lunationum Ianuarij, Februarijque immutentur. Quarto, quia media coniunctio Luminarium, cui Cyclus magis congruere debet, quàm veræ, antecedere potest veram, & subsequi, horis prope modum 14. ut mirum videri non debeat, si Nouilunia Cycli a ueris coniunctionibus discrepent. Augetur hæc uarietas ex Meridianorum uarietate, propter quam eadem coniunctio, quæ Romæ uerbi gratia ipso meridie fit, Orientalibus populis, pluribus horis post meridiem, Occidentalibus uero, ante meridiem eueniat, necesse est.

In anno bissextili Lunatione interdum complecti dies 31.

QVANOQVAM autem accadat interdum, ut diximus, Lunam xiiii. Paschalem secundum Epactas biduo fermè oppositionem mediam præcurrere, non tamen idcirco Nouilunia magis postponenda sunt uisa, tum quia nimis a caelestibus Nouilunijs distarent, & ferius, quàm par est, monstrarentur in Calendario, tum etiam, quia

quia admodum rarò illa anticipatio Lunæ xiiii. contingit, eamque sæpenumero litera Dominicalis emendat; ita ut non semper eo in casu Pascha ante oppositionem mediam celebretur, propterea quòd Dominica in illam oppositionem non incidit, sed eam sequitur. Huc accedit, quòd Pascha, si magis postponerentur Nouilunia, non rarò ultimo, siue duodecimo mense celebraretur. Fieri enim posset tunc, ut Plenilunium aliquod medium incideret in diem ipsum æquinoctij, uel eum præiret, ac propterea Lunatio illa pertineret ad ultimum mensem, non autem ad primum, (quòd Plenilunium primi mensis subsequi debeat diem æquinoctij: quippe cum Luna xiiii. eiusdem primi mensis, Plenilunium vno die antecedens, nunquàm antea debeat æquinoctij diem, ut supra docuimus.) quam tamen Cyclus ita postpositus exhiberet Paschalem, nimirum quando eius Nouilunium contingeret die 8. Martij, & Luna xiiii. die 21. in ipso æquinoctio. Quod quidem ex sola postpositione Nouiluniorum euenit. Hinc enim fit, ut Nouilunium medium, duobus diebus, & eò amplius, præueniens Neomaniam Cycli Paschalem, habere possit suum Plenilunium in ipso die æquinoctij, uel ante, ac proinde ultimo mense tribuendum sit, quanquam Cyclus Neomaniam illam primo mense ascribat.

Nouilunia siue postposita esse, ut Pascha vltimo mense celebretur.

IAM uero Nouilunia ex Cyclo inuenta debere potius subsequi coniunctiones Solis, ac Lunæ, quæ in cælo fiunt, quam eadem comitari, confirmari quoque possumus auctoritate grauissimorum scriptorum. Nam Beda venerabilis, vir hac in re exercitissimus, in libro De Ratione temporum Cap. 41. asserit, Lunam non esse dicendam primam eo die, quo cum Sole coniungitur, sed die insequenti, quanquam 23. horis ante Solis occasum, quo apud ipsum dies incipit, coniunctio fiat. Vides ergo, Lunam dici posse primam secundum Cyclum, ex sententia Bedæ scriptoris de recta Paschæ celebratione diligentissimi, etiam si prius Sol cum Luna coniunctus fuerit per diem integrum, & eo amplius. Idem præcipit Campanus in Computo Maiori Cap. xxviii. his uerbis.

Bedæ Lunam non esse dicendam primam eo die, quo cum Sole coniungitur, etiam si 23. horis ante occasum Solis, quo dies incipit, coniunctio fiat.

Lunam oportet dici primam non in ipso die coniunctionis eius cum Sole, sed in die proxime sequenti, cum iam principium incipit apparere. Vbi perspicue docet, Nouilunium Cycli per diem integrum subsequi debere coniunctionem Solis cum Luna. In eadem sententia plerique ueterum Patrum fuerunt, præcipue uero Theophilus Alexandrinus Episcopus, cuius tantum in hoc negotio Paschæ apud Pontifices Romanos auctoritas ualuit, ut ex eius supputatione, ac præscripto, Ecclesia pluribus annis Pascha celebrarit, ut constat ex epistolis Magni illius Leonis Papæ ad Martianum Imperatorem, & Eudoxiam Augustam. Hic autem Theophilus, ut refert S. Cyrillus, eius in Episcopatu successor, (ut testantur Paulus Middelburgensis, Ioann. Stoflerinus, & alij Computistæ) censuit Lunam

Campano Lunam non esse dicendam primam ipso die coniunctionis, sed sequenti die.

Theophilo Alexandrino, & S. Cyrillo Lunam xiiii. cycli esse eo, quæ ex tabulis Astro-nomicis est xvi. a coniunctione.

L1 cam

eam ex Cyclo, & vsu Ecclesiæ, appellandam esse **XIIII**. quam alij ex tabulis Astronomicis **XVI**. à coniunctione vocabant: quam quidem sententiam totis viribus idem S. Cyrillus comprobare nititur. Ex quo satis apparet, eum non accepisse Lunam primam, ad celebrationem Paschæ, eo die, quo cum Luna Sol coniungitur, sed duobus ferme diebus post. Itaque non infeliciter cum nostris Epactis actum est, cum ita distributæ sint in Calendario, ut earum Nouilunia, ut plurimum, medias coniunctiones consequantur modo paucioribus horis, modo pluribus, ut natura Cycli fert, & constituit illa alternarum Lunationum 30. & 29. dierum patitur: quandoquidem hac in re & ueteres illos Patres imitati sumus, & ea dispositione Epactarum seruata, Pascha congruo magis tempore celebratur, ut constat ex iis, quæ diximus.

A D extremum, non esse absurdum, neque nouum, aut inusitatum in Ecclesia DEI, primam dici Lunam, hoc est, primum diem mensis Lunaris, quando iam per diem integrum, & eo amplius, coniunctio Luminarium præcessit in cælo, ita ut iam secunda esset dicenda illa Luna, uel secundus dies mensis Lunaris; facile sibi persuadebit, qui paulo accuratius considerauerit, in anno etiam Politico Solari diem illum interdum appellari primum, qui uerius ultimus dicendus esset in anno: Item in mensibus anni Solaris diem illum nonnunquam vocari ultimum mensis alicuius, qui re ipsa primus alterius insequentis mensis esse deberet: quod ita planum erit. Si ponamus Solem die primo uerbi gratia Ianuarij, anno post bissextum primo, ipso meridie esse in puncto quopiam certo Zodiaci, constat, post expletos 365. dies eum meridie eiusdem diei primi redire non posse ad idem punctum, sed post 6. ferè horas, quæ in annis communibus negliguntur, ad illud reuersurum, sub occasum Solis: secundo uerò anno, post 12. ferè horas, circa mediam noctem sequentem: & tertio, post 18. horas, hoc est, sub ortum Solis secundi diei Ianuarij. Dies ergo iste secundus, rectius appellandus esset primus dies Ianuarij, quod Sol tunc periodum sui cursus absoluerit; cum tamen adhuc eum nominemus primum diem anni, qui uerius ultimus antecedentis anni censeri deberet. Rursus, si statuamus, Solem primo die uerbi gratia Martij, anno tertio post bissextum, hora 6. ante meridiem, hoc est, circa Solis ortum, tenere punctum aliquod certum in cælo, efficitur, ut insequenti anno bissextili, propter diem intercalarem additum, ad idem punctum redeat die ultimo Februarii, qui tunc 29. dies continet, non in ortu, sed 6. horis ferè post, id est, circa meridiem. Hic ergo ultimus dies Februarij merito tunc diceretur primus dies Martij, quod in eo Sol ad idem cæli punctum redierit, in quo eum primo die Martij antecedentis anni collocaueramus; cum tamen adhuc eundem diem dicamus primum Martij, qui uerius secundus dicendus esset. Itaque,

Merito Epactas noni Calendarii indicare Nouilunia post coniunctiones medias.

In anno Politico Solari diem illi interdum appellari primum, qui uerius esset ultimus dicendus: & diem illi nonnunquam dici ultimum alicuius mensis, qui uerius diendus esset primus insequentis mensis.

ut uides, cogimur interdum diem aliquem in anno Solari politico appellare primum, uel secundum, qui tamen a primo, uel secundo abest modo 6. horis, modo 12. modo 18. toleramusque huiusmodi errorem, donec expletis quatuor annis, per intercalationem unius diei corrigatur. Pari ergo ratione in anno Lunari Politico, propter horas, & horarum minutias in una Lunatione omittas, & propter additum diem in anno bissextili, denique propter alias causas, cogitur Ecclesia pronunciare interdum Lunam primam, quæ uerius secunda esset, toleratque hunc errorem, donec per Embolismos, & alias Lunæ æquationes compensetur.

VERVM antequam ad postremum caput huius libri ueniamus, in quo Mæstlini argumenta soluenda sunt, operæ pretium me facturum arbitror, si hoc loco rationem quandam simplicem, ac facilem proposuero, qua sine magno labore quiuisset per Epactas Nouilunia, atque Plenilunia media possit inuestigare. Quæ quidem ratio, etsi non sit tam accurata, ut ea, quæ ex tabulis mediorum motuum deprimuntur, parum tamen a uero abest, atque in tabulis Prutenicis, & in tabulis Ioan. Antonij Magini traditur, diligenterque a Paulo Middelburgensi in sua Paulina describitur: ita ut ei tuto in hoc negotio Paschæ fidere possimus. Hac enim ratione fiet, ut in promptu habeamus mediam oppositionem Paschalem, quando opus erit, aut quando Cyclus Epactarum erit examinandus, rectène Lunam **XIIII**. Paschalem exhibeat, an non: Præsertim uerò, quia proximo Capite plurimas oppositiones Paschales medias supputare cogemur, ad calumnias, cauillationesque Mæstlini depellendas: quod & paulo ante in aureo numero Concilij Nicæni examinando factum est a nobis.

PRÆTER Epactas igitur, quæ adhuc declaratæ sunt, oriunturque ex diebus, quibus Lunaris annus a Solari superatur, utroque anno per dies integros computato, neglectisque horis, earumque fragmentis, considerantur ab Astronomis alia Epactæ exquisitiore, in quibus nimirum horæ quoque, atque horarum fragmenta obseruantur, suntque dies, horæ, minutiaque horarum, quæ in quolibet anno, uel etiam mense, ultra integras Lunationes medias supersunt, non explentes unam Lunationem mediam integram: quæ quidem Epactæ annorum, ac mensium dicuntur.

ITA QVE si annum Lunarem, hoc est, Dies 354. Hor. 8. Min. 48. Sec. 38. Ter. 12. ex anno Solari dierum 365. detrahas, reliquæ sient Epactæ unius anni communis, Dies 10. Hor. 15. Min. 11. Sec. 21. Ter. 48. Anni uerò bissextilis Epactæ erunt, Dies 11. Hor. 15. Min. 11. Sec. 21. Ter. 48. Hinc facile Epactas duorum annorum communium, trium, uel quatuor, &c. usque ad 100. conficies, per continuam additionem Epactarum unius anni, abiiciendo tamen semper Lunationem integram, hoc est, Dies 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. quando summa confecta maior est, & adden-

Epactæ annorum, ac mensium, quæ.

Epactæ annorum ac mensium quo pacto colligantur & in tabulas redigantur, ut Nouilunia, plenilunia que inuestigata.

do insuper diem 1. annis bissextilibus, cuiusmodi sunt anni 4. 8. 12. 16. & reliqui, quos quaternarius numerat, ut vides in sequenti tabula 100. annorum expansionem esse factum.

EADEM ratione compones ex continua additione Epactarum 100. annorum Epactas 200. 300. 400. & consequentium annorum centenariorum, reijciendo semper, quando fieri potest, integram Lunationem: quod cernitur in altera tabula annorum per 100. collectorum usque ad 4000. Verum singulis hisce Epactis annorum collectorum per 100. addita est Epoche CHRISTI, (vulgo Radix CHRISTI uocatur) quæ Magino auctore, continet Dies 16. Hor. 18. Min. 12. Sec. 30. Elegimus autem hanc potius radicem, quàm eam, quæ in tabulis Prutenicis continet Dies 17. Hor. 5. Min. 27. Sec. 30. aut illam, quæ Paulus Middelburgensis ponit Dies 16. Hor. 16. Min. 41. Sec. 9. quoniam inter has duas media quodammodo est. Quod si quis extendere velit ulterius hanc tabulam, adiciat continue Dies 25. Hor. 4. Min. 30. Sec. 33. reijciendo semper Lunationem Dierum 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. quando abiici potest.

RVRSVS si ex 31. diebus mensis Ianuarij demas Lunationem integram Dierum 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. reliquæ sient Epactæ Ianuarij, Dies 1. Hor. 11. Min. 15. Sec. 56. Ter. 49. Quibus si addas dies insequentium mensium, abiiciendo item, quando fieri potest, integram Lunationem, & in anno bissextili tribuendo dies 29. Februarius, conflabis Epactas omnium mensium tam anni communis, quàm bissextilis, quemadmodum factum esse uides in duplici tabula mensium.

POSTREMO si a dimidiato mense Lunari Dierum 14. Hor. 18. Min. 22. Sec. 1. Ter. 36. per continuam additionem dimidiati mēsis progrediatis, nihil abiiciendo, donec ad quartam coniunctionem pervenias Dierum 118. Hor. 2. Min. 56. Sec. 13. ut in apposita tabella cernere licet, quam Astronomi Tabulam revolutionum Nouiluniorum, Pleniluniorumque appellant, compositæ erunt tabulæ, quibus facili negotio & Nouilunia, & Plenilunia media supputabuntur, ut mox dicemus. Satis est autem pervenire ad quartam cōiunctionem, quia summa subtrahenda ex his revolutionibus nunquam maior esse potest, quàm numerus huius quartæ coniunctionis. In omnibus porro istis tabulis, quas ex Ioann. Antonio Magino huc transtulimus, neglecta sunt Minuta Tertia, ita tamen, ut in compositione tabularum, quando plura Tertia in summa fuerunt quàm 30. assumptum sit 1. Secundum.

SECVNTVR

TABVLAE AD NOUILVNIA,
pleniluniaque calculanda.

Anni 100. Epactæ	Epactæ			
	D	H	M	S
1	10	15	11	22
2	21	6	22	44
3	2	8	50	2
4	14	0	1	24
5	24	15	12	46
6	5	17	40	5
7	16	8	51	27
8	28	0	2	49
9	9	2	30	7
10	19	17	41	29
11	0	20	8	48
12	12	11	20	10
13	23	2	31	32
14	4	4	58	50
15	14	20	10	12
16	26	11	21	34
17	7	13	48	53
18	18	5	0	15
19	10	22	38	55
20	10	22	38	55
21	21	13	50	17
22	2	16	17	36
23	13	7	28	58
24	24	22	40	20
25	6	1	7	38
26	16	16	19	0
27	27	7	30	22
28	9	9	57	41
29	20	1	9	2
30	1	3	36	21
31	11	18	47	43
32	23	9	59	5
33	4	12	26	24
34	15	3	37	45
35	25	18	49	7
36	7	21	16	26
37	18	12	27	48
38	29	3	39	10
39	10	6	6	28
40	21	21	17	50
41	2	23	45	9
42	13	14	56	31

Anni 100. Epactæ	Epactæ			
	D	H	M	S
43	24	6	7	53
44	6	8	35	12
45	16	23	46	33
46	27	14	57	55
47	8	17	25	14
48	20	8	36	36
49	1	11	3	55
50	12	2	15	16
51	22	17	26	38
52	4	19	53	57
53	15	11	5	19
54	26	2	16	41
55	7	4	43	59
56	18	19	55	21
57	29	11	6	43
58	10	13	34	2
59	21	4	45	24
60	3	7	12	42
61	13	22	24	4
62	24	13	35	26
63	5	16	2	45
64	17	7	14	7
65	27	22	25	29
66	9	0	52	47
67	19	16	4	9
68	1	18	31	28
69	12	9	42	50
70	23	0	54	12
71	4	3	21	30
72	15	18	32	52
73	26	9	44	14
74	7	12	11	33
75	18	3	22	55
76	0	5	50	13
77	10	21	1	35
78	21	12	12	57
79	2	14	40	10
80	14	5	51	38
81	24	21	3	0
82	5	23	30	18
83	16	14	41	40
84	28	5	53	2

Reuolutio- nes Nouiluniorum, Pleniluniorum;				
	D	H	M	S
opp. con.	14	18	22	2
opp. con.	29	12	44	3
opp. con.	44	7	6	5
opp. con.	59	1	28	6
opp. con.	73	19	50	8
opp. con.	88	44	12	10
opp. con.	103	8	34	11
opp. con.	118	2	56	13

Anni colle- cti per 100.	Radix Christi D H M S			
	16	18	12	30
Anni colle- cti per 100.	Epactæ			
	D	H	M	S
100	12	9	59	0
200	8	1	45	30
300	3	17	31	59
400	28	22	2	32
500	24	13	49	2
600	20	5	35	32
700	15	21	22	1
800	11	13	8	31
900	7	4	55	0
1000	2	20	41	31
1100	28	1	12	3
1200	23	16	58	33
1300	19	8	45	3
1400	15	0	31	33
1500	10	16	18	2
1600	6	8	4	32
1700	1	23	51	2
1800	27	4	21	35
1900	22	20	8	4
2000	18	11	54	34
2100	14	3	41	4
2200	9	19	27	34
2300	5	11	14	3
2400	1	3	0	33

Anni colle- cti per 100.	Epactæ			
	D	H	M	S
2500	26	7	31	6
2600	21	23	17	36
2700	17	15	4	5
2800	13	6	50	35
2900	8	22	37	5
3000	4	14	23	35
3100	0	6	10	5
3200	25	10	40	38
3300	21	2	27	8
3400	16	18	13	37
3500	12	10	0	7
3600	8	1	46	37
3700	3	17	32	7
3800	28	21	2	40
3900	24	13	49	10
4000	20	5	35	40

Anni cōmunis				
Menfes	Epactæ			
	D	H	M	S
Ian.	1	11	15	57
Feb.	29	11	15	57
Mar.	1	9	47	50
Apr.	1	21	3	47
Mai.	3	8	19	44
Iun.	3	19	35	41
Iul.	5	6	51	38
Aug.	6	18	7	35
Sept.	7	5	23	31
Oct.	8	16	39	28
Nou.	9	3	55	25
Dec.	10	15	11	22

Anni Bissext.				
Menfes	Epactæ			
	D	H	M	S
Ian.	1	11	15	57
Feb.	0	22	31	54
Mar.	2	9	47	50
Apr.	2	21	3	47
Mai.	4	8	19	44
Iun.	4	19	35	41
Iul.	6	6	51	38
Aug.	7	18	7	35
Sept.	8	5	23	31
Oct.	9	16	39	28
Nou.	10	3	55	25
Dec.	11	15	11	22

Qua ratione No
uillunia, Plenilu-
niaque media ex
tabulis Epactarū
inquirantur.

VSVS autem propositarum tabularum ad Nouilunia media, Pleni-
luniaque inquirenda est eiusmodi. Colligantur in unam summam
Epactę annorum per 100. collectorum, qui elapsi sunt, & Epactę annorū
expansorum, qui etiam completi sunt, ac denique Epactę mensis, qui il-
lum, cuius Nouilunium medium, aut plenilunium quęritur, antecedit,
ut in tabulis Astronomicis fieri solet. Summa deinde hæc ex nume-
ro Coniunctionum, prope syllabam Con. aut Oppositionum, iuxta
syllabam Opp. proxime maiore in tabula reuolutionum, reiciatur, pro-
ut media coniunctio uel oppositio inquiratur. Reliquus enim nume-
rus dabit tempus coniunctionis, oppositionisve quęsitæ.

EXEMPLI causa. Sit inuestigandum Nouilunium mensis Se-
ptembris anno 1723. Epactę annorum 1700. sunt Dies 1. Hor. 23. Min.
51. Sec. 2. Epactę uerò annorum 22. completorum sunt Dies 2. Hor. 16.
Min. 17. Sec. 36. Epactę denique mensis Augusti completi anni commu-
nis sunt Dies 6. Hor. 18. Min. 7. Sec. 35. ut ex superioribus tabulis patet.
Quę efficiunt summam Dierum 11. Hor. 10. Min. 16. Sec. 13. Hęc summa
ablata ex proxime minore numero coniunctionum hoc est, ex Dieb. 29.
Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. relinquit Dies 18. Hor. 2. Min. 27. Sec. 50. & ad-
ditis diebus 11. qui exempti erunt vsque ad illud tempus ex anno,
(semper enim adijciendi sunt dies exempti propter æquationem equino-
ctij) fiunt Dies 29. Hor. 2. Min. 27. Sec. 50. Medium ergo Nouilunū
incidet in Diem 29. Septembris, Hor. 2. Min. 27. Sec. 50. post mer. ut in
hiscę formulis apparet,

D.	H.	M.	S.
1	23	51	2
2	16	17	36
6	18	7	35
11	10	16	13

D.	H.	M.	S.
29	12	44	3
11	10	16	13
18	2	27	50
11			
29	2	27	50

QVOD si ex hoc tempore auferas tempus unius Lunationis me-
dię, adiectis prius diebus 31. antecedentis mensis Augusti, quia abie-
ctio fieri nequit, reliquum erit tempus antecedentis Nouilunij medię,
quod fiet mense Augusto, Die 30. Hor. 13. Min. 43. Sec. 47. Si autem ei-
dem illi tempori inuento adicias tempus Lunationis unius medię, &
ex summa auferas dies 30. mensis Septembris, reperies Nouilunium
insequens fieri mense Octobri, Die 28. Hor. 15. Min. 11. Sec. 53. At
uerò si ex tempore cuiuslibet Nouilunij demas semissem mensis Luna-
ris, id est, Dies 14. Hor. 18. Min. 22. Sec. 2. uel eidem addas, reperies tē-
pus

pus plenilunij medię antecedentis, vel insequentis. Ita reperies ple-
nilunium mense Septembri fieri Die 14. Hor. 8. Min. 5. Sec. 48. Octobri
uerò, Die 13. Hor. 20. Min. 49. Sec. 52. Verum memento, semper adii-
ciendos esse dies antecedentis mensis, quando subtractio fieri nequit:
Item auferendos esse dies mensis propositi, si summa collecta excedat
dies illius mensis.

SIT rursus inueniendum plenilunium medium Paschale mense
Martio, uel Aprili anni 2673. Dico mense Martio, uel Aprili, quia
nondum constat, quo mense Plenilunium Paschale futurum sit. Cum
annis 2600. accipe Epactas Dier. 21. Hor. 23. Min. 17. Sec. 36. At cum
annis 72. completis, Epactas Dier. 15. Hor. 18. Min. 32. Sec. 52. Et cum
Februario elapso anni communis Epactas Dier. 11. Min. 15. Sec.
57. quarum summa est Dier. 67. Hor. 5. Min. 6. Sec. 25. quę summa abla-
ta ex numero oppositionū proxime maiore, nimirū ex Dieb. 73. Hor. 19.
Min. 50. Sec. 8. remanent Dies 6. Hor. 14. Min. 43. Sec. 43. Et additis die-
bus 18. qui ad illud tempus usque ablati erunt, fiet oppositio media Pa-
schalis mense Martio, Die 24. Hor. 14. Min. 43. Sec. 43. quę insequenti
diei 25. adscribenda erit, in quem cadet tunc Luna xiiij. Epactę xix.
quę cum aureo numero 14. concurrit.

QVOD si loco Februarij, cum Martio anni communis accepisses
Epactas Dier. 1. Hor. 9. Min. 47. Sec. 50. effecisses summam Dier. 39.
Hor. 3. Min. 38. Sec. 18. quę dempta ex Dieb. 44. Hor. 7. Min. 6. Sec. 5.
(qui numerus oppositionum proxime maior est) relinquit Dies 5. Hor.
3. Min. 27. Sec. 47. Et additis diebus 18. qui detracti erunt ex anno,
fiet Plenilunium mense Aprili, Die 23. Hor. 3. Min. 27. Sec. 47. quod Pa-
schale non est, cum consequatur diem 19. Aprilis, quo clauduntur ple-
nilunia media Paschalia. Aufer ergo ab illo (adiectis prius diebus
31. mensis Martij antecedentis) Lunationem integram, inueniesque
Plenilunium Paschale mense Martio fieri Die 24. Hor. 14. Min. 43. Sec.
44. ferme, ut prius.

PRÆTEREA quærendum sit Plenilunium medium Paschale
mense Martio, uel Aprili anni 1592. Cum annis 1500. sume Epactas
Dier. 10. Hor. 16. Min. 18. Sec. 2. Cum annis uerò 91. completis Epactas
Dier. 15. Hor. 2. Min. 0. Sec. 16. Et cum Februario elapso anni bissextilis,
Epactas Dier. 0. Hor. 22. Min. 31. Sec. 54. quę summam conficiunt
Dier. 26. Hor. 16. Min. 50. Sec. 22. Hac summa subtracta ex proxime
maiori numero oppositionum, hoc est, ex Dieb. 44. Hor. 7. Min. 6. Sec. 5.
& additis decem diebus ex anno demptis, fiet Plenilunium medium
Paschale mense Martio Die 27. Hor. 14. Min. 15. Sec. 43. hoc est, die 28.
in quem etiam incidit Luna xiiij. Epactę xvj. cum aureo numero 16.
concurrentis.

QVOD si pro Februario, sumpsisses cum Martio anni bissextilis
Epactas Dier. 2. Hor. 9. Min. 47. Sec. 50. inuenisses Plenilunium mense
Aprili Die 26. Hor. 2. Min. 59. Sec. 47. quod Paschale non est. Ablata
igitur Lunatione integra, (adiectis prius diebus 31. mensis Martij an-
tecedentis

Mm

tecedentis

recedentis, offeretur Plenilunium Paschale mense Martio Die 27. Hor. 14. Min. 15. Sec. 44. fermè, ut antea.

POSTREMO si velis scire Plenilunium medium Paschale mense Martio, uel Aprili anni 383. Cum annis 300 cape Epactas Dier. 3. Hor. 17. Min. 31. Sec. 59. At cum annis cōpletis 87. sume Epactas Dier. 1. Hor. 1. Min. 59. Sec. 1. Ac denique cum Februarii anni bissextilis transacto Epactas Dier. 6. Hor. 22. Min. 31. Sec. 54. Summam omnium Dierum 5. Hor. 18. Min. 2. Sec. 54. detrahe ex proxime maiore numero Oppositionum, nimirum ex Dieb. 14. Hor. 18. Min. 22. Sec. 2. inueniesq; plenilunium quæsitum fieri mense Martio, Die 9. Hor. 0. Min. 19. Sec. 8. quod non potest esse Paschale, cum non sequatur diem 21. æquinoctio destinatum. Addita ergo integra Lunatione, fient Dies 38. Hor. 13. Min. 3. Sec. 11. & ablatis diebus 31. mensis Martij, contingerit illud Plenilunium mense Aprili, Die 7. Hor. 13. Min. 3. Sec. 11. hoc est, die 8. Cadit autem tunc Luna xiiij. aurei numeri 9. in diem 7. Aprilis, ut ratio postulat.

IAM verò si loco Februarij acceperis cum Martio anni bissextilis, Epactas Dier. 2. Hor. 9. Min. 47. Sec. 50. inuenisses statim Plenilunium in Aprili, Die 7. Hor. 13. Min. 3. Sec. 12. idem ferè, quod prius.

CÆTERVM si quæras, cur ad calculum adiiciendi sint omnes dies exempti, siue omitti, cum tamen non semper per tot lineas Epactarum factus sit descensus in tabula expansa, scito hanc esse causam. Calculus Astronomicus exhibet Lunationes, si nullus dies esset ablatas, ut uerè in cælo contingunt, nulla habita ratione æquationis Lunæ: quippe cum calculus ipse Lunam per se æquet, & æquatio Lunæ solum ad corrigendum Cyclum decennouennalem adhibeatur. Quare si usque ad tempus, quo calculus instituitur, aliquot dies, ob æquinoctij æquationem, exempti sint, accident Lunationes totidem diebus ferius: quandoquidè in calculo illi iidem dies assumpti fuerunt. Necessario ergo addendi sūt omnes dies exempti, ut Lunationes in proprios dies incidunt.

ARGVMENTA MAESTLINI ADVERSVS Nouilunia, Quartasdecimas Paschales, & æquationem tam Epactarum, quàm Cycli Solaris noui Calendarij, eorumq; confutationes.

CAP. VII.

Solutio argumentorum Maestlini, & aliorum contra Nouilunia cycli Epactarum noui Calendarij.

F ijs, quæ proximo Capite scripsimus, nullo omnino negotio omnia argumenta non solum Maestlini, uerum etiam aliorum, quæ contra Nouilunia Calendarij noui excogitata sunt, uel excogitari possunt, dissoluuntur. Omnia enim id solum efficiunt, Nouilunia ex Epactis nostris inuenta, ueris aut medijs Nouilunijs non omni-

no

no congruere, sed hæc, ut plurimum, ante illa contingere: quod nos sponte, atque ultro damus, causamq; cur id necessario ita fieri debeat, superiori Capite aperuimus: ut non opus sit, (ut inepte, atque insulse iocans uociferatur Mestlinus) nos Mathematicos Calendarij huius Patres, uel Patronos accurrere, & huic languido nostro clienti ferre suppetitias. Calendarium enim hoc nouum rectissime se habere in Nouilunijs ex usu Ecclesiæ demonstrandis, clarissime superiori Capite ostendimus. Neque in hac Calendarij restauratione opus impossibile, ut falso putat, moliti sumus, eò quod, nobis ipsis auctoribus, nullus cyclus possit omni ex parte motibus cælestibus respondere: nisi sortè dicere uelit, & a Iulio Cæsare, Alexandrinis, Concilio Nicæno, & ab omni antiquitate inanem laborem in cyclis Calendario inscribendis susceptum esse: quod esset summæ dementia. Quauquam enim Cyclus Nouilunia de industria propter rectam Paschæ celebrationem, postponit, nõ tamen a ueris ea longe abesse permittit, ut operæ pretium sit ea, etiam sic postposita, cognoscere: præsertim cum ex cyclo discamus, quot dies Luna plerumque habeat post coniunctionem ueram; ita ut quando Luna dicitur prima, secunda, tertia, quartadecima, &c. intelligamus diem fermè primum esse, secundum, tertium, quartumdecimum, &c. à coniunctione elapsum.

QVOD uerò attinet ad Lunas xiiij. Paschales, ostendit se Mestlinus tam infcius, & ignarum consuetudinis Ecclesiasticæ, in summa arrogancia, & impudentia, ut pudeat me, qualiscumque sum, cum huiusmodi homine disputare. Nam ut demonstrer, nostras xiiij. Paschales erroneas esse ac falsas, & motibus cælestibus non congruere, coaceruat pag. 24. & 25. annos 70. ab anno 1500. usque ad annum 1700. quibus termini nostri Paschales uel vno die tantum medias oppositiones antecedunt, uel eas subsequuntur, ipso etiam teste: quæ quidem res cycli nostrum non modo non labefactat, uerum etiam usque eo confirmat, ut magnam ei gratiam, quocumque animo fecerit, debere fateamur; quandoquidem Cap. antecedenti abunde demonstraui, in Cyclo quolibet, ut recte terminos Paschales, siue Lunas xiiij. indicet, satis esse, ut eius numeri nunquam Lunam xiiij. Paschalem exhibeant biduo ante oppositionem mediam, sed uel uno die tantum, uel certe in ipsa media oppositione, aut paulo post. Id quod in annis ab aduersario probatis prorsus seruatum cernitur.

CÆTERVM in ea ipsa re turpiter lapsus est, & penè pueriliter, cum putat, Lunam xiiij. Paschalem a media oppositione non differre, ac proinde quotiescunque illa cum hac non congruit, errorem ex eius sententia in termino Paschali committi: quod inauditum est, ac nouum in DEI ecclesia, ut ex superiori Capite manifestum est. Sed quid mirum, si homo non modo rerum Ecclesiasticarum ignarus, sed etiam contradicendi stidio prouectus tam frèdè ruit, ac tam sæpe? Nihil enim peritiorum se præbet in hisce 7. annis, 1576. 1578. 1579. 1580. 1581. 1582. 1583. in quibus ita debacchatur, ut exclamet, nosmetipsos deridendos

Mm 2 nos

Cycli Epactarum in Calendario nostro, quot dies plerumque post coniunctionem ueram elapsi sint.

Inficia Maestlini, atq; arrogancia in xiiij. Paschales oppugnatione.

Argumenta Maestlini aduersus xiiij. Paschales confirmare cycli Epactarum potest, quæ insinuat.

Error Maestlini putantis, illi esse oppositionem mediam, & Lunam xiiij.

nos prostituisse toti mundo, quodd etiam in his annis, quibus hunc festum enixi sumus, & in lucem produximus, ualde enormiter errauimus. Sed videat ipse, ne tanquam infans sanos irridens omnibus deridendum sese prostituat, cum suæ stultitiæ testes colligens plane declaret, se ne primoribus quidem labris, quod dicitur, ea attigisse, quæ Patres, & Concilia de recta Paschæ celebratione decreuerunt. Nam in his 7. annis Lunæ xiiij. Paschales secundum nostras Epactas à Conciliorum decretis non dissentiunt, cum semper uel uno die medias oppositiones antecedant, uel cum illis congruant, uel denique paulo post eas occurrant, ut in hac tabella perspicuum est.

Anni Domini	Aurei numeri	Epactæ	xiiii Paschales	Oppositiones mediae
				D H M
1576	19	xxix	14 Apr.	13. 1. 37
1578	2	xxii	22 Mar.	22. 19. 15
1579	3	iii	10 Apr.	10. 16. 47
1580	4	xiiii	30 Mar.	30. 1. 36
1581	5	xxv	18 Apr.	17. 23. 9
1582	6	vi	7 Apr.	7. 7. 57
1583	7	vii	6 Apr.	6. 16. 46

Inconsiderantia
Mæstlini, dum an
nos a recta corre
ctione exami
nat, ac si ex illis
fuisse 10. dies
exempti.

NEC satis consideratus fuit (ut leuissime dicam) in 4. hisce annis, 1571. 1572. 1573. 1579. in quibus, ut ostenderet, Lunas xiiij. Paschales Epactarum longius a pleniluniis ueris distare, hoc est, biduo ea anteuertere, (quod tamen ad rem non facit, cum in hoc negotio motus medij spectandi sint, non ueri.) ita intentum animum habuit ad nouum Calendarium euertendum, ut instituti sui penè oblitus, & quidnam ageret, non considerans, plenilunia illorum supputauerit, perinde ac si ex illis 10. iam dies fuissent sublati, cum tamen annum correctionis antecedant: quod perridiculum est. Nam cum initium, seu radix exemptionis 10. dierum, constituatur in anno 1600. a quo in posterum æquatio quadringentesimo quoque anno adhibenda progreditur, non sunt auferendi 10. dies ex annis, qui correctionem nostram antecedunt, sed aliquid minus, præsertim ex annis, qui remotiores sunt ab anno 1600. cuiusmodi est annus 1571. Vnde mirum non esset, si xiiij. Paschalis huius anni non satis medio, aut uero Plenilunio responderet. Excerpti autem a Mæstlino ex illis annis dies 10. ex eo apparet, quod eius calculus locum non habet, nisi, quos dixi, dies pro exemptis habeantur; Id quod in hac tabella cernitur.

Anni Domini	Aurei numeri	Epactæ si exempti fuisset 10. dies ex his annis	xiiii Paschales	Plenilunia media	Nouilunia vera secundum Mæstlinum.
				D H M	DIES
1571	11	xxi	23 Mar.	23. 22. 35	25 Mar.
1572	8	xviii	26 Mar.	26. 23. 57	28 Mar.
1573	14	xxiiii	18 Apr.	19. 4	20 Apr.
1579	3	xxiii	21 Mar.	22. 4. 3	23 Mar.

Vbi uides, xiiij. Paschales die tantum vnico anteire media plenilunia, quod satis est ad rectam Paschæ celebrationem, ut sæpè diximus. Itaque etiam si malitiose 10. dies ex illis annis detraxerit, nihil tamen effecit, sed nostras xiiij. Paschales potius confirmauit. Quod si anni illi accipiantur ante correctionem Calendarij, hoc est, sine detractioe 10. dierum, ut par est, haberent sese eorum Epactæ, Lunæ xiiij. Paschales, & media plenilunia in nouo Calendario, ut in hac altera tabella continentur, in qua rursus cernis, legitimas esse xiiij. Paschales, ex præscripto concilio Nicæni: & quidem xiiij. Paschalem anni 1571. magis legitimam, quam si 10. dies eximantur.

Anni Domini	Aurei numeri	Epactæ ante anni correctionem	xiiii Paschales	Plenilunia media
				D H M
1571	11	j	12 Apr.	12. 11. 19
1572	8	xxviii	15 Apr.	15. 12. 41
1573	14	iiii	9 Apr.	9. 4. 6
1579	3	iii	10 Apr.	10. 16. 48

DEINDE conatur ostendere, in nouo Calendario plurimorum annorum plenilunia Paschalia esse secundi mensis, cum tamen ea primo mensi adscribantur. Exemplum ponit in his annis, 1571. 1590. 1609. 1628. 1647. 1666. 1685. in quibus omnibus aureus numerus est 14. & Epacta xxiiij. quæ terminum Paschalem habet 18. Aprilis, si tamen ex anno 1571. cogitentur 10. dies exempti, (quod & supra fecit Mæstlinus) etsi ante correctionem sit ille annus, ac p. onde terminum Paschalem, seu Lunam xij. habuerit non 18. sed 9. Aprilis. In his enim omnibus annis ait, calculum ex recentissimis observationibus

Argumentum Mæstlini, q. propter elisionem æquationis, calculum ex 400. quibus q. anni, plerumq. contineant Paschalia non 18. sed 9. dies, ad se pertinent ad seculum nostrum.

bus eratum docere, Lunam xliij. Paschalem ad mensem secundum pertinere: vbi nos omnes, qui huic correctioni interfuimus, non leuiter perstringit, quod, vt falso putat, in nouis obseruationibus non fuerimus occupati, cum tamen, vt ait, diligens opera per nouas obseruationes examinata hic requiratur, propterea quod facillimus lapsus toto mense errare facit. Causam erroris rejicit in tabulam æquationis Epactarum, & in Lunationum, & æquinoctiorum inæqualem anticipationem, cum hæc citius vnum diem anticipent, quàm illæ. Non enim intelligit, qui possit fieri, vt ab anno 1500. vsque ad 1700. exclusiue, aureus numerus 14. exhibens secundum tabulam æquationis Epactam xliij. reponat xliij. Paschalem in 18. Aprilis, statuens eam ad primum mensem pertinere: (In definiendo autem primo mense, incidit in pristinum errorem, appellans primum mensem eum, cuius Nouilunium æquinoctio verno proximum est, siue in præcedentes, siue sequentes dies numeretur: quod Cap. 1. superioris libri resutauimus) Ab anno verò 1700. vsque ad 1900. exclusiue idem aureus numerus 14. exhibens Epactam xliij. promoueat xliij. Paschalem ex 18. Aprilis in 21. Martij, perinde ac si illa prior iam non amplius ad primum mensem pertineat, sed ad secundum. Et multo crassiora absurda sequi affirmat annis insequentibus. Nam eodem modo ab anno 2200. vsque ad 2300. exclusiue, aureus numerus 17. exhibet secundum tabulam æquationis Epactam xliij. & xliij. Paschalem in 18. Aprilis reijcit. Sed ab anno 2300. vsque ad 2400. exclusiue, aureus idem numerus 17. Epactam indicat xliij. ideoque terminum Paschæ die 21. Martij. Deinde ab anno 2400. ad 2500. usque exclusiue, idem aureus numerus 17. denuo exhibet Epactam xliij. terminumque Paschalem die 18. Aprilis, ut ante ab anno 2200. Itaque Calendarium nouum (inquit) ijs annis, quibus aureus numerus est 17. ab ann. 2200. usque ad 2300. exclusiue, censet mediam oppositionem in Martio factam (Lunam xliij. dicere debuit, in quo semper errat) semper præcessuram esse æquinoctium, ac proinde eam Paschalem esse non posse: sed ab anno 2300. ad 2400. exclusiue futurum, ut eadem oppositio media (id est, Luna xliij.) cadat uel in æquinoctium, vel illud sequatur, atque idcirco non posse eam non esse Paschalem. Ab anno denique 2400. usque ad 2500. exclusiue, eandem rursus oppositionem mediam, (hoc est, Lunam xliij.) antecessuram ingressum Solis in Arietē, atque adeo desinere eam esse Paschalem, quod ipsi uidetur falsum. Nam *Quomodo*, inquit, possibile est, ut æquinoctium, cuius anticipatio semper est velocior anticipatione Lunationum, faciat plenilunium. (hoc est, Lunam xliij.) quod terminus Paschalis esse coepit, mox iterum hoc officio priuatur? Hæc res est profecto longe absurdissima, ut pote prorsus inaudita, & toti Astronomicæ certitudini, & veritati è diametro contraria, &c.

Error Mæstlini
in primo mense
designande.

Argumentum Mæ-
stlini, quod multo ter-
mini Paschales

SIMILI ratione demonstrare nititur, multos terminos Paschales in nouo Calendario pertinere ad ultimum mensem, non autem ad pri-

primum, his verbis: *Demonstratum est supra (si DEO placet) quod æquinoctium verum verum possit à 21. Martij vsque ad 27. recedere. Futurum ergo est, ut omne plenilunium (id est, omnis Luna xliij.) quod inter 21. & verum diem veri æquinoctij post 21. sequentis incidit, à Calendario nouo pro termino Paschali habeatur. Verum talis oppositio, (id est, talis Luna xliij.) tum non est primi mensis anni sequentis, sed ultimi præcedentis anni.*

noni Calendarii
tineant ad ultimum
mensem.

HIC sanè non satis admirari possum Mæstlini arrogantiam, ne dicam, malitiam, qui dum maleuolo animo Calendarium nouum tollere vult de medio, accusat simul omnes totius orbis Mathematicos, qui uno ore fatentur, (quod etiam res ipsa loquitur) æquinoctium ad pristinum sedem non posse restitui, nisi per ablationem tot dierum ex anno aliquo, quot diebus versus initium mensis progressum esse compertum fuerit. At Mæstlinus ex nouo quodam genere Astronomorum reprehendit nouum Calendarium hoc etiam nomine, quod per omissionem diei intercalaris in quibusdam centesimis annis (quod est diem unum ex anno eximere) æquinoctium ad eum diem restituit, à quo recesserat. Cur tandem? Quia, inquit, ex hac diei ablatione sequitur, plenilunium, quod autem fuit Paschale, desinere mox esse Paschale; & quod ante non potuit esse Paschale, mox non posse non esse Paschale. Magnam verò peccatum, quod ne committatur, nunquam æquinoctium in suam est sedem reuocandum, (quantumuis ab ea versus mensis initium prolapsum sit) cum aliter reuocari nequeat. Egregium sanè Mathematicum, qui vt Calendarium nouum omnibus reddat suspectum, vel potius odiosum, tanquam innumeris absurditatibus, atque multiplici falsitate refertum, omnem prorsus anni correctionem, quæcunque tandem excogitari potest, rejiciendam arbitretur, quippe cum in qualibet emendatione anni eximi oporteat aliquot dies, vt æquinoctium ad eum diem redeat, à quo discesserat: quod illi absurdum videtur, & nulla ratione concedendum. Si enim hanc detractionem admitteret, profecto eam ob rem tato impetu non ferretur in nouum Calendarium, quandoquidem ea concessa, sequatur necesse est, velit nolit, (quod ipsi videtur scelus inextinguibile) Lunam xliij. quæ nunc, currente certo aliquo Cycli numero, Paschalis est, mox post elisionem vnius diei non amplius Paschalem futuram, & contrà. Quod qua ratione fieri possit, docere eum hoc loco, si discere vult, quandoquidem se id ignorare fateatur, non grauabor. Audi igitur Mæstline.

Due argumenta
proxima, si quæ-
quam ualerent, col-
le. e. e. medio om-
nem æquinoctij
restitutionem, an-
niq. correctione.

QVOTIESCVNQVE de linea aliqua Epactarum tabulæ expansæ sit transitus ad lineam inferiorem, vt accidit necessario in centesimis annis non bissextilibus, quibus Luna tamen aquanda non fit, tunc si aureo alicui numero respondebat in priori linea Epacta xliij. erat Nouilunium illius aurei numeri Paschale 5. die Aprilis, ubi est ultimum Nouilunium Paschale: sed eiusdem aurei numeri Nouilunium 7. die Martij Paschale non erat. In posteriori autem linea Nouilunium eiusdem aurei numeri mensis Aprilis non erit amplius Paschale, cum.

Solutio proxima
rum uiciorum argu-
mentorum Mæstli-
ni.

Quando transitus
de superiori
linea tabulæ ex-
pansæ ad inferiorem
fit, non potest
transire in
Paschale, quia
die Aprilis 5.

ut esse Paschale,
& Nouilunium nō
Paschale septimi
diei Martij inci-
pit esse Paschale.

cum idem ille aureus numerus respondeat tunc Epactæ xxij. quæ Lunam xiiij. habet die 19. Aprilis, & Nouilunium die 6. Aprilis, extra terminos nimirum Paschales. Idem tamen aureus numerus habebit tunc Nouilunium Paschale mense Martio, quod Epacta xxij. ei respondens collocata sit ad diem 8. Martij, ubi initium est Paschaliū Nouiluniorum. Vides igitur, nisi forte cæcus esse vis, Nouilunium illius aurei numeri Paschale esse mense Aprili, dum superior linea Epactarum est in vsu, definire autem Paschale, quando inferior linea Epactarum vsurpatur? Item Nouilunium eiusdem aurei numeri mense Martio, dum prior linea Epactarum in vsu est, non esse Paschale, incipere autem Paschale esse, quando posterior linea Epactarum inseruit. Ratio quoque huius rei Astronomica perspicua est. Nam quando dies intercalaris in centesimo aliquo anno omittitur, si Luna non egeat tunc æquatione, descendunt omnia Nouilunia uno die in Calendario versus fines mensium. Quare Nouilunium, quod prius cadebat in 5. Aprilis, Paschale est, sed postea incidens in 6. Aprilis, Paschale esse definit. E contrario Nouilunium cadens prius in 7. Martij, Paschale nō est, postea autem in 8. Martij incidens, Paschale fit.

Quādo sit transi-
tus de inferiori li-
nea tabule expā-
se ad superiorem,
Nouilunium Pa-
schale octui diei
Martij definit esse
Paschale, & Noui-
lunium non Pa-
schale sexti diei
Aprilis incipit ef-
se Paschale.

R V R S V S quotiescunque de aliqua linea Epactarum tabulæ expansæ ad superiorem lineam gradus sit, ut accidit necessario in annis cætesimis bissextilibus, quibus Luna æquanda est, tunc si alicui aureo numero respondebat Epacta xvij. in linea superiori, erat Nouilunium illius aurei numeri Paschale die 8. Martij, ubi Nouilunia Paschalia incipiunt: sed eiusdem aurei numeri Nouilunium die 6. Aprilis Paschale non erat. In superiori autem linea, cum iam idem aureus numerus Epactam xxij. indicet, Nouilunium illius aurei numeri in 7. Martij incidens definit esse Paschale, aliud uero cadens in 5. Aprilis Paschale efficitur. Vbi rursum cernis, Nouilunium illius aurei numeri mense Martio esse Paschale, dum inferior linea in usu est; definire autem ab hoc officio, quando superior linea assumitur. Item Nouilunium eiusdem aurei numeri mense Aprili non esse Paschale, quamdiu inferior linea vsurpatur, fieri autem Paschale, cum primum linea superior in vsu recipitur. Huius quoque rei ratio Astronomica, si quæris, hæc est.

Quando dies intercalaris in centesimo aliquo anno retinetur, & Luna æquanda est, ascendunt omnia Nouilunia vno die versus initia mensium in Calendario. Quamobrem Nouilunium cadens ante æquationem Lunæ in 8. Martij, Paschale est, & post æquationem in 7. Martij incidens, Paschale amplius esse non potest. Pari ratione Nouilunium ante eam æquationem cadens in 6. Aprilis, nullo modo Paschale est, & post æquationem eandem incidens in 5. Aprilis, Paschale efficitur. Non est ergo hæc res longè absurdissima, utpote prorsus inaudita, & toti Astronomice certitudini, & ueritati è diametro contraria, ut falsò stemis, sed Astronomice præceptis ualde consentanea; ut tua inscitia hac in re nullo modo excusari possit, quòd rem per se clarissimam intelligere te non posses fatearis.

POR-

PORRO verum non esse, in his 7. annis, 1571. 1590. 1609. 1628. 1647. 1666. 1685. a Martilino prolatis, Plenilunia, quæ in nouo Calendario Paschalia sunt mense Aprili, esse secundi mensis, & non primi, ut ille asserit, liquidò constat ex sequenti tabella, in qua perspicue cernitur, eorum Plenilunia media Martij non esse primi mensis, ut ipse perperam uult, sed ultimi, siue duodecimi; quippe quæ non subsequantur diem 21. Martij, in quo æquinoctium constituitur ab Ecclesia, sed eum potius antecedant; cum tamen plenilunia media Paschalia, siue primi mensis debeant æquinoctium subsequi, & Lunæ xiiij. Paschales ipsum diem æquinoctij nunquam præcurrere, ut ex iis, quæ ante diximus, manifestum est.

Plenilunia Pa-
schalia in Aprilē
quorundam au-
torum a Marti-
no citatorū non
esse secundi men-
sis, ut ipse falsò
putat, sed ad pri-
mum pertinere.

Anni Domini	Aurei numeri	Epactæ	Oppositio- nes mediæ Martij
			D H M
1571	14	xxiij	20. 15. 22
1590	14	xxiij	20. 7. 54
1609	14	xxiij	20. 0. 27
1628	14	xxiij	19. 16. 59
1547	14	xxiij	20. 9. 32
1666	14	xxiij	20. 2. 4
1685	14	xxiij	19. 18. 37

NEQVE verò obstat, quod hæc Plenilunia ex Alphonsino calculo, æquinoctio sint posteriora, quia ex Prutenicis tabulis eadem priora sunt, ut Martilinus ipse fateatur. Immo verò quicquid sit de æquinoctio, siue ex Alphonsino calculo, siue Prutenico, nihil nostra interest, cum Ecclesia, positis tabulis, æquinoctium uni diei affigat, nimirum 21. Martij, etsi quandoque in utramque partem nutet æquinoctiū, dummodo non longius ab eo discedat. Et sanè sapennumero Ecclesiam respuere Lunationes nonnullas, tanquam non Paschales, eo solo nomine, quod earum Lunæ xiiij. diem 21. Martij æquinoctio assignatū præueniant, etsi re ipsa in æquinoctium incident: Nonnullas item pro Paschalibus recipere, propterea quod eorum Lunæ xiiij. in diem 21. æquinoctij incident, quanquam verè æquinoctium ipsum præcurrant, liquidò cernitur in annis bissextilibus, & ijs, qui a bissexto tertij sunt. In illis enim, quanquam æquinoctium diem 20. Martij attingat, reijcit tamen omnes Lunationes, quatum dies xiiij. in 20. Martij, hoc est, in æquinoctium cadunt; In his autem omnes Lunationes approbat, quarum Lunæ xiiij. incident in diem 21. licet in iis æquinoctium post diem 21. contingat. Id quod superiore etiam libro Cap. v. docuimus.

Lunæ xiiij. pri-
mi mensis ab Ec-
clesia reijci ad
diem 21. Martij
æquinoctio deli-
nitur, etsi inter-
dum ab eo die æ-
quinoctio distet.

Nn

VE-

Refutatio aliari
calumniarum Me
stlini aduersus Lu
nationes Pascha
les.

VERVM vt illud quoque appareat, aureum numerum 14. ab anno 1700. ad 1900. recte Lunationem Paschalem ex Aprili in Martium reijcere, (quod ipse concoquere non potest) atque aureum numerum 17. ab anno 2200. ad 2300. congruè eandem exhibere mense Aprili; ab anno verò 2300. ad 2400. mense Martio; & denique ab anno 2400. vsque ad 2500. eandem aptissime Aprili tribuere, calculauimus sequentes oppositiones medias: vbi apparet, media plenilunia aurei numeri 14. siue Epactæ xxij. mense Aprili ab anno 1700. ad 1900. non esse Paschalia, cum sequantur diem 19. post quem nul

Anni Domini	Aurei numeri	pactæ	Plenilun- ia me- dia	Men- ses
			D H M	
1723	14	xxiii	19.16.26	Apr.
1742	14	xxiii	19. 8.58	Apr.
1799	14	xxiii	19.10.35	Apr.
1818	14	xxiii	20. 3. 8	Apr.
1837	14	xxiii	19.19.40	Apr.
1875	14	xxiii	20. 4.45	Apr.
1894	14	xxiii	19.21.18	Apr.
2201	17	xxiii	20. 0.23	Mar.
2220	17	xxiii	19.16.55	Mar.
2239	17	xxiii	20. 9.37	Mar.
2258	17	xxiii	20. 2. 0	Mar.
2277	17	xxiii	19.18.32	Mar.
2296	17	xxiii	19.11. 5	Mar.
2315	17	xxiii	19.16.21	Apr.
2334	17	xxiii	19. 8.54	Apr.
2372	17	xxiii	20. 5.15	Apr.
2391	17	xxiii	19.10.31	Apr.
2410	17	xxiii	20.14.19	Apr.
2429	17	xxiii	20. 6.52	Apr.
2448	17	xxiii	19.23.24	Apr.
3467	17	xxiii	20.15.57	Apr.
2486	17	xxiii	20. 8.29	Apr.

lum plenilunium medium Paschale est, ne Pascha, quod interdum in diem 19. Aprilis cadit, ante plenilunium medium celebretur. Ab anno verò 2200. ad 2300. medias oppositiones mensis Martij, quan-
do

do aureus numerus est 17. & Epacta xxiiij. non esse Paschales, quòd non subsequantur diem 21. æquinoctio destinatum: Similiter oppositiones medias Aprilis ab anno 2300. ad 2400. quando aureus numerus 17. & Epacta xxij. concurrunt, Paschales non esse, quod diem 19. Aprilis subsequantur, quemadmodum ab anno 1700. ad 1900. Eisdem denique mense Martio ab anno 2400. ad 2500. quado aureus numerus 17. & Epacta xxiiij. concurrunt rursus non esse Paschales, quemadmodum neq; ab anno 2200. ad 2300. ob eam, quam ibi exposuimus, causam. Vt uel hinc colligi possit, Mæstlinum studio maledicendi potius, quàm veritatis amore inductum tam impudenter nouum Calendarium calumniari, quandoquidem in nostro Calendario nouo omnia prorsus feruantur, quæ à sacris Conciliis, & Patribus de Paschæ celebratione sancta sunt.

Constat igitur, falsò asserere Mæstlinum, in nouo Calendario multa plenilunia adscribi primo mense in Aprili, quæ ad secundum verius pertineant.

QVOD autem dicit, æquinoctium à die 21. Martij usque ad 27. progressurum esse, ac proinde tunc temporis omnia plenilunia post diem 21. sed ante 27. contingentia, spectare ad vltimum, seu duodecimum anni mensem, quæ tamen in nouo Calendario mense primo tribuuntur, plane diuinat, sed toto, ut dicitur, errat calo. Neque enim secundum tabulas Prutenicas, quibus maximam ille fidem habet, æquinoctium ultra duos, aut tres dies, & paulo amplius, à 21. Martij recedere potest, etiam spatio 20000. annorum, vt Capite vj. superioris libri ostendimus. Quod si contingat, æquinoctium diem 21. Martij subsequi, atque idcirco Lunationem aliquam sumi pro Paschali, quæ suam xiiij. ante æquinoctium habeat; uel si accadat, æquinoctium præire diem 21. Martij, ac proinde Lunationem aliquam, cuius xiiij. in æquinoctium incidat, uel ipsum sequatur, non censeri Paschalem, cum tamen ad primum mensem pertineat; id vitio vertendum non est Ecclesiæ, quæ in hoc negotio, posthabitis veris motibus, & mediis, æquabile quiddam sequitur, & uniforme, quod a uero non longe absit, ita ut incòmodum illud nulla ratione vitari possit, vt fusius libro 1. explicauimus.

INDE Mæstlinus arma conuertit in tabulam æquationis Epactarum, quam tamen, ueritate cogente, aliqua ex parte laudat, atque commendat, ueluti, quæ magno labore confutit, & nonnullo artificio sit constructa, & satis pulchra, ut ait, phantasia condita: & quidem non immerito, cum in ea omisio tridui quolibet spatio 400. annorum, propter æquinoctiorum anticipationem, cum æquatione Lunæ trecentesimo quoque anno adhibenda, propter Lunationum ascensum, ita consentiat, ut perpetuò inter se congruere cernantur annus Solaris, ac Lunar, ipsaque ratio æquationis cuiusque anni Solaris magnitudinè possit accommodari, ut diximus. Et sanè non dubito, quin maiore laude eam dignam iudicaturus esset, si eius radicem, quam nos non temerè, nec calu, sed re maturè con-

Nn 2 siderata,

Falsum esse, æqui-
noctium a 21. die
Martij ad 27. pos-
se recedere, ut
Mæstlinus nult.

siderata, anno Domini 550. affiximus, cognouisset. Neque vero si eam intellexisset, aut tam audacter reprehendere, aut tam sēde corrigere, uel corrumpere potius, æquationem pro annis ante correctionem rectissime institutam, ausus esset, cum aliter tabula æquationis cōstrui nequeat, quā a nobis constructa est, ut ex Cap. 4. manifestum est.

SE D vt temeritas, atq; incitia Mæstlini in hoc æquationis Epactarū negotio omnibus pateat, examinabimus paulò diligentius ea, quæ hac sēde re scripsit in suo Examine. Postquam ergo tabellam Cycli Epactarū perpetuam proposuit, in qua tamen fatetur se nō posse intelligere, quid mysteriorij lateat in Epacta 25. diuersi coloris, characterisve, & cur literæ alphabeta non scriptæ sint supra Epactas aureo numero 1. respondentes, sed potius supra Epactas, quæ aureo numero 3. respondent; (Vtriusque rei causam nos supra Cap. 3. & 4. attulimus.) conatur construere tabulā æquationis, eandemq; corrigere, vel potius corrumpere, ut sequitur, proposita prius ea tabula æquationis, ut in Calendario nouo descriptum: in qua tamen, & in aliis ab eo confectis, possumus signum hoc ☉. quando Luna æquatione indiget, quemadmodum & supra in tabula æquationis Epactarum tabulæ expansæ fecimus.

TABVLA AEQVATIONIS CYCLI PERPETUI in Calendario nouo posita.

Anni Dñi				Anni Dñi				Anni Dñi			
N	1			A	2200			q	3600	Biss.	☉
P	320	Biss.		u	2300			p	3700		
P	500	Biss.		A	2400	Biss.	☉	n	3800		
a	800	Biss.	☉	u	2500			n	3900		☉
b	1100	Biss.	☉	t	2600			n	4000	Biss.	
c	1400	Biss.	☉	t	2700		☉	m	4100		
Detractis 10. Diebus				t	2800	Biss.		l	4200		
D	1582			f	2900			l	4300		☉☉
D	1600	Biss.		f	3000		☉	l	4400	Biss.	
C	1700			r	3100			k	4500		☉
C	1800		☉☉	r	3200	Biss.		k	4600		
B	1900			r	3300		☉	i	4700		
B	2000	Biss.		q	3400			i	4800	Biss.	
B	2100		☉	p	3500			i	4900		☉

QVONIAM ergo (inquit Mæstlinus) ex auctoris sententia illa Epactæ, quarum index est D, congruunt annis a 1600. ad 1700. ut supra dictum est, idē anno 1600. præfigitur Epactarum index litera D. Verum anno 1700. dies intercalaris abijciuntur, quiescente Lunatione, ipsius

enim anticipatio diem nondum compleuit: idcirco omnes Lunationes uno die sunt posteriores; ut cum intra 1600. & 1700. omnes anni, quorum aureus numerus est 3. haberent Epactam xxij. hoc est, cum in Calendario nouo, ubicunque est Epacta xxij. Luna in illis annis eo die fieret noua, seu cum in tabula Paschali, qua paulo post sequetur, Epacta xxij. ostenderet in illis annis terminum Paschalem in 21. Martij: hoc idem post reiectum bissextilem diem anni 1700. continget die mox sequente, qua Epacta est xxij. Idcirco aureus numerus 3. habebit tum Epactam xxij. Huius autem index in tabula Epactarum est C. Igitur C, litera præfigitur anno 1700. Quod de annis, quorum aureus numerus est 3. dicitur, hoc idem de reliquis omnibus est accipiendum. Placuit autem loco omnium reliquorum exempli loco eligere aureum numerum 3. propterea quod auctor huius superimposuit literam indicem, ut antea monui.

DE INDE anno 1800. eliditur unus intercalaris dies, & ibidem simul Lunationis anticipatio diem absoluit. Igitur facta mutua compensatione, Cycli Epactarum hoc centenarium non interruptitur, sed index C. hic etiam permanet.

PRÆTEREA anno 1900. idem accidit, quod anno 1700. Unde aureus numerus 3. transit ad Epactam xxi. cuius index est B.

INTERVM anno 2000. & 2100. Cycli hic non interruptitur. In illo enim quiescit & Lunatio, & dies intercalaris, in hoc autem similis ratio est, qua anno 1800. Quare index B. per 300. annos in officio monstranda æquationis Epactarum retinetur.

RVRSVS annus 2200. & 2300. conuenit cum anno 1700. quare aureus numerus 3. descendit in illo anno ad Epactam xx. in hoc ad xix. litera indicem ibi habens A. hic u.

AT anno 2400. postquam Lunatio denuò diem anticipando consumasset, intercalaris diei nulla sit omisio; ideo Lunatio in aureo numero ex xix. denuò ascendit in xx. Epactam, & indicem A, denuò consequitur. Sic etiam de reliquis est sentiendum. Simili enim via inuenta sunt singula litera indices post annum 1582. correctionis. Nec etiam aliud subtilius tabula huius fundamentum est, quanquam auctor id studiosè (ne dicam malitiosè) occultauit.

QVID vero de reliquis annis sit sentiendum, qui annum 1582. correctionis præcedunt, auctor sanè satis intricatè proposuit: si quis tamen paulò diligentius examinet, facile colligere poterit, quibus usus fuerit fundamentis, & quo in loco haberi mereantur.

EX literis indicantibus æquationem Epactarum, quas auctor in tabula proxima præposuit annis præcedentibus annum 1582. animaduertere licet, quod a principio annorum Christi, usque ad annum 320. ascripserit aureo numero 3. Epactam xxix. litera enim index est N: sed ab anno 320. usque ad 800. attribuerit eidem Epactam xxx. quam ipse asterisco * notat. Item quod annis ab 800. usque ad 1100. eidem aureo numero 3. concefferit Epactam. & inde ad 1400. Epactam ij. & rursus a 1400. ad 1582. Epactam ij. quam post correctionem permutauit in xxij. Et quod

de hoc aureo numero 3. monco, idem de reliquis correspondentibus intelligitur, quemadmodum paulo ante dixi. Igitur hoc toto tempore Lunationes paulatim anticipare statuuntur. Ergo Cyclum Epactarum huic tempori correctum adhibet, equinoctiorum vero anticipationem omittit, sicut sequens tabella indicat.

TABVLA AEQVATIONIS EPACTARVM

expansa, quam noui Calendarij auctor in annis ante correctionem contraxit.

Anni Dñi				Anni Dñi				Anni Dñi			
N	0	Biss.	☉	P	700	Biss.	☉	c	1400	Biss.	☉
N	100	Biss.		a	800	Biss.		c	1500	Biss.	
N	200	Biss.		a	900	Biss.		Detractis 10. Diebus			
P	300	Biss.	☉	a	1000	Biss.		D	1582		
P	400	Biss.		b	1100	Biss.	☉	D	1600	Biss.	
P	500	Biss.		b	1200	Biss.		C	1700		
P	600	Biss.		b	1300	Biss.		C	1800		☉

HAC tabula, qua iuxta sententiam auctoris ex proximè precedente tabula producta est, videre licet, in quo pretio totum hoc opus habendum sit. Nam primo quidem, quo modo computus auctoris congruat cum calculo Astronomico, docent Lunationum aequationes inter annum 1400. & 1800. & in precedente tabula inter annum 3900. & 4300. Dictum est paulo ante, quod Lunationum anticipatio pro uno die postulet 304. annos, quorum gratia aequationes, distribuenda tantum per centenarios annos, exigant aliquando non solummodo 300. sed 400. annos. Verum huiusmodi periodus exigit vicies quinquies trecentenos annos: Nam 4. illi anni accedentes annis 300. non complent quartum centesimum annum, nisi vicies quinquies coaceruentur. Sed auctor huiusmodi aequationem partitur tantum per vicies quinquies centenos annos, videlicet ab anno 1600. ad 4100. quod profecto calculo Astronomico plane contrarium est, nec ullam excusationem, aut a falsitate absolutionem ferre potest.

DEINDE hunc vitiosum calculum, ne ex imprudentia commissus putetur, auctorem non pudet alio magis vitioso compensare, & in veritatem Astronomicam data opera grauius impingere. Ipse enim pro aequatione Lunationum ab anno 300. (vel 320) usque ad 800. hoc est, annis 500. reponit unicum tantum diem anticipationis. Qua res longè omnium absurdi-

suma

suma, & in Astronomia falsissima est. Nam contingere quidem interdum potest, sicut modo dictum est, ut propter 4. annos adherentes annis 300. Lunationum anticipatio ad unum diem absoluendum postulet annos 400. sed ad 500. annos talis numeratio nunquam extendi potest. Et praesertim eius loci non est, huiusmodi aequationem ultra 300. annos interserere. Annus enim 800. ab anno 1400. ubi quarti huius centenarij aequatio interposita est, abest tantummodo 600. annis: quod spatium nimis procul à periodo huius aequationis, qua est, vicies quinquies trecenteni anni, distat. Nec possibile est, errorem hunc fuisse auctori incognitum: nimis crassus enim & palpabilis est. Causa autem, quare à manifesta veritate discedere voluit auctor, haud dubio, haec est, quod nimirum ipse singulari studio attendit ad aureum numerum visitatum, ideoq; Epactas suas omni modo reluctantes, capillis attrahendo adiecit, ut cum aureo numero tempore Nicani Concilij concordarent. Hoc autem fieri non potuit, nisi enormi hoc solacismo commisso. Maluit ergo suos numeros aureo numero (quem non animaduertit, Lunationibus illius seculi nequaquam satisfacere) esse congruos, quam cum calculo Astronomico consentire. Ecce hac sunt fundamenta tabulae, qua praeter reliquis omnibus numeris, & tabulis totius nouae reformationis, est maxime artificiosa.

QVOD si vero auctor hanc Lunationum anticipationem continuasset eodem stylo, quo antea, per annos 300. aliam profecto literam aequationis Epactarum indicem sub tempore Nicani Concilij inuenisset, sicut hac tabula sequente patet.

TABVLA AEQVATIONIS EPACTARVM, QUALIS ab auctore noui Calendarij conficienda fuisset ad annos correctionem praecedentes.

Anni Dñi				Anni Dñi				Anni Dñi			
M	0	Biss.		P	700	Biss.		c	1400	Biss.	☉
M	100	Biss.		a	800	Biss.	☉	c	1500	Biss.	
N	200	Biss.	☉	a	900	Biss.		Detractis 10. diebus			
N	300	Biss.		a	1000	Biss.		D	1582		
N	400	Biss.		b	1100	Biss.	☉	D	1600	Biss.	
P	500	Biss.	☉	b	1200	Biss.		C	1700		
P	600	Biss.		b	1300	Biss.		C	1800		☉☉

HAC tabula annis Concilij Nicani congruit littera index Epactarum, non P, sed N.

ET

ET *ut nugatorius, & inanis calculus totius tabula huius ab auctore nonni Calendarij confecta melius pateat, considerabimus eam, adhibita correctione etiam æquinoctiorum, quemadmodum Cap. 1. factum: siquidem huius correctionis, seu nonni Calendarij fundamentum omne, atque adeo prima origo, a Concilio Nicanense dependet. Indicem igitur literam illius seculi sequens tabula ostendit.*

TABVLA AEQVATIONIS CYCLI EPACTARUM
ad annos præteritos, qua correctio tam Lunationum,
quàm æquinoctiorum eodem modo obseruatur, quo
in futuro tempore obseruanda ab auctore nonni
Calendarij traditur.

Anni Dñi			Anni Dñi			Anni Dñi		
P 0	Biss.		G 700			E 1400		⊙
N 100		⊙	H 800	Biss.	⊙	D 1500		
N 200		⊙	G 900			D 1600	Biss.	
M 300			F 1000			C 1700		⊙
M 400	Biss.		F 1100		⊙	C 1800		⊙
M 500		⊙	F 1200	Biss.		B 1900		
H 600			E 1300			B 2000	Biss.	

HIC rursus animaduertere potestis vos Mathematici, nonni Calendarij Patroni, quid certitudinis subit vestro Calendario. Seculo Nicanensi videtis ex hac postrema tabula, iuxta correctionem nonni Calendarij obseruatam tam in æquinoctiorum, quàm Lunationum anticipatione, congruere indicem Epactarum literam M. Sed ex proximè precedente tabula, qua Lunationum correctio tantum retinetur, videtis eidem seculo deberi literam indicem N. At auctor Calendarij, ut vobis falso imponat, contra proprium suum calculum & intentum, vobis obtrudit literam P. Habetis ergo ad eosdem annos, verbi gratia, quorum aureus numerus est 3. tres Epactas, videlicet propter literam indicem æquationis M, Epactam xxviiij. Propter literam N, Epactam xxix. & propter literam P, Epactam xxx. quæ * asterisco notatur. Sed cur hoc reprehendo? Gratulabor potius vobis de abundantia Calendarij vestri. Si enim triplici calculo hoc unicum tantum litera index offerretur, (quod alioqui in calculo Astronomico, quàm & omni Arithmetico fieri solet. Is enim utriusque varietur, nunquam tamen à seipso diuersus deprehenditur) forsitan non tam certi esse possitis de Nouiluniorum, vel de Pleniluniorum Paschalium diebus determinandis.

Nunc

Nunc autem cum pro uno die ternos habeatis, vix fieri potest, ut à vero aberratis. Attamen interim hinc patet, quod nonni Calendarij auctor in calculo Astronomico exquisitè examinando, & cum suis numeris conferendo, non admodum desudavit. Vos ergo ipsi iudicate, si auctor hac non intellexit, dignusne sit, cuius auctoritati in reliquis quicquàm tribuatur, idque propter pudendam, seu affectatam ignorantiam: sin conscius sit horum, an non Diris sit deuouendus, quia & Pontifici vestro, et vobis omnibus suis affectis, & vniuerso Christianorum orbi, malitiosè fucum fecit?

HÆC sunt, quæ aduersarius ad euertendam funditus tabulam æquationis Epactarum affert. Quod ergo ad eius explicationem tabulæ æquationis Epactarum attinet, quanquam sibi videatur rem penitus intellexisse, non tamen omnia assecutus est. Nam ob radicem nostræ æquationis ignoratam, quæ in anno Domini 550. constituta est à nobis, reddere causam nesciuit, cur æquatio Lunæ tum ex anno 1700. qui trecentis annis ab anno 1400. abest, quo proximè antecedens æquatio Lunæ facta est, in sequentem annum centesimum 1800. tum iterum ex anno 4200. qui etiam trecentis annis abest ab anno 3900. ubi proximè æquata fuit Luna, in centesimum annum sequentem 4300. a nobis reiecta sit. Cuius tamen rei causam Cap. 4. pluribus verbis exposuimus. Quod autem dicit, auctorem æquationem in annis correctionem antecedentibus satis intricate proposuisse, & si quis paulo diligentius rem examinet, facile colligi posse, quibus auctor fundamentis usus fuerit, & quo in loco haberi mereantur; nemo mirari debet, cum ipse fundamenta auctoris penitus ignorauerit, ac propterea calculo Astronomico repugnare existimauerit æquationem tum ex anno 1700. in annum 1800. tum ex anno 4200. in annum 4300. reiectam; in quo planè fallitur. Exemplum sit annus 1723. inter annum 1700. & 1800. cuius Epacta, ex nostra æquatione, est xxij. reiciens xiiij. Paschalem in diem 21. Martij, paulo ante oppositionem mediam, quæ incidit in diem 21. horam fere 4. post mer. ut ratio postulat. At si Luna æquaretur anno 1700. ut vult Mæstlinus, & hæc æquatio non differretur in sequentem centesimum, ut a nobis fit, esset eo anno Epacta xxiiij. reponens suam xiiij. in 20. Martij, ante terminos a Patribus constitutos: Accipienda ergo esset Epacta xxiiij. in Aprili, quæ xiiij. suam in 18. Aprilis reiciat; atque idcirco, si sequens dies 19. esset Dominicus, celebraretur Pascha ante plenilunium medium, quod eo anno in diem 19. Aprilis, & horam 16. post mer. incidit, nimirum paulo ante ortum Solis diei 20. quod absurdum foret. Eadem incommoda in pluribus aliis annis consequerentur æquationem Mæstlini, quæ nostra æquatio facile uitat. Videat ergo Mæstlinus, quo ore, qua fronte dixerit, illam nostram æquationem calculo Astronomico repugnare, cum ipsius potius æquatio, quam institui veller, & Astronomiæ, & S. Patrum decretis, (quod maius est) aduersetur, nostra uero cum utrisque mirificè congruat.

M I R O R autem vehementer hoc loco, Mæstlinum adeò in Prutenicis tabulis, atque Alphonsinis, ut videri vult, uersatum, quippe qui

Oo non

Mæstlinum non penitus intellexisse tabulæ æquationis Epactarum.

Æquatione Calendarij nonni iterum in 1700. & 1800. Astronomi eo calculo congruere, contra Mæstlinum.

Mæstlini error
anticipationis Le
ge demonstranda.

non modo diligenter, sed etiam curiosè omnia per tabulas examinare studeat, tam facile (nimirum solum, ut haberet, quo nostram illam æquationem carperet) in errorem inductum esse, ut cum uulgo crederet, Lunationes vnum diem anticipare spatio 304. annorum, atque ideò uicies quinquies trecentenis annis completis, hoc est, post 7500. annos, in quibus 4. anni quibusvis 300. anni omitti numerum 100. annorum explent, æquationem Lunę non faciendam esse anno trecentesimo, sed quadringentesimo. Quia quidem in re Mæstlinus turpiter admodum lapsus est. Hoc enim manifestè omnibus tabulis Astronomicis, quas tantopere iactat, repugnat, in quibus una Lunatio media statuitur Dierum 29. Hor. 12. Min. 44. Sec. 3. Ter. 11. fermè. Ex quo sequitur, Lunationes anticipare vnum diem annis ferè $3\frac{1}{2}$. ut Cap. 1. huius lib. ostendimus: ita ut octies trecentenis annis finitis, id est, post annos 2400. æquatio trecentesimo anno faciendā in sequentem centesimum annum differatur; adeo ut tunc anno quadringentesimo fiat, quemadmodum à nobis in tabula æquationis factitatum est. Itaque quod ille falsò de nobis affirmat, verissimè de illo dici potest: nimirum ea, quæ hoc loco de Lunationibus docet, calculo Astronomico planè contraria esse, nec ullam excusationem, aut à falsitate absolutionem ferre posse. Rectè enim computus noster (quicquid ille dicat) cum calculo Astronomico congruit, appositæque instituta est à nobis æquatio inter annum 1400 & 1800. ut ex superiori exemplo anni 1723. patuit; itemque inter annum 3900. & 4300. cum Lunationum æquatione exigente, utrobique æquatio ex anno trecentesimo in quadringentesimum reiciatur: quandoquidem anni $12\frac{1}{2}$. trecentis quibusque annis omitti in summā 100. annorum tum excreuerunt, ut Cap. 4. huius lib. demonstrauimus.

Deceptio puerilis Mæstlini, qui putauit, in Calendario non, ab anno 320. ad 800. tribui anticipationem si Lunæ una die spatio 500. anno rum.

IN eo quoque penè pueriliter deceptus est aduersarius noster, quòd putauit nos existimasse, Lunationes ab anno 320. usque ad annum 800. hoc est, spatio fermè 500. annorum, vnicum tantum diem anticipasse; propterea quòd vidit in tabula æquationis literam P, maiusculam indicem Epactarum ab anno 320. non mutari in literam a, minusculam, ante annum 800. ubi ait nos data opera in veritatem Astronomicam grauius impingere, esseque rem hanc longè omnium absurdissimam, & in Astronomia falsissimam. Deceptus, inquam, est ille, nos autem hoc loco neque in Astronomiam quidquam commisimus, neque aliquid absurdi, aut falsi in Astronomiam inueximus. Rectè enim & necessario facta est hæc mutatio literæ P, maiusculæ in literam a, minusculam, anno 800. & non prius; cum ab anno 500. ubi ferè radicem æquationis figimus, (quod Mæstlinum omnino latuit) cum litera P, maiuscula, ob causam supra allatam, usque ad annum 800. numerentur trecenti anni. Pudeat igitur Mæstlinum tam impudenter reprehendere, quòd non intelligit, designatque tandem conuictis nos, & irrisoribus lacerare, quibus omnes paginæ libri ipsius respersæ sunt, & quæ in eum magis, quam in nos conueniunt.

QVOD

QVOD verò ait, si tabula æquationis ad anteriores annos continetur per 300. annos, annis Concilij Nicæni congruere literam N, maiusculam, non autem P, ut ex penultima eius tabella æquationis appareret, uerum quidem est, cum Epactæ literæ N, maiusculæ rectius ex usu Ecclesiæ Nouilunia, Pleniluniaque indicent, quàm Epactæ literæ P, maiusculæ, illis temporibus: sed ad rem non facit. Neque, n. in animo habuimus Nouilunia Concilij Nicæni emendare, sed indicare solum, quibus diebus eo tempore per aureos numeros monstrabantur: quòd quidem per Epactas literæ P, maiusculæ accuratè præstatur, ut ex superioribus liquet. Rectius autem, quòd ad usum Ecclesiæ spectat, Plenilunia Paschalia indicari per Epactas literæ N, maiusculæ, quàm per Epactas literæ P, maiusculæ annis Nicæni Concilij, liquidò constabit ex tabella 19. annorum circa tempora Concilij Nicæni, quæ mox sequetur. Cum enim in ea Epactæ literæ P, maiusculæ exhibeantur xiiij. Paschales toto ferè biduo ante oppositiones medias, quis dubitabit, Epactas literæ N, maiusculæ, quæ in Calendario uno die inferiores sunt, conuenientius easdem xiiij. Paschales demonstrare? Verum, ut diximus, hoc non euerit nostram æquationem, quam aureo numero Concilij Nicæni respondere, ut par erat, uoluimus, sed solum confirmat id, quòd non semel professi sumus, aureos numeros Concilij Nicæni citius, quàm oporteret, Nouilunia, & ex his Lunas xiiij. Paschales indicasse: ac propterea radicem æquationis rectè ad annum 550. constitutam esse potius, quàm ad annos Concilij Nicæni. Quare iure optimo literam P, maiusculam anno 320. præfiximus, non autem N, maiusculam: ut nimirum Nouilunia Epactarum a Nouilunijs aureorum numerorum illius temporis non differrent. Sed videlicet Mæstlinus, melior Grammaticus hoc loco, quàm Astronomus, cum hanc radicem nostræ æquationis prorsus ignorauerit, existimauit nos enormi hoc solécismo, (Sic enim loquitur) quo videlicet 500. annos anticipationi Lunæ vnius diei tribuimus, literam P, maiusculam ab anno 320. usque ad annum 800. non commutasse in literam a, minusculam: in quo tamen ipsemet enormè in Computo Ecclesiastico solécissimum commisit, non intelligēs concordiam inter literam P, maiusculam, & annum tam 300. quàm 500. quippe cum, ut Cap. 4. ostendimus, utrique anno litera P, præfigenda sit, ut Nouilunia eadem habeantur, quibus Ecclesia Nicæni Concilij temporibus vsa est: quam tamen ipse concordiam perperam abrupte uult, dum literam P, ab anno 300. amouet, eiusque loco literam N, maiusculam subrogat, ut in penultima eius tabella æquationis cerne-re licet.

Mæstlini frustra uelle, non Concilij Nicæni præfigendam fuisse literam N, maiusculam, non autem P, maiusculam.

POSTREMO falsissimum est, quòd asserit, literam P, maiusculam neque anno 500. neque 300. rectè præfigi in Calendario nouo, sed utrique anno præfigendam esse literam M, maiusculam. Hoc enim solum sequitur ex Solaris anni æquatione annis correctionem antecedentibus importunè, ac temerè ab eo adhibita, quæ ante annum 1582. quo Calendarium reformatum est, nunquam fuit usurpata, neque uero adhiberi potest.

Mæstlini operam adhibere æquationi anni Solaris ad annos præteritos, quæ nunquam fuit usque, ut litera æquationis Epactarum temporibus Concilij Nicæni inquirat.

Oo 2 test,

test, si Lunationes annorum præteritorū eo modo relinqui debeant, quo contigerunt, ut res ipsa exigat: propterea quod æquatio nostra anni Solaris, sicut neque vlla alia, omni ex parte præteritis annis vsque ad tempora Concilij Nicæni, respondere potest, ut superiori libro ostendimus: ut importune admodum adhibita sit à Mæstlino æquatio anni Solaris annis præteritis, ut Nouilunia tempore Concilij Nicæni inquirat. Nam ut intelligamus, quo in statu Lunationes ante correctionem fuerint, satis est, ut habeatur ratio æquationis, quam Luna desiderat, nulla facta prorsus mentione æquationis æquinoctiorum, cum nondum vllus dies ex anno exemptus sit, sed Lunationes tantum sua loca in Calendario antcipauerint, retenta semper eadem anni magnitudine dierum 365. & horarum 6. quam ante anni restitutionem Ecclesiam semper obseruasse cernimus, quanquam vere annus tantus non sit. Itaque etsi æquinoctiū in præteritis annis sedem suam continuè mutauit, quia tamen per tabulam æquationis Epactarum eius locum non quærimus, sed solum dies Nouiluniorum inuestigamus, satis est æquationem Lunæ diligenter obseruare, ut a nobis factum est. Neque mouere nos debet, (quod frequenter in ore habet Mæstlinus) calculum quemcunq; Astronomicū perinde in tempora præterita, atque in futura quadrare, si rectè institutus sit. Nam cur nostra æquatio anni Solaris quadringentesimo quoque anno vsurpanda, non quadret omni ex parte præteritis annis vsque ad Concilij Nicæni tempora, hoc est, cum non exhibeat nobis decem omnino dies eximendos, quot ex anno 1582. simul exempti sunt, sed 9. duntaxat, satis supra expositum est à nobis Cap. 7. lib. 1. Et uero si omnino congrueret, inueniretur tamen per æquinoctiorum æquationē adhibitam, dies duntaxat æquinoctij quolibet anno præterito, sed Lunationes interim, etiam ipsarum æquatione adhibita, mirum in modū perturbarentur, ita ut Epactę eas non indicare possent iisdem diebus, quibus factę sunt, sed quibus factę fuissent, si vtriusque anni, Solaris ac Lunar, æquatio fuisset adhibita, si tamen radix utriusque æquationis in anno aliquo certo figatur: quod etiam annis futuris accidit. Siue enim æquatio anni Solaris æquinoctium ad diem 21. Martij conseruet omnino, siue non conseruet, æquatio tamen Lunæ simul adhibita offert Nouilunia illis diebus, quibus vere, quod ad Ecclesię usum attinet, contingunt. Huc accedit, quod cum anno 1582. decem dies simul exempti sint, descensus factus est in tabula expansa per decem lineas Epactarū, quod totidem diebus Nouilunia, ob illam exemptionem, serius contingunt. At si æquatio anni Solaris accommodetur annis præteritis, ut decem illi dies non simul, sed paulatim deorentur, non propterea decem linearum mutatio fiet in Epactis, cum non semper litera index mutetur, quando dies intercalaris omittitur, sed interdum eadem litera index retineatur, ut in vltima tabella æquationis ipsius Mæstlini contingit anno 500. 1100. 1400. quin etiam ad superiorem interdum literam fiat regressus, ob diei intercalaris retentionem, & Lunæ æquationē tunc adhibendam, ut in eadem tabella accidit anno 800.

Cur impossibile sit, per vtriusque anni æquationem adhibitam inuenire easdē Epactas, quæ verè tempore Concilij Nicæni Nouilunia monstrabant.

SED

SED ut experiamur, quo pacto Lunationes, etsi per vtriusque anni æquationem præteritis annis adhibitam perturbentur, respondeant calculo Astronomico, figamus utriusque æquationis radicem in anno 500. quando iam litera manuscula P, rectius Nouilunia, ex vsu Ecclesię, exhibebat, quam tempore Concilij Nicæni, ut diximus. Quo posito, ita se habebit tabella æquationis.

Anni Dñi			Anni Dñi			Anni Dñi		
P	500	Biss.	M	900	Biss.	G	1300	Biss.
N	600		H	1000		G	1400	
M	700		H	1100		F	1500	
M	800		G	1200		E	1600	

Propositus ergo sit annus 1589. cuius aureus numerus est 13. Epacta ex hac tabella, xv. statuens suam xiiij. Paschalem in 29. Martij: quo die media oppositio fit circa meridiem, si ratio 8. dierum intercalarium tunc omissorum, ex præscripto huius tabellę, habeatur. Vbi manifestum est, Lunam xiiij. Paschalem cum Astronomico calculo congruere, siue æquatio anni Solaris æquinoctium ad diem 21. Martij conseruet, siue in alium reiciat diem, si modo æquatio Lunæ ritè instituat. Demonstratio huiusce rei est hæc. Calculus ex tabulis Astronomicis offert oppositionem mediam, ut verè in cælo fit, si nullus dies intercalaris omissus sit. Si ergo ei calculo adijciantur dies ablati, per quos nimirum Lunationes versus fines mensium descenderunt, compertetur media oppositio, congruens cum æquatione anni Solaris adhibita, siue vera, & exquisita, siue non vera. Quare si tunc Lunæ æquatio adhibeatur, (quæ rectè adhiberi nequit, nisi simul æquatio Solaris anni obseruetur, ut ex constructione tabellę æquationis Capitis 4. liquet.) ut cyclus decennouennalis æquetur, respondebit necessario Cyclus calculo Astronomico, si prius respondebat, antequam utraque æquatio in vsu erat. Vides ergo, Mæstline, fieri nullo modo posse, ut adhibita vtriusque anni æquatione annis præteritis, eadem illa litera index offeratur, quæ verè temporibus Nicæni Concilij Epactas Nouiluniorum indices exhibebat. Rectè igitur tabula æquationis Epactarum à nobis instituta est. Hanc si funditus conuellere uis, alijs profecto armis, quam quibus adhuc depugnasti, opusest. Illa enim, ut vides, nimis infirma sunt, ac prorsus plumbea. Hic Rhodus, hic Salus. Non est ergo, quod obicias, auctorem noui Calendarij in calculo Astronomico exquisitè examinando non admodum defudasse; cum eius calculus ab Astronomico, ut ostendimus, non dissentiat. Hæc igitur (ut tuis te verbis alloquar) si non

non intellexisti, tu ipse iudica, dignus ne sis, cuius auctoritati in reliquis quicquam tribuatur, idque propter pudendam, seu affectatam tuā ignorantiam: Sin conficius fuisti horum, an non exhibendus sis, (neque. n. dicam te Diris deuouendum, quod tu auctori imprecaris) quia & Germaniæ vniuersæ, & toti Christianorum orbi, malitiosè fucum facis?

VERVM sit hoc tuæ, in æquationis Epactarum negotio, impudentiæ, ac temeritatis, illud cuius siue malitiæ, siue inscitie est, quod obitibus, Epactas nostras iuxta literam P, maiusculam tabulæ expansæ non rectè indicare terminos Paschales tempore Concilij Nicæni; cum nostræ Epactæ eisdem prorsus terminos, quos aurei numeri veteris Calenda-

Mæstlinū frustra
oppugnare xiiij.
Paschales noui
Calendarij circa
tempora Concilij
Nicæni, cum a
xiiij. Paschalibus
aureorū numero
rū illius tēporis
non differant.

Anni Domini	Aurei numeri	Epactæ secundū literā in dicem P	Lunæ xiiii Pascha- les	Plenilun- ia me- dia		
				D	H	M
323	1	viii	5 Apr.	6.22.45		
324	2	xix	25 Mar.	26. 7.33		
325	3	*	13 Apr.	14. 5. 6		
326	4	xj	2 Apr.	3.13.54		
327	5	xxii	22 Mar.	23.22.43		
328	6	iii	10 Apr.	11.20.16		
329	7	xiiii	30 Mar.	31. 5. 5		
330	8	xxv	18 Apr.	19. 2.38		
331	9	vi	7 Apr.	8.11.26		
332	10	xvii	27 Mar.	27.20.14		
333	11	xxviii	15 Apr.	15.17.47		
334	12	ix	4 Apr.	5. 2.36		
335	13	xx	24 Mar.	25.11.24		
336	14	j	12 Apr.	12. 8.57		
337	15	xii	1 Apr.	1.17.46		
338	16	xxiii	21 Mar.	22. 2.34		
339	17	iiii	9 Apr.	10. 0.17		
340	18	xv	29 Mar.	29. 8.56		
341	19	xxvj	17 Apr.	17. 6.28		

rij, offerant? Vt iam non nouum hoc nostrum Calendarium, sed vetus à Patribus Concilij Nicæni approbatum infeceris, contra propriam tuam sententiam, qua vbique vetus Calendarium nouo præferre conaris. Huc accedit, quod iterum accipis Plenilunium pro xiiij. Luna, seu

seu termino Paschali, atque idcirco iniuria omnes terminos Paschales, qui per vnicum diem medias oppositiones antecedunt, falsos vocas, cum tu ipse fallaris. Huius enim contrarium nos supra ex recepto vsu Ecclesiæ, & scriptoribus grauissimis demonstraui. Sed vt omnes videant, quo pacto termini Paschales Concilij Nicæni temporibus se habuerint, eosdemque terminos ab aureis numeris eiusdem Concilij, & Epactis nostris indicari, proposuimus tabulam 19. annorum circa illa tempora, quos tu in medium etiam profers. Omissimus autem Epactas, & terminos Paschales iuxta tuas literas indices N, & M, maiusculas, quod hæc ad rem non faciant; quippe quæ falsò illis annis à te tribuantur, vt paulo ante monstraui.

Ex hac tabella patet, Epactas literæ indicis N, tempore Concilij Nicæni rectius indicare xiiij. Paschales, quàm Epactas literæ P, cum illarum Lunæ xiiij. Paschales sint vno die posteriores harum Lunis xiiij. Id quod paulò ante monuimus.

ESSE autem Lunas xiiij. Paschales Epactarum easdem, quas aureorum numerorum tempore Concilij Nicæni, ex eo patet, quod Epactæ ad eosdem dies noui Calendarij scribuntur, quos aurei numeri in Calendario veteri occupabant, vt ex superioribus 30. Calendariis aureorum numerorum in Calendario sub litera P, maiuscula manifestum est. Ex quo liquet, non modo falsò, sed etiam impudenter te nobis obicere, cum afferis, ex his 19. terminis Paschalibus, qui a terminis numerorum aureorum Nicæni Concilij non differunt, solum unum uerum esse, & 18. erroneos. Nam solum 12. termini horum 12. annorum, 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 334. 335. 338. plus, quàm par est, hoc est, ferè biduo, medias oppositiones anteuertunt, alij verò 7. vno duntaxat die, vt ratio postulat. Causam verò huius anticipationis supra diximus esse, quod Nouilunia aureorum numerorum Concilij Nicæni in eos ferè dies incidant, quibus secundum medium motum contingunt in cælo: quod nos in omni Cyclo, ad vsu Ecclesiæ, vitandum esse docuimus, & re ipsa in nostro Cyclo Epactarum uitauimus, vt ex his, quæ dicta sunt, intelligi potest. Sed vt ut est, hoc saltem constare debet apud omnes, Mæstlinum hoc loco non pugnare contra Calendarium nouum, sed aduersus dispositionem aureorum numerorum in Calendario tempore Concilij Nicæni. Calendarium enim nouum, ut suo munere recte fungatur, solum indicat, quo in statu Nouilunia, & xiiij. Paschales secundum aureos numeros tempore Nicæni Concilij fuerint, non autem ea approbat: nec uerò approbare potuit, cum citius, quàm par est, aurei numeri Nouilunia tunc ostenderent, ut suo loco docuimus.

SED illa est Mæstlini malitia palmaris, quod noui Calendarij velut caput veteratorie calumniatur, identidem vociferans, temerè æquinoctium à nobis ad 21. diem Martij reuocatum esse, vbi à Concilio Nicæno constitutum fuerat: perinde quasi velimus (vt ipse more suo cauillatur

Mæstlin falsò
nobis imponere,
eodem 21. Mar-
tij æquinoctio
assignauerimus,
ut arbitramur, eū
solum esse propriū
ipsius sedem.

latur) hunc solum diem esse propriam sedem verni æquinoctii. Atque hoc loco, ut quàm bene, ac pie de religione, Ecclesiæque sentiat, intelligere possimus, dubitat, an Ecclesia Christiana obedire debeat decreto illi Concilij Nicæni. Sed quia hic de Fide non agimus, aut de religione, omiſſa hac eius dubitatione, quæ heresim olet, nouum Calendarium, quod ad res Astronomicas attinet, defendamus. Igitur non restitutum a nobis æquinoctium est ad 21. Martij, quod necessario eum diem solum propriam esse sedem Verni æquinoctij arbitrati sumus, sed ut omnes termini Paschales, quos Sacrosanctum illud, & œcumenicum Concilium Nicænum, stabilito æquinoctio die 21. Martij, præſiniuit, retinerentur illesi, atque intacti, & ne nouitas in orbem Christianum in festo Paschali introduceretur, ut fusè libro 1. Cap. 111. declaratum est.

Ad hæc conatur Calendarium nouum reddere orbi vniuerso odiosum, quod in celebratione Paschæ non euitauerit quinque insignes errores, quos maxime tamen volumus fugiendos esse, tanquam immanes aliquos scopulos, atque adeo in hac correctione esse uitatos, mirifice gloriamur. Errores autem, qui in Paschali festo cauendi sunt, ad hos quinque reuocari possunt. I. ne celebraretur Luna xiiii. cum hæreticis Quartadecimanis: II. ne ante Lunam xiiii. peragatur, quod foret absurdius: III. ne Lunam xxi. consequatur, hoc est, ne in quartam hebdomadam mensis Lunaris incidat: IIII. ne in ultimo mense inueniatur, cuius nimirum Luna xiiii. æquinoctium Vernalis antecedit: V. ne in mensem secundum reijciatur.

PRIMUM ergo ait Mestlinus in Calendario nouo non raro Dominicam Paschalem cadere in ipsum plenilunium, hoc est, ut nos loquimur, in Lunam xiiii. Nam semper in eo errore perseuerat, quod non liceat celebrare Pascha in Plenilunio. Sed hoc antè satis abundè confutauimus. Profert autem hos annos, 1503. 1507. 1514. 1531. 1551. 1555. 1558. 1578. 1582. 1598. 1609. 1622. 1693. in quibus omnibus affirmat, Dominicam Paschalem in Lunam xiiii. incidere, quod falsum est. Omnes enim in oppositionem mediam cadunt, ac proinde legitime sunt, ex Patrum decretis, ita ut in eis primus error locum non possit habere, ut in subiecta tabella conspicuum est. Sed ex annis ante correctionem Mestlinus 10. dies eximit, quod quidem præter rem est, ut & supra diximus, cum Pascha in illis non sit celebratum post 10. dierum exemptionem, prout uidelicet in hac tabella describuntur. Sed tamen, ut ei gratificemur, fac 10. dies exemptos esse, & uideamus, an uerum dicat. Duobus duntaxat annis 1503. 1514. Pascha paulo citius, quam par est, esset celebratum, si 10. dies forent ablati. Causa huius anticipationis est, quod illi anni non postulent 10. dierum subtractionem. Nam cum radix huius subtractionis 10. dierum congruat anno 1600.

Quinq; errores i
Paschæ celebratio
ne uitandos esse.

Pascha in quibus
dam annis, quos
Mestlinus pferit,
non cadere in Lu
nam xiiii. ut fal
sò existimat, sed
in oppositionem
mediam, duobus an
nis exceptis.

ut ex tabula æquationis patet, quod hinc numerentur 400. semper anni, deberent ex illis annis, qui remotiores sunt ab anno 1600. & anno

Anni Dñi	Aurei num.	Epactæ	Lit. Dñic.	Termini Pascha- les	Pascha	Plenilu- nia me- dia.
						D H M
1503	3	xxiii	D	21 Mar.	22 Mar.	22. 9. 53
1507	7	vii	F	6 Apr.	7 Apr.	6. 22. 32
1514	14	xxiiii	D	18 Apr.	19 Apr.	19. 2. 29
1531	12	ij	D	11 Apr.	12 Apr.	11. 12. 40
1551	13	xii	G	31 Mar.	1 Apr.	0. 14. 1
1555	17	xxvii	B	16 Apr.	17 Apr.	16. 2. 44
1558	1	j	E	12 Apr.	13 Apr.	12. 17. 53
1578	2	xij	A	1 Apr.	2 Apr.	1. 19. 15
1582	6	xxvj	C	17 Apr.	18 Apr.	17. 7. 57
1598	3	xxiii	D	21 Mar.	22 Mar.	21. 20. 36
1609	14	xxiiii	D	18 Apr.	19 Apr.	18. 13. 11
1622	8	xviii	B	26 Mar.	27 Mar.	26. 10. 39
1693	3	xxiii	D	21 Mar.	22 Mar.	21. 7. 18

1500. uiciniores, eximi 9. dies duntaxat, & paulo amplius, ut supra diximus; atque ita caderet tunc Pascha vel in ipsam oppositionem, uel paulo post, ut in aliis annis huius tabellæ accidit. Quod si exempti non cogitentur 10. dies ex duobus illis annis, cadet utriusque Dominica Paschalis in 16. Aprilis, quibus re ipsa Pascha illis annis ante correctionem Calendarij celebratum est. Terminus autem Paschalis prioris anni cadet in 10. Aprilis, die ferè toto ante oppositionem mediam, & proximè post literam Dominicalem, quæ est A: terminus uero Paschalis posterioris anni in ipsam Dominicalem literam, quæ etiam est A, & in oppositionem ipsam ferè mediam incidit: ac propterea Pascha in utro

In iisdem annis
1503. 1514. ante
correctionem rectè
etiam celebratum
est Pascha, si non
cogitetur 10. dies
exempti, ut constat.

Anni Dñi	Aurei num.	Epactæ	Lit. Dñic.	Termini Pascha- les	Pascha	Plenilu- nia me- dia.
						D H M
1503	3	iii	A	10 Apr.	16 Apr.	10. 22. 37
1514	14	iiii	A	9 Apr.	16 Apr.	9. 2. 29

Pp

que

que post oppositionem mediam celebratum est, sed tamen, ut conuenit, in tertia hebdomada mensis Lunaris, hoc est, ante ultimum quadratum aspectu Lunæ, ut in tabella proposita duorum annorum 1503. 1514. apparet. Vbiñā ergo vides Mæstline in aliquo tuorum 13. annorum Pascha Luna xiiii. celebrari? Indignus sanè es, cui respondeatur, cum tam insigniter mentiaris in tuo hoc examine, ut toti orbi imponas, Calendarium-que nouum, tanquam mille erroribus refertum importunis clamoribus, vociferationibusque extrudas. Sed fortis est veritas, quæ nullis terroribus cedit. Et satis constat, feruere eos, qui causa minus valeant, clamo- re pugnare. Iam verò si accidat nonnunquam, ut Pascha ex præscri- pto noui Calendarii in Lunam xiiii. hoc est, in diem ante mediam oppositionem incidat, (quod in nostro cyclo contingere posse, licet per- raro, supra diximus) non id vitio vertendum est huic nostro Cyclo no- uo Epactarum, sed omnibus Cyclis, cum nullus qualicunque arte in Ca- lendario dispositus motibus celestibus ita exquisitè possit congruere, ut quandoque a uero non aberrer. Certò tamen hoc de nostro Calen- dario affirmare non dubitamus, in eo multo pauciora contineri errata, quam in veteri a Patribus Concilij Niceni approbato, ut ex iis, quæ an- te docuimus, satis apparet, ubi in paucorum annorum spatio sæpius Sa- cro sanctum Pascha Luna xiiii. celebratum est. Certum etiam est, in iis 13. annis proxime in medium allatis, quos maximo studio Mæ- stlinus inquisit, ut Calendarium nouum falsitatis argueret, nullum, præterquam ipsius Mæstlini, qui temerè oppositionem mediam uocat Lunam xiiii. errorem reperiri.

DEINDE ait aduersarius, non rarò Pascha nostrum in Lunā xiiii. cadere, hoc est, ante plenilunium, quod ipse perperam Lunam xiiii. appellat, ut supra dictum est. Hoc autem meram esse calumniam, quis non videat? Si enim vix, aut certè admodum rarò, Pascha in xiiii. Lunam incidat, ut proxime dictum est, qui fieri potest, ut in xiiii. Luna possit reperiri? Certe nunquam hoc ostendit, ne si omnes quidem non modo ingenii, verum etiam calliditatis neruos intenderit. Et verò si aliquem annum reperiret, (quod non credo) in quo hoc accideret, responsum iam est paulo antè, id naturæ Cyclorum adscribendum esse, quæ talis est, ut in nullo omnia incommoda uitari possint. Nam quod attinet ad hos duos annos 1527. 1598. quibus asserit, hunc errorem cõ- missum esse, egregie more suo cauillatur. In posteriori enim Pascha ex decreto Concilij Niceni legitime esse celebratum, quod ad motum me- dium attinet, liquet ex antecedenti tabella 13. annorum. In priori au- tem, in quo aureus numerus est 8. Epactæ (ablatis prius 10. diebus, quos aduersarius ad libidinem suam exemit, etiam si is annus ante correctio- nem fuerit,) xvi. littera Dominicalis B; terminus Paschalis 26. Mar- tij, & Pascha ipsum 27. Martij; seruatur quoque Niceni Concilij decre- tum, cum Pascha celebraretur in ipso plenilunio medio, quod fit Die 26. Martij, Hor. 23. Min. 57. post mer. Sed multo exquisitius eiusdem anni Pascha exhibetur a nouo Calendario secundum Ecclesiasticas leges, si 10.

Cycli reprehendi non posse, etiam si nonnunquam Pa- scha in Lunā xiiii incidat.

Pauciora errata in Cyclo Epactarum noui Calendarii contineri, quàm in cyclo aurei nume- ri, etiam circa tẽ- pora Concilij Ni- ceni.

Cauillatio Mæstli- ni, quod Pascha cadere possit in Lu- nam xiiii. in nouo Calendario.

si 10. dies non auferantur, ut ratio postulat, quandoquidem correctione antecedit. Fuit enim tunc aureus numerus 8. Epactæ xxviii. Littera Do- minicalis F. Luna xiiii. die 15. Aprilis; Pascha 21. Aprilis, & opposi- tio Die 15. Aprilis, Hor. 12. Min. 41. post mer. ita ut Paschatu celebratu sit post plenilunium medium, ante tamen secundum quadratum Lunæ aspectum, ut Patres, atque Concilia præcipiunt.

QVOD ad tertium errorem attinet, si error dicendus est, (cum in nullo Cyclo vitari queat) ingenue confitemur Canone 2. Calendarii noui, propter postpositionem Nouiluniorum necessariam accidere in- terdum, ut Pascha in principium quartæ hebdomadæ, hoc est, in Lunā xxviii. siue in posteriorem quadratum Lunæ aspectum incidat. Sed hic error non tanti momenti est, ut propter eum Nouilunia debeat vno die citius in Calendario ab Epactis monstrari; cum ex hac anticipatione innumerabilia penè absurda multo maiora sequantur. Nam sapissime Nouilunia Cycli antecederent coniunctiones tum veras, tum medias, & frequenter Paschæ solennitas in Lunam xiiii. incideret, ut ex iis, quæ diximus, perspicuū est. Nihil ergo noui obijcit nobis hoc loco Mæstli- nus, cū pp absurda enumerata coacti simus ita Epactas disponere, ut No- uilunia earū sequantur plurimū Nouilunia celestia; fateamurq. ppter ea nonnunquā Pascha per vnā hebdomadā, licet rarò, prorogari. In quo sanè parum equū se præbet Mæstlinus noster, qui hunc qualicunque; necessariū errorem, eumque confessum, tantopere exagitat, cum ipse orbi terrarū tot, ac tam sædos obrudat errores. Verum prætereundum non est, Mæ- stlinum sibi non constare hoc loco. Nam cum in superioribus semper sit vociferatus, licet falso, (non intelligens Ecclesiæ de Pascha celebrando sanctiones, ac consuetudinem,) Pascha non debere celebrari in plenilu- nio medio, hic tamè in hisce tribus annis, 1629. 1680. 1700. seu memo- riz vitio, seu potius mendacij inconstantia, contendit, illud celebrandū esse in medio plenilunio; solum ut ostēdat, nos ijs annis Pascha in alterā hebdomadam differre. Hoc autem ex hac tabella constat, ubi Pascha Mæstlini in plenilunium medium cadit, quod ante nolebat.

Pascha ob imper- fectum cyclorum naturam necessa- rio interdum incide- re in principium quartæ hebdoma- dæ.

Inconstantia Mæ- stlini, & contendi- duo.

Anni Dni	Aurei num.	Epactæ	Lit. Dñic.	xiiii Pascha- les	Pascha Mæstlini	Plenilu- nia me- dia
						D H M
1629	15	v	G	8 Apr.	8 Apr.	7.14.32
1680	9	xxix	G. F	14 Apr.	14 Apr.	13. 9.49
1700	10	ix	C	4 Apr.	4 Apr.	3.11.10

Omnia enim hæc Plenilunia proxime insequentibus diebus, ut primum octavo, secundum quartodecimo, & tertium quarto, tribuenda sunt, cum post Solis occasum contingant. Ex quo fit, ut festi illi dies in ipsa incidunt plenilunia per Mæstlinum, quod tamen hæcenus semper absurdum esse clamavit, ut modo diximus. Si ergo sibi constare uellet, laudaret utique Calendarium nouum, quod illos Paschæ dies ex Plenilunijs medijs in sequentem Dominicam differat; quanquam re ipsa nos Pascha tunc non prorogemus, eò quod in oppositionem mediam incidat, sed propterea quod Luna xiiii. per Epactas inuenta in Dominicam incurrit. Sed mirum non est Mæstlinum sibi non constare. Tantum. n. fuit eius in reprehendendo studium, ut oppugnandi impetu cæcus, pugnantia à se afferri non uiderit.

NOVVM porrò Calendarium sæpè Paschæ celebritatem rejicere modo in ultimum mensem, modo in secundum, (qui sunt postremi duo errores) non alia ratione confirmat Mæstlinus, quam superiorib. exemplis, quibus putabat, cum de vna linea Epactarum tabulæ expansæ ad aliam fit gradus, Pascha non raro in ultimum mensem ex secundo, & ex primo in secundum transferri. Ad quod etiam addit, non solum propter eam causam Pascha interdum ultimo, vel secundo mense celebrari posse, sed etiam ante æquinoctium vernum; quando nimirum æquinoctium ad 27. Martij, ut ipse falsò existimat, delapsum fuerit, & Luna xiiii. reperiatur die 21. qui æquinoctio destinatus est, vel 4. aut 5. diebus post diem 21. ac demum Dominica dies inter illam xiiii. Lunam, & diem 27. Martij existat. Verum ad hoc iam supra responsum est. Nam ut Pascha non dicatur cadere in duodecimum mensem, quod ad usum Ecclesiæ antiquissimum spectat, satis est, ut eius terminus Paschalis, siue Luna xiiii. non præcurrat diem 21. Martij æquinoctio assignatum, et si æquinoctium verum subsequatur interdum diem 21. & Lunam illam xiiii. Item ut Pascha dici non possit in secundum mensem incidere, satis est, si proxime antecedens Luna xiiii. in Martio præueniat eundem diem 21. æquinoctij, licet æquinoctium verum quandoque contingat ante illam Lunam xiiii. & ante diem 21. quod quidem euenire posse, supra non semel concessimus. Neque enim Ecclesia hisce Astronomorum subtilitatibus adstricta vnquam fuit, sed satis est, si diè aliquem certum, qualis est 21. Martij, æquinoctio præfigat, ultra aut citra quem æquinoctium non longe euagetur. Quin etiam velit nolit Mæstlinus, necessario admittere debet, in anno bissextili posse Pascha celebrari secundo mense, in duodecimum verò idem cadere posse tertio anno post bissextum, ut supra demonstrauimus, etiamsi nunquam longius a diè 21. Martij æquinoctium recederet, nisi quantum 6. horæ in annum communi omisse requirunt.

ATQVE ut nunquam finem reprehendendi, & calumniandi inueniat, reperit eosdem 19. annos circa tempora Nicæni Concilij, in quibus non solum Lunas xiiii. siue terminos Paschales, putat falsos esse, ut plurimum, ut supra dictum est, verum etiam Pascha ipsum sæpenu-

Mæstlinus non recte Calendarium nouum imponere, & sæpè Pascha reuocare in ultimum mensem, & in secundum.

Pascha secundum Ecclesiæ usum celebrari posse non minus, & secundo propter annos bissextiles, & communi, etiam si anni Juliani non esset.

Mæstlinus iterum per calumniam reprehendere Epactas non potest, Calendarium ad epactas Concilij Nicæni reuocari.

mero contra Patrum decreta proponi celebranda, nimirum in plenilunio ipso, uel ante. Quia uerò & hoc libro, & superiore abunde satis demonstratum est, legitime Pascha in plenilunio celebrari posse: Et quod nonnunquam Pascha ante plenilunium eo tempore sit celebratum, non esse vitio vertendum Cyclo huic nostro Epactarum, aut earum æquationi, sed id prouenire ex eo, quod aurei numeri tunc citius, quam conueniebat, Nouilunia monstrabant, quorum quidem aureorum Epactarum æquationem, ut par erat, (Hanc enim ob causam literam P, in aiusculam anno 320. præfiximus) non est, quod amplius hac in re frustra tempus teramus. Atque ex his erroribus, quos temere Calendario nouo Mæstlinus obiecit, facile apparet, quàm prudens, quàm consideratus sit iste corrector atque emendator orbis terræ, qui toties suam in rebus Ecclesiasticis inscitiam prodidit, toties ipse errauit, quoribus non ui aliquid parere moliens, nobis obiecit errores.

POSTREMO ut nihil relinquat intactum Mæstlinus acerrimus aduersarius, & obrectator noui Calendarij, hostiliter etiam inuadit Cyclum antiquum literarum Dominicalium 28. annorum, qui perpetuus factus est in Calendario nouo, si quouis spatio 400. annorum tres dies intercalares omittantur. Huius enim Cycli æquationem capit Capite 1. sui examinare, (quanquam responsionem ad hunc usque locum distulerimus) affirmans, ex ea in annis correctionem antecedentibus falsam literam Dominicalem erui, si nimirum ad retroactos annos accommodetur æquatio æquinoctij, (quod & supra in æquatione Epactarum conatus est facere) & æquatio Cycli Solaris instituat, similis ei, quæ in Calendario post correctionem adhibita est. Sed quis hic non rideat, quis non admiretur hominis ineptias, ne dicam malitiam? Nam cum per æquationem anni Solaris in Calendario præscriptam reperjatur litera Dominicalis cuilibet anno ante correctionem congruens, ut ipse etiam testatur, qua de causa nouam æquationem ad suum arbitrium, ac libidinem molitur, qua litera Dominicales mirum in modum perturbentur, non satis video, nisi quod modis omnibus uult, si possit, Calendarium nouum falsum, & inutile prorsus efficere. Quod enim existimat, nostræ æquationis calculum debere in præteritos annos æque bene retrahi, atque in futuros, vehementer decipitur. Quoniam enim æquatio anni Solaris, qua spatio quolibet 400. annorum tres dies intercalares omittuntur, non penitus quadrat in annos Concilio Nicæno vicinos, propter inæqualem Solaris anni magnitudinem, ut libro 1. Cap. vi. declaratum est, frustra laborat Mæstlinus, hac æquatione adhibita, æquationem Cycli Solaris ad Concilium usque Nicænum extendere, ut per eam inueniat literam Dominicalem, quæ tunc quouis anno fuit in usu, quandoquidem ab ortu CHRISTI ad annum correctionis usque nunquam interruptus est literarum Dominicalium ordo. In posterum autem, cum adhibenda sit æquatio æquinoctij, locum inuenit hæc æquatio, propterea quod in omni omissione diei intercalaris

Mæstlinus malitiose cyclum Solaris in Calendario nouo æquatum se præsumere.

Æquatio cycli Solaris quare in præteritis annis penitus quadrare non possit.

ris series atque ordo literarum Dominicalium interrumpendus est, etiam si æquatio illa æquinoctij exquisitè omnino non respondeat motibus cælestibus, ut Cap. v. vi. & vii. libri primi tradidimus. Hoc igitur conuincat, si quid efficere uult, quod tamen nunquam perficiet; videlicet æquationem Cycli Solaris non rectè indicare literam Dominicalem futuris annis, quibus verè dies intercalares omittuntur, ac proinde ordo literarum Dominicalium necessariò interrumpitur. Itaque quod supra de æquatione Epactarum dictum est, si ea vnà cum æquatione æquinoctij in annos præteritos retrahatur, idem hic de æquatione Cycli Solaris, si ea vnà cum æquinoctij æquatione præteritis annis accommodetur, dicendum est: nimirum eam ordinem literarum Dominicalium mirum in modum perturbare, ita ut nullo modo illas literas Dominicales exhibeat, quæ verè præteritis annis in usu fuerunt, (nisi fortè æquatio æquinoctij offerat tot dies eximendos, quot exempti sunt usque ad illud tempus, à quo æquinoctij æquatio incepit) sed quæ usurpandæ fuissent, si adhibita fuisset æquatio illa anni Solaris, si modo radix æquationis ad certum aliquem annum affigatur.

QVOD si Solaris anni æquatio a nobis instituta quadraret omni ex parte in tempora Concilij Niceni, hoc est, exhiberet omnino 10. dies eximendos, haud dubie litera numeralis index ibi posita, quæ tunc esset V, rectè literas Dominicales ostenderet. Hoc autem ut planum faciamus, declarandum erit, quam ratione Cyclus antiquus Dominicalium literarum æquatus sit in Calendario nouo. Ita autem æquatio se habet.

CYCLI SOLARIS, SIVE LITERARUM Dominicalium antiquus 28. annorum perpetuus.

V				VII				II				III			
g	e	d	c	b	g	f	e	d	b	A	g	f	d	c	b
f				A				c				e			

VI				I				III			
A	f	e	d	c	A	g	f	e	c	b	A
e				b				d			

TA-

TABVLA AEQVATIONIS CYCLI Solaris antiqui.

	Anni			Anni			Anni	
	Dñi			Dñi			Dñi	
V	I			V	2100		V	3000
V	1582			VI	2200		VI	3100
Detractis 10. diebus				VII	2300		VI	3200
I	1582			VII	2400	Biss.	VII	3300
I	1600	Biss.		I	2500		I	3400
II	1700			II	2600		II	3500
III	1800			III	2700		II	3600
III	1900			III	2800	Biss.	III	3700
III	2000	Biss.		III	2900		III	3800

QVONIAM ordo literarum Dominicalium in centesimis annis communibus necessariò interrumpitur, quòd tunc non duplex litera, sed simplex currat, non poterit Cyclus antiquus literarum semper incipere a cellula literarum g, f, ut ante correctionem fiebat, sed modo à b, A; modo à d, c; vel f, e; vel A, g; uel c, b, uel e, d: hoc ordine. Ante Calendarium restitutum Cyclus initium semper ducebat a prima cellula literarum g, f; ita ut quando Cyclus Solariserat 1. Dominicales literæ essent g, f: quando Cyclus erat 2. litera Dominicalis esset e: & Cyclo 3. responderet litera d: & cyclo 4. litera c, atque ita deinceps. At post correctionem anni, propter 10. dies exemptos, incipiendus erit Cyclus ab alia cellula duarum literarum, ab illa nimirum, quæ post literas g, f, decimum locum obtinent, utpote a literis c, b, cellulæ 21. cum tam litera c, decima sit post g, ut hic apparet, g, A, b, c, d, e, f, g, A, b, c: quàm litera b, post f, ut hic patet, f, g, A, b, c, d, e, f, g, A, b. Eius rei causa hæc est, quòd cum literæ Dominicales in Calendario ordine naturali literarum se mutuo consequantur, sit ut correctionis anno post diem B. Francisco sacrum, hoc est, post 4. diem Octobris, cui ascripta est litera d, pro litera insequenti e, diei quinto ascripta, assumpta sit decima litera post eam, nimirum litera A, quintidecimi diei, ut hic apparet, cum decem literæ e, f, g, A, b, c, d, e, f, g, decem diebus exemptis respondentibus eo anno omissæ sint. Atque eandem ob causam, post quamlibet literam Dominicalem in Calendario assumenda accipienda est ea, quæ tot literis ab illa distat, quot dies eximuntur. Ut si verbi gratia unus dies eximatur,

Constructio tabulae æquationis literarum Dominicalium perpetuæ.

matur, assumenda erit post literam A, litera c, loco literæ b, quæ post A, assumenda esset, si dies ille non eximeretur. Si vero duo eximan-

Dies Octob.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
Lit. Domin.	A	b	c	d	e	f	g	A	b	c	d	e	f	g	A

tur dies, accipienda erit litera d, pro litera b, quæ post A, accipienda foret, nisi duo illi dies eximerentur. Litera enim d, secundum occupat locum post b. Eademque ratio est in cæteris. Cellulæ igitur literarum c, b, quam post 10. dierum exemptionem diximus esse assumendam, superimponemus literam numeralem indicem I. eamque anno 1582. post detractos 10. dies præfigemus, ut significet, Cyclum principium tunc habere a cellula 21. hoc est, primo anno Cycli Solaris literas Dominicales esse c, b; anno secundo, literam Dominicalem esse A, &c. Eandem literam numeralem indicem I, anno 1600. apponemus, quod in eo, cum bissextilis sit, Cyclus initium non mutet, nullaque fiat literarum Dominicalium interruptio. Deinde quia anno 1700. dies intercalaris omittitur, incipiet Cyclus a literis d, c, cellulæ nonæ, quod utraque iterum proximè utramque c, b, cellulæ 21. sequatur in alphabeto, nimirum d, literam c, & c, literam b. Huic ergo cellulæ nonæ superimponemus numerum indicem II. eundemque anno 1700. præfigemus, ut indicet, anno 1700. Cyclum sumere initium a cellula nona literarum d, c. Rursus anno 1800. communi inchoandus erit Cyclus a cellula 25. literarum e, d, quæ in alphabeto proximè insequuntur literas cellulæ nonæ literarum d, c. ac proinde numerum indicem III. ascribemus tam cellulæ 25. quam anno 1800. Eadem ratione anno 1900. non bissextili Cyclus incipiet a cellula tertiadecima literarum f, e, quæ literas cellulæ 25. literarum e, d, proximè insequuntur: proptereaque numerus index IIII, & cellulæ 13. & anno 1900. apponendus erit. Qui numerus index anno 2000. bissextili non mutabitur. Deinde anno 2100. non bissextili capiet Cyclus principium a prima cellula literarum g, f, quæ literas f, e, proximè sequuntur, à quibus Cyclus anno 2000. incipiebat; atque idcirco numerus index V. primæ cellulæ, & anno 2100. præfigendus erit. Anno autem 2200. qui etiam communis est, ascribemus numerum indicem VI, eundemque decimæ septimæ cellulæ literarum A, g, superimponemus: quod hæc literæ sequantur proximè literas g, f, primæ cellulæ. Anno vero 2300. non bissextili, & cellulæ quintæ literarum b, A, quæ literas A, g, proximè insequuntur, numerum indicem VII. apponemus; qui anno 2400. bissextili tribuendus quoque erit. Anno postea 2500. non bissextili iterum ascribenda est litera numeralis I. index, quod tunc Cyclus rursus incipiat a cellula 21. literarum c, b, quæ literas b, A, proximè insequuntur. Atque hoc modo repetentur annis futuris semper iidem numeri indices, tribuen-

do tamen centesimis annis bissextilibus eosdem numeros indices, qui proximè antecedentibus centesimis non bissextilibus ascripsi sunt. Postremo annis ante correctionem ascripsimus numerum indicem V. qui primæ cellulæ, à qua Cyclus semper initium sumpsit ante anni restitutionem, superimpositus est. Vñus huius tabulæ est, ut primus annus Cycli Solaris tribuatur ei cellulæ, cui suprapositus est numerus index idem, qui centesimo anno proposito præfixus est: Secundus verò annus Cycli detur sequenti cellulæ, & ita deinceps. Cellula enim, in quam cadit Cyclus Solaris propositi anni, dabit literam Dominicalem. In centesimis tamen annis communibus assumenda est inferior tantum litera. Veluti, anno 1589. Cyclus Solaris est 2. Cum ergo numerus index I. anno 1582. post correctionem appositus, locetur supra cellulam 21. cadet Cyclus 2. in cellulam 22. literæ A, quæ Dominicalis erit eo anno. Rursus anno 1900. Cyclus Solaris est 5. & numerus index 4. superimpositus tertiadecimæ cellulæ. Igitur Cyclus 5. cadet in cellulam 17. quæ est quinta à tertiadecima inclusivè: ac propterea litera Dominicalis anni 1900. erit g, inferior. Postremo anno 325. Cyclus Solaris est 26. & numerus index V. supra primam cellulam. Et quoniam Cyclus 26. cadit in cellulam 26. ubi est litera c, erit c, litera Dominicalis anni 325.

I A M ut appareat Mæstlinum temere, ne dicam malitiosè, hanc tabulam æquationis ad annos præteritos reuocasse, ita ut non simul eximantur 10. dies, sed paulatim consumantur, proponemus eius tabulam æquationis, quæ est eiusmodi.

TABVLA AEQVATIONIS CYCLI
Solaris antiqui, tanquam ea iam olim
fuisse usitata.

	Anni			Anni			Anni	
	Dñi			Dñi			Dñi	
III	1			I	600		V	1200 Biss.
IIII	100			II	700		VI	1300
V	200			III	800 Biss.		VII	1400
VI	300			IIII	900		I	1500
VII	400 Biss.			V	1000		II	1600 Biss.
	500				1100			1700

Vbi sanè vides, ante numerum indicem I, anno 1500. appositum, procedendo versus principium annorum Chr. sti, fuisse factam novem duntaxat

Quo pacto licet
Dominicalis ex
cyclo perpetuo
veniat quomodo
anno proposita.

xat numerorum indicum mutationem, nimirum horum, VII. VI. V. III. III. II. I. VII. VI. quorum VI., anno 300. præfigitur. Cum igitur non tantum 9. sed 10. dies sint exempti, quid mirum est, numerum indicem VI. tempore Concilii Nicæni veram literam Dominicalem non exhibere? Oportuisset utique fieri mutationem usque ad decimum numerum indicem V. ut ea literas Dominicales, quæ tunc in usu fuerunt, offerret. Quod si æquatio hæc Mæstlini fuisset a Concilio Nicæno ad nostram usque ætatem in usu, figenda fuisset radix in anno 300. hoc est, anno 300. præponendus numerus index V. qui verè tunc literas Dominicales offerebat. Sed hac ratione in annum 1500. (si ijdem anni centesimi bissextilis relinquantur, qui in nostra æquatione bissextilis sunt.) non numerus index I., sed VII. incideret, vereque iam hoc tempore literas Dominicales monstraret, non tamen eas, quibus nuncvntimur: propterea quod non 10. dies, sed 9. duntaxat ablatis fuissent.

DENIQUE dum aduersarius æquationem tam Epactarum, quam Cycli Solaris labefactare, & prorsus conuellere conatur, eò temporibus Concilii Nicæni utraque non penitus conueniat, si ad retroactos annos retrahatur, nihil aliud probat, quam æquationem æquinoctij primo libro descriptam non exquisitè tempori eius Concilii congruere: quod ultro damus, causamque huius rei satis superque eodem lib. explicauimus. Nihil ergo noui hoc loco affert, neque vero ausus est utriusque æquationis constructionem ipsam improbare: quippe qui planè cognouerit, æquationem Cycli Solaris recte per centesimos annos progredi, ita ut in centesimis quidem annis communibus ordo literarum Dominicalium interrumpatur necessario, Cycli quoque aliudè principium sumat, in annis uero centesimis bissextilibus idem ordo literarum Dominicalium, idemque principium Cycli retineatur: quemadmodum probè quoque intellexit, æquationem Epactarum pendere & a 300. annis, quibus Luna ferè vnum diem anticipat, & a 400. annis, quibus æquinoctium per triduum ferè sedem suam anteuerit. In hoc solum errauit, quod anticipationi Lunæ tribuit cum vulgo annos 304. nō autem $312\frac{1}{2}$. ut Astronomorum tabulæ exigunt. Definat igitur nobis insultare, quasi per nostram æquationem nesciamus literas Dominicales annorum Concilii Nicæni reperire. Nam numerus index V. quem nostra æquatio ante correctionem nobis offert, ritè literas Dominicales omnibus annis Calendarij restitutionem antecedentibus exhibet, cum nunquam ante annum correctum interruptio literarum Dominicalium facta sit: ut Mæstlinus hoc loco a malitia, & temeritate excusari nullo modo possit, quod per vim, contra ius, falsæ æquationem nostram, quasi per capillos (ut ipse loquitur) attrahens, ad annos præteritos translalerit; cum potius, ut eam falsam esse conuinceret, demonstrare debuisset, illam futuris annis uitiosam fore: quod non solum non effecit, sed nec facere quidem ausus est; neque verò id effecit, etiam si omne robur huc conferat, omnesque intendat neruos. Sed videlicet iste

Mæstlinus non rectè oppugnat æquationem Epactarum, aut Cycli Solaris: quippe cum solum probet æquationem æquinoctij non congruere temporibus Concilii Nicæni congruere.

iste Tubingensis Mathematicus Poetis similior, quam Mathematicis, Poetarum more materiam quærens, omnia vndique colligit, falsaque veris affingit. Quid enim? an non falsum est, & quidem impudens mendacium, nos non posse per nostram æquationem (si præteritis annis rectè accommodetur, prætermisâ videlicet, ut a nobis factum est, æquinoctij æquatione, quam tamen ipse importunissimè intrudit.) literam Dominicalem temporibus Concilii Nicæni reperire? An non videri meritò possit homo totus ex fraude, & mendacio compositus, qui cum probare instituerit, æquationem tum Epactarum, tum Cycli Solaris in Calendario nouo præscriptam, esse prorsus vanam, atque vitiosam, nihil minus agit, quam ut hoc probet, sed id solum molitur, ut ostendat, æquationem nostram anni Solaris, quæ ab ea longissimè diuersa est, motibus cælestibus veris non omnino congruere: quod quidem præter rem est, & ultrò a nobis non semel concessum, causamque explicauimus, cur neque nostra, neque vlla alia æquatio anni Solaris, quæ æquabilis sit, atque uniformis, vero Solis motui possit omni ex parte respondere?

VERVM aduersarius totis viribus contendit, æquationem nostrâ, si uera est, ut asserimus, annis Concilii Nicæni debere conuenire, his verbis. *An non nouum Calendarium ad Concilium Nicæni decretum intratum est, & ad illud reformatum dicitur? An non ea propter cum illo exquisitissime congruere debebat? Quod si illa sub tempore Concilii eius ex veteri computo numeranda sunt, an non hoc ipso modo vetus Calendarium probatis, & nouum hoc vestrum improbat? Quin potius istarum æquationum, atque adeo totius correctionis principium non in anno 1582. sed in ipso Concilio Nicæno consistit. Nam nihil aliud ipsum velle potest, nec debet, nec aliud subinuunt vestra querela aduersus vetus Calendarium, quam si istæ æquationes iam olim fuissent usurpata, quod Ecclesia toto hoc tempore, & porro etiam in perpetuum habuisset, & habitura sit correctissimum Calendarium: sed postquam usque ad annum 1582. fuerint neglecta, quod hac reformatione quasi ab exilio reuocata, in integrum restituantur, eisq; oē id, quod tpe intermedio decesserat, reddatur. Et hoc ipsi auctor suo proprio exēplo confirmat. Nā in tabula æquationū cycli Epactarū ppetui ipse similiter æquationē Lunationū nō ad sequētes tantū, sed et ad pteritos annos usque ad principium annorum Christi adhibet. Quare non immeritò hic quoque simili æquatione utendum erit. Quod cum sit, cur quæso in ore semper habetis, Concilium Nicænum, Concilium Nicænum? Cur contenditis, quod Calendarium ad Concilium eius constitutionem reformandum fuerit, & iam vestra opera reformatum sit? Cum tamen nec diem æquinoctij uerni, nec ullam diem Dominicam, aliamve in Septimana certam, ad tempus Concilii illius monstrare possitis, sed calculo uestro pro 21. supponatis 20. diem Martij, & pro die Dominica, diem Lunæ, &c. Si quid frontis est vobis, an non pudebit vos uestri laboris in hoc Calendario conficiendo suscepti? An non vos, qui confectum recepistis, alijque ad recipiendum vestris consilijs auctores fuistis, erubescitis, quod in calculū eius*

non aliter inquirere potueritis : aut si potuistis , quòd eum melius non examinaueritis , priusquam auctoritate Papa moti , eum velut singulari artificio absolutum proclamaretis ? Pudeat , inquam , vos vestra vel inscitia , vel temeritate . Sed quis in posterum confidet Calendarij huius numeris , cum ipsi tam ridiculè fallant tempora anteacta ?

Quo pacto Calendarium dicatur ad tempora Concilij Nicæni restitutum

NOS autem contra, firmissimè asseueramus, nostram æquationem, quanquam uera sit, non necessariò temporibus Concilij Nicæni debere congruere : atque aduersarium non assecutum esse propositum Calendarij noui ad Concilij Nicæni decretum restituti . Idcirco enim Calendarium ad tempora Concilij Nicæni restitutum est , ut termini Paschales prorsus illæsi, atque intacti permanerent : quod quidem factum est per exemptionem 10. dierum , ut æquinoctium ex die 11. Martij, quo ante correctionem fiebat, in 21. restitueretur, quo illud Patres Concilij illius fieri statuerunt, cum ex æquinoctij die termini Paschales omnino pendeant . Non tamen propterea arbitrati sumus , æquationem nostram , si ab eo Concilio incepisset, conseruaturam fuisse æquinoctiũ in ipso die 21. ita ut ab eo aliquantulum non discederet : quemadmodum nunc post correctionem, eadem æquatio non ita æquinoctium in ipso die 21. conseruare potest , ut ab eo in utramque partem non euagetur interdum : quod quidem accidit propter inæquabilem , irregularemque æquinoctij progressum , ut superiore lib. ostendimus . Non inficior tamen, si ab illius Concilij tempore æquatio hæc nostra utriusque anni usurpata esset, futurũ nõ fuisse, ut tot, ac tanti errores comitteretur, ut nimirum æquinoctium 10. diebus a die ei assignato, & Luna quinque ferme diebus a propria sede abesset ; quot uidelicet abesse vidimus hoc tempore, anteq̃ annus corrigeretur, propterea quòd æquatio ea adhibita non erat . Et verò non esse necessarium, ut æquatio anni Solaris respondeat numero dierum ob æquinoctij restitutionem exemptionum , hoc exemplo planum faciemus . Fac æquinoctium fuisse restituendum in diem 25. Martij, ut plerique uoluerunt . Nonne, ut hoc fieret, eximendi fuissent 14. dies ? ita sanè . Hac enim ratione translatus fuisset æquinoctium in 25. diem Martij, ex 11. quo id continebat . Quo posito, quis non uidet , si æquatio nostra quadringentorum annorum præteritis annis accommodaretur , (qua aptior nulla institui potest, cum mediæ anni magnitudini congruat , ut etiam Mæstlinus ipse confessus est) non offerri 14. dies eximendos , immò nec debere tot dies offerri, cum ad summum 12. dies æquinoctium sedem suam anteuerterit ab Incarnatione Dominica ad nostram vsque ætatem ? Quare non rectè faceret , qui æquationem retroactis annis accommodaret , ut ostenderet eam falsam esse, eo quòd non exhibeat 14. dies auferendos, quot uerè ex anno fuissent ablati, si ea restitutio æquinoctij facta esset . Ita igitur planè in nostra hac correctione factum cogita . Sunt enim ex anno 1582. exempti 10. dies necessario, ut æquinoctium ex die 11. in 21. reduceretur , post quem statim 19. termini Paschales a Concilio Nicæno constituti haberentur , siue uerè æquinoctium tempore illius

Con-

Concilij in diem 21. inciderit, siue in alium diem : aut siue æquatio nostra offerat 10. dies uerè eximendos, siue plures, paucioresve ; dummodo ea futuris annis ita ad diem 21. æquinoctium conseruet, ut non lóge ab eo id sinat euagari, suaque sponte, & ultro idem in diem 21. restituar . Quod exquisitè satis nostra æquatione præstare, supra docuimus . Immo etiam si temporibus Nicæni Concilij æquinoctium uerè die 21. contigerit , non tamen propterea æquatio nostra , quamuis rectè instituta , potest 10. dies exhibere , sed pauciores necessario , propter inæqualitatem anni , atque adeo propter minimam anni magnitudinem inter tempora eius Concilij , & annum correctionis interiectum , ut supra suo loco diximus . Quæ cum ita sint , liquidò constat , Mæstlinum non sincere agere , dum æquationem nostram in præteritos annos retrahit , ut literam Dominicalem tempore Concilij Nicæni inueniat : quandoquidem necesse non est, ut æquatio tot dies auferendos præbeat , ac proinde toties Cyclum Solarem interrompendum demonstret , quot re ipsa exempti simul sunt anno correctionis . Satis est , ut Cycli antiquus Solaris adhibeatur ad literam Dominicalem eruendam annis præteritis ; quippe cum nulla in eo ante correctionem facta sit interruptio . Neque obstat , quòd Lunæ æquationem præteritis annis accommodauerimus : quia Lunationes uerè anticiparunt sua loca in Calendario , etsi annus Solaris non sit æquatus unquam . Quare ut status Lunationum annis , qui correctionem antecedunt , cognoscatur , necesse est adhibere Lunationum æquationem . Hoc autem Cyclo Solari non accidit , cum interrompi non possit , aut mutari , nisi annus Solaris per aliquot dierum exemptionem , aut per diem intercalarem omissum , vel additum æquetur . En cur in ore semper habeamus Concilium Nicænum , quod ille quæritat , quia uidelicet eius æquinoctium restituimus, eosdemque terminos Paschales retinuimus : quod factum non fuisset, nisi 10. dies sustulissetur ex anno, æquationemque quadringentesimo quoque anno adhibendam instituissemus . Si quid frontis est tibi, Mæstline, (ut tua oratione tecum agam) an non pudebit te tui laboris in hoc Calendario oppugnando suspecti ? An non erubescis , quod tam ueteratoriæ æquationem Cycli Solaris euertere conatus sis ? Pudeat, inquam, te tuæ uel inscitie, uel temeritatis . Sed quis in posterum cõsideret tuis calumniis, cum tam ridiculè in re per se clarissima hallucinatus sis, ut nimirum Cycli Solaris æquationem ad annos præteritos transferre tentaueris, cum is tunc nulla egerit æquatione . Verum hæc satis sint de Nouiluniis, Quartisdecimis Paschalibus, & Cyclo literarum Dominicalium noui Calendarij aduersus Mathematicum istum Tubingensem .

NONNE aperte uides, Mæstline, frustra a te tantum bellum in Calendarium nouum esse susceptum : quippe cum id omnibus numeris esse absolutissimum, quod ad usum, & consuetudinem Ecclesiæ spectat, (Nā quod ad motus ueros celestes, qui in hoc negotio minime considerantur,

Quare annis ante correctionem adhibenda sit æquatio Lunationum, ut antem Cycli solaris.

Quæstio Apologetica aduersus Mæstlinum .

att-

attinet, nullum omnino Calendarium excogitari potest, quod eis vsque quaque respondeat) hoc meo responso sit demonstratum, adeo ut non modo meo iudicio, sed aliorum etiam peritissimorum hominum, nullū exquisitius, aut magis certum possit excogitari, in quo Cycli ratio seruetur, quemadmodum in nostro, quod necessarium esse omnino in rebus politicis, copiose satis a nobis ostensum est? Equidē non dubito, quin in eadem nobiscum sententia fores, nisi inueteratū illud odiū in Ecclesiā Romanam, eiusq; caput, Pontificem Maximum, Petri Apostoli primi Pōtificis Romani legitimum successorem, ac CHRISTI Domini in terris Vicarium, adeo te excecaret, vt omnia ipsius mandata, atq; decreta, etiā ad Fidem nulla ratione pertinentia, quale est hoc noui Calēdarii præceptum, occasionem obterendi, calumniandi, & funditus euertendi, si posses, auidissime, vndecunq; potes, arripias. Hæc cum ita sint, pudeat te necesse est, (si tamen est aliquis relictus pudori locus) quod tam audacter in Examinis tui inscriptione omnes Mathematicos prouocaris, ut ad illud respondeant, nisi Impostores, & publicę pacis in S. Romano Imperio turbatores haberi velint: aut si respondere nequeant, (quod omnino tibi persuadebas) vt se nimis temerario applausu, & præcoci consilio hoc Calendarium collaudasse, atq; passim ad recipiendum persuasisse, ingenue pro communis Patrię salute agnoscant. Ita. n. arbitror tuis ineptijs, & calumnijs hoc responso esse satisfactū, vt nouis cauillationibus nullus iam videatur relictus locus, nisi quis è medio tollere velit omnē Calendarij vsum, in quo Cyclus decennouennalis adhibetur, & in quo anni, ac menses per dies integros, neglectis horis, earumq; fragmentis, dinumerantur, vtpote ad captum vulgi, & ad quotidiana hominū commercia accommodati: quod neminem sanę mentis sibi persuadere posse existimo. Hoc constare puto omnino ijs, qui tuum Examen legerint, & meam Apologiam perpenderint diligentius, te nihil nobis obijcere, quod non antea cognouerimus, aut quod Calendarium Gregorianum labefactare possit: quippe cum aliud nihil ostendas, quā æquinoctium verum non semper in die 21. Martij, si nostra æquatio adhibeatur, persistere posse: quod nunquam negauimus: cum fieri nulla ratione posse sciamus, ut vlla æquatio equabilis, & vniformis id præstare queat, ob verorum motuum inæqualitatem.

LIBRI SECVNDI FINIS.

APPENDIX

QVA

ANTONIVS POSSEVINVS

E' SOCIETATE IESV

DEFENDITVR,

& summa totius Apologiae explicatur.

VIX dum meam hanc Apologiam prælo commiseram, cum de repente è Germania ad me perfertur alter libellus Mæstlini, quem Defensio- nem inscribit alterius sui Examinis, quod præmanibus habemus, & non omnino indiligenter examinauimus. Occasionem huius Defensionis in vulgus edendæ captauit ex scripto quodam (ut ait) Antonij Posseuini Iesuitæ, qui eum hoc ipso nomine, quod in Calendarium nouum inuectus esset, perstrinxit, multo tamen leuius, quam res postulabat. Quod ita ægrè tulit aduersarius, vt operæ pretium duxerit. (Tantum apud eum potuit iracundia, & vlciscendi libido) proprio libello edito scriptam illud Posseuini incredibili sanè maledicentia exagitare, bonumque eius viri nomen, atque existimationem prorsus obterere. Audaciorum quoque eum fecit ad hunc libellum excudendum, diuturnum nostrum silentium. Cum enim toto proxime elapso biennio uiderit neminem, qui eius Examen conuelleret,

Alio libello Mæstlini, quo alteri hoc suū Examen defendere conatur aduersus Posseuinum, & alios, qui eius rationem reuocare conentur.

lere, aut labefactare ausus sit, tanta ei audacia accessit, ut denuo omnes petulantissimè ad respondendum prouocet, planeque sibi persuadeat, neminem fore, quicumque sit, & quantuscunque ipse sibi uideatur Mathematicus, qui eius demonstrationes refutare queat. Quæ omnia ex eius Defensionis initio liquidò constare possunt, quod hic ad verbū inferere placuit, ut omnes uideant, eum in maledicendo, & in suis commentis ad sidera extollēdis semper sui similē esse. Ita igitur Defensionē suam auspicatur.

BIENNIVM est elapsum, quo alterum meum *Astronomicum Examen* Noui Gregoriani Calendarij publicavi, quo, omittis omnibus alijs *Questionibus*, & *Disputationibus* receptionem eius impedire ualētibus, unicum illud, & quidem præ reliquis primarium, & fundamentale Pontificiorum argumentum discussi dicentium: Quod nouum Gregorianum Calendarium tanta perfectione sit reformatum, & absolutum, ut in eo omnes veteris Calendarij, multiplici imperfectione laborantis, errores non modo sint sublati, sed etiam futuro tempore tanta prouidentia prospectum, ut calculus ipsius nullo unquam seculo, usque in **PERPETVVM**, ulli mutationi obnoxius sit futurus. Illo igitur meo examine ego ex ipsis fontibus, ex quibus tota hæc quaestio desumenda, & decidenda est, demonstravi, Nouum istud Gregorianum Calendarium hac commendatione nequaquam esse dignum. Ipsum enim omnibus, & singulis ijs partibus, quibus quàm rectissimè reformatum uel esse debebat, uel esse putatur, innumeris modis tam vitiosum deprehendi, ut nihil quicquam in ullo Calendario reprehendendum occurrere possit, in quo hoc Gregorianum non etiam deficiat. Quam ob causam ipsum potius **COLLVIES OMNIVM ERRORVM**, quam reformatio dicendum erat, propterea quod in ipsum, uelut in sentinam, omnes omnium Calendariorum errores turmatim confluunt. Inde certitudine Astronomicarum rationum fretus & stipatus, uniuersos Mathematicos, qui uel primum consecerunt Calendarium istud, uel hætenus defenderunt, audacter ad respondendum prouocare non sum veritus, &c.

QVOD meū Examen simul atq; in publicū exiit, sicut Pontificiis, præsertim quibus Nouum Calendarium arridebat, inexpectatissimum fuit: certò enim sibi persuaferant, nouam istam suam creaturam nullius labis insimulari, nedum conuinci posse: ita illi ipsi præcoci censura miris modis me apud sese exagitare ceperunt, quasi ego solus, præ doctissimis, & celeberrimis nescio quibus Mathematicis, noui uestri Calendarij auctoribus, & approbatoribus, mihi ceu solus sapere uideri uelim. Hinc ipsi sibi omnino promiserunt, mihiq; minati sunt, meas illas demonstrationes pro dignitate acceptas, & ex ipsis fundamentis, ad quæ ego (ipsorum iudicio) indocte prouocauerim, solidè refutatas iri. Sed quid sit? Tantum inuictæ ueritatis robur est, ut istorum hominum uocibus, ceu imbellium canicularum latratu, non modo non succumbat, sed etiam ultro aliquem, qui paribus uiribus congregiatur, prouocet, & prouidentem cum desiderio expectet. Sic ergo dicti mei Examini refutationem nequaquam

pauidus, sed forti animo expecto. Verum nihil huius toto hoc biennio uideo, unico scripto cuiusdam Iesuitæ Antony Possuini excepto, eoque, ut mox demonstrabo, ineptissimo. Anni quidem spatium elapsum est, quo ex quorundam relatione accepi, esse alicubi nonnullos, qui refutationem aliquam non modo meditati sint, sed iam tum prelo typis excudendam commiserunt: At nec illa, toto hoc tempore, diligenti etiam habita inquisitione, ad me defertur. Isti ergo dum moras moris necendo prodire in lucem subterfugiant, tacite testantur, se in conscientia sua conuictos ueritati refragari non posse. Nam nisi malam fouerent causam, cur ex tot ipsorum peritissimis, sapientissimis, & eruditissimis totius orbis Christiani Mathematicis, (sicut Bulaeus Iesuita Moguntinus thesi 170. Disputationis sua iactanter refert) uel (si modo Papa Gregorius xij. in Bulla uerum dicit) ex harum rerum peritissimis, quos ipse Papa longe antè ex primarijs Christiani orbis nationibus delegerat, & qui multum temporis, & diligentia ad eam lucubrationem corrigendi Calendarij adhibuerunt, ne unicus prodiret, qui noui Calendarij rationes explicet, eiusq; causam seriò agat. Sed tam ceteri, quàm etiam i, quos ego illo meo scripto uel oblique uel nominatim prouocando citavi, tacent. Quin immo ex fide dignis hominibus accepi, quòd etiam ille Mathematicus, quem pag. 2. mei Examini perstrinxi, ueritate victus in meam concesserit sententiam. Hoc idem ab alijs quibusdam fieri audio, qui licet Pontificia Religioni sint addicti, aperte tamen consentiunt, quòd illius mei scripti demonstrationes à nemine, quicumque sit, & quantuscunque ipse sibi uideatur Mathematicus, refutari possint. Adde & illud. Per fide dignos iudem mihi nunciatum est: quendum nescio quæ magis aduersus meā personā, quàm scriptum, corrasisse, sed ea, ut futilia, & publicatione indignissima, esse Superiorum auctoritate suppressa.

QVARE mei illius Examini demonstrationes immota adhuc stant, nec insultibus istorum languescunt. Contra uerò nouum Calendarium in omnibus suis partibus totum manet imperfectum, mendosum, uitiosum. Quod cum sit, quo, quæso, nouitatis amore, seu potius furoris oestro fascinati uel agitati Pontificiorum tam Mathematici, quàm alij, pergunt istud suum uitiosissimum Calendarium toti orbi, sub falsissimo exquisitissima & perfectissima Reformationis nomine tam magnifice commendare, urgere, & obtrudere? An hoc non est data opera totum Christianum orbem ludere, & ceu seruum pecus tyrannicè subiugare, atque pessundare?

NONNE uidetur miles iste gloriosus iam parta lætus uictoria canere triumphum? Miror equidem, vehementerque miror, eum posse tam elato esse animo, ut præ se, non dicam omnes totius orbis Mathematicos contemnat, sed arbitretur, neminem reperiri, qui cum illo paribus uiribus congregiatur. Aut enim necesse est eum superbiq; spiritu inflatum ueritatem ipsam nolle aspicere, aut (quod eius Examen declarat) ceremoniarum Ecclesiasticarum, quibus ad hoc usque tempus in toto Christiano orbe Pacha celebratum est, prorsus ignarum

R r esse

Maximè non uult, Calendarium nouum dici posse perpetuum: sed et colluuiem omnium errorum, qui in ullo Calendario extare possunt.

pan-

esse, atque expertem; cum contradicendi cupiditate excēcatus ineptias suas, quas contra nouum Calendarium affert, non videat. Sed efficiam fortassis, vt ad suos cognoscendos errores tandem oculos aperiat, aut certe, qui in hoc negotio per se nihil vident, cecum haudquaquam sequantur Ducem. Euidenter enim hac mea Apologia ostendi, cur Calendarium nouum Gregorianum dicatur Perpetuum, & nulli unquam mutationi obnoxium, meritoque hoc nomine esse dignum, quicquid interim ipse fremat. Quod si cognoscere desiderat, (eum enim prorsus hoc non intellexisse, clamat eius Examen, & hic libellus.) legat Caput 5. lib. 1. & caput 4. lib. 2. huius Apologiæ. Quod autem exprobat, Calendarium nouum esse colluuiem omnium errorum, qui in ulum Calendarium cadere possunt, quis non intelligit, id eum odium in omnes Catholicos, tum præsertim in Pontificem Romanum Christi Vicarium, dixisse? Si enim vnum aut alterum errorem nouo Calendario obiecisset, suspicari quispiam fortasse posset, non omnes prorsus errores ex eo sublatis esse: Nunc autem, cum omnia in eo utiosa esse proclamet, quis credat, eum sincero, & candido animo esse locutum? Sed conferamus, quæso, nouum Calendarium cum vetere, ut neminem latere possit, Mæstlinum non veritatis amore, sed (quod ipse de nobis prædicat) furoris oestro fascinat, vel agitat, Calendarium Gregorianum insectari, appellareque omnium errorem colluuiem, perinde ac in id, velut in sentinam, (vt ipse ait) omnes omnium Calendariorum errores turmatim confluant. Quid si omnes ex eo errores, quantum per Cyclum licuit, sublatis esse demonstramus? In uetere certe Calendario æquinoctium continenter sedem sibi præstitutam deferens versus mensis initium progrediebatur, ita vt annis proximis ante correctionem decem totos dies à propria sede abscesserit. Neque hic finem sui progressus statuebat, sed quotidie maiora is capiebat incrementa: Neque vero vlla spes erat, vt in suâ sedem aliquando sponte sua reuerteretur. In nouo aut Calendario æquinoctiū die 21. Martij, quæ ei sedes tributa est ab antiquis, contingit. Et si accadat, vt id ab eo die, propter verorum motuum instabilitatem, aliquando recedat, hic recessus non ad 10. dies, vt in antiquo Calendario, sed ad summum ad duos aut tres dies excrecere potest, & vtrò, ac sponte, nullo alio adhibito remedio, ad 21. diem redit, etiam post 20000. ann. ut lib. 1. ostendimus. Deinde in Calendario antiquo aureus numerus Lunas 11111. Paschales exhibebat multò serius, quàm res ferebat, ita vt oppositio secundum Cyclum, siue Luna xv. plerumque per quatrinduū oppositionem mediam subsequeretur, nunquam autem Luna 11111. in ipsam mediam oppositionem incideret, nedum ipsam vno die antecederet: quod recta Cycli dispositio in Calendario requirit. At nouum Calendarium hunc errorem non ferendum ita emendauit, ut Luna 11111. Paschalis fermè semper vno die præcurrat mediâ oppositionem, vel in eandem incidat, vel denique non multo post contingat: quo quid accuratius in Cyclo ullo potest desiderari? Ex duobus veteris

Ca-

Calendarij erroribus, quos commemorauimus, & in nouo Calendario sustulimus, sequebantur alij duo errores, ijque grauissimi. Primum enim ijs annis, quibus Luna 11111. secundum aureum numerum incidebat in diem 11. Martij, vel 20. vel in aliquem inter eos interiectu, (quod quidem accidit, quotiescunque aliquis horum aureorum numerorum, 3. 6. 8. 11. 14. 19. curriebat, nimirum sexies in omni decennouénali annorum spatio) reiectum semper est Pascha ex primo in secundum mensem. Deinde quoties Luna 11111. aurei numeri in diem Dominicum, vel diem Lunæ, aut Martis, Mercurijve incurreret, toties Pascha quarta hebdomada, hoc est, Luna xxij. vel xxij. vel xxiiij. vel xxv. celebratum est: propterea quod Luna 11111. veteris Calendarij, in cælo erat Luna fermè xvij. ac proinde quando Pascha quatrinduo, aut maiori spatio ab illa 11111. Luna aberat, incidebat necessario in Lunam xxij. aut post. Qui omnes errores cum ex nouo Calendario, quantum per Cyclum licuit, sublatis sint, vt mea hac Apologia demonstraui, quæ est tanta Mæstlini impudentia, ac temeritas, ut demersus ipse in omnium errorum colluione, ac sentina, Calendarium nouum Colluuiem omnium errorum uocare non uereatur? Ipse certe id nullius erroris conuincere potuit, (quamuis magnificè se hoc effecisse iactet) nisi errorem dicere velimus, calculum noui Calendarij vero motui Solis, atque æquinoctij non omni ex parte congruere. Præter hoc enim in toto suo Examine prorsus aliud nihil probat. Verum non esse necessarium, immo neque fieri posse, vt ullum Calendarium, in quo regulæ populares proponendæ sint, atque Cycli describendus, veris respondeat motibus, satis superque ex ijs, quæ a nobis demonstrata sunt superioribus duobus libris, apparere potest. Verius igitur quis Examen eius atque hanc Defensionem aduersus Possesinum editam non solum colluuiem errorum dixerit, sed etiam officinam omnium mendaciorum, quibus nouum Calendarium Gregorianum peti, & oppugnari potest.

PROSEQVITVR deinde aduersarius victoriam suam, atque triumphum, dicitque nobis fuisse inexpectatissimum eius Examē: quippe cum responsum ei quidem, minemur, nemo uero nostrum id adhuc ediderit. Quasi verò solida aliqua ratione Calendarium nouum eueritisset, ita certò victoriam sibi promittit, cum tamen omnia, quæ in Examine suo arma profert, id tantum conuincant, (ut paulo ante diximus) æquinoctium, adhibita noui Calendarij æquatione, vero æquinoctio non omnino respondere: quod nemo unquam negauit. Neque ulla æquatio equabilis, atque vniformis institui potest, quæ cum veris motibus exquisitè congruat, vt copiose lib. 1. demonstraui. Quod si fortè eiusmodi æquationem reperiri posse contendat, eam condit ipse Mæstlinus, suo illo laborioso ingenio, vt intelligamus, non sine causa nouum Calendarium ab eo esse reprehensum. Sin autem nullo id modo fieri posse fateatur, fateatur quoque, nouum Calendarium hoc nunc temerè a se oppugnatum, & veteri posthabitu. Quid enim?

Rr 2 Num

Calendarij noui iure diei Perpetuum, & non esse colluuiem omnium errorum, qui in vltio Calendario extare possunt, vt vult Mæstlinus.

Veriores Calendarij veteris, qui in nouo, quantum per cyclū licet, sublati sunt.

Quando Pascha veteris Calendarij uel in secundo mense, vel post Lunam xxi. contra Patrum decreta, celebrata sit.

Mæstlinus quid i suo Examine probet.

Scripta Mæstlini in Calendario esse colluuiem omnium errorum, & officinam omnium mendaciorum.

Mæstlinus solum probare, Calendarij noui non omnino veris motibus congruere: quod ad rem non facit, & a nemine negatur.

Num Calendarium vetus, quod tantopere laudas, Mæstline, & huic no-
uo omnibus nominibus præfers, ita ad verum motum conformatum
fuit, vt ab eo nunquam dissenserit? Certè si per capitale odium, quod
in Ecclesiam Romanam habes, verum fateri tibi liceret, nunquam nega-
res, nonum Calendarium propius ad verum motum accedere, quam
vetus. In veteri enim æquinoctium diem 21. Martij sibi præstitu-
tum ita deseruerat, vt ad eum reuerti nullo modo potuerit, nisi 10. dies
ex anno fuissent detracti. In nouo autem, etsi ab eo die aliquantisper
euagetur æquinoctium, sponte tamen aliquot elapsis seculis ad eum re-
dit, nullo alio adhibito remedio. Taceo de Lunationibus circa cor-
rectionis tempus, quæ in veteri Calendario a Nouiluniis ueris toto qua-
triduo, & eo amplius, differebant: quod de Lunationibus Calendarij
noui dici non potest. De eo autem, quod asseris, multos, etiam Catho-
licos, in tuam sententiam cecidisse, propterea quod tacendo testentur,
se in conscientia sua conuictos veritati refragari non posse, non multum
laboro. Tu videris, quàm verum hoc sit. Ego quidem causam, cur
ad tuum Examen nemo adhuc responderit, initio huius Apologiæ expo-
sui: quam veram fuisse, non fictam, tute iam satis intelligere potes,
cum tuum illud ventosum Examen hac nostra qualicumque Apologia
elufum uides. Ac sanè non dubito, quin (quod tu de tuo Examine
dicis) nostrum tibi responsum inexpectatissimum fuerit: quod tu fal-
sè, & acutè (vt omnia) Elephantinum partum vocas. Quid agas?
Elephas tantum animal parere cito non potest. Tardè Elephas parit,
fateor, sed parit Elephantem: At tu cum paris, Culicem paris. Quid
enim est aliud in scriptis tuis, Mathematicæ Tubingensis, præter male-
dicentiæ aculeum, & iactationis tubam? quanquam non uereor, ne
non noster hic Elephantinus partus maturus potius tibi, quam ferus vi-
deatur: quem si tam auide expectas, vt dicis, habes iam, quod ex-
pectas. Tu uide, ne, mutata sententia, iam statuas, causam, cur tan-
topere expectares, non fuisse. Sed pergamus ad alia, & præcipua
adhuc Defensionis Mæstlinianæ capita expendamus.

T R I A sunt potissimum in illo scripto Possuini, quæ mirum in mo-
dum Mæstlinum pupugerunt. Primum, quod Hæreticum eum nomi-
nauerit. Deinde, quod asseruerit, gloriosam illam sui Examinis inscrip-
tionem satis ostendere hominis ventosum ingenium, ac proinde in
eius scripti recessu multò minus esse, quàm fronte promittat, ac pleraq;
in eo putida esse. Deniq; confirmauerit, Calendarium noui astrui ma-
gis à Mæstlino, quàm negari, confirmari, quam infirmari, quippe cum
in Examine demonstrauerit, æquinoctium in utramque partem a die
21. Martij recedere, atque adeo ipsum diem 21. quem Calendarium
Gregorianum æquinoctio assignauit, medium esse quodammodo inter
diem 19. & 24. ad quos usque euagari potest æquinoctium. Verum tria
hæc uerissime a Possuino dici, nullo prorsus negotio clarissimè osten-
demus.

P R I M V M enim Mæstlinum hæreticum esse, nemo qui illum no-
uit.

est, nisi forte hæreticus ipse sit, negabit. Nam ut taceam, quod ple-
rique in Germania sciunt, eum, quod Vbiquetarius esset, pulsus esse
Heidelbergæ, Professio fidei, qua Mæstlinus in sua hac Defensione u-
sus est, vt hæretici nomen vitaret, profecto est talis, vt si nullum præ-
terea haberemus indicium, sua ipsum confessione iugulare possemus.
Nam & Patrum traditiones respuit, & Sanctorum patrocinium contē-
nit, & soli fidei iustificationem ac beatitudinem tribuit: denique se
Vbiquetarium, etsi non uerbo, at re profitetur. Quo igitur ore hæ-
retici nomen recusat, qui tot, tamque apertas hæreses tam studiosè
suscipiat?

D E I N D E verissimè Possuinum asseruisse, gloriosam illam Exa-
minis Mæstliniani inscriptionem satis ostendere hominis ventosum in-
genium, ac proinde in eius scripti recessu multò minus esse, quàm fron-
te promittat, ac pleraque in eo putida esse, hinc studiosus Lector facile
cognoscat. Receperat Mæstlinus, se in suo Examine demonstratu-
rum, atque in hac ipsa Defensione inaniter se demonstrasse iactat, om-
nia in nouo Calendario Gregoriano ita vitiosa esse, ac deprauata, vt ve-
rius Colluuius omnium errorum, qui in ullum Calendarium cadere
possunt, appellanda sit, quàm restitutio. Ad singula deinde descen-
dens ait, neque æquinoctium rectè ad 21. diem Martij, per 10. dierum
exemptionem, restitutum esse; neque id ad diem 21. conseruari posse,
si æquatio in nouo Calendario præscripta adhibeatur; neque Epactas
ritè suo fungi munere in Nouilunijs, & terminis Paschalibus monsttran-
dis, tum ob vitiosam earum in Calendario dispositionem, tum ob
earum æquationem perperam institutam; neque denique Cyclum an-
tiquum Solarem, siue literarum Dominicalium perfectè esse æquatum
ad literas Dominicales tempore Concilij Nicæni indicandas. Veniat
ex his omnibus quid in verboso illo Examine probauerit, liquidò col-
ligi potest ex iis, quæ hac Apologia aduersus eum scripsimus. Abun-
dè enim in ea omnes eius cauillationes, quas in hac Defensione gloria-
bundus repetit, resutauimus: vt propterea nihil addendum hoc loco
uideatur; cum nec ipse noui aliquid contra Gregorianum Calenda-
rium in sua hac Defensione attulerit. Hoc solum adijciam, quod &
supra ostendimus: si totum eius Examen diligentius examinetur,
comperiemus nihil aliud in eo probari, quàm æquinoctij ad diem 21.
Martij conseruationem per æquationem noui Calendarij, cum vero
æquinoctio non congruere. Sed hoc & auctor Calendarij, & nos,
qui ad anni restitutionem conuocati sumus, antequam Calendarium a
GREGORIO XIII. Pont. Max. publicaretur, præuidimus, vt
ex Compendio, quod quinquennio toto ante Calendarij emendatio-
nem ad Principes Christianos transmissum fuit, liquidissime constare
potest. Cur enim in eo hæc uerba prope finem apponerentur, quod
& Cap. 4. huius lib. diximus. Restitutor itaque uerno æquinoctio ad eum
locum, ex quo deciderat, atque hoc Epactarum Cyclo, qui ad quancun-
que anni quantitatem accommodari potest, Calendario appositus, inter-
cala-

Calendarij uetus
magis a uero mo-
tibus discrepare,
quàm nouum.

Mæstlinus Culicem
parit.

Tri. potissimum
in scripto Possuini
ad Mæstlinum pu-
pugerunt.

Mæstlinum hære-
ticum esse.

Quid Mæstlinus
suo Examine pro-
bare receperit ad-
uersus noui Cale-
darium.

Mæstlinum nihil
nouum contra Calē-
darium in sua De-
fensione asserit.

Multò minus ef-
fectu in Examine
Mæstliniani recessu,
q. fronte promittat;
cum solū
probet, æquinoctij,
Calendarij noui
vero æquinoctio
non congruere,
& tamen multa
pina probata re-
cepit.

Auctores Calenda-
rii præuidisse, æ-
quationem anni
Solis non omni-
ex parte vero mo-
tu, respiciere: ne
propterea frustra
dix. Mæstlinus i-
sectans.

calationisq; ratione, quam diximus, & eius Cycli æquatione adhibita, ita
in posterum anni atque menses congruerent cum Solis ac Luna ratione, ut
nulla deinde varietas, aut dissensio possit existere; quod si quando accide-
rit, eadem hac via bellissime in suum statum docet posse restitui. Cur, inq;
hæc apponeretur, si arbitrati essemus, (quod per calumniā Mæstlinus no-
bis imponit) nostrā æquationē a uero motu æquinoctij nūquā posse dif-
sentire? Si item putauissemus, annum Alphonsinum, qui inter maximū,
ac minimum medius est, perpetuo responsurum uero æquinoctio, ita
ut nunquam alia æquatione, quam quæ a nobis præscripta est, indi-
geret, quorsum, obsecro, hæc alia uerba ad calcem eiusdem
Compendij adiecta essent a nobis? Quod si alicui Alphonsi calculi in-
certiores esse uidebuntur, quam ut illis fidendum putet, potiusq; recentio-
ribus adhibendum existimet, is profecto intelliget, eam esse huius artifi-
ciosi Cycli, tabulaq; Epactarum a Lilio excogitata dispositionem ac dige-
stionem, ut nullo negotio sine Copernici, sine cuiusuis alterius calculis pos-
sit aptari, si tabella æquationis ex illis confecta, pro ea, quam ad margi-
nem scripsimus, substituatur ueluti hac, quam exempli gratia a Coper-
nici ratione non multum distantem apposuiamus. An uidemur tibi, Mæ-
stline, hisce uerbis uoluisse, Calendarium nouum ideo Perpetuum dici,
quod æquinoctium ita diei 21. Martij adhærescat, ut ab eo per no-
stram æquationem dimoueri nequeat? Falleris profecto, si hoc putas;
Qui enim hoc existimare potuissemus, cum liberum reliquerimus,
ut æquatio siue ad annum Alphonsinum, siue ad annum Copernici, aut
alterius cuiusuis institueretur? Sed idcirco Perpetuum diximus Calen-
darium, quod Cyclo in eo non mutato, æquatio institui possit ad
quamcunque anni magnitudinem, facileque emendari, si à uero mo-
tu longius abesse comperiat, ut latius Capite 4. libri 2. exposuimus.
Quæ cum ita sint, non te pudet, nobis obicere id, quod ultro concedi-
mus, & confitemur? Cur tam impudenter nobis semper obicis, No-
uum nostrum Calendarium polliceri æquinoctij uerni reductionem in
21. diem Martij, hac adhibita diligenti cura, ut ipsi ab illa die, uelut
a propria & fixa sede, nunquam usque in perpetuum possit recedere;
cum hoc nusquam nos dixisse, possis ostendere, nisi in eo sensu, quem
de Calendarij perpetuitate exposuimus? Lapidem, Mæstlinè, (ut est
in prouerbio) uerberas; tum quia inanem operam consumis, cum
nihil aduersus nos proficias, tum quia te ipsum lædis potius, quā nos,
cum omnes inde intelligant, te nodum (quod dicitur) in scirpo quæ-
rere, & malitiose per calumniam Calendarium nouum insectari.
An non est hoc in tui Examini recessu multò minus esse, quàm fronte
promittat? An non putidum deinde est, in Calendario nouo a te re-
prehendi id, quod Ecclesia semper in Paschæ celebritate ex Patrū Cō-
ciliorumque Decretis sanctè obseruauit? nimirum cum dicis, Pascha
non esse celebrandum in Plenilunio proximo post æquinoctium, cum
tamen hic mos perpetuo in Ecclesia uiguerit, & nullo alio tempore Pa-
scha aptius possit celebrari, ut supra tum ex antiquissima Ecclesiæ con-
suetu-

Cur Calendarium
nouum dictum sit
Perpetuum ab eis
insecantibus.

Adhuc in Exami-
ne Mæstlini pati-
da esse.

suetudine, tum ex grauissimis Scriptoribus, qui de recta Paschæ cele-
bratione scripserunt, comprobauimus: ut hac in re nimis apertè insci-
tiam tuam prodas. An non putidum est, te cauillari, ideò Calenda-
rium esse a nobis restitutum circa finem anni 1582. potius, quam circa
principium, ne Pascha, quod in uetere Calendario legitime celebra-
tum esse garris, in nouo non ritè celebraretur? Ostendis profecto,
quàm bene uersatus sis in hoc negotio, cum toto (ut dicitur) erres
cælo. Pascha enim eius anni legitimum fuisset, ex præscripto Conci-
lij Nicæni, si 10. dies initio anni exempti fuissent, quod contra Decre-
ta Patrum, eiusdemque Concilij in uetere Calendario in quarta hebdo-
mada non ritè celebratum est, ut Cap. 3. lib. 1. demonstrauimus. Ve-
rum ita tibi in hac putida doctrina places, ut non te pudeat in ista tua
Defensione iactare ueritatem tum de cæteris Calendarij noui errori-
bus, tum præsertim de hoc, qui in Paschæ festo anni 1582. in nouo
Calendario commissus esset, agnitam, sudem nobis esse in oculis.
Sed uide ne hæc ipsa responsio mea, ne dicam tota Apologia, qua pla-
ne te ignarum esse harum rerum conuici, trabs tibi sit in oculis futura.
An non putidissimum est, quod existimas Lunam XI. 11. à plenilunio
non differre, cum hoc sit contra omnium Patrum, Conciliorumque
doctrinam? An non putidum est, docere contra totam scholam Ma-
thematicorum, æquinoctium uerum posse a medio distare toto quatri-
duo, atque adeo medium sibi uendicare diem 23. Martij, uerum-
que ad diem 27. post aliquot annorum secula prolapsurum, cum huic
rei calculus ad annos 20000. extensus apertissimè repugnet? An de-
nique non putidum est, tam audacter Epactarum æquationem oppugna-
re, cuius fundamentum, radicemque prorsus ignorasti, ut ex iis, quæ
cap. 7. lib. 2. scripsimus, liquet? Silentio prætereo, te neque æqua-
tionem Epactarum, neque Cycli Solaris ex propriis (ut Philosophi lo-
quuntur) oppugnare: quippe cum probè intelligas, neutram ea-
rum conuenientius potuisse institui. Id solum conuincis, æquatio-
nem æquinoctij non congruere exquisitè cum æquinoctio uero anno-
rum præteritorum: quod contra nos non facit, ut supra ostendimus
cap. 7. lib. 1. Certe ut utramque æquationem futuris respondere: quod neque
dum tibi esset, neutram earum annis futuris respondere: quod neque
effecisti, neque unquam efficies. Nam id in Cyclo Solari nec tentasti
quidem; in Epactis uero, quā feliciter tibi res successerit, iudicabunt ij,
qui Cap. 7. lib. 2. meæ Apologiæ attente perlegerint.

POSTREMO Possuimus uerè ac rectè affirmare, Mæstlinum, licet inuitum, ac non cogitantem, magis confirmasse Gregorianam emen-
dationem, quàm infirmasse, perspicue ex ijs apparet, quæ lib. 1. cap. 5. 6.
& 7. a nobis conscripta sunt. Cum enim Mæstlinus ostendat, æquino-
ctium noui Calendarij à die 21. sibi præstituto euagari modo; ad diem
19. modo ad 24. (Nam quod asserit, id ad 27. usque diem decidere
posse, calumniam esse, & omnino falsum, eodem illo in loco confirmaui-
mus

Responsio hæc
trabs est Mæstlini
in oculis.

Mæstlinus, et pro-
bat, æquinoctium
non ad diem 19. mō
ad 24. recedere a
21. Martij, schor-
mare æquinoctij
æquationem Calen-
darii, non.

mus) adeo ut dies 21. medium quodammodo locum tueatur inter extremos dies recessus; quis dubitabit, aptissime institutam esse æquationem æquinoctij, cum id in medio recessus in vtramque partem ita conferuet, vt post 20000. annos adhuc ad diem 21. suapte sponte reuertatur? Qui plura hac de re desiderat, legat eadem illa cap. 5. 6. & 7. lib. 1. huius Apologie.

Cor ad reliqua capita Defensionis Mæstlinianæ non respondetur.

RELIOVA Mæstlinianæ huiusce Defensionis capita persequi non est animus, cum in ijs solum ea argumenta repetat, (& quidem innumeris adiectis maledictis, atque irrisionibus, cum non semel iactabundus nobis insultat, neminem nostrum illi respondere ausurum, immo nec posse respondere. Tantum sibi inflatus iste Tubingensis Mathematicus arrogat.) quæ in Examine proposuerat: quibus videor plene ac cumulata satisfecisse superioribus duobus libris. Ex eius porro conuictis, & contumeliis, quibus omnes eius paginæ, ne dicam, periodi, sunt refertæ, facile conicere licebit, quo animo Mæstlinus Calendarium nouum Gregorianum tam iracundo, & impotenti animo insectatus sit; num videlicet studio, atque amore veritatis, an potius odio Pontificis Romani, & vniuersæ Ecclesiæ Catholicæ, atque Orthodoxæ, id fecerit. Equidem in ea sum sententia, ut existimem, eum Calendarium eadem rabie exagitaturum fuisse, etiam si in eo veri omnino motus spectati fuissent, atque obseruati, aut quocunque tandem modo restitutum id foret; hoc solo nomine, quod à Pontifice Romano editum esset, & toti orbi Christiano, ut reciperetur, ab eodem propositum. Tum enim uerò (nec sine causa) exclamasset: Impostores nos esse, ac publicæ Pacis in S. Romano Imperio turbatores: quippe qui Ciuiles annos, qui æquales esse debent, & ad vulgi captum accommodati, quibusque Ecclesiæ vniuersa tam Orientalis, quam Occidentalis iam inde ferme ab initio ad nostram usque ætatem semper vsa est, uiolenter extrudimus, ac pro eis annos inæquales per uim intrudimus, quos necesse est mirandum in modum commercia, conuentionesque humanas conturbare. Quod sanè illum facturum fuisse, ambigi non potest. Si enim, quando annum æqualem in Calendario retinuimus, qui omnibus hominibus, ob antiquissimum eius usum, notissimus est, Impostores nos uocat; quid obsecro facturum fuisset, si in Ecclesiam nouum annum, eumque instabilem, maximeque inæqualem inuexissemus? Desinat ergo insidiosè nobis consilium dare, atque identidem inculcare, nos debuisse per nouas obseruationes, nouas easque perfectissimas tabulas prius extruere, quàm Calendarium emendare; vt nimirum (vt ipse ait) confidentius de perpetuitate nostri Calendarij gloriari potuissemus. Hæc enim res maiorem ei præbuisset occasionem nobis insultandi, tanquàm qui excellentissimorum Astronomorum obseruationibus

Mæstlini eo esse animo, ut Calendarium oppugnet, quocunque modo restitutum esset.

Mæstlini insidio se nobis suadere, ac pericula tabularum contumacis, ac nostræ Calendarij posse esse periculum.

nibus relictis, proprias, nullaque adhuc experientia confirmatas, ad rem grauissimam, cuiusmodi est Calendarij restitutio, adhiberemus. Adde, quod nulla tunc ratione perpetuum fuisset futurum Calendarium. Vt enim possit esse perpetuum, non debet ullis tabulis Astronomicis ita addici, & astringi, vt ab eis nulla in re vnquam dissentiat. Nullæ enim tabulæ ad hunc usque diem, conditæ sunt, uel à peritissimis Astronomis, neque uerò condi possunt, de quarum diuturnitate multum nobis possumus polliceri, propter motuum cælestium periodos nondum planè perspectas, ut Cap. 4. lib. 1. docuimus. Sed tum demum poterit esse Perpetuum, quando cyclus in eo descriptus omnes dies totius anni replet, ut æquatione debita suis temporibus adhibita, ad omnem anni magnitudinem possit accommodari, nulla prorsus in eo mutatione facta: cuiusmodi esse nouum Calendarium Gregorianum, superioribus duobus libris perspicuè demonstratum est.

Calendarium non posse esse Perpetuum, h. c. ut quibusdam tabulis Astronomicis addatur.

HABES igitur, Mæstline, qui tuis ineptiis (quidni enim ineptias dixerim, cum omnia tua argumenta ex mera ignorantia eorum, quæ de recta Paschæ celebratione Patres, Conciliaque sanxerunt, profisciscantur, ac proinde merè nugæ sint) tandem aliquando responderit: quod neminem facturum esse, tibi penitus persuadebas; proptereaque responsionem hanc ridibundus Elephantinum partum in tua Defensione vocitabas. Respondi autem unus ego ex omnibus, qui præclaro huic correctionis operi interfuerunt, non quod plus in me ingenij esse sentiam, quàm in aliis, sed quia ita illis visum est, quibus non obtemperare nefas puto. Erexit præterea me ad hoc quaecunque certamen libentius ineundum, bonitas causæ, & veritatis amor; vt Calendarium nouum quiuis, modo Astronomiæ prorsus ignarus non sit, & computum Ecclesiasticum uel mediocriter calleat, a canino tuo allatrato nullo possit negotio defendere, ac tueri. Atque in hac sane responsione libenter ab illis uerbis abstinuissem, quæ te interdum remordent, atque repungunt, nisi loquacissima, atque adeo impudentissima tua maledicentia, qua nullum conuictum, nullum uerbum contumeliosum prætermittis, quod uel in Summum Pontificem, uel in nos, qui eius iussu Calendarium restituimus, non euomas, me (hominem alioquin & natura, & instituti mei ratione ab hoc genere dicendi alienissimum) ad illud faciendum coegisset. Certè si modestè difficultatem, si quam habebas, proposuisses, tanquam is, qui aliud nihil exoptet, quàm de iis rebus, quas nescit, instrui, modestissimè quoque respondissemus. Nunc autem, quoniam modestiæ, & verecundiæ cancellos, ac limites transgressus es, & instar militis cuiusdam gloriosi de nobis per sexcentas contumelias, atque opprobria triumphum agere præ te tulisti, quasi iam uictoria tibi parata esset, non potuimus audaciam istam tuam, atque

Certe in hac Apologia a uerbis aperiioribus non penitus abstineatur.

si Mæstlini modestiæ Calendarij oppugnassemus, modesti ei fuisset responsum.

Ss arro-

arrogantiam pro dignitate non accipere : quanquam tecum male-dicentia non certamus , qua omnes abs te facile superantur ; sed tantum intolerandam audaciam, uerborum grauitate rerundimus : ita tamen, ut modestiæ Christianæ memores semper simus.

QVIS porro tu es , qui ex angulo orbis terræ , & Tubingæ latebris emersus , tam insolenter uniuerso Christiano orbi te op-ponis , & euertere conaris id , quod Imperator Romanus , om-nes Reges , Principesque Christiani , qui Ecclesiæ Catholicæ ve-ri filij sunt , omnes Resp. celebrioresque Vniuersitates , Roma-num Pontificem vnanimi consensu adhortati sunt , ut quàm pri-mum conficeret ? Pudeat te (si quid pudoris in te reliquum est) insignis tuæ impudentiæ , qua toti terrarum orbi inscitiam tuam , ne dicam stultitiam , prodidisti . Nonne satius fuisse , silentio Calendarium nouum cum toto orbe Christiano admittere , & am-plecti , ne mortales omnes præ te contemnere , perinde ac si so-lus sapires , videreris ? præsertim cum Calendarium nouum tuæ falsæ Religionis , in qua pertinax uiuis , & propter quam tantum bellum contra nouum Calendarium suscepisti , nulla in re aduer-setur ? Sed dices , Calendarium hoc innumerabilibus esse refer-entibus erroribus , & veritati Astronomicæ penitus repugnare : quod ferendum non erat . Quibus autem erroribus ? His opinor , quos non semel commemorauimus . Primum, Aequinoctium per æqua-tionem in Calendario præscriptam non retinetur in die 21. Martij , ad quem reuocatum est , sed ab eo liberè in utramque partem e-uagatur vsque ad diem 19. & 24. quamquam ad 21. diem inter-im redeat . Deinde Nouilunia per Epactas serius , quàm opor-teret , monstrantur , ac proinde contingere potest , etsi rarò , ut Pascha in quartam Lunaris mensis hebdomadam reiciatur . Ter-tio Pascha nonnunquam ex primo mense in secundum , uel in duo-decimum transfertur , licet rarò etiam id fiat , nimirum quando Luna xiiii. Paschalis diem 21. Martij antecedit , subsequi-tur autem diem , quo æquinoctium contigit , uel in eundem inci-dit ; si fortè æquinoctium verum ante diem 21. accidat : uel quan-do æquinoctium diem 21. Martij insequitur , Luna uero xiiii. Paschalis idem æquinoctium anteuerit , dummodo ante diem 21. non reperiatur . Quarto Paschæ dies agetur interdum , etsi ra-rissimè , in ipsa Luna xiiii. ante Plenilunium , siue Lunam xv. Ad hos enim quatuor errores omnia , quæ Calendario nouo ue-rè a te obiciuntur , uel a quoquam alio obici possunt , reuoca-re licet : neque ipsum alterius errati unquam conuincas , etiamsi omnes machinas adhibeas . Verum quatuor hi errores (si erra-tum dicendum est , quod non temerè , sed necessario admitti in-terdum debet) in nullo Calendario , quod per Cyclos , & re-gulas captu faciles , atque uniformes (ut par est) instituitur ,

Messianus foppa
grande Calenda-
rio toti orbi Chri-
stiano se opponit.

Quatuor errores
Calendarij noui,
qui citari nullo
modo possunt, quo-
rumque modo isti
omnes Calendarij

Messianus, præter
4. illos errores, q-
uoniam nequeunt,
multos errores Ca-
lendarij obiciunt.

cautari possunt . Quod enim ad primum attinet ; si æquino-ctium certò cuidam diei assignari debet , ut termini Paschales sta-ti ac certi præfiniantur , quod omnino in anno Ciuili , ac Poli-tico necessarium est , quis est , qui non videat , æquinoctium ve-rum ob eius inæqualem , irregularemque motum posse diem il-lum æquinoctio præstitutum modo antecedere , modo subsequi ? Quin immo , etiamsi motus æquinoctij foret æqualis semper , at-que uniformis : incommodum tamen hoc uitari nulla ratione pos-set , propter annos communes , ac bissextiles , ut supra demon-strauimus . Hunc autem errorem tertius necessario comitatur , ut manifestum est . Error deinde secundus omnino admittendus est in omni Calendario , in quo Cycli Lunaris rectè dispositus sit ; ne accidat aliquando , Nouilunia Cycli coniunctiones Lumi-narium in cælo factas anteire , ac proinde crebrius in quartum er-rorem incidatur ; cum nec sic quidem in nostro Calendario effu-gere possimus , quin aliquando (multò tamen rarius , quàm in antiquo Calendario circa Concilij Nicæni tempora) Pascha no-strum in Lunam xiiii. incidat . Itaque nonne longe pruden-tius fecisses , si hosce errores necessarios , immo & alios , si qui fortè irrepressibiles , cum Christiano orbe uniuerso dissimulasses : quan-doquidem multò maiores , magisque insignes in ueteri Calenda-rio errores cum Ecclesia tolerasti , neque propterea tamen turbatio aliqua in Imperio , aut Repub. ullâ consecuta est . Sed tu tan-quam clamosus rabula , tragædias excitas in nugis , ut aliquid agere , ac dicere uidearis .

QVAE cum ita sint , quis erit , Messianus , tam proiectè au-dacis , præter unum te , qui nouum Calendarium carpere audeat , eò quòd uitata in eo non sint , quæ nullo modo possunt uitari ? Nec uerò dubito , quin ob innatam tibi arrogantiam Calendarium nouum post hoc meum responsum iterum inuasurus sis , ne uictus , & causa cecidisse uidearis : quanquam veritatis auctoritatem apud te tantum ualere fictè , ac simulatè asseras , ut ei lubentissime ces-surus sis , si quis ex fontibus huius negotij te aliud docuerit . Sed ut omnia moliaris , ut tenebras ueritati undique offundere co-neris , nihil ages , nihil efficies . Ipsa per se ueritatis lux omnes demum tenebras excutiet , quanquam quid dico ? Ita discussa est superior illa omnis caligo , quam tu mentibus hominum obiece-ras , ut nullus iam sit nouæ caligini locus , diluxit , patet , cer-nuntur omnia . Nihil admodum uero officere poteris , etsi tan-quàm Cæcias nubes trahis . Verum si Calendarium Gregorianum denuò oppugnare uis , atque euertere , demonstrandum tibi erit , aut in eo alios errores , præter quatuor nuper enumeratos , re-periri , cum quatuor illi deuitari nequeant ; aut frequentius Ec-clesiam in eos incurrere in nouo Calendario , quàm in ueteri ;

Quid Messianus
bando sit, ut Cal-
darii noui om-
nes

aut certè, si neutrum illorum consequi ualeas, ut plane persuasum habeo, conficiendum abs te erit Calendarium, quod omni prorsus careat labe, dummodo in eo annus Civilis (quod caput est) usurpetur; & Cycli ab Ecclesia usitati adhibeantur: quod ad Calendas Græcas te facturum speramus. Forti igitur animo sis, & ad tam præclarum facinus audendum manus admoue.

HIC RHODVS, HIC SALTVS.

FINIS APPENDICIS.

DE COMPUTO ECCLESIASTICO

LIBER TERTIVS.

P R A E F A T I O.

QVONIAM superioribus duobus libris non solum calumnijs Mæstini satisfacimus quam cumulatissimè, verum etiam rationes, ac fundamenta restituti Calendarij vberime exposuimus, non erit à nostro instituto alienum, si tertio hoc libro, ac postremo regulas nonnullas proponamus, quibus omnia, quæ in Calendario Gregoriano continentur, mira facilitate memoriter, & in digitorum articulis, reperiantur. Ita enim fiet, ut nihil amplius desiderari posse videatur, quod ad Calendarij explicationem pertineat. Eo autem libentius hunc librum tertium prioribus duobus adiunxi, quod multos, qui ante restitutionem Calendarij Computum Ecclesiasticum memoriter per articulos digitorum nouerant, permolestè tulisse accepi, se eisdem nunc regulis in Calendario nouo uti non posse; ut hæc res non possit illis non iucunda accidere, præsertim quando intelligent, nostras hæc regulas Calendario perpetuo, ubi centesimo quoque fermè anno dies anno adiungitur, accommodatas, longè esse faciliores antiquis Computistarum regulis. Pro rudioribus quoque adiunximus tabellas aliquot, maiori ex parte nouas omnino, & adhuc inusitatas, per quas dicto citius, & sine ulla molestia, ac labore, omnia, quæ in Ecclesiastico Computo possunt desiderari, inueniuntur.

DE